

Hrvatsko pomorsko nazivlje

NAKLADNIK:

Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje

ZA NAKLADNIKA:

Željko Jozić

BIBLIOTEKA:

Nazivlje i nazivoslovlje

UREDNIČKA BIBLIOTEKE:

Maja Bratanić

NIZ:

Terminološki rječnici Strune

Knjiga br. 2

GRAFIČKA PRIPREMA:

Davor Milašinčić

OBLIKOVANJE NASLOVNICE:

Davor Milašinčić

ISBN 978-953-7967-32-1

Hrvatsko pomorsko nazivlje

UREDNIK:

Boris Pritchard

IZVRŠNI UREDNICI:

Irena Miloš

Siniša Runjaić

AUTORI:

Boris Pritchard, Mirjana Borucinsky, David Brčić,
Vlado Frančić, Renato Ivče, Jakov Karmelić,
Serđo Kos, Axel Luttenberger, Lovro Maglić,
Irena Miloš, Đani Mohović, Robert Mohović,
Helena Pavletić, Igor Rudan, Siniša Runjaić,
Gordan Stanković, Diana Stolac, Sandra Tominac Coslovich,
Siniša Vilke, Damir Zec, Dinko Zorović, Srđan Žuškin

OSTALI SURADNICI:

Antun Halonja, Ines Kotarac

U e-biblioteci *Terminološki rječnici Strune* objavljuju se terminološke zbirke koje su nastale kao rezultat pojedinih projekata u okviru programa *Izgradnja hrvatskoga strukovnog nazivlja – Struna*.

Struna je terminološka baza Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje u kojoj se terminografski i jezično obrađuje nazivlje raznih struka radi stvaranja, usklađivanja i usustavljanja nazivlja na hrvatskom jeziku. Od 2012. godine baza se može pretraživati na internetskoj adresi <http://struna.ihjj.hr/>.

Cilj je ove biblioteke učiniti pojedinačne terminološke zbirke *Strune* dostupnima i u cjelovitu tekstualnom obliku koji je moguće pretraživati po raznim kriterijima i po potrebi otisnuti.

U ovom se svesku donosi nazivlje obrađeno u okviru projekta Hrvatske zaklade za znanost *Hrvatsko pomorsko nazivlje – tradicija i suvremena kretanja* koji je vodio prof. dr. sc. Boris Pritchard.

Urednica biblioteke

ablacija

DEFINICIJA: nestajanje leda ili snijega zbog otapanja i isparivanja

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 1. 1972., 5.

ENGLESKI: ablation

LATINSKI: ablatio

KONTEKST: Na ablaciju utječe temperatura zraka, insolacija, oborine, vlažnost zraka, brzina vjetra i orografski uvjeti.

VRELO KONTEKSTA: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 1. 1972., 5.

admiral

DEFINICIJA: pomorski časnički čin zapovjednika brodovlja

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 1. 1972., 12.

ENGLESKI: admiral

KONTEKST: Kao zapovjednik flote ili flotnog sastava admiral vije svoju komandnu zastavu (stijeg) na jarbolu onog broda s kojeg upravlja podređenim jedinicama.

VRELO KONTEKSTA: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 1. 1972., 12.

adresa za obavijest

DEFINICIJA: klauzula u teretnici kojom se brodar obvezuje da će osobu

označenu imenom i adresom odmah obavijestiti o dolasku broda i tereta u luku

ENGLESKI: notify address

agent posrednik

DEFINICIJA: agent koji posreduje u različitim poslovima između brodarka i naručitelja prijevoza i zastupa ih

VRELO DEFINICIJE: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 41.

ENGLESKI: shipbroker; chartering broker

KONTEKST: Poslovi agenta posrednika mogu biti, na primjer: posredovanje i zastupanje pri sklapanju ugovora o iskorištavanju brodova, kupnji i prodaji brodova, ugovora o gradnji, preinaci i popravku brodova, posredovanje pri ugovaranju brodskeg prostora u ime brodarka ili naručitelja, posredovanje pri pribavljanju tereta, obavljanje poslova lučkog odnosno brodskeg agenta, pomaganje zapovjedniku broda i posadi dok je brod u luci za račun brodarka, posredovanje kod ukrcaja tereta (loading broker) i dr.

VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 41.

aktivno kormilo

DEFINICIJA: kormilo koje dodatnim uređajem za usmjeravanje strujenja vode poboljšava svojstva kormilarenja

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.3.

ENGLESKI: active rudder

akvatorij

DEFINICIJA: vodena površina mora i unutarnjih morskih voda

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 1. 1972., 37.

ENGLJSKI: water area

KONTEKST: Granice akvatorija obično su određene administrativnim odredbama, ili na neki drugi način: npr. akvatorij za podvodni ribolov, akvatorij luke – pristaništa, akvatorij plaže.

VRELO KONTEKSTA: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 1. 1972., 37.

aleutska ciklona

DEFINICIJA: ciklona u blizini Aleutskih otoka na prizemnim vremenskim kartama srednjega tlaka

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 6.

ENGLJSKI: Aleutian low

NJEMAČKI: aleutische Zyklone

KONTEKST: Aleutska ciklona je najjača zimi, a ljeti je pomaknuta prema sjevernom polu i jedva je vidljiva.

VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 6.

amfibija

DEFINICIJA: vozilo prilagođeno za plovidbu i za kretanje kopnom

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski

leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 1. 1972., 103.

ENGLJSKI: amphibian

anticiklona

DEFINICIJA: zatvoreno područje povišenoga atmosferskog tlaka uz anticiklonalno kruženje zraka u njegovu rubnome dijelu i uz divergenciju vjetra iz središta

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 9.

DOPUŠTENI NAZIV: depresija

ENGLJSKI: anticyclone; high

NJEMAČKI: Antizyklone; Hochdruckgebiet

KONTEKST: U anticikloni se ne javljaju tople i hladne fronte, a fronte koje u nju dospiju rasplinjaju se zbog prizemnog divergentnog strujanja.

VRELO KONTEKSTA: Simović, A. I.: Navigacijska meteorologija. 4. prerađeno izd. Zagreb: Školska knjiga, 1985., 145.

anticiklonalno kruženje

DEFINICIJA: gibanje zraka uzduž zatvorene krivulje satno na sjevernoj, a protusatno na južnoj polutci

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 9.

ENGLJSKI: anticyclonic circulation

NJEMAČKI: antizyklonale Zirkulation

antivegetativna boja

DEFINICIJA: boja kojom se premazuje podvodni dio broda kako bi se spriječilo hvatanje trave, školjka i ostaloga obraštaja za brodski trup

ŽARGONIZAM: antifauling

ENGLJSKI: antifouling paint

arbitraža

DEFINICIJA: tijelo nedržavnoga karaktera kojemu stranke sporazumno povjeravaju rješavanje pravnoga spora

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 1. 1972., 139.

DOPUŠTENI NAZIV: arbitražni sud

ENGLESKI: arbitration

LATINSKI: arbitrium

KONTEKST: Arbitraža može biti ad hoc (povremena) – izabrani sud osnovan da presudi određeni spor, pa prestaje postojati kad obavi svoj zadatak, ili institucionalna – stalna organizacija spremna da sudi kad joj se stranke obrate.

VRELO KONTEKSTA: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 1. 1972., 139.

NAPOMENA: Arbitražni sud tijelo je koje se sastoji od jedne osobe ili više osoba o čijemu su se izboru stranke sporazumjele. Arbitraža označuje i postupak rješavanja spora između stranaka koji pravomoćno rješava arbitražni sud.

atol

DEFINICIJA: nizak koraljni greben polukružna ili prstenasta oblika koji zatvara lagunu

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 1. 1972., 205.

ENGLESKI: atoll

aureola

DEFINICIJA: plavičasto-bjelkasti krug oko Sunca ili Mjeseca promjera manjega od pet stupnjeva

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 15.

ENGLESKI: aureole

NJEMAČKI: Aureole

KONTEKST: Auerola nastaje ogibom svjetlosti na kapljicama tankog oblaka.

VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 15.

automatski identifikacijski sustav

DEFINICIJA: samostalni primopredajnik za neprekinuto automatsko odašiljanje i razmjenu identifikacijskih podataka

VRELO DEFINICIJE: Kos, S.; Zorović, D.; Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 471.

KRATICA - ENGLESKI: AIS

KRATICA - MEĐUNARODNA: AIS

ENGLESKI: automatic identification system

KONTEKST: Automatski identifikacijski sustav omogućuje elektroničku razmjenu brodskih navigacijskih podataka koji obvezno uključuju identifikaciju broda, te njegov položaj, kurs i brzinu, te se ti podaci mogu prikazati na ekranu, radaru, ECDIS-u itd.

VRELO KONTEKSTA: Kos, S.; Zorović, D.; Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 471.

automatski javljač požara

DEFINICIJA: uređaj koji mjerenjem određenoga fizičkoga svojstva okoline te pretvaranjem izmjerene veličine u električnu izaziva pobudu u vatrodojavnoj stanici

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 237.

ENGLISKI: automatic fire detector

KONTEKST: Osnovna obilježja automatskog javljača požara su osjetljivost i prikladnost.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 237.

automatsko pritezno vitlo

DEFINICIJA: uređaj koji silu u užetu na priteznome vitlu automatski održava na određenoj vrijednosti

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.7.

ENGLISKI: automatic mooring winch

autopilot

DEFINICIJA: uređaj koji služi za automatsko upravljanje plovidom

ENGLISKI: autopilot

KONTEKST: Danas se to rješava autopilotom, uređajem koji plovilo automatski vraća na zadani pravac kretanja.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.)

NAPOMENA: Autopilot može biti mehanički, električni ili hidraulički.

azimut

DEFINICIJA: kut između pravca sjevernoga meridijana i linijom

azimuta mjeren u smjeru kazaljke na satu

VRELO DEFINICIJE: Benković, F. i dr. Terestrička i elektronska navigacija. Split: Republički hidrografski institut, 1986., 59.

ENGLISKI: bearing

KONTEKST: Poput kursa, razlikuju se azimut pravi, azimut magnetski i azimut kompasni.

VRELO KONTEKSTA: Benković, F. i dr. Terestrička i elektronska navigacija. Split: Republički hidrografski institut, 1986., 59.

azimutni krug

DEFINICIJA: sprava za neposredno mjerenje kutova u horizontalnoj ravnini

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 1. 1972., 263.

NEPREPORUČENI NAZIV: azimutalni krug

ENGLISKI: azimuth circle

NAPOMENA: Azimutni krug sastavni je dio brodskoga kompasa.

bacalo

DEFINICIJA: tanko uže otežano utegom na jednome kraju radi lakšega dobacivanja i povlačenja debljega priveznog užeta s broda na obalu

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.7.

ŽARGONIZAM: pandul

ENGLISKI: heaving line

NAPOMENA: Bacalo je duljine između 25 i 30 metara.

balasno kormilo

DEFINICIJA: kormilo u kojemu je dio lista kormila ispred osi okretanja

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.3.

ENGLISKI: balanced rudder

balast

DEFINICIJA: tekućine ili krute tvari u namjenskim brodskim prostorima koje služe za postizanje željene stabilnosti, gaza i naprezanja trupa

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.11.

ENGLISKI: ballast

KONTEKST: Mora se osigurati da skladišta za teret, koja su projektirana kao balastna skladišta, budu 100% ispunjena balastom, uključujući prostor grotla, na bilo kojem gazu teškog balasta, a da su pritom svi tankovi dvodna u području skladišta također 100% puni.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.113.

balisažne oznake

DEFINICIJA: oznake kojima se označuju plovni putovi i upozorava na opasnost kojoj je brod izložen

VRELO DEFINICIJE: Luttenberger, A. Osnove međunarodnog prava mora. Rijeka: Pomorski fakultet, 2006., 55.

ENGLISKI: seamarks; aids to navigation

baraterija

DEFINICIJA: prijevorno djelo koje na štetu broda ili tereta počini zapovjednik ili posada broda

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991.,

12.

ENGLISKI: baratry

FRANCUSKI: baratterie

TALIJANSKI: baratteria

KONTEKST: Baraterija je, na primjer, kada se otuđi ili zlonamjerno nasuče brod, izazove požar, nemarno čuva teret, neispravno opremi brod, ne uzme peljar ili se povrijede druge propisane dužnosti.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 12.

barber

DEFINICIJA: tanki konop kojim se preko klizača uzde i tračnice mijenja kut glavnoj uzdi

VRELO DEFINICIJE: Delić, S. Oprema krstaša. Zagreb: Fabra press, 2008., 141.

ENGLISKI: barber hauler; barber

bark

DEFINICIJA: krstaš s tri do pet jarbola, duljine od 40 do 60 metara, nosivosti od 500 do 1500 tona i s 10 do 18 članova posade

ENGLISKI: barque

NAPOMENA: Krmeni je jarbol barka s uzdužnim jedriljem, dok su ostali s križnim. Radi zaštite tereta bio je naoružan dvama do četirima topovima. Bark je sljedeća faza razvoja krstaša od brika zbog proširene i povećane površine jedrilja, a daljnjim produljivanjem barka nastajali su kliperi.

barograf

DEFINICIJA: barometar sa sustavom za zapisivanje atmosferskoga tlaka

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 16.

ENGLISKI: barograph
NJEMAČKI: Barograph
FRANCUSKI: barographe

baždarenje broda

SKRAĆENI NAZIV: baždarenje
DEFINICIJA: propisani način određivanja tonaže broda
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.13.
ENGLISKI: tonnage measurement

baždarska oznaka

DEFINICIJA: oznaka koja se dodjeljuje brodu s dvjema palubama ili više neprekinutih paluba radi primjene odgovarajuće brutotonaže ili netotonaže
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 113.
ENGLISKI: tonnage mark
NAPOMENA: Baždarska oznaka dodjeljuje se na zahtjev brodovlasnika, a trajno se označuje na vanjskoj oplati broda neposredno uz oznaku nadvođa.

Beaufortova ljestvica

DEFINICIJA: ljestvica za određivanje jačine vjetrova prema njegovim učincima na kopnu ili prema stanju morske površine
VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 19.
ENGLISKI: Beaufort scale

bermudska oputa

DEFINICIJA: oputa s trokutastim jedrom podignutim kosim

deblenjacom privezanim pri vrhu ili na vrhu jarbola
VRELO DEFINICIJE: Delić, S. Oprema krstaša. Zagreb: Fabra press, 2008., 9.

ENGLISKI: Bermuda rigging
NAPOMENA: Bermudska oputa nizozemskoga je podrijetla, često upotrebljavana u plovidbi na području Bermudskoga otočja i posebno pogodna za jedrenje u vjetar.

bermudsko jedro

DEFINICIJA: trokutasto jedro podignuto do vrha jarbola s privjetrenim rubom uhvaćenim po cijeloj dužini jarbola i dnom za cijeli deblenjajak
ENGLISKI: Bermuda sail
NAPOMENA: Prvotno se bermudsko jedro upotrebljavalo na manjim brodicama s bermudskom ili Marconijevom oputom, a poslije i na većim prekomorskim slupovima. Bermudsko je jedro preteča modernoga jedra za krstaše.

bezbaterijski telefon

DEFINICIJA: telefon kojemu nije potreban vanjski izvor električne energije
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 4.5.
ENGLISKI: soundpowered telephone

biljno uže

DEFINICIJA: uže izrađeno od biljnih vlakana
VRELO DEFINICIJE: Milošević, M.; Milošević, Š. Osnove teorije broda 1. Zagreb: Školska knjiga, 1981., 127.
ENGLISKI: plant line

NAPOMENA: Biljno uže može biti izrađeno od konoplje, manile, sisala, kokosa i pamuka.

biskajska ciklona

DEFINICIJA: ciklona u Biskajskome zaljevu ili blizu njega na prizemnoj vremenskoj karti srednjega tlaka
VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 21.

ENGLNESKI: Biscay low

NJEMAČKI: Biskaya Zyklone

KONTEKST: U usporedbi s drugim središtima djelovanja biskajska ciklona manje je uočljiva kao depresija tlaka na srednjim kartama prizemnog tlaka nego aleutska i islandska ciklona.

VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 21.

bitva

DEFINICIJA: stupić na palubi ili lučkoj obali za vezivanje užeta
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.7.

ENGLNESKI: bollard

KONTEKST: Bitve mogu biti čelične ili od lijevanog željeza.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 3.24.

blanko teretnica

DEFINICIJA: teretnica u kojoj je ime primatelja izostavljeno
VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar

Keršovani, 1988., 63.

PREDLOŽENI NAZIV: otvorena teretnica

ENGLNESKI: open bill of lading

KONTEKST: Blanko teretnica ima svojstvo teretnice na donosioca, ali je njezin imalac može, u svakom trenutku, pretvoriti u teretnicu na ime.

VRELO KONTEKSTA: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 63.

bljeskajuće svjetlo

DEFINICIJA: svjetlo u obliku bljesaka u pravilnim razmacima s čestoćom od najmanje 120 bljesaka u minuti
VRELO DEFINICIJE: Sjekavica, I.; Kačić, H. Pravila o izbjegavanju sudara na moru. Zagreb: Školska knjiga, 1983., 47.

ENGLNESKI: flashing light

bočna svjetla

DEFINICIJA: zeleno svjetlo na desnome boku i crveno svjetlo na lijevome boku koja stalno svijetle u luku obzorja od 112,5° i tako su učvršćena da se svjetlost vidi od uzdužnice pramca do 22,5° iza subočice na dotičnome boku broda
VRELO DEFINICIJE: Pravilnik o izbjegavanju sudara na moru: dio 1. Zagreb: Ministarstvo pomorstva, prometa i veza, 1994. (Narodne novine, br. 17/94 i 74/94).

ENGLNESKI: sidelights

TALIJANSKI: fanale laterale

KONTEKST: Brod koji je tegljen bočno mora pokazivati krmeno svjetlo i na kraju prednjeg dijela bočna svjetla.

VRELO KONTEKSTA: Pravilnik o izbjegavanju sudara na moru: dio 1. Zagreb: Ministarstvo pomorstva, prometa i veza, 1994. (Narodne novine, br. 17/94 i 74/94).

bočni kočar

DEFINICIJA: kočar s povlačnom mrežom koja se diže ili spušta u more preko boka

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.7.

NEPREPORUČENI NAZIV: bočni kočar
ENGLISKI: side trawler

bočni nosač dna

DEFINICIJA: uzdužni nosač postavljen bočno uz dno broda i simetrično s objiju strana središnjega uzdužnog nosača

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 2.5.

DOPUŠTENI NAZIV: hrptenjak
ENGLISKI: bottom side girder
KONTEKST: Ako teglenice imaju uzdignute krajeve s ravnim dnom, mora se postaviti najmanje jedan središnji i po jedan bočni nosač dna.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.126.

bočni tank

DEFINICIJA: tank na boku broda čije težište nije u uzdužnici broda

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.12.

ENGLISKI: side tank
KONTEKST: Bočni tankovi ili prostori moraju se protezati po cijeloj visini boka broda ili od pokrova dvodna do najviše palube, ne uzimajući u obzir zaobljeni završni voj ako postoji.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.118.

bočno kormilo

DEFINICIJA: kormilo smješteno bočno od uzdužnice broda

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 4.3.

ENGLISKI: quarter rudder

bočno krmeno uže

DEFINICIJA: privezno uže na krmenome dijelu položeno približno okomito na uzdužnicu broda

ŽARGONIZAM: krmeni tresin
ENGLISKI: stern breast line

bočno pramčano uže

DEFINICIJA: privezno uže na pramčanome dijelu položeno približno okomito na uzdužnicu broda

ŽARGONIZAM: proveni tresin
ENGLISKI: forward breast line

bofor

DEFINICIJA: stupanj jačine vjetra po Beaufortovoj ljestvici

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 22.

KRATICA - HRVATSKI: Bf
ENGLISKI: Beaufort

bojni brod

DEFINICIJA: oklopljen borbeni ratni brod istisnine veće od 30.000 tona i s topničkim oružjem najvećega kalibra

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo,

1995., 1.7.

ENGLESKI: battle ship

NAPOMENA: U novije vrijeme nema bojnih brodova. Njihovu su funkciju preuzele krstarice.

bokobran

DEFINICIJA: skidljiva ili trajno pričvršćena zaštita boka broda od oštećenja

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.7.

DOPUŠTENI NAZIV: bokoštitnik

ZASTARJELI NAZIV: bokoštit

NEPREPORUČENI NAZIV: brodobran

ENGLESKI: fender

TALIJANSKI: parabordo

KONTEKST: Sučelno spojeni elementi velike duljine, kao što su npr. ljuljna kobilica, bokobrani, pražnice i sl., a spajaju se za primarne strukturne elemente, moraju biti zavareni cijelim svojim presjekom.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.75.

NAPOMENA: Bokobran zaštićuje brod od oštećenja kada on pristaje uz pristanište ili pri dodiru s drugim brodom.

bolnički brod

DEFINICIJA: specijalni brod za prijevoz i pružanje liječničke pomoći ranjenicima, bolesnicima i brodolomcima

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.5.

ENGLESKI: hospital ship

bracera

DEFINICIJA: drvena ribarska brodice s trupom obloga dna i bokova, duljine od 7 do 17 metara, nosivosti od 10 do 70 tona i s jarbolom s oglavnim jedrom na kraju prve trećine brodice

NAPOMENA: Bracera je hrvatska ribarska brodice 19. i 20. stoljeća raširena diljem cijele istočne obale Jadrana, a vjerojatno je njezino podrijetlo vezano uz otok Brač.

Prema silueti ne razlikuje se osobito od gajete. Duljina je manje bracere od 7 do 12 metara i s nosivosti od 10 do 40 tona, dok su veće bracere duge od 15 do 17 metara te mogu krcati od 50 do 70 tona.

bragoc

DEFINICIJA: drvena ribarska brodice s palubom duž cijeloga obrisa, uskoga pramca i široke krme te s malim gazom i velikim kormilom duboko ispod kobilice

NAPOMENA: Bragoc je istarska inačica bracere, a veliko kormilo duboko ispod kobilice smanjuje opasnost od zanošenja brodice.

brik

DEFINICIJA: škuner s dvama jarbolima i s do pet križnih jedara na prednjemu jarbolu

ENGLESKI: brig

NAPOMENA: Brik je oblih bokova i dna s jakom kobilicom, a potpuno je pokriven palubom.

brik-škuner

DEFINICIJA: škuner s dvama jarbolima koji se od brika razlikuje rasporedom jedrilja

ŽARGONIZAM: brigantin

ENGLESKI: schooner-brig

NAPOMENA: Brik-škuner razlikuje se od brika križnim jedriljem samo na

prednjemu jarbolu, a upotrebljava se za plovidbu po Sredozemnome moru.

brisanje broda

DEFINICIJA: opis kojim se brod briše iz hrvatskoga upisnika brodova

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 87.

ENGLESKI: deletion of a ship

brisočna klauzula

DEFINICIJA: klauzula na temelju koje naručitelj nije dužan početi krcanje tereta na brod prije određenoga datuma, ali je ovlašten odustati od ugovora ako brod ne bude spreman za krcanje do ugovorenoga dana

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 15.

ENGLESKI: cancelling clause

KONTEKST: Unošenjem naknadnih rokova nešto se ublažava izvorna strogost brisočne klauzule.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 15.

brod bušilica

DEFINICIJA: specijalni brod za bušenje kamenita dna u moru ili kamenih pragova u koritima rijeka

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 1. 1972., 603.

ENGLESKI: floating borer

NAPOMENA: Brod bušilica buši kamen ako on smeta pri plovidbi ili lučkim gradnjama.

brod dizalica

DEFINICIJA: specijalni brod opremljen dizalicom velike nosivosti namijenjen za pomoć pri pomorskim radovima i nezgodama te za prijevoz velikih i teških tereta

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.6.

ENGLESKI: crane ship

brod koji ne može manevrirati

DEFINICIJA: brod koji se ne može ukloniti s puta drugomu brodu jer se njime ne može manevrirati

VRELO DEFINICIJE: Pravilnik o izbjegavanju sudara na moru: dio 1. Zagreb: Ministarstvo pomorstva, prometa i veza, 1994. (Narodne novine, br. 17/94 i 74/94).

DOPUŠTENI NAZIV: brod nesposoban za manevriranje

ENGLESKI: vessel not under command; disabled ship

TALIJANSKI: nave che non può governare

KONTEKST: Brod koji ne može manevrirati mora pokazivati dva crvena kružna svjetla postavljena u vertikali jedno povrh drugog na mjestu gdje se najbolje mogu vidjeti.

VRELO KONTEKSTA: Pravilnik o izbjegavanju sudara na moru: dio 1. Zagreb: Ministarstvo pomorstva, prometa i veza, 1994. (Narodne novine, br. 17/94 i 74/94).

brod koji plovi

DEFINICIJA: stanje broda koji nije usidren, privezan ili nasukan

VRELO DEFINICIJE: Sjekavica, I.; Kačić, H. Pravila o izbjegavanju sudara na moru. Zagreb: Školska knjiga, 1983., 13.

ENGLESKI: underway; vessel underway
NAPOMENA: Također se smatra da brod plovi kada ore na sidru u nevremenu ili sidrenim lancima s kojih su skinuta sidra.

brod koji ustupa put

DEFINICIJA: brod koji je prema pravilima o izbjegavanju sudara na moru dužan ukloniti se s puta drugomu brodu i koji mora manevrirati pravodobno i pouzdano da bi se potpuno uklonio
VRELO DEFINICIJE: Sjekavica, I.; Kačić, H. Pravila o izbjegavanju sudara na moru. Zagreb: Školska knjiga, 1983., 38.
DOPUŠTENI NAZIV: brod koji izbjegava
ENGLESKI: action by give-way vessel

brod linijske plovidbe

DEFINICIJA: brod kojemu su putovanje, plovidbeni pravci i luke ukrcaja i iskrcaja stalni i unaprijed određeni
DOPUŠTENI NAZIV: linijski brod
ŽARGONIZAM: linijaš
ENGLESKI: liner ship; cargo liner

brod na mehanički pogon

DEFINICIJA: brod koji se pokreće strojem
VRELO DEFINICIJE: Pravilnik o izbjegavanju sudara na moru: dio 1. Zagreb: Ministarstvo pomorstva, prometa i veza, 1994. (Narodne novine, br. 17/94 i 74/94).
DOPUŠTENI NAZIV: brod na motorni pogon
ENGLESKI: power-driven vessel
TALJANSKI: nave a propulsione meccanica
KONTEKST: Kad brod na mehanički pogon plovi mora se ukloniti s puta brodu koji ne može manevrirati.
VRELO KONTEKSTA: Pravilnik o izbjegavanju sudara na moru: dio

1. Zagreb: Ministarstvo pomorstva, prometa i veza, 1994. (Narodne novine, br. 17/94 i 74/94), 4.

brod ograničen svojim gazom

DEFINICIJA: brod koji se pokreće mehanički i kojemu je zbog njegova gaza, u odnosu prema raspoloživoj dubini vode, ograničena sposobnost skretanja s kursa kojim plovi
VRELO DEFINICIJE: Sjekavica, I.; Kačić, H. Pravila o izbjegavanju sudara na moru. Zagreb: Školska knjiga, 1983., 13.
KRATICA - ENGLESKI: DDW
ENGLESKI: vessel constrained by her draught; deep draft vessel
KONTEKST: U praksi signale broda koji je ograničen svojim gazom obično ističu supertankeri i drugi veliki brodovi dok plove područjima s relativno manjim dubinama i kada ne mogu mijenjati kurs radi izbjegavanja sudara zbog opasnosti od nasukanja.
VRELO KONTEKSTA: Sjekavica, I.; Kačić, H. Pravila o izbjegavanju sudara na moru. Zagreb: Školska knjiga, 1983., 14.

brod ograničene mogućnosti manevriranja

DEFINICIJA: brod kojemu je zbog naravi njegova posla mogućnost manevriranja ograničena pa se zbog toga ne može maknuti s puta drugomu brodu
VRELO DEFINICIJE: Pravilnik o izbjegavanju sudara na moru: dio 1. Zagreb: Ministarstvo pomorstva, prometa i veza, 1994. (Narodne novine, br. 17/94 i 74/94).
DOPUŠTENI NAZIV: brod ograničene sposobnosti manevriranja
ENGLESKI: vessel restricted in her ability to manoeuvre; hampered vessel

TALIJANSKI: nave con manovrabilità limitata

KONTEKST: Brod ograničene mogućnosti manevriranja, osim broda koji obavlja razminiranje, mora pokazivati tri kružna svjetla postavljena u vertikali jedno povrh drugoga na mjestu gdje se mogu najbolje vidjeti od čega gornje i donje od tih svjetala moraju biti crvena, a srednje mora biti bijelo.

VRELO KONTEKSTA: Pravilnik o izbjegavanju sudara na moru: dio 1. Zagreb: Ministarstvo pomorstva, prometa i veza, 1994. (Narodne novine, br. 17/94 i 74/94).

brod radionica

DEFINICIJA: specijalni brod opremljen uređajima za popravlanje oštećenih brodova

ENGLISKI: repair ship; workshop

KONTEKST: Lučki brodovi radionice često su vlasništvo brodogradilišta, neke radionice za popravak brodova ili plutajućeg doka.

VRELO KONTEKSTA: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 1. 1972., 609.

NAPOMENA: Razlikuju se lučki i veliki brodovi radionice. Lučki brodovi radionice obično su manji plovni objekti, a veliki brodovi radionice posebno su opremljene jedinice ratne mornarice koje plove za flotom do ratišta kao pokretna tehnička uporišta i pružaju ratnim brodovima veću slobodu djelovanja, preuzimajući na sebe brigu o oštećenim brodovima.

brod s pravom puta

DEFINICIJA: brod koji je prema pravilima o izbjegavanju sudara na

moru dužan zadržati nepromijenjeni plovidbeni smjer i brzinu kada je brod s kojim se susreće obavezan ukloniti mu se s puta

VRELO DEFINICIJE: Sjekavica, I.; Kačić, H. Pravila o izbjegavanju sudara na moru. Zagreb: Školska knjiga, 1983., 39.

ENGLISKI: action by stand-on vessel

KONTEKST: Ova odredba daje ovlaštenje brodu s pravom puta da može poduzeti mjere za izbjegavanje sudara vlastitim manevriranjem čim mu postane očito da brod koji se mora ukloniti s puta ne poduzima odgovarajući manevar.

VRELO KONTEKSTA: Sjekavica, I.; Kačić, H. Pravila o izbjegavanju sudara na moru. Zagreb: Školska knjiga, 1983., 39.

brod slobodne plovidbe

DEFINICIJA: brod koji prevozi teret prema potrebi i bez unaprijed utvrđenih putovanja i određenoga reda plovidbe

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 222.

DOPUŠTENI NAZIV: tramper

ENGLISKI: tramp ship

brod svjetionik

DEFINICIJA: specijalni brod opremljen svjetlećom napravom koji služi kao svjetionik

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.6.

ENGLISKI: lightship

brod u gradnji

DEFINICIJA: brod od trenutka polaganja kobilice ili drugoga

postupka gradnje do trenutka upisa u upisnik brodova

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 5.

DOPUŠTENI NAZIV: novogradnja
ENGLJSKI: ship under construction; newbuilding

KONTEKST: Brod u gradnji dobiva svojstvo broda upisom u upisnik brodova ili kada mu je izdan privremeni plovidbeni list. Prije toga brod u gradnji nema svojstvo broda neovisno o stupnju dovršenosti, pa i kada nakon porinuća plovi.

VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 32.

brod u međunarodnoj plovidbi

DEFINICIJA: brod koji plovi iz hrvatske luke u inozemnu luku i obratno, između inozemnih luka, na otvorenom moru ili u teritorijalnim vodama stranih država radi pružanja usluga povezanih s djelatnostima na pučini kao što su istraživanje i iskorištavanje energenata

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 428.

ENGLJSKI: ship in international navigation

KONTEKST: Brod u javnom prijevozu u linijskom obalnom pomorskom prometu koji obavlja prijevoz između hrvatskih i stranih luka ne smatra se brodom u međunarodnoj plovidbi.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 429.

brod u raspremanju

DEFINICIJA: brod izvan uporabe koji se tijekom mirovanja nadzire radi najnužnijega održavanja

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod:

Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.3.

DOPUŠTENI NAZIV: brod u rspremi
ENGLJSKI: lay off ship; laid up ship
NAPOMENA: Brod može biti izvan uporabe zbog nezaposlenosti, zimovanja ili drugih razloga.

brod za automobile

DEFINICIJA: brod opremljen krmenom i/ili bočnom rampom za krcanje vozila i palubama povezanim unutarnjim rampama

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.4.

DOPUŠTENI NAZIV: brod za prijevoz automobila

ENGLJSKI: car carrier

NAPOMENA: Vozila se na brod za automobile krcaju vlastitim pogonom.

brod za banane

DEFINICIJA: brod za prijevoz banana s izdvojenim skladištima i rashladnim uređajem

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.4.

ENGLJSKI: banana carrier

NAPOMENA: Rashladni uređaj kruženjem ohlađenoga zraka u izdvojenim skladištima održava potrebne uvjete.

brod za cement

DEFINICIJA: brod za prijevoz cementa u rasutom stanju

VRELO DEFINICIJE: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 7.

ENGLJSKI: cement carrier

brod za drvo

DEFINICIJA: brod za prijevoz ispiljenoga drva složenoga u pakete standardnih veličina

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.3.

DOPUŠTENI NAZIV: brod za rezanu građu; brod za piljenu građu

ENGLESKI: forest product carrier; timber carrier; lumber carrier

NAPOMENA: Brod za drvo obično ima velika teretna grotla i ravne stijene skladišta.

brod za kružna putovanja

DEFINICIJA: turistički brod namijenjen višednevnim turističkim krstarenjima

DOPUŠTENI NAZIV: kruzer

NEPREPORUČENI NAZIV: brod za krstarenje

ENGLESKI: cruise ship; cruiser

NAPOMENA: Prema broju putnika brodovi za kružna putovanja dijele se na: butik (manje od 200), mali (200 do 500), srednji (500 do 1200), veliki (1200 do 2400) i mega (2400 i više).

brod za mješoviti teret

DEFINICIJA: brod koji može prevoziti ulje i suhi rasuti teret

VRELO DEFINICIJE: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 7.

ENGLESKI: combination carriers; combi carrier

NAPOMENA: Suhi tereti i ulje ne prevoze se istodobno.

brod za opći teret

DEFINICIJA: brod za prijevoz tereta u komadima ili paketima različitih veličina i težina

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno

nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.3.

DOPUŠTENI NAZIV: brod za generalni teret

ENGLESKI: general cargo ship

NAPOMENA: Brod za generalni teret češći je naziv.

brod za otpatke

DEFINICIJA: specijalni brod za preuzimanje otpadaka s drugih brodova

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.6.

ENGLESKI: waste disposal vessel

NAPOMENA: Brod za otpatke u lukama služi i za čišćenje mora.

brod za papir

DEFINICIJA: brod za prijevoz papira u rolama

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.3.

DOPUŠTENI NAZIV: brod za prijevoz papira

ENGLESKI: newsprint carrier

NAPOMENA: U brodu za papir stijene skladišta obično su ravne.

brod za plutače

DEFINICIJA: brod za polaganje, sidrenje i održavanje plutača

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.6.

ENGLESKI: buoy laying vessel

NAPOMENA: Brod za plutače također služi za obilježivanje plovni putova.

brod za preradu ulova ribe

DEFINICIJA: brod opremljen uređajima za samostalnu industrijsku preradu ulova ribe

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.7.

ENGLESKI: fish factory ship

brod za prijevoz plina

DEFINICIJA: brod za prijevoz plinova u plinovitome ili ukapljenome stanju

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 1. 1972., 612.

DOPUŠTENI NAZIV: plinonosac

ŽARGONIZAM: plinaš

ENGLESKI: gas carrier

brod za prijevoz ulova ribe

DEFINICIJA: brod za preuzimanje i prevoženje ulova ribe

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.7.

ŽARGONIZAM: portolata; portoleta

ENGLESKI: fish carrier

NAPOMENA: Brod za prijevoz ulova ribe može i opskrbljivati ribarske brodove na udaljenim lovištima.

brod za rashlađeni teret

DEFINICIJA: brod za prijevoz stalno rashlađenoga tereta

VRELO DEFINICIJE: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 7.

DOPUŠTENI NAZIV: brod hladnjača

NEPREPORUČENI NAZIV: frigo brod

ENGLESKI: refrigerated cargo ship; reefer ship; reefer

KONTEKST: Sustav hlađenja kod brodova za rashlađeni teret spriječio je prezriavanje i kvarenje južnog voća.

VRELO KONTEKSTA: Pritchard, B. Maritime English. Rijeka: Pomorski fakultet, 1995. URL: <http://www.pfri.uniri.hr/~bopri/> (12. 4. 2011.)

brod za rasuti teret

DEFINICIJA: specijalni brod za prijevoz suhoga rasutog tereta

VRELO DEFINICIJE: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 7.

ŽARGONIZAM: bulk

ENGLESKI: bulk carrier; bulk cargo carrier; bulkcarrier

KONTEKST: Većina brodova za rasuti teret ovisi o obalnoj mehanizaciji u luci.

VRELO KONTEKSTA: Pritchard, B. Maritime English. Rijeka: Pomorski fakultet, 1995. URL: <http://www.pfri.uniri.hr/~bopri/> (12. 4. 2011.)

brod za rudaču

DEFINICIJA: brod za prijevoz rudače u rasutome stanju

VRELO DEFINICIJE: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 7.

ENGLESKI: ore carrier

brod za rudaču i ulje

DEFINICIJA: brod za prijevoz rudače u središnjim skladištima tereta ili za prijevoz ulja u središnjim i bočnim skladištima tereta

ENGLESKI: ore oil carrier

brod za rudaču, rasuti teret i ulje

DEFINICIJA: brod za prijevoz ulja, suhoga rasutog tereta i rudače u rasutome stanju

VRELO DEFINICIJE: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 7.

DOPUŠTENI NAZIV: OBO brod
NEPREPORUČENI NAZIV: brod tipa OBO
KRATICA - ENGLSKI: OBO
ENGLSKI: oil bulk ore carrier; OBO carrier

brod za stoku

DEFINICIJA: brod za prijevoz žive stoke u skladištima i na platformama iznad glavne palube podijeljenima na odjeljke za stoku
VRELO DEFINICIJE: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006.
DOPUŠTENI NAZIV: brod za prijevoz stoke
ENGLSKI: livestock carrier

brod za teške terete

DEFINICIJA: brod za prijevoz teških i izvangabaritnih komadnih tereta u skladištima ili na palubi
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.3.
ENGLSKI: heavy lift ship
NAPOMENA: Teret se na brodovima ove vrste prekrcava teretnim uređajima velike nosivosti, ro-ro tehnologijom, uranjanjem i izranjanjem broda i sl.

brod za ukapljene petrolejske plinove

DEFINICIJA: brod za prijevoz petrolejskih plinova ukapljenih pod tlakom i/ili pri niskoj temperaturi u posebno konstruiranim tankovima
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.4.
NEPREPORUČENI NAZIV: LPG brod
ENGLSKI: liquified petroleum gas carrier; LPG carrier

brod za ukapljene plinove

DEFINICIJA: brod za prijevoz ukapljenih plinova u razlivenome stanju
VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 4.
ENGLSKI: liquified gas carrier

brod za ukapljene prirodne plinove

DEFINICIJA: brod za prijevoz prirodnih plinova ukapljenih pod tlakom i/ili vrlo niskim temperaturama u posebno konstruiranim tankovima
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.4.
NEPREPORUČENI NAZIV: LNG brod
ENGLSKI: liquified natural gas carrier; LNG carrier

brod za voće

DEFINICIJA: brod za prijevoz voća s izoliranim skladištima i rashladnim uređajem
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 14.
ENGLSKI: fruit carrier
NAPOMENA: Rashladni uređaj kruženjem ohlađenoga zraka u izdvojenim skladištima održava potrebne uvjete.

brod za vozila

DEFINICIJA: brod za prijevoz vozila opremljen krmenom, pramčanom i bočnom rampom za krcanje vozila
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.4.

DOPUŠTENI NAZIV: brod za prijevoz vozila

ENGLESKI: vehicle carrier

brodar

DEFINICIJA: fizička ili pravna osoba koja je kao posjednik broda nositelj plovidbenoga pothvata

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., Čl. 5.

ENGLESKI: ship operator; operator

NJEMAČKI: Ausrüster

LATINSKI: exercitor navis

FRANCUSKI: armateur

TALIJANSKI: armatore; operatore marittimo

KONTEKST: Brodar je u našem pravu jedinstveni nositelj odgovornosti za obveze koje nastaju u vezi s plovidbom i iskorištavanjem brodova.

VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 85.

POVEZNICA: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/313782.html>

NAPOMENA: Pojam brodovlasnika kao nositelja prava vlasništva nad brodom valja razlikovati od pojma brodar kao nositelja brodarske djelatnosti. Pravo na posjed broda pribavlja brodaru faktičnu vlast u odnosu na brod. Kao nositelj pomorskoga pothvata brodar je jedinstveni nositelj odgovornosti za ugovorne i izvanugovorne obveze koje nastaju u vezi s plovidbom i iskorištavanjem broda u njegovu posjedu. Brodar je i nositelj odgovornosti za provedbu konkretno ugovorenoga plovidbenog posla. Naziv brodar valja razlikovati od naziva brodovlasnik jer je brodar posjednik broda i upotrebljava vlastite i unajmljene brodove, dok je brodovlasnik vlasnik broda i pri

poslovanju uglavnom upotrebljava svoje brodove. Oba mogu biti nositelji plovidbenoga pothvata i prijevoznoga poduzetništva. Brodar je specifičan plovidbeno-pravni pojam. On je subjekt odnosa nastalih iz plovidbe u iskorištavanju broda. Za svojstvo brodaru potrebna su dva konstitutivna elementa: 1. držanje broda (mogućnost faktičnoga raspolaganja brodom) i 2. nositeljstvo plovidbenoga pothvata (kada u vlastito ime preuzima obveze iz plovidbene djelatnosti i odgovara za tu djelatnost). Funkcija je brodaru dvojaka: 1. nositelj plovidbenoga pothvata i 2. prijevozni poduzetnik.

brodar raspolagatelj

DEFINICIJA: brodar koji nije vlasnik broda, ali prema određenome pravu raspolaže njime radi zaključivanja prijevoza stvari trećih strana

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 388.

ENGLESKI: disponent owner; chartered owner; freight contractor

KONTEKST: Ako je i u ugovoru o prijevozu navedeno da je zaključen s brodarom raspolagateljem, takav je brodar obavezan obaviti prijevoz brodom koji nije njegovo vlasništvo, nego ga je i sam uzeo na korištenje da bi ostvario zaradu.

VRELO KONTEKSTA: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 388.

brodarska konferencija

SKRAĆENI NAZIV: konferencija

DEFINICIJA: udruga više brodaru u linijskoj plovidbi na određenim svjetskim pomorskim prometnim

pravcima koji utvrđuju fiksne vozarinske stavove kako bi spriječili nelojalno postavljanje nižih tarifa izvankonferencijskih brodara i time osigurali razboritu dobit

VRELO DEFINICIJE: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002.

ŽARGONIZAM: brodarska konferenca; linijska konferenca

ENGLESKI: shipping conference; liner conference; freight conference

KONTEKST: Brodarske ili linijske konferencije prevozninski su sporazumi koji se zaključuju između brodara jedne ili više država što održavaju teretne ili putničke pruge na istim ili usporednim relacijama radi izbjegavanja međusobne konkurencije.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 170.

POVEZNICA: <http://www.prevodi.gov.me/07.30.10/32006R1419.pdf>

brodarski ugovor

DEFINICIJA: ugovor o prijevozu stvari brodom u kojemu se prijevoznik obvezuje prevesti stvari cijelim brodom, razmjernim dijelom broda ili dijelom brodskoga prostora, a naručitelj prijevoza obvezuje se da će platiti vozarinu

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 448.

DOPUŠTENI NAZIV: ugovor o najmu broda; ugovor o prijevozu stvari morem

ENGLESKI: charter party; charter-party; charterparty

KONTEKST: Brodarski se ugovor može sklopiti za jedno ili više putovanja (brodarski ugovor na putovanje) ili za određeno vrijeme (brodarski ugovor na vrijeme).

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 448.

POVEZNICA: http://hr.wikipedia.org/wiki/Brodarski_ugovor

brodarski ugovor na putovanje

DEFINICIJA: brodarski ugovor kojim brodovlasnik stavlja čitav brod ili dio brodskoga prostora za teret na raspolaganje naručitelju radi prijevoza ugovorenih stvari na jednome putovanju ili više putovanja uz plaćanje odgovarajućega iznosa vozarine koja se uobičajeno plaća nakon završetka putovanja

VRELO DEFINICIJE: Tetley, W. Glossary of Maritime Law Terms. 2nd ed. Montreal: McGill, 2004. URL: <http://www.mcgill.ca/maritimelaw/glossaries/maritime/> (13. 2. 2012)
Tetley, W. Glossary of Maritime Law Terms. 2nd ed. Montreal: McGill, 2004. URL: <http://www.mcgill.ca/maritimelaw/glossaries/maritime/> (13. 2. 2012)

ENGLESKI: voyage charterparty

NJEMAČKI: Reisechartervertrag

FRANCUSKI: contrat d'affrètement au voyage

TALIJANSKI: noleggio a viaggio

brodarski ugovor na vrijeme

DEFINICIJA: brodarski ugovor kojim brodovlasnik stavlja potpuno opremljen brod s cijelom posadom na raspolaganje naručitelju za određeno vremensko razdoblje uz najamninu koja se plaća u dogovorenim vremenskim razmacima za vrijeme trajanja ugovora

ENGLESKI: time charterparty

NJEMAČKI: Zeitchartervertrag

FRANCUSKI: contrat d'affrètement à temps

TALIJANSKI: noleggio a tempo

KONTEKST: Kada je sklopljen brodarski ugovor na vrijeme za cijeli brod, zapovjednik je broda dužan izvršiti nalog naručitelja u granicama ugovora i prema namjeni broda.
VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 450.

brodarsko društvo

DEFINICIJA: trgovačko društvo koje vlastitim ili unajmljenim brodovima pruža usluge prijevoza roba i putnika morem
DOPUŠTENI NAZIV: trgovačko brodarsko društvo
ŽARGONIZAM: kompanija
ENGLSKI: shipping company
KONTEKST: Trgovačka društva iz stavka 1. ovoga članka ne plaćaju porez na dobit koju ostvare od prodaje brodova, od prodaje dionica ili udjela u trgovačkim brodarskim društvima koja posluju u međunarodnoj plovidbi, kao niti na dobit od dividende od dionica koje imaju u trgovačkim brodarskim društvima koja posluju u međunarodnoj plovidbi.
VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 429.

brodica

DEFINICIJA: plovni objekt duljine od 2,5 do 12 metara čija je ukupna snaga porivnih strojeva veća od pet kilovata
VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009.
DOPUŠTENI NAZIV: čamac
ENGLSKI: boat; small craft
KONTEKST: Pojam brodica ne obuhvaća: plovila koja pripadaju drugom pomorskom objektu u svrhu prikupljanja, spašavanja ili obavljanja radova; plovila namijenjena isključivo za natjecanja; kanue, kajake, gondole i pedaline;

daske za jedrenje i daske za jahanje na valovima.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009.

NAPOMENA: Prema Pomorskom zakoniku RH "jahte" nisu "brodice".

brodica unutarnje plovidbe

DEFINICIJA: brodica za plovidbu unutarnjim plovnim putovima
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.3.
ENGLSKI: inland waterway boat

brodica za spašavanje

DEFINICIJA: brodica za dulji boravak ljudi na moru nakon potonuća broda ili druge pomorske nezgode
VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 112.
KRATICA - ENGLSKI: LB
ENGLSKI: lifeboat
KONTEKST: Osnovni materijal za gradnju brodice za spašavanje razne su vrste stakloplastike.
VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 112.

brodogradilište

DEFINICIJA: trgovačko društvo koje se bavi gradnjom novih brodova te preinakom i popravkom postojećih brodova
ŽARGONIZAM: škver
ENGLSKI: shipyard; shipbuilders; dockyard
NJEMAČKI: Schiffswerft
FRANCUSKI: chantier naval
TALIJANSKI: cantiere navale
SLOVENSKI: ladjedelnica
KONTEKST: Strani trgovački brod smije prolaziti unutarnjim morskim vodama Republike Hrvatske radi

uplovljavanja u luku otvorenu za međunarodni promet ili u luku u kojoj je brodogradilište u kojemu će biti popravljen, radi isplovljenja iz takve luke, te radi plovidbe između luka otvorenih za međunarodni promet, najkraćim uobičajenim putem.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 8.

NAPOMENA: Brodogradilište je smješteno uz obalu i opremljeno je opremom za gradnju, preinake, popravke i suho dokovanje brodova.

brodograditelj

DEFINICIJA: fizička ili pravna osoba ovlaštena za gradnju ili popravak brodova

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 1. 1972., 558.

ENGLISKI: shipbuilder; shipbuilders

KONTEKST: Brodograditelj Kvarnerplastika iz Rijeke već je dugi niz godina poznat kao proizvođač izuzetno popularnih manjih pasara s kabinom i bez nje, poput Vege, Učke i Primorke.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.)

POVEZNICA: <http://www.burzanautike.com/testovi/fumanka>

brodolom

DEFINICIJA: pomorska nezgoda koja izaziva potpuni ili djelomični gubitak broda

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog

prava. Split: Književni krug, 1991., 24.

ENGLISKI: shipwreck

NJEMAČKI: Schiffbruch

FRANCUSKI: naufrage

TALIJANSKI: naufragio

KONTEKST: U sklopu pomorskog imovinskog prava mogu nastati u povodu brodoloma svakovrsne pravne posljedice.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 23.

brodopopravljač

DEFINICIJA: brodogradilište koje popravlja i preinačuje brodove

DOPUŠTENI NAZIV: remontno brodogradilište

ENGLISKI: ship repairers; ship repairer; ship repair yard

KONTEKST: Ugovor o preinaci i popravku broda je ugovor kojim se brodopopravljač obvezuje da će preinačiti ili popraviti postojeći brod u određenom roku, a naručitelj se obvezuje platiti naknadu brodopopravljaču za ugovoreni popravak ili preinaku.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 430.

brodovlasnik

DEFINICIJA: fizička ili pravna osoba kojoj pripada vlasništvo nad brodom

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I.

Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 25.

DOPUŠTENI NAZIV: vlasnik broda

ENGLISKI: shipowner; owner

NJEMAČKI: Reeder; Schiffseigner

FRANCUSKI: propriétaire de navire

TALIJANSKI: armatore

KONTEKST: U sporovima o naknadi

štete uslijed smrti ili tjelesne ozljede pomoraca tuženici su brodovlasnici, brodari ili agenti koji u ime broдача, odnosno brodovlasnika s pomorcem sklapaju ugovor o radu.
VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 2.

NAPOMENA: Brodovlasništvo je važan konstitutivni element za stjecanje državne pripadnosti broда. Pomorski zakonik daje prednost nazivu vlasnik broда.

brodovlje

DEFINICIJA: skupina ratnih brodova, trgovačkih brodova ili plovnih objekata određene države ili broderskoga društva
VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 2. 1975., 453.

DOPUŠTENI NAZIV: flota

ENGLESKI: fleet

TALIJANSKI: flotta

KONTEKST: Tada su Rusi pod zapovjedništvom admirala Nahimova porazili tursko ratno brodovlje nakon čega su zapadni saveznici i formalno objavili rat Rusiji, s ciljem uništenja ruske crnomorske flote.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.)

POVEZNICA: http://www.burzanautike.com/povijest/krimski-rat?searched=brodovlje&advsearch=allwords&highlight=ajaxSearch_highlight+ajaxSearch_highlight1

brodska bolnica

DEFINICIJA: prostorija za liječničke preglede i intervencije te pružanje medicinske pomoći posadi i putnicima na brodu

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 1. 1972., 76.

DOPUŠTENI NAZIV: brodska ambulanta

ENGLESKI: ship's hospital; sick bay

KONTEKST: Svakoј osobi smještenoj u brodskoj bolnici treba voditi temperaturnu listu.

VRELO KONTEKSTA: Mulić, R.; Ropac, D. Medicina za pomorce. Zagreb: Medicinska naklada, 2002., 169.

brodska forma

DEFINICIJA: ploha koja opisuje brodski trup

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.9.

PREDLOŽENI NAZIV: brodski obris

ENGLESKI: ship form

KONTEKST: Hidrostatičke krivulje su krivulje većeg broja hidrostatičkih karakteristika brodske forme u funkciji gaza broда.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 4.2.

brodska ljekarna

DEFINICIJA: prostorija na brodu u kojoj se nalaze lijekovi

ENGLESKI: ship's pharmacy

KONTEKST: Brodsku ljekarnu, smještenu u posebnoj prostoriji mora imati svaki brod koji ima bolnicu. Ona se mora nalaziti uz brodsku bolnicu i ne smije imati

izravne veze s prostorijama u kojima su smješteni bolesnici.

VRELO KONTEKSTA: Mulić, R.; Ropac, D. Medicina za pomorce. Zagreb: Medicinska naklada, 2002., 185.

brodska medicina

DEFINICIJA: medicinska disciplina koja obuhvaća znanja za osposobljavanje pomoraca pri pružanju medicinske pomoći bolesnicima ili ozlijeđenima na brodu

DOPUŠTENI NAZIV: pomorska medicina

NEPREPORUČENI NAZIV: medicina pomorstva

ENGLJSKI: naval medicine; marine medicine

brodska meteorološka postaja

DEFINICIJA: meteorološka postaja smještena na brodu

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 23.

ENGLJSKI: ships meteorological station

brodska posada

SKRAĆENI NAZIV: posada

DEFINICIJA: osobe ukrcane na brod koje obavljaju poslove i upisane su u popis posade

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 125.

DOPUŠTENI NAZIV: posada broda

ENGLJSKI: ship's crew; crew; ship's complement

TALIJSKI: equipaggio

brodska užad

DEFINICIJA: užad koja se upotrebljava za bilo koju svrhu na brodu

VRELO DEFINICIJE: Milošević, M.; Milošević, Š. Osnove teorije broda 1.

Zagreb: Školska knjiga, 1981., 127.

DOPUŠTENI NAZIV: brodsko uževlje

ENGLJSKI: ship's ropes

brodske isprave

DEFINICIJA: dokumenti koje brodovi trgovačke mornarice moraju imati radi dokaza o identitetu, sposobnosti za plovidbu i ostalim svojstvima broda

VRELO DEFINICIJE: Rudolf, D. Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 22.

ENGLJSKI: ship's papers

NJEMAČKI: Schiffspapiere

KONTEKST: Brodske isprave i knjige moraju se pokazati na zahtjev organa nadležnih za poslove sigurnosti plovidbe i drugih ovlaštenih organa.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 26.

brodske knjige

DEFINICIJA: knjige u koje se unose podatci o važnijim događajima i obavljenim radnjama na brodu te služe kao dokaz o identitetu, sposobnosti za plovidbu i ostalim svojstvima broda

ENGLJSKI: ship's records

brodske linije

DEFINICIJA: presjeci brodske forme s ravninama

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.9.

DOPUŠTENI NAZIV: linije broda

ENGLJSKI: body lines

brodski barograf

DEFINICIJA: barograf s napravom za prigušivanje učinaka gibanja i trešnje broda kojom se smanjuju smetnje u zapisu

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 23.

ENGLESKI: marine barograph

NJEMAČKI: Schiffsbarograph

FRANCUSKI: barographe de bord

brodski barometar

DEFINICIJA: barometar s napravom za prigušivanje učinaka gibanja i trešnje broda

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 24.

ENGLESKI: marine barometer

NJEMAČKI: Schiffsbarometer

FRANCUSKI: baromètre marin

brodski brzinomjer

DEFINICIJA: uređaj koji pokazuje brzine broda i drugih plovnih objekata

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 1. 1972., 636.

DOPUŠTENI NAZIV: brzinomjer

ENGLESKI: speed log

brodski dnevnik

DEFINICIJA: brodska knjiga u koju se upisuju podatci povezani s plovidbom, važni za ugovorne strane vezane uz brod

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski

leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 1. 1972., 624.

ENGLESKI: logbook

KONTEKST: Ako na brodu nastupi događaj koji ugrožava sigurnost broda ili plovidbe, ili ako se desi izvanredni događaj brodu, putnicima, drugim osobama, teretu ili stvarima na brodu, ili ako se opazi onečišćenje uljem, opasnim kemikalijama i štetnim tvarima na plovnom putu, zapovjednik broda dužan je opis tog događaja, odnosno bilješku o opaženom onečišćenju na plovnom putu odmah unijeti u brodski dnevnik, a najkasnije u roku od 24 sata.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., čl. 152.

brodski manifest

DEFINICIJA: osnovna isprava za carinski nadzor broda

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 91.

ENGLESKI: ship's manifest

KONTEKST: Podnošenjem broskog manifesta prijavljuje se brod i teret.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Pomorsko pravo: knjiga 1. Split: Visoka pomorska škola Split, 2001., 91.

brodski meteorološki dnevnik

DEFINICIJA: obrazac u koji se u šifriranome obliku upisuju rezultati brodskega motrenja

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 24.

ENGLESKI: meteorological logbook

NJEMAČKI: Schiffswettertagebuch

FRANCUSKI: journal de bord

météorologique; carnet d'observations météorologiques des navires en mer

NAPOMENA: Rezultati se u dnevnik upisuju prema odredbama Svjetske meteorološke organizacije.

brodski meteorološki ključ

SKRAĆENI NAZIV: ključ SHIP

DEFINICIJA: međunarodni meteorološki ključ za prizemna sinoptička motrenja na morima i uz obale

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 198.

DOPUŠTENI NAZIV: SHIP ključ

ENGLJSKI: SHIP weather code

NJEMAČKI: SHIP-Schlüssel

FRANCUSKI: SHIP code

brodski razglas

DEFINICIJA: razglasni uređaj kojim se prenose obavijesti po brodu

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.5.

ENGLJSKI: public adress system

brodski sustav uzbune

DEFINICIJA: sustav za obavješćivanje putnika i članova posade o nastupanju izvanrednoga događaja

DOPUŠTENI NAZIV: brodski alarm

ENGLJSKI: ship's alarm system

KONTEKST: Brodskim sustavom uzbune upravlja se sa zapovjedničkog mosta i traje dokle god ga se ne prekine.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 197.

brodski zapisi

SKRAĆENI NAZIV: zapisi

DEFINICIJA: zapisi u koje se unose podatci o važnijim događajima i obavljenim radnjama na brodu

ENGLJSKI: ship's notes

NAPOMENA: Brodski zapisi služe kao dokaz o identitetu, sposobnosti za plovidbu i ostalim svojstvima broda.

brodsko meteorološko izvješće

DEFINICIJA: šifrirani prikaz brodskih motrenja koja se odnose na određeno vrijeme i mjesto i

prethodno su bila unesena u brodski meteorološki dnevnik

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 23.

ŽARGONIZAM: brodska meteorološka depeša

ENGLJSKI: ship weather report; marine meteorological report

NJEMAČKI: Schiffswetterbericht

FRANCUSKI: rapport météorologique de navire

brodsko motrenje

DEFINICIJA: meteorološko motrenje obavljeno na brodu

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 24.

ENGLJSKI: ship observation

NJEMAČKI: Schiffsbeobachtung

FRANCUSKI: observation de navire

NAPOMENA: Brodska motrenja najčešće se obavljaju tijekom plovidbe.

brodsko okno

DEFINICIJA: otvor s prozorom na boku i na kabini plovnoga objekta
ENGLSKI: porthole; side light
TALIJANSKI: oblo

brodsko skladište

DEFINICIJA: omeđeni prostor ispod palube za smještaj, čuvanje i prijevoz brodskoga tereta
VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 242.
ŽARGONIZAM: štiva
ENGLSKI: hold
NJEMAČKI: Frachtraum
KONTEKST: Vrijeme stojnica obračunat će se dijeljenjem količine tereta iz najvećeg brodskog skladišta s rezultatom koji se dobije množenjem ugovorene dnevne norme po radivom grotlu s brojem grotala koji poslužuju to brodsko skladište.
VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 136.

brutodubina ispod kobilice

DEFINICIJA: potrebna dubina ispod kobilice koja uključuje eventualne dinamičke promjene gaza broda i određenu pričuvu dubine
DOPUŠTENI NAZIV: bruto dubina ispod kobilice
ENGLSKI: gross under keel clearance
KONTEKST: Za različita plovna područja na prilazima pristanima i na samim pristanima, imajući u vidu sigurnost plovidbe, minimalna bruto dubina ispod kobilice može se uzeti kako slijedi.
VRELO KONTEKSTA: Vademecum maritimus: podsjetnik pomorcima. Rijeka: Pomorski fakultet, 2002., 185.

brutotonaža

DEFINICIJA: mjera ukupnoga zatvorenog brodskog prostora
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.13.
DOPUŠTENI NAZIV: bruto tonaža
KRATICA - HRVATSKI: BT
KRATICA - ENGLSKI: GT
ENGLSKI: gross tonnage
KONTEKST: Na teretnim brodovima bruto tonaže 500 i više, na svakoj razini nastambi treba predvidjeti najmanje dva izlaza, međusobno što više udaljena, koji vode iz svakog odijeljenog prostora ili skupine prostora.
VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 64.
NAPOMENA: Brutotonaža određuje se u skladu s odredbama Međunarodne konvencije o baždarenju brodova.

Bruxelleske konvencije

DEFINICIJA: međunarodne konvencije za izjednačenje pomorskoga prava usvojene na diplomatskim konferencijama za pomorsko pravo koje se održavaju u Bruxellesu i saziva ih belgijska vlada
VRELO DEFINICIJE: Rudolf, D. Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 23.
ENGLSKI: Brussels Conventions
FRANCUSKI: Conventions de Bruxelles
KONTEKST: Nacrte Bruxelleskih konvencija priprema Međunarodni pomorski odbor.
VRELO KONTEKSTA: Rudolf, D. Terminologija međunarodnog prava

mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 23.

brzi putnički brod

DEFINICIJA: putnički brod velikih brzina za civilnu uporabu

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 4.

KRATICA - ENGLISKI: HSC

ENGLISKI: high speed craft; high speed ship; fast craft; fast ferry

KONTEKST: Pod brzim putničkim brodom ne smatraju se neistisninski brodovi čiji je trup potpuno iznad površine uslijed djelovanja aerodinamičkih sila generiranih površinskim efektom.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 4.

NAPOMENA: Među brze putničke brodove ubrajaju se i mnogi dvotrupci, pa čak i brodovi s jednim trupom.

brzina broda

DEFINICIJA: put koji brod prijeđe u jedinici vremena izražen u čvorovima

VRELO DEFINICIJE: Buljan, I. Stabilnost broda. Zagreb: Školska knjiga, 1982., 83.

ENGLISKI: ship's speed

KONTEKST: Ako se povećava brzina broda, povećavaju se i troškovi goriva, i to približno u proporciji s brzinom na treću potenciju.

VRELO KONTEKSTA: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 1. 1972., 520.

brzina na pokusnoj plovidbi

DEFINICIJA: brzina broda izmjerena pri određenoj snazi porivnoga stroja u uvjetima pokusne plovidbe

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.11.

ENGLISKI: trial speed

NAPOMENA: Uvjeti pokusne plovidbe podrazumijevaju neobrasli brodski trup, mirno more i dovoljnu dubinu.

brzina prometnoga tijeka

DEFINICIJA: srednja brzina kretanja brodova na određenome području

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 76.

ENGLISKI: traffic speed

KONTEKST: Brzina prometnog tijeka je smisleni podatak samo na plovim putovima na kojima promet barem približno slijedi jedan smjer.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 76.

brzina u službi

DEFINICIJA: brzina broda u uvjetima plovidbe

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.11.

DOPUŠTENI NAZIV: eksploatacijska brzina

ENGLISKI: service speed

KONTEKST: "Brzina u službi" je 90% maksimalne brzine.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 4.33.

bubanj

DEFINICIJA: valjak s prirubicama za namatanje užeta

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod:

Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.7.

ENGLISKI: winch drum; warping end
KONTEKST: Za namatanje užeta za vez mogu se koristiti posebno u tu svrhu postavljeni uređaji (npr. bubnjevi, pritezna vitla itd.) ili drugi postojeći palubni uređaji (npr. sidrena vitla, teretna vitla, itd.) s bubnjevima za uže.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 3.24.

bubanj sustava za namatanje

DEFINICIJA: kolut za namatanje i odmatanje genove oko leta smješten oko leta neposredno iznad ili ispod pramca

VRELO DEFINICIJE: Delić, S. Oprema krstaša. Zagreb: Fabra press, 2008., 32.

ENGLISKI: roller furler drum

KONTEKST: Loše namotan bubanj uzrokuje probleme kod namatanja genove.

VRELO KONTEKSTA: Delić, S. Oprema krstaša. Zagreb: Fabra press, 2008., 32.

bunker

strana jezična odrednica - engleski

DEFINICIJA: prostor pod palubom u kojemu se skladišti pogonsko gorivo

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I.

Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 32.

ENGLISKI: bunker

KONTEKST: Postoje bunkereri za ugljen i bunkereri za tekuće gorivo (tankovi).

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I.

Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 32.

carinarnica

DEFINICIJA: područna organizacijska jedinica u kojoj se nalaze službe nužne za carinski nadzor i carinjenje

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 147.

ENGLISKI: custom house

NJEMAČKI: Zollhaus; Zollstelle

carinska prijava

DEFINICIJA: carinska isprava kojom se carinarnici prijavljuje roba određena za izvoz, uvoz ili provoz

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj.

Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 148.

ENGLISKI: customs declaration

NJEMAČKI: Zollklärung

carinska pristojba

DEFINICIJA: iznos carine koju plaća carinski obveznik na uvezenu ili izvezenu robu

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj.

Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 147.

ENGLISKI: custom duty

NJEMAČKI: Zollgebühre

carinski brod

DEFINICIJA: specijalni brod za potrebe carinske službe u lukama ili u pograničnim područjima

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno

nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.5.

ENGLISKI: custom boat

centar za koordinaciju traganja i spašavanja

DEFINICIJA: temeljna jedinica službe odgovorna za traganje i spašavanje

u području nadležnosti

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 42.

DOPUŠTENI NAZIV: centar traganja i spašavanja

KRATICA - ENGLESKI: RCC

ENGLESKI: rescue co-ordination centre

KONTEKST: Centar za koordinaciju traganja i spašavanja mora imati detaljno razrađen plan provedbe traganja i spašavanja.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 43.

cijev lančanika

DEFINICIJA: cijev za vođenje sidrenoga lanca u lančanik

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.7.

ENGLESKI: chain pipe

cijevni vatrodjavni javljač

DEFINICIJA: sustav cijevi promjera najmanje dvanaest milimetara koji iz različitih šticeđenih prostora stalno usisava zrak i dovodi ga do nadzorne stanice koja otkriva prisutnost dima

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 243.

PREDLOŽENI NAZIV: cijevni vatrodjavnik

ENGLESKI: sample extraction smoke detector system

KONTEKST: Sustav cijevnih vatrodjavnih javljača je namijenjen ponajprije zaštiti teretnih prostora i na brodovima za prijevoz suhih tereta.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 244.

ciklon

DEFINICIJA: atmosferski vrtlog koji nastaje nad tropskim oceanima

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 27.

DOPUŠTENI NAZIV: tropski ciklon

ENGLESKI: tropical cyclone

NAPOMENA: Razvijeni ciklon jedna je od najjačih svjetskih oluja te može prouzročiti katastrofalne posljedice na brodovima i u obalnim naseljima zbog jakih udara vjetra s kišom i velikih valova, koji zajedno s golemom količinom oborina preplavljuju obalu, a zatim sve pokretno odvlače za sobom u ocean.

ciklona

DEFINICIJA: zatvoreno područje sniženoga atmosferskog tlaka uz ciklonalno kruženje zraka u njegovu rubnome dijelu i uz zakretanje i konvergenciju vjetra prema središtu

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 27.

ENGLESKI: depression; cyclone; low

NJEMAČKI: Zyklone; Tief

KONTEKST: Cikloni odgovara topla podloga pa se zimi većinom razvija i zadržava nad morem, a ljeti češće nad kopnom.

VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 27.

ciklonalno kruženje

DEFINICIJA: gibanje zraka uzduž zatvorene krivulje protusatno na sjevernoj, a satno na južnoj polutci
VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 27.

ENGLESKI: cyclonic circulation

NJEMAČKI: zyklonale Zirkulation

civilna podmornica

DEFINICIJA: podmornica za primjenu civilnih djelatnosti

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.9.

ENGLESKI: civil submarine

civilna ronilica

DEFINICIJA: ronilica namijenjena zadaćama civilne djelatnosti
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.9.

ENGLESKI: civil submersible

crta srednje niske vode

DEFINICIJA: aritmetička sredina svih nižih niskih voda tijekom mjeseca ili godine

ENGLESKI: mean low-water line

crta srednje više visoke vode

DEFINICIJA: aritmetička sredina svih viših visokih voda tijekom mjeseca ili godine

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 6.

ENGLESKI: mean high-water line

čaklja

DEFINICIJA: štap s kukom na vrhu za pomoć pri privlačenju brodice obali

ili odgurivanju od obale

ŽARGONIZAM: mezomarinier

ENGLESKI: boat hook

TALIJANSKI: mezzomarinaro

NAPOMENA: Čaklja može biti drvena ili metalna, a može pomoći i pri hvatanju konopa ili plutače u moru.

časnik odgovoran za sigurnosnu zaštitu broda

DEFINICIJA: časnik na brodu kojega je brodar odredio kao osobu odgovornu za sigurnosnu zaštitu broda

PREDLOŽENI NAZIV: odgovorni časnik

KRATICA - ENGLESKI: SSO

ENGLESKI: ship security officer

KONTEKST: Časnik odgovoran za sigurnosnu zaštitu broda mora imati ovlaštenje kojim potvrđuje svoju osposobljenost za obavljanje poslova i zadaća u vezi sigurnosne zaštite.

VRELO KONTEKSTA: Pomorstvo: (serijska publikacija) / glavni urednik Mijo Biličić. Rijeka: Pomorski fakultet u Rijeci, 1999- .

NAPOMENA: Odgovorni časnik primjenjuje plan sigurnosne zaštite broda te održava vezu s osobom odgovornom za sigurnosnu zaštitu u brodarskome društvu i osobom odgovornom za sigurnosnu zaštitu luke.

časnik straže

DEFINICIJA: časnik koji drži stražu na palubi broda ili u strojarnici

VRELO DEFINICIJE: STCW - International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers, 1995.-2007., 35.

NEPREPORUČENI NAZIV: oficir straže

KRATICA - ENGLESKI: OOW

ENGLESKI: officer of the watch; watchkeeping officer

KONTEKST: Časnik straže u strojarnici odgovoran je za rad strojarnice, unatoč prisutnosti upravitelja stroja u njoj, sve dok ne bude izričito obaviješten da je upravitelj stroja preuzeo odgovornost.

VRELO KONTEKSTA: STCW - International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers, 1995.-2007., 156.

čekić izbijanja

DEFINICIJA: čekić za izbijanje zatika spojne karike

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.7.

ENGLJSKI: kenter pin hammer

čelično užje

DEFINICIJA: užje ispleteno od čeličnih žica

VRELO DEFINICIJE: Milošević, M.; Milošević, Š. Osnove teorije broda 1. Zagreb: Školska knjiga, 1981., 128.

DOPUŠTENI NAZIV: čelik-čelo

ENGLJSKI: wire rope

čin zajedničke havarije

DEFINICIJA: svaki namjeran i razložen izvanredni trošak i svaka namjerna i razložna šteta učinjeni, odnosno prouzročeni od zapovjednika broda ili druge osobe koja ga zamjenjuje, ako su bili razborito poduzeti radi spašavanja imovinskih vrijednosti sudionika u istome pomorskom pothvatu od stvarne opasnosti koja im zajednički prijete

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 790.

ENGLJSKI: general average act

NJEMAČKI: Gemeinschaftlicher Havarieakt

FRANCUSKI: acte d'avarie commune

TALIJANSKI: atto di avaria comune

KONTEKST: Ako odredbama ovoga Zakonika ili ugovorom stranaka nije drugačije određeno, kao zajednička havarija priznaju se žrtve, štete i troškovi koji su neposredna ili neminovna posljedica čina zajedničke havarije, a koji se po općeprihvaćenim međunarodnim pomorskim običajima smatraju zajedničkim havarijama.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 793.

čista teretnica

DEFINICIJA: teretnica na kojoj nema naknadne primjedbe broдача ili zapovjednika broda s obzirom na stanje, izgled, oznake i količinu stvari

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 61.

ENGLJSKI: clean bill of lading

NJEMAČKI: reines Konnossement

KONTEKST: Čista teretnica ili druga prijevozna isprava i za te se odnose javlja kao dokazno sredstvo da je prijevoznik preuzeo robu u deklariranoj količini i vrsti i da je tom prilikom roba po vanjskom izgledu bila u dobrom stanju.

VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 195.

član brodske posade

SKRAĆENI NAZIV: član posade

DEFINICIJA: osoba koja je stekla odgovarajuće zvanje za obavljanje poslova na brodu i ima odgovarajuću svjedodžbu o osposobljenosti za to zvanje

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 132.

DOPUŠTENI NAZIV: član posade broda

ENGLISKI: crewmember

KONTEKST: Za obavljanje poslova kojima se osigurava plovidba brod mora imati propisani broj članova posade s odgovarajućim valjanim svjedodžbama o osposobljenosti i dopunskoj osposobljenosti.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 132.

čvor

DEFINICIJA: mjerna jedinica za brzinu plovila izražena u nautičkim miljama na sat

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 2. 1975., 103.

KRATICA - HRVATSKI: čv

ENGLISKI: knot

KONTEKST: Gurnuli smo ručicu gasa još malo naprijed i vozili brzinom od 4,5 čvora.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.)

NAPOMENA: Naziv potječe iz vremena kada se brzina broda (jedrenjaka) mjerila prema broju isteklih čvorova (uzlova) brzinomjerne uzice. Pokazuje broj nautičkih milja što ih brod prijeđe u jednome satu (čv = nm/h).

čvrstoća broda

DEFINICIJA: svojstvo broda kojim se brod opire izobličenjima ili puknuću broskog trupa

ENGLISKI: ship's strength

KONTEKST: Čvrstoća svih tih greda, odnosno elemenata vezanih zajedno čine čvrstoću broda.

VRELO KONTEKSTA: Milošević, M.; Milošević, Š. Osnove teorije broda 1. Zagreb: Školska knjiga, 1981., 21.

dan s maglom

DEFINICIJA: dan u kojemu je na meteorološkoj postaji opažena magla

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 31.

ENGLISKI: foggy day

danji vjetar

DEFINICIJA: vjetar nastao nejednakim Sunčevim zagrijavanjem susjednih dijelova Zemljine površine u obalnim ili planinskim krajevima

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 31.

DOPUŠTENI NAZIV: danik

ENGLISKI: daytime wind

NJEMAČKI: Tageswind

deblenjак

DEFINICIJA: vodoravna greda s jedne strane pričvršćena za jarbol koja služi za razapinjanje donjega ruba jedra

VRELO DEFINICIJE: Martinović, S.; Matijaš, M. Za kormilom jedrilice. Zagreb: Tehnička knjiga, 1977., 9.

ŽARGONIZAM: bum; lantina

ENGLISKI: boom

KONTEKST: Barka skreće od vjetra do momenta kada deblenjак počinje preletati na drugu stranu.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.)

deblenjak spinakera

DEFINICIJA: deblenjak kojim se vodoravno razapinje spinaker
VRELO DEFINICIJE: Martinović, S.; Matijaš, M. Za kormilom jedrilice. Zagreb: Tehnička knjiga, 1977., 9.
DOPUŠTENI NAZIV: deblenjak špinakera
ŽARGONIZAM: tangun
ENGLISKI: spinacker boom
KONTEKST: Deblenjak spinakera ili tangun, po važnosti je treći element nepokretne snasti suvremenih jedrilica. On služi razapinjanju i upravljanju spinakerom.
VRELO KONTEKSTA: Martinović, S.; Matijaš, M. Za kormilom jedrilice. Zagreb: Tehnička knjiga, 1977., 44.

deklaracija o sigurnosnoj zaštiti

DEFINICIJA: sporazum između dvaju brodova ili između luke i broda kojim se utvrđuju mjere sigurnosne zaštite koje će primijeniti pojedine stranke
PREDLOŽENI NAZIV: sporazum o sigurnosnoj zaštiti
KRATICA - ENGLISKI: DOS
ENGLISKI: declaration of security

desalinizator

DEFINICIJA: sredstvo koje s pomoću fizičkih ili kemijskih svojstava određene tvari oslobađa morsku vodu od soli i minerala
VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 218.
ENGLISKI: desalinator
NAPOMENA: U kombinaciji s određenom količinom pakirane pitke vode desalinizator može biti obvezna oprema u brodicama za spašavanje.

desantna broдика

DEFINICIJA: borbeni ratni brod istisnine do 100 tona za prijevoz ljudi i vozila u prvim jurišnim

akcijama pomorskoga desanta
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.9.
ENGLISKI: landing craft

desantni brod

DEFINICIJA: borbeni ratni brod za prijevoz i iskrcavanje trupa i ratne tehnike pri pomorskome ili riječnome desantu
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.9.
ENGLISKI: landing craft

desne uzde

DEFINICIJA: uzde na jedrilici s vjetrom u desni bok
ŽARGONIZAM: desne škote
ENGLISKI: starboard tack
KONTEKST: Kada su jedrilice na suprotnim uzdama, jedrilica na lijevim uzdama mora se uklanjati jedrilici na desnim uzdama.
VRELO KONTEKSTA: Pravila jedriličarskih natjecanja: (regatna pravila). Split: Hrvatski jedriličarski savez, 2009.-2012., 11.

digitalni selektivni broj

DEFINICIJA: identifikacijska oznaka pošiljatelja ili primatelja digitalnoga selektivnog poziva
VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 155.
DOPUŠTENI NAZIV: DSC broj
KRATICA - ENGLISKI: MMSI
ENGLISKI: maritime mobile service identity
KONTEKST: Kako bi se omogućila primjena selektivnog poziva, brod koji se poziva mora imati dodijeljen

digitalni selektivni broj koji se sastoji od 9 znamenki.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 155.

digitalni selektivni poziv

DEFINICIJA: poziv koji omogućuje selektivno slanje standardnih poruka primatelju

DOPUŠTENI NAZIV: DSC sustav

KRATICA - ENGLESKI: DSC

ENGLESKI: digital selective call

KONTEKST: DSC sustav omogućuje slanje digitalnog selektivnog poziva jednom brodu, skupini brodova, skupini brodova u ograničenom pravokutnom području i selektivne pozive obalnim radio stanicama.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 155.

dijagramni list broda

DEFINICIJA: grafički prikaz važnijih geometrijskih veličina broda koje vrijede za sve srednje brodske gazove

VRELO DEFINICIJE: Buljan, I. Stabilnost broda. Zagreb: Školska knjiga, 1982., 85.

ENGLESKI: hydrostatic curves

NAPOMENA: Dijagramni list broda unesen je u obliku krivulja, a njihove se vrijednosti mogu prikazati i zajednički u tablici s hidrostatičkim podatcima o brodu.

dimni javljač požara

DEFINICIJA: automatski javljač požara za zaštitu prostora u kojima se u slučaju gorenja očekuju veće količine dima

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 239.

ENGLESKI: smoke fire detector

KONTEKST: Dimni javljači požara na

brodovima se postavljaju u svim prolazima unutar nastamba.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 241.

dinamička stabilnost

DEFINICIJA: stabilnost broda koju karakteriziraju momenti sile koji djeluju dinamički

VRELO DEFINICIJE: Uršić, J. Gibanje broda na valovima. // Brodogradnja. 4, 5 i 6, 7(1956), 5.

DOPUŠTENI NAZIV: dinamička stabilnost broda

NEPREPORUČENI NAZIV: dinamički stabilitet

ENGLESKI: dynamic stability

TALIJANSKI: stabilita dinamica

KONTEKST: Kako ove sile mogu djelovati statički ili dinamički, pri čemu se brod u oba slučaja različito ponaša, razlikujemo statičku stabilnost i dinamičku stabilnost broda.

VRELO KONTEKSTA: Buljan, I. Stabilnost broda. Zagreb: Školska knjiga, 1982., 10.

NAPOMENA: Dinamičku stabilnost karakterizira stanje pri kojemu se sile mijenjaju ovisno o vremenu pa nastaju ubrzanja i sile inercije.

dinamičko naprezanje

DEFINICIJA: naprezanje brodske konstrukcije koje nastaje kada brod plovi na valovima

ENGLESKI: dynamical load

diverzantska ronilica

DEFINICIJA: vojna ronilica za prijevoz jednoga pomorskoga diverzanta ili više njih i njihovih borbenih sredstava u zoni provedbe zadaće

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo,

1995. , 1.8.

ENGLESKI: combat divers chariot;
combat divers submersible

djelomična rebrenica

DEFINICIJA: rebrenica koja se ne proteže od uzvoja do uzvoja

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 2.5.

ENGLESKI: partial floor

djelomično upravljive sile

DEFINICIJA: sile koje utječu na gibanje broda koje uz odgovarajuća ograničenja može djelomično nadzirati osoba koja upravlja brodom

ENGLESKI: semi-controllable forces

dnevni hod

DEFINICIJA: hod tijekom 24 sata

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 36.

DOPUŠTENI NAZIV: dnevno kolebanje

ENGLESKI: diurnal course

NJEMAČKI: Tagesgang

NAPOMENA: Dnevni hod brzine vjetra proizlazi iz dnevnoga hoda atmosferskoga tlaka u zavjetrini planine.

dnevni vjetar

DEFINICIJA: sustav danjega i noćnoga vjetra unutar jednoga dana

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 36.

ENGLESKI: diurnal wind

NJEMAČKI: Tageswind

doglasna cijev

DEFINICIJA: cijev za dvosmjernu govornu vezu između dvaju brodskih prostora

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 4.6.

ENGLESKI: speaking tube

doglasni otvor

DEFINICIJA: otvor na pregradi za neposrednu govornu vezu između dviju susjednih prostorija

ENGLESKI: communication hatch

NAPOMENA: Doglasni otvor može biti, primjerice, između kormilarnice i radijske kabine.

dokobilični voj

DEFINICIJA: voj dna uz kobilicu

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 2.5.

DOPUŠTENI NAZIV: dokiljni voj

ENGLESKI: garboard strake

KONTEKST: Kod brodova s grednom kobilicom debljina dokobiličnog voja mora biti debljine kao lim plosne kobilice.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.33.

domena

DEFINICIJA: područje oko broda u plovidbi koje časnik straže želi zadržati slobodnim od drugih brodova i nepomičnih objekata poduzimanjem odgovarajućih manevara izbjegavanja sudara na moru

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 83.

ENGLSKI: domain

KONTEKST: Polazeći od ovih pretpostavki u cilju objašnjavanja praktičnog ponašanja časnika plovidbene straže pri izbjegavanju sudara na moru razvijena je teorija domene.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 83.

donja pripona

DEFINICIJA: pripona koja spaja točku jarbola ispod križa s bočnim dijelom palube na jedrilici

ŽARGONIZAM: donja sartija

ENGLSKI: lower shroud

donja samica

DEFINICIJA: kućište za donji radijalni ležaj osovine kormila

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.4.

ENGLSKI: lower gudgeon

donje skladište

DEFINICIJA: brodsko skladište ispod najniže palube

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.12.

ENGLSKI: lower hold

donji bočni tank

DEFINICIJA: bočni tank omeđen pokrovom dvodna, oplatom boka i kosim pokrovom tanka

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.12.

ENGLSKI: hopper tank

KONTEKST: Za brodove koji imaju skladišta balasta u blizini gornjih i donjih bočnih tankova te tankova dvodna, prihvatljivo je s obzirom na čvrstoću da su skladišta balasta napunjena ako su gornji i donji bočni tankovi kao i tankovi dvodna prazni.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.110.

donji oslonac pregrade

DEFINICIJA: konstrukcija koja povezuje donji dio pregrade i dvodno

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.6.

ENGLSKI: bottom stool

donji voj pregrade

DEFINICIJA: krajnji donji voj opločenja pregrade

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.6.

ENGLSKI: lower bulkhead strake

doprinos u zajedničku havariju

DEFINICIJA: novčani doprinos brodovlasnika i vlasnika tereta ili njihovih osiguravatelja u zajedničkoj havariji u odnosu na izdatke nastale zajedničkom havarijom i žrtvovanom imovinom i dobiti u zajedničkoj havariji

VRELO DEFINICIJE: Tetley, W. Glossary of Maritime Law Terms. 2nd ed. Montreal: McGill, 2004. URL: <http://www.mcgill.ca/maritimelaw/glossaries/maritime/> (13. 2. 2012)
Tetley, W. Glossary of Maritime Law Terms. 2nd ed. Montreal: McGill, 2004. URL: <http://www.mcgill.ca/>

maritimelaw/glossaries/maritime/
(13. 2. 2012)

DOPUŠTENI NAZIV: doprinos u zajedničkoj havariji

ENGLISKI: general average contribution

KONTEKST: Brodar ima pravo zadržati teret koji na temelju članka 795. ovoga Zakonika ulazi u dužničku masu dok ne dobije jamstvo da će mu dužnik isplatiti svoj dio doprinosa koji ga tereti u zajedničkoj havariji.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 805.

dopušteno radno opterećenje

DEFINICIJA: najveće dopušteno statičko opterećenje koje djeluje na svaki pojedini dio uređaja za rukovanje teretom

VRELO DEFINICIJE: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.

KRATICA - ENGLISKI: SWL

ENGLISKI: safe working load

KONTEKST: Dopušteno radno opterećenje koluta s jednom užicom bez užice, jednako je dvostrukoj dopuštenoj sili u užetu koluta.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006.

doseg plovidbe

DEFINICIJA: najveća duljina plovidbe koju brod može prijeći s predviđenim zalihama i pri određenim uvjetima

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.11.

PREDLOŽENI NAZIV: plovidbeni doseg
NEPREPORUČENI NAZIV: doplov plovidbe
ENGLISKI: cruising range

dosezati

DEFINICIJA: dostizati regatnu oznaku do trenutka u kojemu jedrilica može proći drugu jedrilicu u njezinoj privjetrini i ostaviti je na zahtijevanoj strani bez mijenjanja uzda

VRELO DEFINICIJE: Pravila jedriličarskih natjecanja: (regatna pravila). Split: Hrvatski jedriličarski savez, 2009.-2012., 153.

ENGLISKI: fetch

dospjelost

DEFINICIJA: trenutak od kojega vjerovnik može zahtijevati ispunjenje tražbine

DOPUŠTENI NAZIV: dospijeće

ENGLISKI: maturity date; due time

NJEMAČKI: Fälligkeitstag; Verfallstag

KONTEKST: Ako se naknada za prekostojnice ne plati o dospjelosti, zapovjednik broda može, radi osiguranja naknade za prekostojnice i drugih tražbina iz ugovora o prijevozu, na trošak i rizik primatelja ili druge osobe ovlaštene da raspolaže teretom, iskrcati teret i čuvati ga sam ili ga dati na čuvanje javnom skladištu ili drugoj prikladnoj osobi.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 536.

NAPOMENA: Dospjelost je prestanak obveznopravnoga odnosa pravilnim i urednim ispunjenjem dužne činidbe.

drifter

DEFINICIJA: tanka genova iznimno duga po bazi

VRELO DEFINICIJE: Delić, S. Oprema krstaša. Zagreb: Fabra press, 2008., 30.

ENGLISKI: drifter

KONTEKST: Naročito široku upotrebu na jedrilicama našli su sustavi za navijanje driftera, velike tanke genove iznimno duge po bazi.

VRELO KONTEKSTA: Delić, S. Oprema krstaša. Zagreb: Fabra press, 2008., 30.

država na oceanu

DEFINICIJA: država pred čijim se obalama pruža oceansko prostranstvo

VRELO DEFINICIJE: Rudolf, D.

Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 39.

ENGLISKI: oceanic coastal State

FRANCUSKI: État côtier océanique

država na tjesnacu

DEFINICIJA: država koja ima suverenost nad tjesnacem ili nad dijelom obale i mora u tjesnacu

VRELO DEFINICIJE: Rudolf, D.

Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 39.

ENGLISKI: straits State

FRANCUSKI: État riverain d'un détroit

država zastave broda

DEFINICIJA: država čiju državnu pripadnost ima brod pod čijom zastavom plovi i u čijoj je zaštiti

VRELO DEFINICIJE: Rudolf, D.

Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 40.

ENGLISKI: flag state

FRANCUSKI: État du pavillon

državna pripadnost broda

DEFINICIJA: nacionalna pripadnost koju brod ili jahta stječu upisom

u odgovarajući upisnik brodova ili upisnik jahta te izdavanjem privremenoga upisnog lista
VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 179.

ENGLISKI: nationality of the ship

KONTEKST: Državna pripadnost broda je dvoznačni pravni pojam koji u sebi uključuje uvjete (alternativne ili kumulativne) što definiraju karakter veze između broda i države, odnosno uvjete za dodjeljivanje državne pripadnosti broda, te pravne posljedice koje se u unutrašnjem i međunarodnom pravu nadovezuju na taj pravni pojam.

VRELO KONTEKSTA: Luttenberger, A.

Osnove međunarodnog prava mora. Rijeka: Pomorski fakultet, 2006., 89.

dubina ispod kobilice

DEFINICIJA: vertikalna udaljenost od najniže točke broda do morskoga dna

ENGLISKI: under keel clearance

dubina plovoga puta

DEFINICIJA: vertikalna udaljenost od morske razine do dna plovoga puta

ENGLISKI: fairway depth

dubinomjer

DEFINICIJA: uređaj za mjerenje dubine mora

ENGLISKI: echo sounder

KONTEKST: Pokazivač dubine dubinomjera nalazi se u navigacijskoj kabini.

VRELO KONTEKSTA: Kos, S.; Zorović, D.; Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 232.

dubinsko kormilo

DEFINICIJA: kormilo za održavanje dubine ronjenja podmornice ili

ronilice

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.3.

ENGLESKI: bowplane

duboki tank

DEFINICIJA: nepropusno pregrađeni dio teretnoga prostora za smještaj tereta i balasta

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.12.

ENGLESKI: deep tank

KONTEKST: Pregrade dubokih tankova treba izolirati drvenom oblogom sa strane skladišta.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 3.63.

dubrovačka karaka

SKRAĆENI NAZIV: karaka

DEFINICIJA: hrvatski jedrenjak obloga trupa duljine do 40 metara i nosivosti do 1420 tona, s trima jarbolima i križnim jedrima na prednjemu i središnjemu jarbolu te latinskim jedrom na krmenome jarbolu

NAPOMENA: Karaka je najveći dubrovački jedrenjak, koji je započeo s plovidbom u 15. i 16. stoljeću.

dubrovačka koka

DEFINICIJA: hrvatski jedrenjak s jednom palubom i nadgrađima na pramcu i krmi, duljine do 23,5 metara i nosivosti do dvjesto tona, s dvama jarbolima i križnim jedrom na prednjemu većem jarbolu i latinskim jedrom na manjemu krmenom jarbolu

NAPOMENA: Dubrovačka koka predstavlja prijelaz s nave na karaku. Prisutnost koke na Mediteranu bilježimo u 13. stoljeću (u Sjevernome moru čak i u 11. stoljeću), u Dubrovniku i Boki Kotorskoj u 14. stoljeću. Dubrovačka koka od mediteranskih se i europskih razlikovala maritimnim značajkama i izgledom (krmeno je nadgrađe bilo uzdignuto u kasar).

dubrovačka nava

SKRAĆENI NAZIV: nava

DEFINICIJA: hrvatski trgovački jedrenjak s omjerom širine i duljine 1:2,5 i nosivosti do 800 tona, s trima jarbola, po dva križna jedra na prednjemu i središnjemu jarbolu te latinskim jedrom na krmenome jarbolu

DOPUŠTENI NAZIV: križnjak

NAPOMENA: Dubrovačke su nave najveći jedrenjaci Mediterana u drugoj polovici 18. stoljeća s posadom oko 20 ljudi i građene u više dimenzija: manje nave do 16 metara dužine, a veće duljine do 18,3 metra. Njezin omjer širine i duljine 1:2,5 povećava najveću nosivost i ukupnu stabilnost broda, a ovalni i oštri pramac daje joj brzinu. Nave su bile opskrbljene solidnom navigacijskom opremom, a radi zaštite tereta bile su naoružane s 4 do 8 topova.

dubrovački galijun

DEFINICIJA: hrvatski ratni i trgovački jedrenjak s dugim krmenim nadgrađem i s trima jarbolima, s dvama jedrima na središnjemu velikom jarbolu i latinskim jedrom na krmenome jarbolu

NAPOMENA: Dubrovački je galijun bio jedan od najcjenjenijih hrvatskih brodova u svijetu. I Španjolci su

gradili inačicu toga broda jer je bio ponajbolje građen brod svojega doba. Englezi i zapadni Europljani konstrukciju galijuna nazivali su *na dubrovački način (argosy)*, a omogućivala je iznimne manevarske sposobnosti te duge prekoceanske plovidbe i kao trgovački brod i kao naoružani ratni brod. Građen je i upotrebljavan od 16. do 18. stoljeća, a posebice je obilježio 17. stoljeće kao najvažnija jedinica dubrovačke trgovačke flote i temelj razgranate trgovine koja je Dubrovniku osigurala materijalni i duhovni procvat.

dugi zvuk

DEFINICIJA: zvuk u plovidbenoj signalizaciji koji traje od četiri do šest sekunda

VRELO DEFINICIJE: Sjekavica, I.; Kačić, H. Pravila o izbjegavanju sudara na moru. Zagreb: Školska knjiga, 1983., 59.

ENGLISKI: prolonged blast

duljina broda

DEFINICIJA: udaljenost mjerena usporedno s osnovicom i uzdužnom simetralnom ravninom broda od određene točke na pramcu do određene točke na krmi

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.10.

ENGLISKI: length of ship

KONTEKST: Teorijska visina je okomita udaljenost mjerena na sredini duljine broda od gornjeg ruba plosne kobilice do gornjeg ruba sponje gornje neprekinute palube na boku.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski

registar brodova, 2006., 4.1.

NAPOMENA: Duljina broda određuje se radi određene namjene, a i određeni postotak te udaljenosti često se upotrebljava kao oznaka duljine broda.

duljina između okomica

DEFINICIJA: duljina broda između pramčane i krmene okomice

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.10.

ENGLISKI: length between perpendiculars

duljina na vodnoj liniji

DEFINICIJA: duljina broda između presjecišta plovne vodne linije s pramčanim i krmnim obrisom broda

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.10.

ENGLISKI: length on waterline

duljina preko svega

DEFINICIJA: duljina broda između najudaljenijih točaka trupa te između nadgrađa broda na pramcu i nadgrađa broda na krmi

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.10.

KRATICA - ENGLISKI: LOA

ENGLISKI: length overall

dužnička masa

DEFINICIJA: imovina prema čijoj se vrijednosti pridonosi naknadi štete ili troškova koji su prouzročeni činom zajedničke havarije

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 790.

ENGLESKI: contributory value; contributory amount

KONTEKST: Dužničku masu tvori činom zajedničke havarije spašena imovina, vrijednost žrtvovane imovine i svota za koju je smanjena vrijednost namjerno oštećene imovine.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 795.

NAPOMENA: Vrijednosti koje ulaze u dužničku masu jesu: 1.) za brod – neto vrijednost na završetku pomorskoga pothvata, s tim što se pri određivanju te vrijednosti ne uzima u obzir povoljan ili nepovoljan utjecaj ugovora o zakupu ili brodarskoga ugovora na vrijeme koji su na snazi u pogledu toga broda, 2.) za teret – vrijednost prema odredbi članka 800. stavka 1. ovoga Zakonika, s tim da se od tako utvrđene vrijednosti odbija svaki gubitak ili šteta nastali na teretu prije ili u vrijeme iskrcavanja, 3.) za vozarinu i prevozninu – visina vozarine ili prevoznine, s tim da se od te svote odbijaju svi troškovi, uključujući plaće posade, koji ne bi bili podneseni zbog zarade vozarine odnosno prevoznine da su brod i teret bili potpuno izgubljeni u trenutku čina zajedničke havarije, a ne priznaju se kao zajednička havarija.

dvobok

DEFINICIJA: konstrukcija boka broda izvedena postavljanjem pregrade blizu boka i usporedno s bokom broda

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo,

1995., 2.6.

ENGLESKI: double skin

KONTEKST: Svako skladište tereta mora se pojedinačno razmotriti naplavlivanjem do ravnotežne vodne linije, osim skladišta kod brodova za rasute terete s dvobokom širine najmanje 1000 mm, mjereno okomito na bočnu oplatu na bilo kojem mjestu duž skladišta.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.96.

NAPOMENA: Dvobok se upotrebljava na brodovima s velikim palubnim otvorima i na brodovima za prijevoz specifičnih vrsta tereta.

dvosjed

DEFINICIJA: sportska jedrilica namijenjena dvama članovima posade

ENGLESKI: double-seater

dvosmjerni plovibeni pravac

DEFINICIJA: područje utvrđenih granica unutar kojih je dopušten dvosmjerni promet

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 93.

ENGLESKI: two-way route

KONTEKST: U plovibeni dvosmjernim plovibnim pravcem brodovi su dužni što je moguće više držati se desne strane plovibenog pravca.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 93.

dvostruka pregrada

DEFINICIJA: pregradna konstrukcija u kojoj su nosivi elementi postavljeni i međusobno povezani između dvaju usporednih opločenja

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik

K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.6.
ENGLISKI: double skin bulkhead

dvostruki kolotur

DEFINICIJA: kolotur s dvjema užnicama
DOPUŠTENI NAZIV: dupli kolotur
ENGLISKI: double block
TALIJANSKI: bozzello doppio

dvostruko osluškivanje

DEFINICIJA: mogućnost istodobnoga praćenja dvaju kanala
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.5.
ENGLISKI: dual canal watch
NAPOMENA: Dvostruko osluškivanje omogućuje vrsta komunikacijskoga uređaja.

dvotrupac

DEFINICIJA: brod s dvama trupovima međusobno spojenima mostom
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.9.
DOPUŠTENI NAZIV: katamaran
ENGLISKI: catamaran; twin hull ship
NJEMAČKI: Katamaran; Zweirumpfschiff
NAPOMENA: Dvotrupci imaju očite prednosti pred običnim brodovima prema stabilnosti.

efikasnost zadržavanja sidra

DEFINICIJA: omjer sile zadržavanja sidra i mase sidra
PREDLOŽENI NAZIV: učinkovitost zadržavanja sidra
ENGLISKI: anchor holding efficiency
KONTEKST: Efikasnost zadržavanja sidra slijedi iz odnosa između sile

zadržavanja sidra i njegove mase.
VRELO KONTEKSTA: Vademecum maritimus: podsjetnik pomorcima. Rijeka: Pomorski fakultet, 2002., 178.

eksplozija broda

DEFINICIJA: trenutačno izgaranje tereta ili zapaljivih plinova i para tekućih tereta ili goriva broda
VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 190.
ENGLISKI: explosion on ship
KONTEKST: Do požara ili eksplozije broda prije svega dolazi zbog neprikladnih radnih postupaka posade broda.
VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 190.

električno izbijanje

DEFINICIJA: kratkotrajno električno pražnjenje koje se stvara pri velikoj razlici napona
VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 42.
ENGLISKI: electrical discharge
NJEMAČKI: elektrische Entladung
FRANCUSKI: décharge électrique
KONTEKST: U zraku postoji i električno izbijanje iz tornjeva, antena i sl.
VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 42.

epikontinentalni pojas

DEFINICIJA: pojas koji obuhvaća morsko dno i morsko podzemlje izvan vanjske granice teritorijalnoga mora određene države u smjeru pučine
VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik.

2004.-2009., 45.

DOPUŠTENI NAZIV: epikontinentski pojas

ENGLISKI: continental shelf

KONTEKST: Iskorištavanje prirodnih bogatstava epikontinentalnog pojasa Republike Hrvatske te podizanje, puštanje u rad i održavanje potrebnih postrojenja i uređaja za istraživanja i poduzimanje djelatnosti radi iskorištavanja mogu se obavljati uz uvjete predviđene ovim Zakonikom, propisima donesenim na temelju Zakonika i drugim propisima.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 45.

fen

DEFINICIJA: topao, suh i većinom mahovit vjetar na zavjetrinskim stranama planina

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 46.

KRATICA - ENGLISKI: f

ENGLISKI: foehn

NJEMAČKI: Foehn

KONTEKST: Pojavljuje se na sjevernim obroncima Alpa (sjeverni fen iz južnoga smjera) ili na južnim obroncima Alpa (južni fen iz sjevernog smjera), te u Lici i Bosni.

VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 46.

fenski oblak

DEFINICIJA: oblak na vrhu planine niz koju puše fen

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni

meteorološki zavod: Hinus, 2005., 47.

DOPUŠTENI NAZIV: oblačna kapa

ENGLISKI: foehn cloud

NJEMAČKI: Foehnwolke

NAPOMENA: Za razliku od fenskoga oblaka (oblačne kape), koji nastaje na samoj privjetrini planine, *Ac lenticularis* nastaje u zavjetrini prepreke i na određenoj udaljenosti od nje.

fenski val

DEFINICIJA: valovito gibanje zraka iznad područja razvoja fena

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 47.

ENGLISKI: foehn wave

NJEMAČKI: Foehnwelle

fiksna naknada

DEFINICIJA: način otpreme pri kojemu je ukupna svota za ispunjavanje naloga određena ugovorom

VRELO DEFINICIJE: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 43.

NEPREPORUČENI NAZIV: forfetni stav; forfetna otprema

ENGLISKI: forfeit rate; forfeit

KONTEKST: Fiksna naknada obuhvaća naknadu po osnovi otpreme i naknadu za prijevoz te naknadu ostalih troškova, ako nije što drugo dogovoreno.

VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 43.

fleksibilna lančanica

DEFINICIJA: matematička krivulja kojom se opisuje oblik sidrenoga lanca dok je brod usidren

ENGLISKI: flexible catenary

franšiza

DEFINICIJA: odredba ugovora o osiguranju koja ograničuje odgovornost osiguratelja

ENGLESKI: franchise

KONTEKST: Franšize mogu biti i kvalitativne i kvantitativne.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 148.

NAPOMENA: Franšiza određuje obvezu osiguratelja na naknadu štete.

fregata

DEFINICIJA: borbeni ratni brod za pratnju ratnih i trgovačkih brodova istisnine od 1300 do 3500 tona, opremljen raketnim oružjem i protupodmorničkim raketama te topničkim i protupodmorničkim oružjem

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.7.

ENGLESKI: frigate

frekvencijski pojas S

DEFINICIJA: frekvencijski pojas od 3000 do 3420 megaherca

VRELO DEFINICIJE: Simović, A. I.

Terestrička navigacija. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 86.

ENGLESKI: S band

KONTEKST: Frekvencijski pojas S ima prednost pri motrenju na velikim udaljenostima i u nepogodnim meteorološkim uvjetima.

VRELO KONTEKSTA: Simović, A. I. Terestrička navigacija. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 86.

frekvencijski pojas X

DEFINICIJA: frekvencijski pojas od 9320 do 10000 megaherca

VRELO DEFINICIJE: Simović, A. I.

Terestrička navigacija. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 86.

ENGLESKI: X band

KONTEKST: Frekvencijski pojas X ima prednost pri radarskom motrenju na manjim udaljenostima; radarska slika ima više detalja.

VRELO KONTEKSTA: Simović, A. I. Terestrička navigacija. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 86.

fronta

DEFINICIJA: crta na sinoptičkoj karti koja dijeli dvije zračne mase različite gustoće

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 49.

ENGLESKI: front

NJEMAČKI: Front

KONTEKST: Pri prolazu fronte naglo se mijenjaju temperatura zraka, smjer vjetera, rodovi oblaka, karakter oborina, barografsko obilježje, a katkada vlažnost zraka i vidljivost.

VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 50.

fronta smorca

DEFINICIJA: fronta koja obilježuje pojavu svježega vjetera s mora što potiskuje ugrijani zrak nad kopnom

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 50.

ENGLESKI: sea breeze front

NJEMAČKI: Seawindfront

frontalna ciklona

DEFINICIJA: ciklona povezana s frontalnim poremećajem

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 50.

ENGLESKI: frontal cyclone

NJEMAČKI: Frontalzyklone

frontalna ploha

DEFINICIJA: granica koja u prostoru omeđuje frontalni pojas prema jednoj i drugoj zračnoj masi

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 50.

ENGLESKI: frontal surface

NJEMAČKI: Frontalfläche; Frontfläche

FRANCUSKI: surface frontale

KONTEKST: Na frontalnoj plohi postoji diskontinuitet u vodoravnom gradijentu gustoće.

VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 50.

frontalni pojas

DEFINICIJA: prijelazni pojas između dviju različitih zračnih masa unutar kojega je gradijent fizičkih svojstava zraka veći nego u svakoj zračnoj masi

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 50.

ENGLESKI: frontal zone

NJEMAČKI: Frontalzone

FRANCUSKI: zone frontale

KONTEKST: Frontalni pojas omeđen je frontalnim plohama.

VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i

višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 50.

frontalni poremećaj

DEFINICIJA: izobličenje fronte na sinoptičkoj karti nastankom vala s odgovarajućim promjenama oblika izobara i sustava strujenja

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 50.

ENGLESKI: frontal disturbance

NJEMAČKI: Frontalstörung

FRANCUSKI: perturbation frontale

frontalni val

DEFINICIJA: vodoravno valovito izobličenje prizemne fronte

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 51.

ENGLESKI: frontal wave

NJEMAČKI: Frontalwelle

NAPOMENA: Frontalni val odgovara početku razvoja ciklone.

gajeta

DEFINICIJA: drvena ribarska brodica dužine od šest do dvanaest metara, obla trupa, s krmom oštrom poput pramca, s jarbolom koji se skida i latinskim ili oglavnim jedrom

VRELO DEFINICIJE: Delić, S. Oprema krstaša. Zagreb: Fabra press, 2008., 8.

NAPOMENA: Gajeta je opskrbljena s četiri do šest vesala kojima se vesla stoječki. U Hrvatskoj je bila u uporabi od 18. stoljeća, najviše u srednjoj Dalmaciji.

gajeta falkuša

SKRAĆENI NAZIV: falkuša

DEFINICIJA: drvena ribarska brodica u kojoj se iznad palube po potrebi dodaju daske pune ograde radi povećanja nadvođa i nosivosti broda

VRELO DEFINICIJE: Delić, S. Oprema krstaša. Zagreb: Fabra press, 2008., 142.

NAPOMENA: Falkušu su osmislili i upotrebljavali u Komiži na otoku Visu, a nazvana je prema *falkama*: daskama pune ograde.

gaz

DEFINICIJA: vertikalna udaljenost između najnižega dijela broda i trenutačne vodne linije

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.10.

ENGLESKI: draught

KONTEKST: Ako je gaz manji od 1,5 m, ili ako je udaljenost između donjeg brida pojasa leda i kobilice manja od 1,5 m, debljina opločenja dna u tom dijelu, ispod područja pramca, ne smije biti manja od debljine zahtijevane za pojas leda.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.70.

gaz na krmi

DEFINICIJA: vertikalna udaljenost između najnižega dijela broda i trenutačne vodne linije na krmi

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.10.

ENGLESKI: draught aft

gaz na pramcu

DEFINICIJA: vertikalna udaljenost između najnižega dijela broda i trenutačne vodne linije na pramcu
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.10.

ENGLESKI: draught forward

KONTEKST: Crta koja prolazi najmanjim gazovima na pramcu i krmi smatra se balastnom vodnom linijom (BVL).

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.69.

genaker

DEFINICIJA: prednje asimetrično jedro čiji je privjetrinski dio pričvršćen za palubu ili kosnik

VRELO DEFINICIJE: Ell, S. Sportsko jedrenje. Zagreb: Znanje, 2004., 18.

ENGLESKI: gennaker

KONTEKST: Spinaker je simetričan, a genaker je asimetričan. Za genaker možemo reći da je po svojoj formi, ali i po namjeni, kombinacija između spinakera i genove.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.)

NAPOMENA: Genaker služi za plovidbu niz vjetar.

genova

DEFINICIJA: veliko prednje jedro koje se donjim porubom proteže iza jarbola

VRELO DEFINICIJE: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2.

2012.)

ŽARGONIZAM: đenovez

ENGLESKI: Genoa sail; Genoa jib

KONTEKST: Ako nema prevelikih valova genovu možemo pritegnuti u privjetrinu, tj. prema središnjoj liniji barke, te tako postići da jedrimo više u vjetar.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.)

geografski domet

DEFINICIJA: najveća udaljenost na kojoj se vidi svjetlo s obzirom na zakrivljenost Zemlje i lom svjetlosti
VRELO DEFINICIJE: Kos, S.; Zorović, D.; Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 201.

ENGLESKI: nominal range
KONTEKST: Na pomorskim kartama i u Popisu svjetionika naveden je geografski domet svjetla za visinu oka od 5 m za srednji koeficijent refrakcije i normalne uvjete vidljivosti.

VRELO KONTEKSTA: Kos, S.; Zorović, D.; Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 201.

NAPOMENA: Geografski domet izražava se u nautičkim miljama.

geometrija sustava sidrenja

DEFINICIJA: geometrijski elementi koji definiraju oblik sidrenoga lanca pri sidrenju broda

ENGLESKI: geometry of anchoring system

NAPOMENA: Sidreni lanac zauzima oblik fleksibilne lančanice. O geometrijskim elementima sustava sidrenja ovisi i sila kojom sidro

zadržava brod. Elementi geometrije sustava sidrenja jesu vetrikalna udaljenost od sidra do sidrenoga oka, horizontalna udaljenost od sidra do sidrenoga oka, duljina ispusta sidrenoga lanca i ukupna sila koja djeluje na brod.

gibanje zraka

DEFINICIJA: pomicanje čestica zraka

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 54.

ENGLESKI: air motion

NJEMAČKI: Luftbewegung

NAPOMENA: Uspravna gibanja zraka ujedinjuju uzlazna i silazna gibanja zraka.

gipko čelično uže

DEFINICIJA: čelično uže koje čine brojne tanke žice te čelična ili kudeljna središnja jezgra

VRELO DEFINICIJE: Simović, A. I. Mornarske vještine. Zagreb: Školska knjiga, 1980., 36.

NEPREPORUČENI NAZIV: gipko čelik-čelo

ŽARGONIZAM: mehko kajudifero

ENGLESKI: flexible wire rope

NAPOMENA: Gipka čelična užad upotrebljava se za podigače, tegljeve dizalica, vez broda i tegljenje.

glavna fronta

DEFINICIJA: fronta planetnoga potezanja između dviju zračnih masa različitoga zemljopisnog podrijetla

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 54.

ENGLISKI: main front; principle front

NJEMAČKI: Hauptfront

FRANCUSKI: front principal

glavna knjiga upisnika brodova

DEFINICIJA: knjiga upisnika brodova u koju se upisuju podatci o identitetu broda i njegovim osnovnim tehničkim značajkama te naziv i sjedište pravne osobe koja je brodovlasnik

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 200.

ENGLISKI: main register

KONTEKST: Ako brodar ili kompanija nije i vlasnik broda, u list B uložka glavne knjige upisnika brodova iz stavka 1. ovoga članka, mora se upisati i tvrtka, odnosno naziv i sjedište brodarar i kompanije pravne osobe, ili ime i prebivalište brodarar i kompanije fizičke osobe.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 200.

NAPOMENA: Glavna knjiga upisnika iz članka 196. ovoga Zakonika sastoji se od uložaka. Uložak ima list A, list B i list C. U list A glavne knjige uložka upisnika pomorskoga objekta upisuju se podatci o identitetu pomorskoga objekta i njihove osnovne tehničke značajke. U list B uložka glavne knjige pomorskoga objekta upisuju se i osobna ograničenja vlasnika povezana sa slobodnim raspolaganjem pomorskim objektom. U list C uložka glavne knjige upisnika upisuju se stvarna prava kojima je pomorski objekt ili njegov dio opterećen te prava stečena na tim pravima, zakup broda, brodarski ugovor na vrijeme za cijeli brod, pravo prvokupa te druga ograničenja raspolaganja pomorskim objektom kojima je podvrgnut vlasnik opterećenoga pomorskoga objekta, zabrane

opterećivanja i otuđivanja te sve zabilježbe za koje nije izričito određeno da se upisuju u drugi list uložka.

glavno jedro

DEFINICIJA: trokutasto jedro okomitim rubom pričvršćeno uz jarbol i donjim rubom uz deblenjaka

VRELO DEFINICIJE: Ell, S. Sportsko jedrenje. Zagreb: Znanje, 2004., 18.

ENGLISKI: mainsail

KONTEKST: Današnje jedrilice obavezno moraju biti opremljene glavnim jedrom ili glavnim i pramčanim jedrom.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.)

NAPOMENA: Postoje jedrilice (uglavnom male) isključivo s glavnim jedrom (optimist, laser, finn) i jedrilice s dvama jedrima, tj. glavnim i prednjim jedrom (prečka ili genova).

gliser

DEFINICIJA: plovni objekt koji s pomoću mehaničkoga porivnog uređaja klizi po površini mora

ENGLISKI: speed-boat; skimmer; skimming boat

KONTEKST: Glisiranje nije dozvoljeno gliserima i brodicama na mlazni pogon (vodenskuterima - jet-ski) na udaljenosti manjoj od 300 metara od obale.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.)

glisirati

DEFINICIJA: ploviti tako da se klizi površinom vode

ENGLISKI: plane; skim

KONTEKST: Prolaz do područja gdje se može glisirati dozvoljen je samo određenim, obilježenim, vodenim područjem i to s najmanjom mogućom brzinom, pri čemu ispušna cijev mora biti pod vodom.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.)

globalni navigacijski satelitski sustav

DEFINICIJA: satelitski sustav koji brodovima opremljenima odgovarajućim prijamnikom omogućuje neprekinuto određivanje položaja i dostupnost podataka o točnome vremenu i brzini broda bilo gdje u svijetu

KRATICA - ENGLISKI: GNSS

KRATICA - MEĐUNARODNA: GNSS; GLONASS

ENGLISKI: global navigational satellite system

glorija

DEFINICIJA: optička pojava u atmosferi nastala ogibom Sunčeve ili Mjesečeve svjetlosti na sitnim kapljicama oblaka ili magle

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 55.

ENGLISKI: glory
NJEMAČKI: Glorie

godišnji hod

DEFINICIJA: hod tijekom jedne godine
VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 55.

ENGLISKI: annual course

NJEMAČKI: Jahresgang

NAPOMENA: Raspon u godišnjemu hodu temperature tla smanjuje se s dubinom, a ekstremi nastupaju sve kasnije u odnosu na površinske ekstreme temperature.

goleta

DEFINICIJA: krstaš s dvama glavnim jarbolima i jedrima

VRELO DEFINICIJE: Delić, S. Oprema krstaša. Zagreb: Fabra press, 2008., 11.

ENGLISKI: goletta boat

NAPOMENA: Na goleti glavno jedro može biti na krmenome jarbolu s prečkama između.

gornja samica

DEFINICIJA: kućište za gornji radialni ležaj osovine kormila

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.4.

ENGLISKI: upper gudgeon

gornji bočni tank

DEFINICIJA: bočni tank omeđen palubom, oplatom boka, stijenkom i dnom tanka

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.12.

ENGLISKI: topside tank

gornji dio krme

DEFINICIJA: prostor iza pregrade krmenoga pika i iznad gornje palube

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.4.

ENGLESKI: upper aft end part

gornji oslonac pregrade

DEFINICIJA: konstrukcija koja povezuje gornji dio pregrade i palubu

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.6.

ENGLESKI: top stool

gornji rogalj

DEFINICIJA: rogalj pri vrhu glavnoga ili prednjega jedra za hvatanje podigača i podizanje prednjega jedra uz jarbol

ENGLESKI: head of sail; head of jib

TALIJANSKI: punto di drizza

KONTEKST: Flok i glavno jedro pričvršćeni su na tri kuta, i to: na gornji rogalj (za podigač); na o glavni odnosno prednji rogalj (za bum odn. palubu); na uzdeni rogalj (za škote ili nategač po bumu).

VRELO KONTEKSTA: Dedekam, I. Trimanje jedara i jarbola: aerodinamika, upotreba i podešavanje jedara, upotreba spinakera, podešavanje jarbolne opute, usklađivanje jedrilja i kormila. Zagreb: Fabra, 2004., 10.

gornji voj pregrade

DEFINICIJA: krajnji gornji voj opločenja pregrade

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.6.

ENGLESKI: upper bulkhead strake

gospodarski pojas

DEFINICIJA: područje koje obuhvaća morske prostore od vanjske granice teritorijalnoga mora u smjeru pučine do njegove vanjske granice dopuštene općim međunarodnim pravom

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 13.

ENGLESKI: economic zone; exclusive economic zone

KONTEKST: Ovlaštena tijela Republike Hrvatske imaju pravo i dužnost poduzimati sve potrebne mjere radi ostvarivanja suverenih prava istraživanja, iskorištavanja, zaštite, očuvanja i gospodarenja živim morskim bogatstvima u gospodarskome pojasu Republike Hrvatske.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 13.

granica leda

DEFINICIJA: granica između obalnoga leda i plovca

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 57.

ENGLESKI: ice boundary

NJEMAČKI: Eisgrenze

NAPOMENA: Granicom leda naziva se i granica između područja leda plovca različite koncentracije.

gravitacijska soha

DEFINICIJA: soha koja upotrebljava gravitaciju odnosno težinu sredstva za pokretanje

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 120.

ENGLESKI: gravity davit

KONTEKST: Spuštanje brodica za spašavanje gravitacijskim sohama

počinje provjerom zapovjednika brodice kojom utvrđuje da li su postavljene privezaljke na pramcu i krmi te izvađeni osigurači soha.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 121.

gredna kobilica

DEFINICIJA: kobilica u obliku grede

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.5.

ENGLJSKI: bar keel

KONTEKST: Dimenzije gredne kobilice određuju se po izrazima: visina: $h = 1,1 L + 110$ [mm]; debljina: $t = 0,6 L + 12$ [mm].

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.127.

grip

DEFINICIJA: hrvatski trgovački, ribarski i ratni jedrenjak s dvama jarbolima s latinskim jedrima i veslima

NAPOMENA: Grip se upotrebljavao na istočnome Jadranu od 14. do 19. stoljeća, a zbog brzine je korišten i kao gusarski brod. Izrađivan je u korčulanskim brodogradilištima u različitim inačicama i u različitim veličinama prema potrebama naručitelja (gradnju su naručivali i inozemni brodari).

grmljavina

DEFINICIJA: svjetlost i zvuk prouzročeni električnim izbijanjem

ENGLJSKI: lightning with thunder

NJEMAČKI: Blitz mit Donner

FRANCUSKI: éclair avec tonnerre

grmljavinska anticiklona

DEFINICIJA: kratkotrajna anticiklona na malome prostoru koja nastaje

zbog snažnih silaznih struja iz kumulonimbusa

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 58.

ENGLJSKI: thunderstorm high

NJEMAČKI: Gewitterhoch

FRANCUSKI: anticyclone du á l'orage

grotlašce

DEFINICIJA: manji otvor za prolaz na palubi

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 3.3.

ENGLJSKI: small hatch

KONTEKST: Nepropusna grotlašca tankova se izvode s dimenzijama dovoljnim za ulaz i ventiliranje, i to u što manjem broju.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.123.

gruba nemarnost

DEFINICIJA: ponašanje zapovjednika ili časnika straže na brodu koje nije u skladu s pravilima struke i koje se protivi prosudbi zdrava razuma

VRELO DEFINICIJE: Stanković, P. Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 53.

ENGLJSKI: gross negligence

KONTEKST: Gruba nemarnost je postupak koji ne bi bio poduzeo ni potpuno nestručan, ali normalan čovjek u nekoj situaciji.

VRELO KONTEKSTA: Stanković, P.

Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 53.

grubo more

DEFINICIJA: peti stupanj stanja mora s valovima visine od 2,5 do 4 metra

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 59.

ENGLISKI: rough sea

NJEMAČKI: grober Seegang

gurač

DEFINICIJA: specijalni brod za guranje teglenica i drugih plovniha objekata bez vlastitoga poriva

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.6.

ENGLISKI: push tug

NAPOMENA: Značajke su mu slične tegljaču zbog malih dimenzija i razmjerno velike privne snage.

gusarstvo

DEFINICIJA: nasilje na moru prema odobrenju jedne države

ENGLISKI: corsairs; privateers

KONTEKST: Gusarstvo na moru danas je samo povijesni pojam.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 130.

gustoća prometa

DEFINICIJA: broj prometnih jedinica po jedinici mjere

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 76.

ENGLISKI: traffic density

KONTEKST: Temeljno svojstvo prometnog tijeka na nekom plovidbenom putu je gustoća prometa.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 76.

NAPOMENA: Jedinica mjere može

biti jednodimenzijaska (linearna), dvodimenzijaska (površinska) ili trodimenzijaska (prostorna).

gustoća zraka

DEFINICIJA: omjer mase i obujma zraka koji ne sadržava vodenu paru

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 59.

ENGLISKI: air density

NJEMAČKI: Luftdichte

FRANCUSKI: masse volumique de l'air

KONTEKST: Gustoća zraka utvrđuje se iz plinske jednadžbe na temelju poznatoga tlaka i temperature zraka.

VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 59.

halo

DEFINICIJA: skup svjetlosnih pojava oko Sunca ili Mjeseca u obliku prstenova ili svjetlosnih točaka

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 60.

ENGLISKI: halo

NJEMAČKI: Halo; Ring

KONTEKST: Postoji više različitih oblika pojave halo.

VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 60.

Hamburška pravila

DEFINICIJA: pravila o prijevozu stvari prema kojima je prijevoznik odgovoran za svu štetu na

teretu bez obzira na uzrok i bez ograničenja za sve vrijeme dok se za teret brinuo prijevoznik

ENGLISKI: Hamburg rules

KONTEKST: Haška se pravila ne primjenjuju za razoblje od prije početka ukrcavanja niti nakon iskrcavanja. Međutim, Hamburgska pravila proširuju trajanje odgovornosti broдача od trenutka primanja robe u luci ukrcaja do predaje robe u luci iskrcaja.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 105.

NAPOMENA: Pravila su donesena na prijedlog Konferencije UN-a o trgovini i razvoju te u potpunosti dopunjuju Haška pravila.

Haška pravila

DEFINICIJA: pravila Međunarodnoga pomorskog odbora donesena kao uzorni akt o odgovornosti broдача na temelju jednoobraznoga tipa teretnice

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 51.

ENGLISKI: Hague rules

KONTEKST: Iduće 1922. godine Comite Maritime International (Međunarodni pomorski odbor), na sastanku u Londonu, preuzeo je brigu oko Haških pravila.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 50.

havarija

DEFINICIJA: šteta na brodu ili teretu tijekom pomorskoga pothvata

ENGLISKI: average

NJEMAČKI: Havarie

TALIJANSKI: avaria

KONTEKST: Ugovorom je redovito predviđeno da brodar nema pravo na vozarinu (hire) dok traju smetnje u iskorištavanju broda bez krivnje naručitelja prijevoza (off-hire clause), na primjer, za vrijeme redovnog dokovanja, popravaka oštećenja, havarija stroja, nedostatka ljudstva ili zaliha.

VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 79.

havarijska obveznica

DEFINICIJA: pravni akt kojim primatelj tereta preuzima izričitu obvezu plaćanja svoga dijela doprinosa u zajedničku havariju, dok se brodar prešutno obvezuje odmah predati teret

VRELO DEFINICIJE: Stanković, P. Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 36.

ENGLISKI: average bond

KONTEKST: U praksi se zadovoljavajućim jamstvom smatra potpisivanje havarijske obveznice uz gotovinski polog ili pouzdanu bankovnu garanciju.

VRELO KONTEKSTA: Stanković, P. Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 36.

havarijski procjenitelj

DEFINICIJA: fizička ili pravna osoba koja zaprima prijave o nastalim štetama na teretu te utvrđuje njihovu prirodu i opseg

VRELO DEFINICIJE: Stanković, P. Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 43.

DOPUŠTENI NAZIV: havarijski inspektor; havarijski nadzornik; havarijski vještak

NEPREPORUČENI NAZIV: havarijski komesar

ENGLISKI: surveyor

KONTEKST: Havarijski procjenitelji (komesari) rade samostalno ili kao predstavnici osiguratelja u pojedinim lukama ili područjima plovidbe.

VRELO KONTEKSTA: Stanković, P. Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 43.

NAPOMENA: Havarijski procjenitelj mora biti tehnološki stručnjak.

heliograf

DEFINICIJA: signalno zrcalo za privlačenje pozornosti i slanje poruka pogibelji s pomoću odsjaja Sunčevih zraka sa spasilačke jedinice

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 212.

ENGLISKI: heliograph

KONTEKST: Heliograf je upotrebljiv jedino danju kada nije oblačno.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 213.

hidroavion

DEFINICIJA: letjelica kojom se može manevrirati na vodi

VRELO DEFINICIJE: Sjekavica, I.; Kačić, H. Pravila o izbjegavanju sudara na moru. Zagreb: Školska knjiga, 1983., 13.

ENGLISKI: seaplane

KONTEKST: Prema ovoj se definiciji hidroavioni i plovila bez istisnine također smatraju brodovima.

VRELO KONTEKSTA: Sjekavica, I.; Kačić, H. Pravila o izbjegavanju sudara na moru. Zagreb: Školska knjiga, 1983., 14.

hidrobus

DEFINICIJA: brod za prijevoz putnika na kraćim rutama opremljen sjedalima za sve putnike

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.5.

ENGLISKI: water bus

hidrokrilni brod

DEFINICIJA: brod koji plovi iznad svoje površine djelovanjem dinamičkih sila na uronjena brodska krila

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 19.

ENGLISKI: hydrofoil

hipoteka na brodu

DEFINICIJA: ugovorno založno pravo prema kojemu je vjerovnik ovlašten namiriti svoju tražbinu iz prodajne cijene broda ostvarene sudskom prodajom, izvansudskom prodajom ili uzimanjem broda u posjed i iskorištavanjem broda

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 219.

ENGLISKI: mortgage on a ship

NJEMAČKI: Schiffshypothek

FRANCUSKI: hypothèque maritime

TALIJANSKI: ipoteca navale

KONTEKST: Hipoteka na brodu ne prestaje promjenom vlasnika broda osim ako ovim Zakonikom nije drukčije određeno.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 219.

NAPOMENA: Hipoteka je kao oblik založnoga prava na brodu regulirana pomorskim zakonikom. Tu hipoteku karakteriziraju određene posebnosti u odnosu na hipoteku predviđenu Zakonom o vlasništvu i drugim stvarnim pravima. Ako ovlaštenik hipoteke na brodu preuzme posjed broda

i njegovo iskorištavanje, upisat će se u upisnik brodova kao brodar. Ugovorne stranke mogu ugovorom isključiti neka od vjerovnikovih ovlaštenja iz hipoteke. U angloameričkome je pravu odgovarajući institut ugovornoga založnog prava *mortgage*, koji se po nastanku i pravnim karakteristikama razlikuje od hipoteke kontinentalnih pravnih sustava. Zanimljivo je da Konvencija iz 1993. godine kao oblike ugovornoga založnog prava navodi oba izraza, tj. *mortgage* i *hypothèque*, ali ih ne definira.

hipotekarna tražbina

DEFINICIJA: zahtjev hipotekarnoga vjerovnika prema hipotekarnomu dužniku zaštićen obveznim pravom

ENGLISKI: mortgage claim

KONTEKST: Hipoteka na brodu može se za jednu istu tražbinu upisati nepodijeljeno na dva ili više brodova ili brodova u gradnji ili na dvije ili više hipotekarnih tražbina.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 238.

hladna anticiklona

DEFINICIJA: anticiklona obilježena zrakom hladnijim u središtu nego na rubovima

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 63.

DOPUŠTENI NAZIV: hladna depresija

ENGLISKI: cold anticyclone

NJEMAČKI: kalte Antizyklone

hladna ciklona

DEFINICIJA: ciklona obilježena zrakom hladnijim u središtu nego na rubovima

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i

višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 63.

ENGLISKI: cold depression

NJEMAČKI: kalte Zyklone

hladna fronta

DEFINICIJA: fronta koja se premješta tako da hladan zrak napreduje zauzimajući mjesto toplijega

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 63.

ENGLISKI: cold front

NJEMAČKI: Kaltfront

POVEZNICA: http://jadran.gfz.hr/pojmovnik_f.html

hladna zračna masa

DEFINICIJA: zračna masa kojoj je temperatura u prizemnim slojevima niža od temperature podloge nad koju je došla i od temperature zračne mase koju je istisnula

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 64.

ENGLISKI: cold air mass

NJEMAČKI: Kaltluftkörper

NAPOMENA: Dolaskom nad toplu podlogu hladna zračna masa počinje se zagrijavati.

hod

DEFINICIJA: promjena meteorološkoga elementa tijekom vremena

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 64.

ENGLISKI: course

NJEMAČKI: Gang

horizontalni poprečni pomak**sustavnoga težišta broda**

DEFINICIJA: poprečni pomak sustavnoga težišta broda u horizontalnoj ravnini nastao zbog poprečnoga pomaka mase na brodu u horizontalnoj ravnini

DOPUŠTENI NAZIV: horizontalni poprečni pomak sustavnoga težišta broda

ENGLESKI: horizontal transverse shift of centre of gravity

horizontalni uzdužni pomak**sustavnoga težišta broda**

DEFINICIJA: uzdužni pomak sustavnoga težišta broda u horizontalnoj ravnini nastao zbog uzdužnoga pomaka mase na brodu u horizontalnoj ravnini

ENGLESKI: horizontal longitudinal shift of centre of gravity

KONTEKST: GG1 je horizontalni uzdužni pomak sustavnog težišta broda nastao uslijed premiještanja neke mase p.

VRELO KONTEKSTA: Vademecum maritimus: podsjetnik pomorcima. Rijeka: Pomorski fakultet, 2002., 118.

identifikacijski broj broda IMO

SKRAĆENI NAZIV: broj IMO

DEFINICIJA: broj kojim se brod trajno identificira u Međunarodnoj pomorskoj organizaciji

VRELO DEFINICIJE: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006.

NEPREPORUČENI NAZIV: IMO identifikacijski broj broda; IMO broj
ENGLESKI: IMO number

identitetne klauzule

DEFINICIJA: klauzule koje zapovjednik unosi u teretnicu u kojima se ograđuje u vezi s težinom, brojem komada, vanjskim izgledom, stanjem i pakiranjem tereta koji je

primio na brod

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 4.

ENGLESKI: identity clause; identity of carrier clause

KONTEKST: Identitetnom klauzulom se na posredan način postizalo da je naručitelj brodarskog ugovora uživao pogodnosti ograničene brodovlasnikve odgovornosti.

VRELO KONTEKSTA: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 5.

imatelj teretnice

DEFINICIJA: osoba koja posjeduje teretnicu i ima pravo zahtijevati da mu prijevoznik preda teret čim stigne u luku odredišta

ENGLESKI: holder of the bill of lading

KONTEKST: Pri preuzimanju tereta ovlašteni imatelj teretnice dužan je teretnicu vratiti prijevozniku.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 530.

NAPOMENA: Imatelj teretnice to može zahtijevati ako udovoljava svim obvezama koje proizlaze iz teretnice.

imobilizacija

DEFINICIJA: postupak kojim se ozlijeđeni dio tijela stavlja u stanje mirovanja

VRELO DEFINICIJE: Nikolić, N. Adriatic nautical academy: medicinski priručnik. Zagreb: Meandar, 1994., 53.

ENGLESKI: immobilization

impulsna frekvencija

DEFINICIJA: broj impulsa u jednoj sekundi

VRELO DEFINICIJE: Simović, A. I. Terestrička navigacija. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 86.

KRATICA - ENGLNESKI: PRP

ENGLNESKI: pulse repetition rate

KONTEKST: Navigacijski radari imaju impulsnu frekvenciju od 500 do 2000 impulsa u sekundi i automatski se mijenja promjenom mjernog područja.

VRELO KONTEKSTA: Simović, A. I. Terestrička navigacija. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 86.

imunitet broda

DEFINICIJA: sudski i izvršni imunitet koji sprečava da brod ne potpadne pod sudsku nadležnost druge države te da se u toj državi ne može provesti privremeno zaustavljanje broda i zaustavljanje broda

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 64.

PREDLOŽENI NAZIV: brodski imunitet

ENGLNESKI: ship's immunity

indiferentna ravnoteža

DEFINICIJA: ravnoteža pri kojoj brod ostaje u onome položaju u kojemu je bio nakon djelovanja vanjskih sila

DOPUŠTENI NAZIV: indiferentna ravnoteža broda

ENGLNESKI: indifferent equilibrium; neutral equilibrium

KONTEKST: Pri indiferentnoj ravnoteži tijelo ostaje u svakom položaju u koji ga dovedu vanjski momenti i ne vreća se u prijašnji položaj kada prestane njihovo djelovanje.

VRELO KONTEKSTA: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić.

2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 7. 1985., 539.

indosament

DEFINICIJA: izjava zakonitoga posjednika teretnice kojom naređuje prijevozniku da umjesto njemu teret preda drugoj osobi

VRELO DEFINICIJE: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 173.

ENGLNESKI: indorsement; indorsement
KONTEKST: Teretnica na ime prenosi se ustupanjem, teretnica po naredbi – indosamentom, a teretnica na donosioca predajom.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 502.

indosiranje

DEFINICIJA: prenošenje prava iz teretnice po naredbi ili drugih vrijednosnica s prethodnoga imatelja na novoga vlasnika

VRELO DEFINICIJE: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 173.

DOPUŠTENI NAZIV: indosiranje teretnice

ENGLNESKI: endorsement of the bill of lading
KONTEKST: Indosiranje teretnice od strane kupca, učinjeno u dobroj vjeri, uz naplatni posao i s potpunim prijelaskom vlasništva robe stavlja u potpunosti izvan snage prodavateljevo pravo na sprečavanje izručenja otposlane stvari.

VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 173.

POVEZNICA: http://www.dpps-mlas.si/pdf/stoppage_in_transit.pdf

inertni plin

DEFINICIJA: plin koji ne podržava gorenje

ENGLISKI: inert gas

KONTEKST: Za inertiranje atmosfere u tankovima tankera najčešće se upotrebljava inertni plin dobiven iz generatora dušika, brodskih kotlova ili generatora inertnog plina.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 271.

inspekcijski brod

DEFINICIJA: specijalni brod za prijevoz službenih osoba pri inspekcijskome nadzoru

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.5.

ENGLISKI: inspection ship

inspekcijski nadzor

DEFINICIJA: organizirano i ujednačeno pregledavanje brodova radi sigurnosti plovidbe, zaštite morskoga okoliša te zaštite životnih i radnih uvjeta članova posade na brodovima

ENGLISKI: inspection

KONTEKST: Inspekcijski nadzor sigurnosti plovidbe i zaštite pomorskog okoliša obavljaju inspektori sigurnosti plovidbe Ministarstva mora, prometa i infrastrukture i lučkih kapetanija.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009.

inspekcijski nadzor domaćih brodova

DEFINICIJA: inspekcijski nadzor brodova nacionalne pripadnosti

KRATICA - ENGLISKI: FSC

ENGLISKI: flag state control

KONTEKST: Inspekcijski nadzor domaćih brodova obavljaju inspektori sigurnosti plovidbe kao ovlaštene djelatnici uprave odgovorni

za sigurnost plovidbe.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 25.

inspekcijski nadzor stranih brodova

DEFINICIJA: inspekcijski nadzor brodova strane državne pripadnosti

KRATICA - ENGLISKI: PSC

ENGLISKI: port state control

KONTEKST: Inspekcijski nadzori stranih brodova obavljaju se ponajprije na temelju odredaba pojedinih međunarodnih pomorskih konvencija.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 25.

inspektor sigurnosti plovidbe

DEFINICIJA: ovlaštene djelatnik državne pomorske uprave koji obavlja inspekcijske poslove i odgovoran je za sigurnost plovidbe

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 25.

ENGLISKI: inspector

KONTEKST: Inspektori sigurnosti plovidbe mogu biti inspektori koji su ovlaštene obavljati preglede domaćih brodova i inspektori koji su ovlaštene pregledavati strane brodove.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 25.

institutske klauzule

DEFINICIJA: klauzule u ugovorima o osiguranju radi dopune i tumačenja britanske police osiguranja

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski

leksikografski institut, 1972–1989.
Sv. 3. 1976., 50.
ENGLISKI: institute clauses

iskoristivost istisnine

DEFINICIJA: omjer nosivosti broda i istisnine

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.11.

ENGLISKI: deadweight coefficient

islandska ciklona

DEFINICIJA: ciklona u blizini Islanda na prizemnim vremenskim kartama srednjega tlaka

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višjezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 70.

ENGLISKI: Icelandic low

NJEMAČKI: Islandtief

KONTEKST: Islandska ciklona najjača je zimi, a ljeti ima tendenciju rascjepa u dva dijela.

VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višjezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 70.

isporučitelj

DEFINICIJA: osoba koja će u naručiteljevo ime isporučiti teret koji treba ukrcati i prevesti

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otakar Keršovani, 1988., 493.

ENGLISKI: supplier

KONTEKST: Prijevoznim ugovorom često se obavezuje brodar da isporučitelju uputi predobavijest o dolasku broda.

VRELO KONTEKSTA: Predojević, Lj.

Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otakar Keršovani, 1988., 493.

ispravak za utjecaj slobodnih površina

DEFINICIJA: ispravak metacentarske visine ili krivulje statičke stabilnosti za vrijednost utjecaja koji stvaraju slobodne površine

ENGLISKI: free surface correction

NAPOMENA: Ispravkom za utjecaj slobodnih površina uvijek se smanjuje stabilnost broda.

iste uzde

DEFINICIJA: uzde u isti bok dviju jedrilica

ŽARGONIZAM: iste škote

ENGLISKI: same tacks

KONTEKST: Kada su jedrilice na istim uzdama i u preklapanju, jedrilica privjetrine mora se uklanjati jedrilici zavjetrine.

VRELO KONTEKSTA: Pravila jedriličarskih natjecanja: (regatna pravila). Split: Hrvatski jedriličarski savez, 2009.-2012., 11.

istisnina broda

SKRAĆENI NAZIV: istisnina

DEFINICIJA: masa vode koju istiskuje trup broda

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.11.

ŽARGONIZAM: deplasman

ENGLISKI: displacement

KONTEKST: Pri izračunavanju istisnine treba imati u vidu da se zagaznice nanašaju od donjeg ruba kobilice, a zagažaj u svrhu određivanja istisnine računa se po hidrostatičkim krivuljama ili po Bonjeanovim krivuljama, od osnovice koja se obično ne poklapa s donjim rubom

kobilice.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 4.54.

NAPOMENA: Istisnina broda jednaka je ukupnoj masi broda.

istisnuta zapremnina

DEFINICIJA: zapremnina uronjenoga dijela broda određena brodskom formom

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.11.

ENGLESKI: displaced volume

NAPOMENA: Istisnuta zapremnina odnosi se na prazan brod.

istraživačka podmornica

DEFINICIJA: podmornica za znanstvenoistraživačke djelatnosti

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.9.

ENGLESKI: research submarine

istraživačka ronilica

DEFINICIJA: ronilica namijenjena znanstvenomu i primijenjenomu istraživanju podmorja

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.9.

ENGLESKI: research submersible

NAPOMENA: Istraživačke ronilice najčešće su suhe ronilice, a batiskaf je poznati primjer istraživačke ronilice.

istraživački brod

DEFINICIJA: specijalni brod za istraživanja i nekomercijalne

ekspedicije

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.5.

ENGLESKI: research ship

NAPOMENA: Istraživački brod opremljen je odgovarajućom opremom i laboratorijima te prostorijama za istraživačko osoblje.

izbacivanje tereta

DEFINICIJA: bacanje tereta u more radi sprečavanja potonuća oštećenoga ili naplavljenoga broda

ENGLESKI: jettison of cargo

KONTEKST: Još je uvijek izbacivanje palubnog tereta relativno česta pojava (kontejneri).

VRELO KONTEKSTA: Stanković, P. Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 19.

izbijač spojne karike

SKRAĆENI NAZIV: izbijač

DEFINICIJA: alat za izbijanje zatika spojne karike

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.7.

ENGLESKI: kenter pin punch

izbjegnuta nezgoda

DEFINICIJA: izvanredni događaj na moru koji je mogao prouzročiti štetne posljedice za ljudske živote, imovinu ili okoliš, ali ih nije prouzročio

ENGLESKI: near miss

izboj krme

DEFINICIJA: bočni pomak krme nastao djelovanjem sile izboja i sile kormila

ENGLESKI: transverse shift of stern

izjava o sukladnosti luke

DEFINICIJA: isprava kojom se potvrđuje da luka ima odobren plan sigurnosne zaštite

PREDLOŽENI NAZIV: izjava o sigurnosnoj usklađenosti luke

KRATICA - ENGLJSKI: SOC

ENGLJSKI: statement of compliance

KONTEKST: Na zahtjev lučke uprave ili ovlaštenika koncesije za luku posebne namjene, te nakon odobrenja plana sigurnosne zaštite luke i obavljenog pogleda luke, Ministarstvo izdaje izjavu o sukladnosti luke.

VRELO KONTEKSTA: Pomorstvo: (serijska publikacija) / glavni urednik Mijo Biličić. Rijeka: Pomorski fakultet u Rijeci, 1999- .

izletnički brod

DEFINICIJA: turistički brod za prijevoz manjega broja izletnika na kraćim priobalnim rutama

VRELO DEFINICIJE: Šamanović, J. Nautički turizam i management marina. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 75.

ENGLJSKI: excursion ship

izložena paluba

DEFINICIJA: paluba izložena djelovanju mora i vremenskih prilika

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.12.

ENGLJSKI: weather deck

KONTEKST: Ako se pramčana stijenka središnje palubne kućice produljuje kao zaštitna pregrada do bokova broda, izložena paluba podijeljena je na dva zdenca i nema ograničenja širine palubne kućice.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 6.21.

izmaglica

DEFINICIJA: oborina iz magle

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 72.

ENGLJSKI: mist

iznimno teško more

DEFINICIJA: deveti stupanj stanja mora s valovima visine iznad četrnaest metara

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 72.

ENGLJSKI: phenomenal sea
NJEMAČKI: schwerer Seegang

izomera

DEFINICIJA: izolinija postotka godišnje količine oborine koja je zabilježena u određenome mjesecu ili sezoni

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 73.

ENGLJSKI: isomeric line

NJEMAČKI: Isomere

FRANCUSKI: isomère

izotermija

DEFINICIJA: područje jednake temperature zraka

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 73.

ENGLJSKI: isothermy

NJEMAČKI: Isothermie

izravna teretnica

DEFINICIJA: teretnica koja se izdaje za cijeli ugovoreni put čime se prijevoznik obvezuje da će prijevoz obaviti svojim brodom, a djelomično brodovima drugih prijevoznika

VRELO DEFINICIJE: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 175.

DOPUŠTENI NAZIV: direktna teretnica

ENGLESKI: through bill of lading

KONTEKST: Osim u pomorskom prijevozu, izravna se teretnica u suvremenoj praksi primjenjuje i u viševrskom (mješovitom, multimodalnom) prijevozu kada se kao poduzetnik takva prijevoza javlja pomorski prijevoznik.

VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 185.

izravni prijevoz

DEFINICIJA: prijevoz stvari, putnika i prtljage morem koji prijevoznik obavlja djelomice svojim brodom, djelomice brodovima drugih prijevoznika

VRELO DEFINICIJE: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 271.

DOPUŠTENI NAZIV: direktni prijevoz

ENGLESKI: through transport

KONTEKST: O izravnom se prijevozu radi kada više prijevoznika sudjeluje u jednome jedinstvenom prijevoznom poslu.

VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 271.

izravni sudar

DEFINICIJA: sudar pri kojemu je došlo do sruca između dvaju ili više brodova i pri kojemu je prouzročena šteta na najmanje jednome brodu,

stvarima ili osobama na brodu
VRELO DEFINICIJE: Sjekavica, I.; Kačić, H. Pravila o izbjegavanju sudara na moru. Zagreb: Školska knjiga, 1983., 7.

DOPUŠTENI NAZIV: direktni sudar

ENGLESKI: direct collision

izrez

DEFINICIJA: otvor za prolaz zavora, tekućine i plinova kroz strukturni element

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.3.

DOPUŠTENI NAZIV: skalop

ENGLESKI: scalop

KONTEKST: Izrezi na rebrima se ne dopuštaju, osim za prolaz šava oplate.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.70.

izručnica

DEFINICIJA: isprava kojom agent posrednik potvrđuje da je primatelj ispunio sve obveze iz teretnice

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 1. 1972., 353.

DOPUŠTENI NAZIV: nalog za izručenje robe; bez zapreke

NEPREPORUČENI NAZIV: nalog za iskladištenje

ENGLESKI: delivery order

TALIJANSKI: nulla osta

KONTEKST: Pošto je naplatio vozarinu i sva ostala potraživanja na koja ima pravo, brodar će zadržati teretnicu a primaocu uručiti ispravu "bez zapreke". Ona sadrži podatke o

teretu, broj teretnice, nalog da se teret izda primaocu i ovjeru broдача ili agenta.

VRELO KONTEKSTA: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 1. 1972., 353.

izuzete opasnosti

DEFINICIJA: opasnosti za čije posljedice stranke iz ugovora o prijevozu ne odgovaraju uz uvjet da se njihovo nastajanje nije moglo izbjeći razumnom pozornošću i zalaganjem

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 185.

ENGLISKI: excepted perils

NAPOMENA: U izuzete opasnosti obično se ubrajaju viša sila, neprijateljsko djelovanje, pljačka, krađa, zlonamjerno i protupravno djelovanje zapovjednika i posade itd.

izvanredni događaj

DEFINICIJA: događaj na brodu koji nisu planirali zapovjednik ni posada i može rezultirati opasnošću za ljudske živote, imovinu ili okoliš

ENGLISKI: extraordinary event

izvanredni pregled broda

SKRAĆENI NAZIV: izvanredni pregled

DEFINICIJA: obvezatni pregled kojemu podliježe postojeći brod nakon što pretrpi nesreću ili se utvrde nedostaci koji mogu utjecati na sposobnost broda za plovidbu

ENGLISKI: occasional inspection; special inspection

NAPOMENA: Izvanredni pregledi obavljaju se i prigodom popravaka ili obnove dijelova broda, prilikom

odgode redovitih pregleda u skladu s odredbama Tehničkih pravila, kad je brod u raspremi dulje od jedne godine, prigodom privremene promjene namjene ili područja plovidbe, kad to za određeni brod zahtijevaju odredbe Tehničkih pravila, kao dodatak redovitim pregledima.

izvanugovorna odgovornost brodovlasnika i broдача

DEFINICIJA: odgovornost za štetu iz izvanugovornoga odnosa koju brod prouzroči osobama i stvarima izvan broda te okolišu

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 808.

DOPUŠTENI NAZIV: izvanugovorna odgovornost vlasnika broda i broдача

ENGLISKI: noncontractual liability of the shipowner and the ship operator

NAPOMENA: Izvanugovorna odgovornost uključuje odgovornost za smrt i tjelesne ozljede, odgovornost za oštećenje stvari i onečišćenje okoliša te odgovornost za onečišćenje izlivanjem ulja koje se prevozi kao teret.

izvedeni potpuni gubitak broda

SKRAĆENI NAZIV: izvedeni potpuni gubitak

DEFINICIJA: potpuni gubitak pri kojemu je brod toliko uništen da njegov popravak nije isplativo

DOPUŠTENI NAZIV: konstruktivni potpuni gubitak

ENGLISKI: constructive total loss

NAPOMENA: Neisplativo je jer bi cijena popravka broda prelazila vrijednost osiguranoga popravljenog broda.

izvješće o položaju

DEFINICIJA: izvješće koje zapovjednik broda predaje službi VTS kako bi je

obavijestio o položaju broda unutar područja njezine nadležnosti

ENGLESKI: position report

izvješće o skretanju

DEFINICIJA: izvješće koje plovni objekt predaje službi VTS kada namjerava promijeniti plovidbeni pravac unutar područja njezine nadležnosti

ENGLESKI: deviation report

KONTEKST: Vrste izvješća su: početno izvješće, izvješće o položaju, izvješće o skretanju i završno izvješće.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 114.

izvješće o šteti

DEFINICIJA: izvješće koje sastavlja stručnjak utvrđujući i opisujući uzrok, vrstu i opseg oštećenja na brodu ili teretu

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I.

Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 38.

DOPUŠTENI NAZIV: izvještaj o šteti

ENGLESKI: damage report

jačanje anticiklone

DEFINICIJA: povećanje anticiklonalnoga kruženja oko središta visokoga tlaka uz porast tlaka

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 74.

ENGLESKI: intensification of anticyclone

NJEMAČKI: Staerkung der Antizyklone
POVEZNICA: <http://marina-mandalina.com/hr/marina/vrijeme/>

jačanje fronte

DEFINICIJA: povećanje vodoravnoga gradijenta svojstva zračne mase

u području fronte ili frontalnoga pojasa

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 74.

DOPUŠTENI NAZIV: frontogeneza

ENGLESKI: sharpening of a front

NJEMAČKI: Frontverschärfung

jačanje magle

DEFINICIJA: povećanje gustoće magle

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 74.

ENGLESKI: fog increase

jačina oborine

DEFINICIJA: gruba ocjena oborine prema gustoći i veličini njezinih elemenata

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 74.

ENGLESKI: precipitation intensity

NJEMAČKI: Niederschlagsstärke

FRANCUSKI: intensité de la précipitation

jačina vjetra

DEFINICIJA: veličina koja pokazuje učinak vjetra na širem području tijekom više minuta

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 74.

ENGLESKI: wind force

NJEMAČKI: Windstärke

KONTEKST: U nedostatku anemometra, jačina vjetra može nadomjestiti podatak o brzini vjetra, ali za razliku

od brzine nije trenutačna vrijednost u jednoj točki.

VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 74.

NAPOMENA: S pomoću jačine vjetra određuju se i stupnjevi Beaufortove ljestvice.

jahanje na valovima

DEFINICIJA: plovljenje na plutajućoj dasci na vrhu vala koji nosi jahača prema obali

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 7. 1985., 502.

ŽARGONIZAM: surfanje; surfanje na valovima

ENGLISKI: surfing, surfboarding

KONTEKST: Za jahanje na valovima koriste se kratke daske (belly-board) ili duge daske (long-board).

VRELO KONTEKSTA: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 7. 1985., 502.

jahta

DEFINICIJA: plovni objekt duljine veće od dvanaest metara namijenjen za dulji boravak na moru i koji je pored posade ovlašten prevoziti ne više od dvanaest putnika

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., čl. 5.

ENGLISKI: yacht

KONTEKST: Jahta za osobne potrebe jest jahta koja se ne koristi u gospodarske namjene.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik.

2004.-2009., čl. 3.

NAPOMENA: Prema Pomorskom zakoniku Republike Hrvatske 2009. jahta je "plovni objekt za sport i razonodu, neovisno koristi li se za osobne potrebe ili za gospodarsku djelatnost, a čija je duljina veća od 12 metara i koji je namijenjen za dulji boravak na moru, te koji je pored posade ovlašten prevoziti ne više od 12 putnika. Jahte se prema namjeni dijele na sportske jahte, jahte za razonodu i jahte za posebne namjene".

jaki nosač

DEFINICIJA: element strukture koji podupire ukrepe ili druge nosače

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.3.

ENGLISKI: girder

jaki olujni vjetar

DEFINICIJA: vjetar jačine devet bofora i brzine od 75 do 88 kilometara na sat

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 75.

ENGLISKI: strong gale

NJEMAČKI: Sturm

POVEZNICA: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Beaufort_scale_9.jpg

jaki orkanski vjetar

DEFINICIJA: vjetar jačine jedanaest bofora i brzine od 103 do 117 kilometara na sat

ENGLISKI: violent storm

NJEMAČKI: orkanartiger Sturm

POVEZNICA: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Beaufort_scale_11.jpg

jaki vjetar

DEFINICIJA: vjetar jačine šest bofora i brzine od 39 do 49 kilometara na sat

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 75.

ENGLESKI: strong breeze

NJEMAČKI: starker Wind

POVEZNICA: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Beaufort_scale_6.jpg

jako mrtvo more

DEFINICIJA: mrtvo more visine od 2,5 do 4 metra

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 75.

ENGLESKI: heavy swell

NJEMAČKI: starke Dünung

jakovljice

DEFINICIJA: viseće stube izrađene od konopa ili kombinacije konopa i drvenih oblica

VRELO DEFINICIJE: Simović, A. I. Mornarske vještine. Zagreb: Školska knjiga, 1980., 90.

DOPUŠTENI NAZIV: pilotske ljestve

ŽARGONIZAM: boškaina; buškaina

ENGLESKI: pilot ladder

jamčevno pismo

DEFINICIJA: isprava kojom krcatelj daje jamstvo brodaru da će nadoknaditi svaku štetu primatelju tereta jer je izdao čistu teretnicu

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976.

DOPUŠTENI NAZIV: garantno pismo

ENGLESKI: letter of indemnity

NJEMAČKI: Konossementrevers

FRANCUSKI: lettre de garantie; contre-lettre d'indemnité

KONTEKST: Jamčevnim pismom krcatelj se obvezuje naknaditi štetu brodaru (prijevozniku) koji preuzima odgovornost prvenstveno prema zakonitom primatelju teretnice.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I.

Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 72.

jamstvo

DEFINICIJA: čvrsta ugovorna obveza osiguranika u pomorskom osiguranju da nešto učini ili propusti

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 244.

ENGLESKI: warranty

KONTEKST: Nepoštivanje jamstva dovodi do prestanka obveze osiguratelja iz ugovora od trenutka učinjene povrede jamstva.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 244.

jaram

DEFINICIJA: metalna naprava na struku kormila za koju je pričvršćena upravljačka užad

VRELO DEFINICIJE: Delić, S. Oprema krstaša. Zagreb: Fabra press, 2008., 142.

ENGLESKI: yoke

jarbol

DEFINICIJA: uspravni stup plovila na koji se postavlja jedro i pojedini navigacijski i komunikacijski uređaji

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski

leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 245.

ENGLISKI: mast

KONTEKST: Jedrilice bez jarbola ne bi mogle razviti jedra, pa možemo reći da su jarboli osnovni ili bolje rečeno nezamjenjiv dio opreme svake jedrilice.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.), 82.

NAPOMENA: Jarboli se postavljaju na palubu, a mogu prolaziti i kroz unutrašnjost jedrilice.

jarbolna antena

DEFINICIJA: višedjelna brodska predajna antena u obliku jarbola

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 4.5.

ENGLISKI: mast antenna

jarbolno svjetlo

DEFINICIJA: bijelo svjetlo koje stalno svijetli u luku obzorja od 225°, postavljeno u ravnini uzdužnice broda i učvršćeno tako da se svjetlost vidi od pramčanoga dijela uzdužnice od 22,5° iza subočice na obama bokovima broda

VRELO DEFINICIJE: Pravilnik o izbjegavanju sudara na moru: dio 1. Zagreb: Ministarstvo pomorstva, prometa i veza, 1994. (Narodne novine, br. 17/94 i 74/94).

ENGLISKI: masthead light

TALIJANSKI: fanale di testa d'albero
KONTEKST: Brod na mehanički pogon, kad plovi, mora pokazivati jarbolno svjetlo na prednjem dijelu broda.

VRELO KONTEKSTA: Pravilnik o

izbjegavanju sudara na moru: dio 1. Zagreb: Ministarstvo pomorstva, prometa i veza, 1994. (Narodne novine, br. 17/94 i 74/94).

jaružalo

DEFINICIJA: brod opremljen fiksnim uređajem za produbljanje dna mora, rijeka, jezera, kanala ili luka te s prostorom za prikupljanje izvađenoga materijala ili bez njega
VRELO DEFINICIJE: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006.

DOPUŠTENI NAZIV: bager

ENGLISKI: dredger

TALIJANSKI: dragaggio

jaružalo grtalica

DEFINICIJA: jaružalo s uređajem u obliku dizalice s grabilicom

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.6.

ENGLISKI: grab dredger

jaružalo usisavač

DEFINICIJA: jaružalo sa snažnom centrifugalnom pumpom koja kroz cijev usisava mulj, pijesak ili šljunak s morskoga dna

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.6.

ENGLISKI: suction dredger

jaružalo vjedričar

DEFINICIJA: jaružalo s uređajem koji se sastoji od niza vjedrica povezanih u neprekinuti pomični lanac

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo,

1995., 1.6.

ENGLISKI: bucket dredger; bucket wheel dredger

jaružalo žličar

DEFINICIJA: jaružalo s uređajem u obliku velike žlice kojom se rukuje s pomoću užeta i vitala

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.6.

ENGLISKI: dipper dredger

javljač plamena

DEFINICIJA: automatski javljač požara za otkrivanje plamena mjerenjem prisutnosti svjetlosnih zraka u dijelu svjetlosnoga spektra koji se pojavljuje samo u slučaju otvorenoga plamena

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 241.

ENGLISKI: flame detector

KONTEKST: Osnovni nedostatak javljača plamena je što gust dim ili prašina mogu spriječiti prijam zračenja u dovoljnoj mjeri i time odgoditi pravodobnu dojavu požara.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 242.

javni brod

DEFINICIJA: brod namijenjen i opremljen za obavljanje djelatnosti od općega interesa države ili regije

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 4.

ENGLISKI: public ship; public craft

KONTEKST: Strani javni brod je plovni objekt u vlasništvu ili korištenju strane države, koji nije ratni brod, a služi isključivo za negospodarske

svrhe dotične države.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 4.

jedinica tereta

DEFINICIJA: dio pošiljke obuhvaćen jednom teretnicom

DOPUŠTENI NAZIV: kolet

ŽARGONIZAM: kolet

ENGLISKI: package; parcel; lot

NJEMAČKI: Packung; Verpackung

FRANCUSKI: colis

TALIJANSKI: collo

KONTEKST: Ako se teret prevozi kontejnerima, paletama ili drugim sličnim napravama, pod jedinicom tereta prema stavku 1. ovoga članka, smatra se: 1) kolet ili jedinica tereta navedena u teretnici – ako je u teretnici navedeno kolet ili jedinica tereta sadržana u kontejneru, paleti ili drugoj sličnoj napravi, 2) kontejner, paleta ili druga slična naprava kojom se prevozi teret ako u teretnici nije navedeno kolet ili jedinica tereta.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 563.

jedinični moment trima

DEFINICIJA: moment trima koji prouzročuje jediničnu promjenu trima za određenu duljinu

DOPUŠTENI NAZIV: jedinični moment pretege

NEPREPORUČENI NAZIV: moment jedinični

ENGLISKI: moment to change trim

KONTEKST: Jedinični moment trima ili pretege, po centimetru je moment koji izaziva promjenu trima od jednog centimetra.

VRELO KONTEKSTA: Vademecum

maritimus: podsjetnik pomorcima.

Rijeka: Pomorski fakultet, 2002., 107.

NAPOMENA: Jedinična promjena

trima je promjena trima od jednoga metra, jednoga centimetra ili jednoga palca.

jednaka sloboda prolaska

DEFINICIJA: ravnopravno uživanje slobode prolaska svih brodova bez obzira na zastavu

VRELO DEFINICIJE: Rudolf, D.

Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 78.

ENGLJSKI: equal freedom of passage

FRANCUSKI: égale liberté de transit

jednopošno kormilo

DEFINICIJA: kormilo izrađeno od jedne ploče

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.3.

ENGLJSKI: single plated rudder

jednosjed

DEFINICIJA: sportska jedrilica kojom upravlja isključivo jedan član posade

ENGLJSKI: single-handed yacht

KONTEKST: Ova jedrilica svojim se karakteristikama pokazala kao idealan jednosjed za žene te je 1988. godine nominirana za žensku olimpijsku klasu.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.)

NAPOMENA: Jednosjedi uglavnom imaju samo glavno jedro, dok jedrilice za dvije osobe imaju i prečku te, u većini slučajeva, spinaker.

jednostruki kolotur

DEFINICIJA: kolotur s jednom užnicom

ENGLJSKI: single block

jedrenjak

DEFINICIJA: brod koji za pogon upotrebljava snagu vjetra

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 261.

ENGLJSKI: sailing vessel

jedrenje

DEFINICIJA: upravljanje plovnim objektom pokretanim isključivo snagom vjetra

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 262.

ENGLJSKI: sailing

jedrenje bočnim vjetrom

DEFINICIJA: smjer jedrenja pri kojemu vjetar dolazi preko lijevoga ili desnoga boka jedrilice

DOPUŠTENI NAZIV: jedrenje povoljnim vjetrom; jedrenje s bočnim vjetrom

ŽARGONIZAM: mezonave

ENGLJSKI: reaching; beam reaching

TALIJANSKI: vento al traverso

KONTEKST: Za jedrenje bočnim vjetrom koji dolazi pod kutom od 60 do 140 stupnjeva u odnosu na simetralu jedilice koristimo se glavnim i pramčanim jedrom koje može biti spinaker ili genaker (asimetrični spinaker).

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2.

2012.)

NAPOMENA: Jedrenje s vjetrom od 55 do 150 stupnjeva po boku jedrilice.

jedrenje na dasci

DEFINICIJA: sportsko jedrenje na dasci za koju je pričvršćeno jedro

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 7. 1985., 502.

DOPUŠTENI NAZIV: jedrenje akvaplanom

ŽARGONIZAM: daskanje

ENGLISKI: windsurfing

KONTEKST: Jedrenje na dasci nije dozvoljeno: u području ulaska u luku, u uskim prolazima gdje se plovi, na udaljenosti manjoj od 50 metara od obale prirodne plaže i unutar uređene plaže.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.)

jedrenje oštro uz vjetar

DEFINICIJA: smjer jedrenja uz vjetar koji puše oštro u pramac pod kutom od 45°

VRELO DEFINICIJE: Martinović, S.; Matijaš, M. Za kormilom jedrilice. Zagreb: Tehnička knjiga, 1977., 10.

DOPUŠTENI NAZIV: jedrenje prema vjetru; jedrenje oštro u vjetar

ŽARGONIZAM: oštro u orcu

ENGLISKI: close-hauled sailing; close-hauling

KONTEKST: Pod jedrenjem oštro uz vjetar podrazumijevamo da jedrimo maksimalno prema vjetru, odnosno da je kut između smjera našeg kretanja i smjera vjetra čim manji. Kod cruising jedrilica taj kut je oko

45, a kod regatnih i do 30 stupnjeva.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.)

jedrenje s vjetrom u pola krme

DEFINICIJA: smjer jedrenja s vjetrom koji puše koso s krme

VRELO DEFINICIJE: Ell, S. Sportsko jedrenje. Zagreb: Znanje, 2004., 95.

DOPUŠTENI NAZIV: jedrenje u pola krme; jedrenje s polukrmenim vjetrom

ENGLISKI: broad reaching

jedrenje široko u vjetar

DEFINICIJA: smjer jedrenja pri kojemu je pramac jedrilice zakrenut od 40 do 55 stupnjeva u odnosu na stvarni vjetar

ŽARGONIZAM: jedrenje široko u orcu

ENGLISKI: broad hauling

jedrenje u krmu

DEFINICIJA: smjer jedrenja s prividnim vjetrom od 135 do 150 stupnjeva i stvarnim vjetrom od 150 do 180 stupnjeva u odnosu na jedrilicu

DOPUŠTENI NAZIV: jedrenje niz vjetar; jedrenje s krmenim vjetrom;

jedrenje s vjetrom u krmu

ENGLISKI: running

TALIJANSKI: bordeggiare con vento a poppa

jedrenje uz vjetar

DEFINICIJA: smjer jedrenja uz vjetar koji pod blagim kutom puše u pramac broda

VRELO DEFINICIJE: Martinović, S.; Matijaš, M. Za kormilom jedrilice. Zagreb: Tehnička knjiga, 1977., 10.

DOPUŠTENI NAZIV: jedrenje u vjetar

ENGLISKI: close reaching; pointing

jedrilica

DEFINICIJA: plovni objekt kojemu je glavno porivno sredstvo jedro

VRELO DEFINICIJE: Pomorski leksikon / glavni urednik Anton I. Simović. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod „Miroslav Krleža“, 1990., 318.

ENGLESKI: sailing boat; sailing craft

KONTEKST: Nekada su postojale regatne jedrilice i krstaši, s time da su glavne razlike bile manjak udobnosti u potpalublju i povećana površina jedrilja regatnih brodova. Danas se brodovi dizajniraju za određeno more ili određeni tip regata.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.), 99.

NAPOMENA: Jedrilice se najčešće proizvode za natjecateljske ili rekreacijske svrhe.

jedrilica slobodna po krmi

SKRAĆENI NAZIV: slobodna po krmi

DEFINICIJA: položaj jedrilice u natjecanju pri kojemu su njezin trup i oprema u normalnome položaju iza crte povučene poprečno od krajnje točke trupa ili opreme druge jedrilice u normalnome položaju

VRELO DEFINICIJE: Pravila jedriličarskih natjecanja: (regatna pravila). Split: Hrvatski jedriličarski savez, 2009.-2012., 153.

ENGLESKI: clear astern

KONTEKST: Kada su jedrilice na istim uzdama i nisu u preklapanju, jedrilica slobodna po krmi mora se uklanjati jedrilici slobodnoj po pramcu.

VRELO KONTEKSTA: Pravila jedriličarskih

natjecanja: (regatna pravila). Split: Hrvatski jedriličarski savez, 2009.-2012., 9.

jedrilica slobodna po pramcu

SKRAĆENI NAZIV: slobodna po pramcu

DEFINICIJA: položaj jedrilice u natjecanju pri kojemu su njezin trup i oprema u normalnome položaju ispred crte povučene poprečno od krajnje točke trupa ili opreme druge jedrilice u normalnome položaju

ENGLESKI: clear ahead

KONTEKST: Ako je jedrilica slobodna po pramcu kada dostigne zonu, jedrilica slobodna po krmi u tom trenutku joj mora nakon toga dati prostor oznake.

VRELO KONTEKSTA: Pravila jedriličarskih natjecanja: (regatna pravila). Split: Hrvatski jedriličarski savez, 2009.-2012., 13.

jedriličar

DEFINICIJA: osoba koja upravlja jedrilicom ili sudjeluje u jedrenju te ima jedno od zvanja u jedriličarstvu

VRELO DEFINICIJE: Pomorski leksikon / glavni urednik Anton I. Simović. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod „Miroslav Krleža“, 1990., 318.

ENGLESKI: yachtsman

KONTEKST: Nakon višegodišnjih bezuspješnih inicijativa, hrvatski će jedriličari na krstašima napokon dobiti Hrvatski ORC International kup.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.)

POVEZNICA: <http://www.burzanautike.com/sport/pokrenut-hrvatski-krstaski-kup>

NAPOMENA: Jedriličarska su zvanja: kadet, mornar, kormilar, kapetan, komodor i komodor flote jedrilica.

jedriličarska regata

DEFINICIJA: natjecanje jedrilicama prema regatnim pravilima
VRELO DEFINICIJE: Pomorski leksikon / glavni urednik Anton I. Simović. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod „Miroslav Krleža“, 1990., 318.
ENGLJSKI: sailing regatta; sail match
KONTEKST: Na jubilarnom desetom izdanju jedriličarske regate Fiumanka okupile su se čak 164 jedrilice.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.).
POVEZNICA: <http://www.burzanautike.com/sport/fiumanka-2009>

jedriličarsko društvo

DEFINICIJA: udruga jedriličara koja organizira sportska jedriličarska natjecanja, škole jedrenja i jedriličarske regate
VRELO DEFINICIJE: Pomorski leksikon / glavni urednik Anton I. Simović. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod „Miroslav Krleža“, 1990., 319.
DOPUŠTENI NAZIV: jedriličarski klub
ENGLJSKI: yacht club

jedrilje

DEFINICIJA: sva jedra na plovnome objektu
VRELO DEFINICIJE: Pomorski leksikon / glavni urednik Anton I. Simović. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod „Miroslav Krleža“, 1990., 319.
ENGLJSKI: set; suit of sails
KONTEKST: “Samačko” jedrenje omogućuje i snast s North Sails jedriljem koje uključuje veliko

fullbatten glavno jedro površine 67,5 m² sa sustavima Lazy Jack i Bag te posebno samopreletni flok površine 51,5 m² koji se nalazi u standardnoj opremi, što je pomalo neobično ali odlično rješenje.

VRELO KONTEKSTA: More magazin: (serijska publikacija) / glavni urednik Braslav Karlić. 1995-. URL: <http://www.more.hr/default.asp> (29. 2. 2012.).

POVEZNICA: <http://www.more.hr/default.asp?gl=201201050000035&jezik=1&sid=>

jedro

DEFINICIJA: platno razapeto na jarbolu koje za pokretanje plovila upotrebljava snagu vjetra
VRELO DEFINICIJE: Martinović, S.; Matijaš, M. Za kormilom jedrilice. Zagreb: Tehnička knjiga, 1977., 45.
ENGLJSKI: sail
KONTEKST: Preko pripona se sila vjetra koja pritišće jedra prenosi na jedrilicu i time omogućuje jedrilici gibanje kroz vodu.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.).

NAPOMENA: Jedra se danas uglavnom izrađuju od sintetičkih materijala, kevlaru itd., dok su u prošlosti bila platnena.

jol

DEFINICIJA: jedrilica s dvama jarbolima od kojih je krmeni jarbol izrazito kratak i s glavnim jedrom koje može biti bermudsko jedro ili trokutasto jedro vezano uz sošnjak
ENGLJSKI: yawl

kabotaža

DEFINICIJA: prijevoz stvari i putnika među lukama na obali i otocima jedne države

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 7.

ENGLESKI: cabotage; coasting trade; coastal trade

TALIJANSKI: cabotaggio; piccolo cabotaggio

KONTEKST: Kabotažom se smatra i prijevoz osoba stranom jahtom ili brodicom unutar unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora uz naplatu.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 7.

NAPOMENA: Kabotažu smiju obavljati samo brodovi hrvatske državne pripadnosti. Međutim, kabotaža u nekim dijelovima svijeta uključuje i obalnu plovidbu između luka susjednih zemalja.

kadet

DEFINICIJA: pitomac pomorskih škola ukrcaj na brod radi stjecanja prakse

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 423.

DOPUŠTENI NAZIV: vježbenik palube

ENGLESKI: navigating cadet

KONTEKST: Kadet obavlja stražu zajedno s časnicima plube.

VRELO KONTEKSTA: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 424.

kakvoća nepoznata

DEFINICIJA: marginalna klauzula u ugovoru o prijevozu ili teretnici

kojom se ističe sumnja u kakvoću tereta primljenoga na brod
VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 94.

ENGLESKI: quality unknown

KONTEKST: Klauzula "kakvoća nepoznata" ne odnosi se na kvalitetu koja proizlazi iz vanjskog izgleda tereta.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 94.

kalandraka

DEFINICIJA: kaša od staroga mornarskog dvopeka

ENGLESKI: calandraca

KONTEKST: Kalandraka je bila redovita večera za posadu u plovidbi.

VRELO KONTEKSTA: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 430.

NAPOMENA: Na jedrenjacima se kalandraka sastojala od kuhanoga krumpira pomiješanoga s lukom i komadićima usoljenoga mesa. Obrok je tršćanskoga podrijetla.

kantir

DEFINICIJA: uzdužni nepomični trupac na koji se na početku gradnje polaže kobilica drvenih brodova

VRELO DEFINICIJE: Delić, S. Oprema krstaša. Zagreb: Fabra press, 2008., 143.

kapacitet plovidbenoga puta

DEFINICIJA: najveća količina prometa koji se može ostvariti na plovidbenome putu

NEPREPORUČENI NAZIV: kapacitet plovnoga puta
ENGLESKI: traffic capacity

kapacitetni plan broda

DEFINICIJA: nacrt broda na kojemu su označeni prostori za teret, spremišta brodskih zaliha i brodski tankovi, a u posebnim tablicama i njihov kapacitet i položaj težišta

VRELO DEFINICIJE: Buljan, I. Stabilnost broda. Zagreb: Školska knjiga, 1982., 88.

ENGLESKI: ship's capacity plan

KONTEKST: Kapacitetni plan broda redovito se koristi pri sastavljanju plana tereta, a isto tako i pri provjeri stabilnosti i trima broda.

VRELO KONTEKSTA: Buljan, I. Stabilnost broda. Zagreb: Školska knjiga, 1982., 89.

karantena

DEFINICIJA: privremena izolacija bolesnih ili potencijalno bolesnih osoba radi sprečavanja širenja zaraze

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 468.

ENGLESKI: quarantine

TALIJANSKI: quarantina

KONTEKST: Osobe za koje se utvrdi ili posumnja da su bile u neposrednom dodiru s bolesnicima ili sumnjivim da su oboljeli od kuge ili virusnih hemoragijskih vrućica (žuta groznica, ebola, Lassa i Marburg) stavljaju se u karantenu. Tijekom karantene ograničava se sloboda kretanja i obavljaju se odgovarajući zdravstveni pregledi.

VRELO KONTEKSTA: Mulić, R.; Ropac, D. Medicina za pomorce. Zagreb: Medicinska naklada, 2002., 100.

karantenska bolest

DEFINICIJA: zarazna bolest koja zahtijeva izolaciju i nadzor bolesnika i osoba u dodiru s bolesnima

ENGLESKI: quarantine disease

KONTEKST: Karantenske su bolesti zbog težine, naglog širenja i visokog postotka smrtnosti posebno opasne zarazne bolesti čije je suzbijanje i sprečavanje međunarodna obveza.

VRELO KONTEKSTA: Mulić, R.; Ropac, D. Medicina za pomorce. Zagreb: Medicinska naklada, 2002., 102.

karat

DEFINICIJA: dio u suvlasništvu broda

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 472.

ENGLESKI: share

NJEMAČKI: Schiffspart

FRANCUSKI: quirat

TALIJANSKI: carato

KONTEKST: Karat je idealan dio u imovini broda.

VRELO KONTEKSTA: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 472.

NAPOMENA: Broj karata na brodu u pojedinim pravnim sustavima bio je propisan. Na primjer, u nas se pravo vlasništva na brodu dijelilo na 24 karata, a u Engleskoj na 64 dijela.

karbonski jarbol

DEFINICIJA: jarbol izrađen od polimernih vlakana bogatih ugljikom

VRELO DEFINICIJE: Delić, S. Oprema krstaša. Zagreb: Fabra press, 2008., 49.

ENGLESKI: carbon mast

KONTEKST: Prvi karbonski jarboli pojavili su se najprije na brodovima America's Cupa.

VRELO KONTEKSTA: Delić, S. Oprema krstaša. Zagreb: Fabra press, 2008., 49.

kardinalne oznake

DEFINICIJA: oznake kojima se označavaju najdublje vode određenoga područja na strani koju označuje oznaka, sigurna strana prolaza u odnosu na neku opasnost te upozorenje na važno mjesto u kanalu

VRELO DEFINICIJE: Kos, S.; Zorović, D.; Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 195.

DOPUŠTENI NAZIV: osnovne oznake

ENGLESKI: cardinal marks

KONTEKST: Naziv kardinalne oznake označuje da nju valja zaobići prema strani obzora čije ime nosi, bez obzira na smjer plovidbe.

VRELO KONTEKSTA: Simović, A. I. Terestrička navigacija. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 197.

karika lanca

DEFINICIJA: osnovni sastavni dio lanca s prečkom ili bez nje

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.6.

PREDLOŽENI NAZIV: članak lanca

ENGLESKI: link

KONTEKST: Srednji promjer karike lanca je srednja vrijednost promjera karike na najstroženijem mjestu i promjera mjenjenog okomito na

njeja u istom presjeku.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 3.21.

kartografski brod

DEFINICIJA: specijalni brod opremljen za mjerenje dubina mora i snimanje predjela radi izradbe ili popravljanja pomorskih karata

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.5.

ENGLESKI: cartographic ship

kaštel

DEFINICIJA: nadgrađe na pramcu koje se prednjim krajem proteže do pramčane statve

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.12.

ENGLESKI: forecastle

KONTEKST: Linica mora biti ukrijepljena koljenima na svakom drugom rebu, a na kaštelu pri značajnom izboju na svakom rebu.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.35.

keč

DEFINICIJA: krstaš s jednim jarbolom na sredini i manjim jarbolom između sredine i krme

VRELO DEFINICIJE: Delić, S. Oprema krstaša. Zagreb: Fabra press, 2008., 12.

ENGLESKI: ketch

KONTEKST: Današnja najpoznatija oputa s dva jarbola je oputa keča.

VRELO KONTEKSTA: Delić, S. Oprema krstaša. Zagreb: Fabra press, 2008., 12.

kineska oglavna oputa

DEFINICIJA: oputa s jedrima u kojima se nalaze duge poprečne letve
VRELO DEFINICIJE: Delić, S. Oprema krstaša. Zagreb: Fabra press, 2008., 8.

ENGLNESKI: Chinese lugsail

kinetička energija broda

DEFINICIJA: energija koja nastaje pri plovidbi određenom brzinom

ENGLNESKI: ship's kinetic energy

SIMBOL: *E_{kb}*

kitolovac

DEFINICIJA: specijalni brod za lov na kitove

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 6. 1983., 577.

ENGLNESKI: whaler; whale catcher; whale boat

NJEMAČKI: Walfischfaenger

FRANCUSKI: chasseur de baleines

KONTEKST: Kitolovac je ojačan na pramcu gdje se nalazi top za izbacivanje harpuna.

VRELO KONTEKSTA: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 577.

klapeta

DEFINICIJA: plovni objekt bez vlastitoga poriva kojim se odvozi i nasipava pijesak, šljunak, mulj i kamen

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.6.

ENGLNESKI: hopper barge

NAPOMENA: Materijal se pri iskrcavanju nasipa otvaranjem dna klapete.

klasična podmornica

DEFINICIJA: podmornica s električnim pogonom, dizelsko-električnim pogonom, anaerobnim pogonom ili kombinacijom tih pogona

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.8.

ENGLNESKI: conventional submarine

klasifikacija brodova

DEFINICIJA: utvrđivanje vrsnoće brodova prema njihovim tehničkim svojstvima i očuvanosti

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 581.

ENGLNESKI: ship classification

KONTEKST: Klasifikaciju brodova vrše posebne ustanove i zavodi javnog povjerenja i međunarodnog priznanja.

VRELO KONTEKSTA: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 581.

klasifikacijsko društvo

DEFINICIJA: specijalizirana ustanova mjerodavna za tehnički nadzor brodova

DOPUŠTENI NAZIV: klasifikacijska ustanova; klasifikacijski zavod

ENGLNESKI: classification society

KONTEKST: Poslovi klasifikacijskog društva obavljaju se na temelju objavljenih tehničkih pravila.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 23.
NAPOMENA: Prema rezultatima rada klasifikacijskoga društva utvrđuje se sposobnost broda za plovidbu.

klauzula

DEFINICIJA: sastojak obveznih ugovora
VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 588.

DOPUŠTENI NAZIV: zaporka; uglavak; ograda

ENGLJSKI: clause; terms

NJEMAČKI: Klausel

FRANCUSKI: clause

KONTEKST: Klauzule su obično tiskane u obrascima za pojedine vrste ugovora i prema predmetu na koji se odnose (tzv. opće klauzule), a ukoliko stranke žele mogu se pisati rukom, i dometnuti u tiskani tekst ili na unaprijed pripremljenim naljepnicama (tzv. posebne klauzule).

VRELO KONTEKSTA: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 589.

NAPOMENA: Naziv se često upotrebljava u množini.

klauzula o devijaciji

DEFINICIJA: klauzula u ugovoru o prijevozu koja brodaru pruža pravo slobodnoga skretanja broda s određenoga ili uobičajenoga plovidbenog puta

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991.,

38.

PREDLOŽENI NAZIV: klauzula o skretanju
ENGLJSKI: deviation clause
NJEMAČKI: Abweichung vom Reiseweg

FRANCUSKI: deroutement

TALIJSKI: deviazione

KONTEKST: U ugovore o prijevozu i u teretnice obično se inkorporira klauzula o devijaciji.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 38.

klauzula o izvršenju ugovora

DEFINICIJA: klauzula kojom treća osoba jamči da će naručitelj izvršiti sve svoje obveze prema broderskome ugovoru

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 398.

ENGLJSKI: performance clause

klauzula o ledu

DEFINICIJA: klauzula u ugovorima o prijevozu stvari morem prema kojoj zapovjednik može skrenuti brodom u najbližu dostupnu luku i ondje predati teret kao da ga je predao u određenoj luci ako zaleđivanje spriječi brod da uđe u tu luku

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 63.

ENGLJSKI: ice clause

FRANCUSKI: clause de glaces

klauzula o naknadi

DEFINICIJA: klauzula u ugovorima o prijevozu kojom se određuje visina naknade štete zbog neispunjenja ugovora

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski

poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 253.

ENGLISKI: indemnity clause

NAPOMENA: Obično se utvrđuje da naknada može iznositi najviše koliko i ugovorena vozarina, ali samo za dokazanu štetu.

klausula o napuštanju

DEFINICIJA: klausula u polici pomorskoga osiguranja u kojoj su navedeni posebni uvjeti pod kojima vlasnik broda može ostvariti pravo na napuštanje

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 15.

ENGLISKI: abandonment clause

klausula o nemarnosti

DEFINICIJA: klausula kojom brodar u ugovoru o prijevozu stvari isključuje svoju odgovornost za djela i propuste zapovjednika, posade i drugih osoba koje sudjeluju u prijevozu robe morem

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 99.

ENGLISKI: negligence clause

klausula o osiguranju

DEFINICIJA: klausula kojom se brodar oslobađa od odgovornosti za štete protiv kojih se može sklopiti ugovor o osiguranju

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Pomorsko pravo: knjiga 1. Split: Visoka pomorska škola Split, 2001., 70.

ENGLISKI: insurance clause

FRANCUSKI: clause d'assurance

klausula o prekrcaju

DEFINICIJA: klausula o teretnici kojom se brodaru omogućuje prekrcaj

tereta s navedenoga broda na drugi

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj.

Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 516.

ENGLISKI: transhipment clause

NAPOMENA: Pri takvome prekrcaju brodar snosi troškove prijevoza drugim brodom, a korisnik prijevoza rizik.

klausula o prestanku odgovornosti naručitelja

DEFINICIJA: klausula u ugovoru o prijevozu koja određuje da obveze naručitelja prestaju u trenutku ukrcaja tereta na brod i izdavanja teretnice

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 102.

ENGLISKI: cesser clause

klimatizacija broda

DEFINICIJA: ventilacija uz čišćenje i održavanje temperature i vlažnosti zraka u zatvorenim prostorima na brodu

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 594.

DOPUŠTENI NAZIV: kondicioniranje zraka

PREDLOŽENI NAZIV: brodska klimatizacija

ENGLISKI: ship air conditioning

NJEMAČKI: Schiffsklimaanlage

FRANCUSKI: conditionnement de l'air a bateau

TALIJANSKI: condizionamento dell'arie nella nave

klimatološka karta

DEFINICIJA: zemljopisna karta na kojoj je prikazana raspodjela pojedinih klimatskih elemenata

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 83.

ENGLESKI: climatic chart

NJEMAČKI: Klimakarte

FRANCUSKI: carte climatique

klimatološka navigacijska ruta

DEFINICIJA: put koji se na plovidbenome prostoru oceana i mora odabire tako da klimatske značajke toga prostora najbolje odgovaraju neometanoj plovidbi broda i što pogodnijim uvjetima za prijevoz tereta i za udobnost putnika

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 83.

DOPUŠTENI NAZIV: vremenska navigacijska ruta

ENGLESKI: climatological route; weather route; ship route

NJEMAČKI: klimatologische Navigationsrute; Witterungsnavigationsrute

FRANCUSKI: route navigable climatologique; route mètéorologique

klimatski element

DEFINICIJA: atmosferska varijabla ili pojava koja obilježava vremenske prilike na određenome mjestu i u određenome trenutku

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005.,

110.

ENGLESKI: meteorological element
NJEMAČKI: meteorologisches Element; Wetterelement

FRANCUSKI: élément mètéorologique

kliper

DEFINICIJA: jedrenjak s trima jarbolima ili više jarbola nagnutih prema krmu, nosivosti od 800 do 2000 tona te s jedriljem površine i do 4000 četvornih metara

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 607.

ENGLESKI: clipper

KONTEKST: Kliperi su bili najsavršeniji jedrenjaci u povijesti pomorstva.

VRELO KONTEKSTA: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 608.

NAPOMENA: Kliper u 19. stoljeću predstavlja razvojni put jedrenjaka od barka, a zbog povećane površine jedrilja postizao je brzinu do čak 21 čvora.

klizač uzde

DEFINICIJA: mehanizam s okovom na kotačićima kojim se omogućuje bočno pomicanje hvatišta uzde jedra

DOPUŠTENI NAZIV: klizač škote

ŽARGONIZAM: karel

ENGLESKI: traveller

TALIJANSKI: carello

klizač uzde glavnoga jedra

DEFINICIJA: klizač uzde kojim se pomiče dno uzde glavnoga jedra od sredine prema boku i obratno

ENGLESKI: mainsheet traveller

TALIJANSKI: barra di scotta

KONTEKST: Kada se pomoću škote dobije pravilan profil, potrebno je pomaknuti klizač uzde glavnog jedra radi postizanja ispravnog kuta u odnosu na uzdužnicu barke, osim kod plovidbe u krmu.

VRELO KONTEKSTA: Dedekam, I. Trimanje jedara i jarbola: aerodinamika, upotreba i podešavanje jedara, upotreba spinakera, podešavanje jarbolne opute, usklađivanje jedrilja i kormila. Zagreb: Fabra, 2004., 25.

ključ

DEFINICIJA: međunarodno dogovoreno pravilo u meteorologiji za brojčano šifriranje i dešifriranje pojedinih dijelova meteorološkoga motrenja

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 86.

ENGLESKI: code

NJEMAČKI: Kode

FRANCUSKI: code

NAPOMENA: Ključem se podatci motrenja prenose korisnicima.

kljuna

DEFINICIJA: dvokraki čelični izdanak za vezivanje užeta

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.7.

DOPUŠTENI NAZIV: bitvica

ENGLESKI: cleat

knjiga pregleda i nadzora

DEFINICIJA: brodska knjiga koja sadržava podatke o teretnim uređajima na brodu i popis brodskih isprava koje brod treba imati

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 1. 1972., 625.

ENGLESKI: survey and control book

knjiga stabilnosti

DEFINICIJA: brodska knjiga koja sadržava potrebne podatke o stabilnosti koji omogućuju zapovjedniku upravljati brodom

DOPUŠTENI NAZIV: knjiga stabiliteta

ENGLESKI: stability book

knjiga tereta

DEFINICIJA: brodska knjiga u koju se upisuju podatci o vrsti, količini i smještaju tereta na brod

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 1. 1972., 625.

ENGLESKI: cargo book

kobilica

DEFINICIJA: nosač u središnjici uzduž oplata dna broda

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.5.

ENGLESKI: keel

KONTEKST: Ako je gaz manji od 1,5 m ili ako je udaljenost između donjeg brida pojasa leda i kobilice manja od 1,5 m, debljina opločenja dna u tom dijelu, ispod područja pramca, ne smije biti manja od debljine zahtijevane za pojas leda.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.70.

koća

DEFINICIJA: stožasta vrećasta povlačna mreža koju jedan ili dva ribarska broda tegle po morskom dnu

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 623.

NEPREPORUČENI NAZIV: koća

ENGLESKI: trawl

NJEMAČKI: Schleppnetz

FRANCUSKI: chalutage

KONTEKST: Koća lovi i kupi sve jer filtrira pridnene slojeve, a teškom donjom usnom (olovnom) struže po dnu te sabire ribu dna, rakove, školjke, travu i sl.

VRELO KONTEKSTA: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 623.

koćar

DEFINICIJA: ribarski brod za ribolov povlačnim mrežama

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.7.

NEPREPORUČENI NAZIV: koćar

ENGLESKI: trawler

NAPOMENA: Tradicionalni je naziv za povlačnu mrežu koća.

koćar u paru

DEFINICIJA: koćar koji u paru s drugim koćarom povlači povlačnu mrežu bez širilica

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo,

1995. , 1.7.

NEPREPORUČENI NAZIV: koćar u paru

ENGLESKI: pair trawler

NAPOMENA: Koćar u paru upotrebljava se za lov pridnene i pelagičke ribe.

koćar za rakove

DEFINICIJA: koćar za lov rakova lakim povlačnim mrežama

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.7.

NEPREPORUČENI NAZIV: koćar za rakove

ENGLESKI: shrimp trawler

koeficijent naplavlivosti

DEFINICIJA: bezdimenzijski broj kojim je predstavljen odnos obujma naplavljene vode i obujma brodskega prostora koji je naplavljen

DOPUŠTENI NAZIV: faktor naplavlivosti

ENGLESKI: permeability factor

kokpit

DEFINICIJA: udubljeni krmeni dio palube iz kojega se upravlja jedrilicom, jahtom ili brodicom

PREDLOŽENI NAZIV: pilotska kabina

ENGLESKI: cockpit

TALIJANSKI: pozzetto

KONTEKST: Da bi se postigao koristan upadni kut tanguna u odnosu na deblenjak, zadržać ide prema pramcu, odakle se putem koloturnika vraća na kokpit, gdje je učvršćen.

VRELO KONTEKSTA: Dedekam, I. Trimanje jedara i jarbola: aerodinamika, upotreba i podešavanje jedara, upotreba spinakera, podešavanje jarbolne opute, usklađivanje jedrilja i kormila. Zagreb: Fabra, 2004., 44.

kolera

DEFINICIJA: karantenska bolest crijeva prouzročena bakterijom *Vibrio cholerae*

ENGLESKI: cholera

KONTEKST: Kolera je teška zarazna bolest koju uzrokuju toksini vibriona. Širi se hranom i pitkom vodom. Očituje se jakim proljevom koji uzrokuje toksin.

VRELO KONTEKSTA: Soldo, I.; Sesar, Ž. Zdravstveni savjeti za pomorce. Zagreb: Naklada Zadro, 1999., 15.

NAPOMENA: Bakterija *Vibrio cholerae* proizvodi toksin koji napada crijeva.

količina prometa

DEFINICIJA: količina proporcionalna broju brodova koji u jedinici vremena prođu crtom poprečnom na osnovni smjer prometnoga tijekom određene širine

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 76.

ENGLESKI: traffic volume

KONTEKST: Porastom količine prometa smanjuje se razmak između jedinica odnosno raste gustoća, sve dok ne dođe do zagušenja zbog čega brzina kretanja, a time i količina prometa, padne na nulu.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 77.

kolotur

DEFINICIJA: kolot koji se unutar kućišta okreće oko čelične osovine

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 634.

DOPUŠTENI NAZIV: kolotura

ZASTARJELI NAZIV: žaba; bucelj

ŽARGONIZAM: bucel; bocel

ENGLESKI: block; pulley

KONTEKST: Za teške terete upotrebljavaju se višestruki čelični koloturi.

VRELO KONTEKSTA: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 634.

koloturnik

DEFINICIJA: naprava s dvama koloturima ili više njih kroz koje prolazi uže

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 635.

DOPUŠTENI NAZIV: čekrk

ŽARGONIZAM: paranak; parank

ENGLESKI: tackle

NJEMAČKI: Takel

FRANCUSKI: palan

TALIJANSKI: paranco

KONTEKST: Posebna je vrsta koloturnika diferencijalni koloturnik koji se sastoji od dva kolotura s beskrajnim lancem.

VRELO KONTEKSTA: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 635.

kolot za spašavanje

DEFINICIJA: osobno sredstvo za spašavanje najmanjega vanjskog promjera 800 milimetara, najmanjega unutarnjeg promjera 400 milimetara, nosivosti ne manje od 14,5 kilograma u 24 sata i najmanje mase 2,5 kilograma

VRELO DEFINICIJE: IMO Standard Marine Communication Phrases (IMO SMCP 2001), 7.

ENGLESKI: lifebuoy

koljeno

DEFINICIJA: ploča za ukrućivanje i međusobno spajanje elemenata pod kutom

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.3.

ENGLESKI: bracket

KONTEKST: Kod većeg razmaka rebrenica postavljaju se dva koljena.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.44.

koljeno struka

DEFINICIJA: koljeno zavareno za struk nosača ili ukrepe

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.3.

ENGLESKI: tripping bracket

koljeno za dokovanje

DEFINICIJA: koljeno uz hrptenicu ili uz stijenku tunelske kobilice za preuzimanje lokalnih opterećenja pri dokovanju broda

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.5.

ENGLESKI: docking bracket

kombinirana teretnica

DEFINICIJA: teretnica na temelju koje se jedinica tereta prevozi s pomoću više vrsta ili načina prijevoza

DOPUŠTENI NAZIV: teretnica za mješoviti

prijevoz

KRATICA - ENGLESKI: COMBICONBILL

ENGLESKI: combined transport bill of lading

KONTEKST: Pomorski brodari najčešće posluju s vlastitim obrascima kombiniranih teretnica, tj. teretnica za mješoviti prijevoz - Combined Transport Bill of Lading. Da bi standardizirala takve teretnice, organizacija BIMCO publicirala je obrazac teretnice Combined Transport Bill of Lading (COMBICONBILL).

VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 279.

NAPOMENA: Kombiniraju se načini prijevoza morem, željeznicom ili cestom.

kombinirani ribarski brod

DEFINICIJA: ribarski brod za lov pridnene i pelagičke ribe preko krme povlačnom kočom, plivaricom ili parangalom

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.7.

ENGLESKI: combination fishing vessel

komercijalna podmornica

DEFINICIJA: civilna podmornica za obavljanje komercijalnih podvodnih aktivnosti

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.9.

ENGLESKI: commercial submarine

komodor

DEFINICIJA: najniži admiralski čin u ratnim mornaricama SAD-a i Velike Britanije

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 648.

ENGLESKI: commodore

NAPOMENA: Titulu komodora često imaju i predsjednici jedriličarskih klubova, a kao počasna titula dodjeljuje se nastarijemu zapovjedniku u brodskome društvu.

kompasni azimut

DEFINICIJA: kut koji s linijom azimuta zatvara kompasni meridijan

VRELO DEFINICIJE: Benković, F. i dr. Terestrička i elektronska navigacija. Split: Republički hidrografski institut, 1986., 59.

DOPUŠTENI NAZIV: azimut kompasa
ENGLESKI: compass bearing

komunikacija u opasnosti

DEFINICIJA: izravna veza između ljudi u opasnosti na moru sa spašavateljima

DOPUŠTENI NAZIV: komunikacija u nuždi

ENGLESKI: emergency communication

KONTEKST: Komunikacija u opasnosti uz plovila uključuje i obalne radio stanice koje pozive opasnosti prenose drugim brodovima koji poruku nisu primili izravno.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 141.

koncertni razglas

DEFINICIJA: razglasni uređaj kojim se prenose govor i glazba za razonodu putnika i posade

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod:

Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.6.

ENGLESKI: broadcasting system

koncesija

DEFINICIJA: pravo kojim se dio pomorskoga dobra djelomice ili potpuno isključuje iz opće upotrebe i sukladno prostornim planovima daje na posebnu upotrebu ili gospodarsko korištenje fizičkim i pravnim osobama

VRELO DEFINICIJE: Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama: pročišćeni tekst zakona. (Narodne novine, br. 158/03, 100/04, 141/06, 38/09), 2.

ENGLESKI: concession

KONTEKST: Koncesija na pomorskom dobru može se dati nakon što je utvrđena granica pomorskog dobra i provedena u zemljišnim knjigama.

VRELO KONTEKSTA: Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama: pročišćeni tekst zakona. (Narodne novine, br. 158/03, 100/04, 141/06, 38/09), 7.

koncesijsko odobrenje

DEFINICIJA: akt na temelju kojega se fizičkim i pravnim osobama daje na korištenje pomorsko dobro za obavljanje djelatnosti koje ne isključuju niti ograničuju opću uporabu pomorskoga dobra

VRELO DEFINICIJE: Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama: pročišćeni tekst zakona. (Narodne novine, br. 158/03, 100/04, 141/06, 38/09), 2.

ENGLESKI: concession approval; concessionary deed

KONTEKST: Za obavljanje djelatnosti na pomorskom dobru koja ne isključuje niti ograničuju opću upotrebu pomorskog dobra, pravnim i fizičkim osobama daje se koncesijsko odobrenje.

VRELO KONTEKSTA: Zakon o pomorskom

dobru i morskim lukama: pročišćeni tekst zakona. (Narodne novine, br. 158/03, 100/04, 141/06, 38/09), 7.

kondura

DEFINICIJA: hrvatski obalni brod okrugla obrisa, obla pramca te uzdignute krme, s najviše dva jarbola, križnim jedrima te od osam do dvanaest vesala

KONTEKST: Dubrovačke kondure 13. i 14. st. imale su 2 jarbola s latinskim jedrima.

VRELO KONTEKSTA: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 685.

NAPOMENA: Kondura je brod iz 9. i 10. stoljeća, a posadu je činilo od deset do dvadeset ljudi.

konopac stražnjega poruba jedra

DEFINICIJA: konopac umetnut u stražnji porub jedra

DOPUŠTENI NAZIV: konop stražnjega poruba jedra

ŽARGONIZAM: ventam; ventan; majolica; dušica

ENGLISKI: leech line

TALIJSKI: carricabolina

NAPOMENA: Konopac služi za zatezanje i popuštanje stražnjega poruba glavnoga jedra ili prednjega jedra te nadziranje trbuha jedra.

konstrukcija broda

DEFINICIJA: građevni elementi koji brodskom trupu osiguravaju čvrstoću u svim uvjetima plovidbe i službe

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 695.

PREDLOŽENI NAZIV: brodska konstrukcija

ENGLISKI: ship construction

NJEMAČKI: Schiffskonstruktion

FRANCUSKI: construction navale

TALIJSKI: costruzione navale

konstrukcijski gaz

DEFINICIJA: gaz na kojemu se temelji proračun čvrstoće brodske strukture

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.10.

ENGLISKI: scantling draught

kontejner

DEFINICIJA: čelični spremnik standardiziranoga oblika i veličine koji se upotrebljava kao sredstvo brzoga, jednostavnoga i racionalnoga prijevoza roba

DOPUŠTENI NAZIV: spremnik

ENGLISKI: container

KONTEKST: Opasne tvari upakirane u kontejnerima moraju biti uskladištene na posebnom mjestu u luci na kontejnerskom terminalu određenom za skladištenje opasnih tvari.

VRELO KONTEKSTA: Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama: pročišćeni tekst zakona. (Narodne novine, br. 158/03, 100/04, 141/06, 38/09), 141.

NAPOMENA: Standardizirani oblik i veličina kontejnera propisuju se ISO normama, a obično se kao sredstvo upotrebljava u mješovitome prijevozu.

kontejnerski brod

DEFINICIJA: teretni brod opremljen odgovarajućim uređajima za prevoženje kontejnera

VRELO DEFINICIJE: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 7.

ŽARGONIZAM: kontejneraš

ENGLISKI: container ship; container carrier

KONTEKST: Danas u linijskoj plovidbi prevladavaju kontejnerski brodovi.

VRELO KONTEKSTA: Pritchard, B. Maritime English. Rijeka: Pomorski fakultet, 1995. URL: <http://www.pfri.uniri.hr/~bopri/> (12. 4. 2011.)

kontrolno leto

DEFINICIJA: pomično leto koje održava pritegnutost stražnjega leta i svijenost jarbola

VRELO DEFINICIJE: Vitaljić, S. Biti brži. Zagreb: vlast. nakl., 2005., 41.

ENGLISKI: check stay

KONTEKST: Gornji par kontrolnih leta bit će smješten u točki u kojoj je hvatište prednjeg leta, a donji par negdje na polovici jarbola.

VRELO KONTEKSTA: Vitaljić, S. Biti brži. Zagreb: vlast. nakl., 2005., 41.

konzolna sponja

DEFINICIJA: sponja izvedena u obliku konzole

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.6.

ENGLISKI: cantilever beam

KONTEKST: Ako se konzolna sponja nalazi na svakom razmaku rebra, sunosiva širina lima može biti jednaka razmaku rebara.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.10.

koordinator mjesta nezgode

DEFINICIJA: osoba odgovorna za usklađivanje operacija traganja i spašavanja na mjestu nezgode

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 65.

KRATICA - ENGLISKI: OSC

ENGLISKI: on scene co-ordinator

KONTEKST: Koordinator mjesta nezgode može biti zapovjednik namjenske jedinice službe traganja i spašavanja, zapovjednik broda ili zrakoplova, kojeg određuje koordinator u centru za koordinaciju traganja i spašavanja.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 65.

koordinator u centru za koordinaciju traganja i spašavanja

DEFINICIJA: dežurni ovlašteni službenik centra za koordinaciju traganja i spašavanja

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 65.

KRATICA - ENGLISKI: SMC

ENGLISKI: search mission co-ordinator

KONTEKST: Koordinator u centru za koordinaciju traganja i spašavanja je odgovoran za koordinaciju operacija traganja i spašavanja.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 65.

kopča za prednje jedro

DEFINICIJA: metalna hvataljka za pričvršćivanje konopa za rogalj

ŽARGONIZAM: karabin

ENGLISKI: snap shackle

NAPOMENA: Konop se najčešće pričvršćuje za rogalj, a katkad i za druge dijelove opreme.

kopnena zračna masa

DEFINICIJA: zračna masa kojoj je izvoriste nad kopnom

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005.,

91.

DOPUŠTENI NAZIV: kontinentalna zračna masa

ENGLESKI: continental air mass

NJEMAČKI: kontinentale Luftmasse

kopnenjak

DEFINICIJA: lagani vjetar koji puše s kopna prema moru

DOPUŠTENI NAZIV: burin

ENGLESKI: land breeze

TALIJANSKI: brezza di terra

NAPOMENA: Kopnenjak puše uglavnom noću te predvečer i ujutro.

kopno

DEFINICIJA: morska obala, luke, nasipi, sprudovi, hridi, grebeni, plaže, ušća rijeka koje se izljevaju u more i kanali spojeni s morem

VRELO DEFINICIJE: Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama: pročišćeni tekst zakona. (Narodne novine, br. 158/03, 100/04, 141/06, 38/09), 3.

ENGLESKI: land; mainland

KONTEKST: Morska obala se proteže od crte srednjih viših visokih voda mora i obuhvaća pojas kopna koji je ograničen crtom do koje dopiru najveći valovi za vrijeme nevremena kao i onaj dio kopna koji po svojoj prirodi ili namjeni služi korištenju mora za pomorski promet i morski ribolov, te za druge svrhe koje su u vezi s korištenjem mora, a koji je širok najmanje šest metara od crte koja je vodoravno udaljena od crte srednjih viših visokih voda.

VRELO KONTEKSTA: Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama: pročišćeni tekst zakona. (Narodne novine, br. 158/03, 100/04, 141/06, 38/09), 4.

korisna nosivost

DEFINICIJA: dio nosivosti za koji se naplaćuje prijevoz

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno

nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.11.

ENGLESKI: payload; cargo deadweight
NAPOMENA: Korisna nosivost odnosi se na teret i putnike.

korisnik prijevoza

DEFINICIJA: osoba koja ima određena prava prema ugovoru o prijevozu stvari

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 445.

ENGLESKI: transport beneficiary

KONTEKST: U tom slučaju korisnik prijevoza može u svako doba tražiti od prijevoznika papirnu ispravu o prijevozu.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 519.

NAPOMENA: Korisnik prijevoza može biti naručitelj, krcatelj ili primatelj.

kormilarski stalak

DEFINICIJA: jedinica na kojoj se nalaze elementi za upravljanje kormilarskim uređajem

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 4.3.

ENGLESKI: steering control stand

kormilarski uređaj

DEFINICIJA: uređaj za kormilarenje koji obuhvaća sredstvo za neposredno zakretanje, pogon i prijenosnike

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 4.3.

ENGLESKI: steering gear

KONTEKST: Ako se kormilarski uređaj sastoji od samo jednog pokretača kormila, posebnu pažnju pri

projektiranju treba obratiti na analizu naprezanja, uključujući i zamor materijala, kao i na mehaniku loma, vodeći računa o materijalu koji se koristi, ugradnji brtvenih elementa, ispitivanju i kontroli, kao i o zahtjevima za uredno održavanje.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 9.53.

kormilarsko kolo

DEFINICIJA: kolut kojim se preko prijenosne čelične užadi neizravno upravlja listom kormila

DOPUŠTENI NAZIV: kolo kormila

ENGLISKI: steering wheel

kormilo

DEFINICIJA: zakretljivi dio kormilarskoga uređaja na krmenome podvodnom dijelu broda za promjenu smjera plovidbe

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.3.

ENGLISKI: rudder

KONTEKST: Kormilo mora biti tako izvedeno da nosivi ležaj nosi težinu kormila bez prevelikog tlaka na nosivim površinama.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 3.5.

kormilo sa štencem

DEFINICIJA: kormilo uležišteno na petu kormila s pomoću štenca

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.3.

ENGLISKI: single pintle rudder

korveta

DEFINICIJA: borbeni ratni brod istisnine od 500 do 1100 tona za protupodmorničku i protuzračnu obranu ratnih i trgovačkih brodova naoružan raketama te protupodmorničkim oružjem

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.7.

ENGLISKI: corvette

kosnik

DEFINICIJA: greda kojom se prednji rogalj prednjega jedra ili genakera pričvršćuje ispred pramca

ZASTARJELI NAZIV: bumpreš

ŽARGONIZAM: baštun

ENGLISKI: bowsprit

TALIJANSKI: buttafuori; bompresso

KONTEKST: Genaker (ili asimetrični spinaer) praktična je alternativa spinaeru. Postavlja se na kljun, baštun pramca ili kosnik.

VRELO KONTEKSTA: Dedekam, I. Trimanje jedara i jarbola: aerodinamika, upotreba i podešavanje jedara, upotreba spinaera, podešavanje jarbolne opute, usklađivanje jedrilja i kormila. Zagreb: Fabra, 2004., 58.

NAPOMENA: Materijal je za izradbu kosnika drvo ili metal.

košenje

DEFINICIJA: plovidba višekratnim letanjem u smjeru vjetro prema cilju ili nekoj točki na moru ili kopnu

VRELO DEFINICIJE: Ell, S. Sportsko jedrenje. Zagreb: Znanje, 2004., 19.

ŽARGONIZAM: zbordžavanje

ENGLISKI: beating; beating to windward

NAPOMENA: Na creskome dijalektu i području kada netko kaže da "ide

bordizač" podrazumijeva se kao širi pojam za "ići jedriti". U užem značenju "bordizač" podrazumijeva jedriti u orcu protiv vjetrova, ali križati (viravati, virati, letati, orcati) više puta prema cilju ili bovi. Ne upotrebljava se za ostale kurseve i manevre.

krat jedra

SKRAĆENI NAZIV: krat

DEFINICIJA: smanjena površina jedra u trenutku kada vjetar postane prejak za jedrenje punim jedrima

VRELO DEFINICIJE: Miloš, D. Pod jedriljem krstaša: jedriličarski brevijar. Pula: Preluk, 2001., 147.

ŽARGONIZAM: trcarol

ENGLJSKI: reef

FRANCUSKI: rizo

TALIJSKI: terzarolo

KONTEKST: Glavno jedro se smanjuje pomoću krata (tercarola) i regulira se ovisno o uvjetima mora i vjetrova.

VRELO KONTEKSTA: Dedekam, I. Trimanje jedara i jarbola: aerodinamika, upotreba i podešavanje jedara, upotreba spinakera, podešavanje jarbolne opute, usklađivanje jedrilja i kormila. Zagreb: Fabra, 2004., 24.

NAPOMENA: Jedro se može skratiti sklapanjem vodoravnoga dijela jedra na deblenjak ili uvlačenjem jedra u jarbol. Obično postoje tri krata: prvi, drugi i treći, od kojih se treći upotrebljava za najjaču snagu vjetrova.

kratiti jedro

DEFINICIJA: smanjiti površinu jedra kad vjetar postane prejak za jedrenje punim jedrima

VRELO DEFINICIJE: Ell, S. Sportsko jedrenje. Zagreb: Znanje, 2004., 94.

DOPUŠTENI NAZIV: kraćenje

ENGLJSKI: reef sail; shorten sail

POVEZNICA: <http://www.more.hr/default.asp?gl=201112290000032&jezik=1&sid=>

kratka plovidba

DEFINICIJA: plovidba u domaćem i međunarodnom prijevozu koja uključuje razvoženje duž obale, između kopna i otoka te njima pripadajućih unutrašnjih plovni putova, rijeka i jezera više država

ENGLJSKI: short sea shipping; marine highways

POVEZNICA: http://www.shortsea.lt/index.php/pagrindinis_meniu/short_sea_shipping/840

NAPOMENA: Pojam kratke plovidbe u Europskoj uniji odnosi se na pomorski prijevoz među zemljama članicama, Norveške i Islanda i državama Baltičkoga mora te Crnoga mora i Sredozemlja, uključujući Jadransko more. Nekada se taj naziv odnosio na promet među lukama većih zatvorenih mora (Sredozemlje, Baltičko more, Japansko more itd.).

kratki zvuk

DEFINICIJA: zvuk u plovidbenoj signalizaciji koji traje približno jednu sekundu

VRELO DEFINICIJE: Sjekavica, I.; Kačić, H. Pravila o izbjegavanju sudara na moru. Zagreb: Školska knjiga, 1983., 59.

ENGLJSKI: short blast

krcatelj

DEFINICIJA: fizička ili pravna osoba koja na temelju ugovora o prijevozu predaje stvari prijevozniku

VRELO DEFINICIJE: Rudolf, D. Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 106.

ENGLJSKI: shipper

NJEMAČKI: Belader

FRANCUSKI: chargeur

KONTEKST: Krcatelj može biti, ali ne mora, i naručitelj prijevoza.

VRELO KONTEKSTA: Rudolf, D.

Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 106.

krčki jedrenjak

DEFINICIJA: hrvatski trgovački jedrenjak šiljaste krme, plitkoga gaza i s trima latinskim jedrima

NAPOMENA: Naziva se krčki jedrenjak na temelju nalazišta na Krku iz 11. i 12. stoljeća.

kriteriji prihvatljivosti rizika

DEFINICIJA: određena svojstva prema kojima se ocjenjuje ili odlučuje o prihvatljivosti rizika

ENGLESKI: acceptable risk criteria

krivnja broda

DEFINICIJA: protupravni odnos štetnika prema posljedicama njegova djelovanja

VRELO DEFINICIJE: Stanković, P. Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 52.

ENGLESKI: blame

KONTEKST: Krivnja broda može se manifestirati u obliku namjere (lat. dolus), grube nemarnosti (lat. culpa lata) i obične nemarnosti (lat. culpa levis).

VRELO KONTEKSTA: Stanković, P. Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 52.

krivulja momenata dinamičke stabilnosti

DEFINICIJA: krivulja kojom se predstavljaju vrijednosti momenata dinamičke stabilnosti za različite kutove nagiba broda

ENGLESKI: dynamical stability moment

curve

KONTEKST: Kada te točke spojimo krivuljarem dobijemo krivulju momenata dinamičke stabilnosti.

VRELO KONTEKSTA: Buljan, I. Stabilnost broda. Zagreb: Školska knjiga, 1982., 78.

NAPOMENA: Krivulja momenata dinamičke stabilnosti predstavlja prvu integralu krivulje momenata statičke stabilnosti.

krivulja momenata statičke stabilnosti

DEFINICIJA: krivulja kojom se predstavljaju vrijednosti momenata statičke stabilnosti za različite kutove nagiba broda

ENGLESKI: statical stability moment curve

KONTEKST: Ova promjena momenata poprečne stabilnosti prikazuje se u obliku dijagrama koji se zove krivulja momenata statičke stabilnosti.

VRELO KONTEKSTA: Buljan, I. Stabilnost broda. Zagreb: Školska knjiga, 1982., 8.

krivulja momenata svijanja

DEFINICIJA: krivulja kojom su predstavljeni momenti svijanja po pojedinim presjecima duljine broda

DOPUŠTENI NAZIV: krivulja momenata savijanja

ENGLESKI: bending moment curve

krivulja nagibnoga momenta

DEFINICIJA: krivulja kojom se predstavljaju vrijednosti nagibnoga momenta za različite kutove nagiba broda

ENGLESKI: heeling moment curve

krivulja opterećenja

DEFINICIJA: krivulja kojom se predstavlja razlika ordinata krivulje uzgona i krivulje težine
ENGLESKI: load curve

krivulja poluga dinamičke stabilnosti

DEFINICIJA: krivulja kojom se predstavljaju vrijednosti poluga dinamičke stabilnosti za različite kutove nagiba broda
ENGLESKI: dynamical stability arm curve

krivulja poluga nagibnoga momenta

DEFINICIJA: krivulja kojom se predstavljaju vrijednosti poluga nagibnoga momenta za različite kutove nagiba broda
ENGLESKI: heeling arm curve
KONTEKST: Krivulju poluga nagibnog momenta konstruiramo na temelju vrijednosti poluge nagibnog momenta za uspravan brod i poluge nagibnog momenta za kut od 40 stupnjeva.
VRELO KONTEKSTA: Vademecum maritimus: podsjetnik pomorcima. Rijeka: Pomorski fakultet, 2002., 134.

krivulja poluga statičke stabilnosti

DEFINICIJA: krivulja kojom se predstavljaju vrijednosti poluga poprečne statičke stabilnosti za različite kutove nagiba broda
NEPREPORUČENI NAZIV: GH krivulja; GZ krivulja
ENGLESKI: statical stability arm curve

krivulja poprečnih sila

DEFINICIJA: krivulja kojom su predstavljene poprečne sile po pojedinim presjecima duljine broda
DOPUŠTENI NAZIV: krivulja smičnih sila; krivulja poprječnih sila
ENGLESKI: shear force curve

krivulja statičke stabilnosti

DEFINICIJA: krivulja kojom se predstavljaju vrijednosti momenata statičke stabilnosti za različite kutove nagiba
NEPREPORUČENI NAZIV: krivulja statičkog stabiliteta
ENGLESKI: statical stability curve
KONTEKST: Za potpunu procjenu stabilnosti broda, uz početnu metacentarsku visinu važno je poznavati krivulju statičke stabilnosti broda.
VRELO KONTEKSTA: Buljan, I. Stabilnost broda. Zagreb: Školska knjiga, 1982., 46.

krivulja težina

DEFINICIJA: krivulja kojom se predstavlja raspodjela sila težina na pojedinim presjecima po duljini broda
ENGLESKI: ship's weight curve

krivulja uzgona

DEFINICIJA: krivulja kojom se predstavlja raspodjela sila uzgona na pojedinim presjecima po duljini broda
ENGLESKI: buoyancy curve

križ jarbola

DEFINICIJA: vodoravni drveni ili metalni element postavljen okomito na jarbol kojim se održava razmak između jarbola i pripona
DOPUŠTENI NAZIV: križ
ŽARGONIZAM: krožeta
ENGLESKI: spreader; crosstree
TALIJANSKI: crocetta

križanje kursova

DEFINICIJA: položaj u plovidbi u kojemu se dva broda na mehanički pogon približavaju jedan drugomu iz sektora jarbolnoga svjetla, a kursovi im se križaju tako da postoji opasnost od sudara

VRELO DEFINICIJE: Sjekavica, I.; Kačić, H. Pravila o izbjegavanju sudara na moru. Zagreb: Školska knjiga, 1983., 37.

ENGLISKI: crossing situation

KONTEKST: Kad se kursovi dvaju brodova na mehanički pogon križaju tako da prijeti opasnost od sudara, uklonit će se s puta onaj brod koji vidi drugi na svojoj desnoj strani i, ako je u danom slučaju to moguće, on pri tome ne smije presijecati kurs ispred pramca toga broda.

VRELO KONTEKSTA: Sjekavica, I.; Kačić, H. Pravila o izbjegavanju sudara na moru. Zagreb: Školska knjiga, 1983., 37.

križna ploča

DEFINICIJA: ploča postavljena u ravnini pojasnih vrpca na mjestu križanja vrpca nosača istih visina

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.3.

ENGLISKI: diamond plate

križna pripona

DEFINICIJA: pripona koja spaja vrh jarbola preko vanjskoga kraja križa s palubom jedrilice

DOPUŠTENI NAZIV: gornja pripona

ENGLISKI: topmast shroud

TALIJANSKI: sartia alta

KONTEKST: Kod plovila gdje je hvatište leta ispod vrha jarbola, zategnutost leta dobiva se zatezanjem zaputke ili križnih pripona.

VRELO KONTEKSTA: Dedekam, I. Trimanje jedara i jarbola: aerodinamika, upotreba i podešavanje jedara, upotreba

spinakera, podešavanje jarbolne opute, usklađivanje jedrilja i kormila. Zagreb: Fabra, 2004., 18.

križno jedro

DEFINICIJA: trapezasto jedro što ga nosi debeleni križ

VRELO DEFINICIJE: Deliç, S. Oprema krstaša. Zagreb: Fabra press, 2008., 143.

ENGLISKI: spar sail

krma

DEFINICIJA: stražnji dio broda

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.12.

ENGLISKI: stern

KONTEKST: Središnji i bočni nosači trebaju se protezati što dulje prema pramcu i krmu, a spajanje se vrši na nosače prekinutog dvodna ili se postupno smanje (preko duljine dvaju rebara).

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.40.

krmena okomica

DEFINICIJA: okomica na ravninu vodne linije povučena kroz presjecište ravnine vodne linije i osi osovine kormila ili krmene brodske forme

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.10.

ENGLISKI: after perpendicular

NAPOMENA: Za vodnu liniju obično se uzima projektna vodna linija.

krmeni bulb

DEFINICIJA: kruškoliki završetak podvodnoga dijela krme

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno

nazivlje / glavni i odgovorni urednik
K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod:
Hrvatsko brodograđevno društvo,
1995. , 2.3.

ENGLISKI: stern bulb

krmeni jarbol

DEFINICIJA: jarbol smješten najbliže
krmi

ENGLISKI: mizzen mast

TALIJANSKI: albero di mezzana

krmeni kočar

DEFINICIJA: kočar s povlačnom
mrežom koja se povlači preko krme
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno
nazivlje / glavni i odgovorni urednik
K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod:
Hrvatsko brodograđevno društvo,
1995. , 1.7.

NEPREPORUČENI NAZIV: krmeni kočar

ENGLISKI: stern trawler

krmeni pik

DEFINICIJA: nepropusni prostor
u trupu iza stražnje poprečne
pregrade i ispod palubice krmenoga
pika

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno
nazivlje / glavni i odgovorni urednik
K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod:
Hrvatsko brodograđevno društvo,
1995. , 1.12.

ENGLISKI: after peak

KONTEKST: Ukoliko je izvedivo i u
skladu s projektom i korištenjem
broda, dvodno se mora protezati od
pregrade pramčanog do pregrade
krmenog pika.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v.
2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski
registar brodova, 2006., 2.128.

krmeni špring

DEFINICIJA: privezno uže na
krmenome dijelu broda privezano u
smjeru pramca i pod malim kutom u

odnosu na uzdužnicu broda
DOPUŠTENI NAZIV: krmeni spring
ENGLISKI: aft spring; after spring

krmeni trim

DEFINICIJA: razlika gaza na krmi i
srednjega gaza

ENGLISKI: stern trim

krmeno kormilo

DEFINICIJA: kormilo smješteno na
krmenome dijelu broda

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno
nazivlje / glavni i odgovorni urednik
K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod:
Hrvatsko brodograđevno društvo,
1995. , 4.3.

ENGLISKI: stern rudder

krmeno svjetlo

DEFINICIJA: bijelo svjetlo koje
stalno svijetli u luku obzorja od
135°, postavljeno što bliže krmi i
učvršćeno tako da se svjetlo vidi
67,5° na svaku stranu gledano od
uzdužnice krme

VRELO DEFINICIJE: Pravilnik o
izbjegavanju sudara na moru: dio
1. Zagreb: Ministarstvo pomorstva,
prometa i veza, 1994. (Narodne
novine, br. 17/94 i 74/94).

ENGLISKI: sternlight

TALIJANSKI: fanale di poppavia

KONTEKST: Brod na mehanički pogon,
kad plovi, mora pokazivati krmeno
svjetlo.

VRELO KONTEKSTA: Pravilnik o
izbjegavanju sudara na moru: dio
1. Zagreb: Ministarstvo pomorstva,
prometa i veza, 1994. (Narodne
novine, br. 17/94 i 74/94).

krmeno uže

DEFINICIJA: privezno uže položeno po
krmi broda i usmjereno prema bitvi
ili drugomu objektu

VRELO DEFINICIJE: Simović, A. I.

Mornarske vještine. Zagreb: Školska knjiga, 1980., 13.

ENGLISKI: stern line

krmeno zrcalo

DEFINICIJA: poprečna ploha kojom završava nadvodni dio oplata krme

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.3.

ENGLISKI: transom

KONTEKST: Ako se široko krmeno zrcalo proteže ispod TVL, ono bitno umanjuje mogućnost plovidbe krmom u uvjetima leda.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.74.

krmica

DEFINICIJA: nadgrađe na krmi koje se stražnjim krajem proteže od krmenoga kraja trupa broda

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.12.

DOPUŠTENI NAZIV: kasar

ENGLISKI: poop

KONTEKST: Srednje nadgrađe i krmica smatraju se zatvorenim jedino ako je posadi uvijek omogućen pristup u strojarnicu i sve ostale radne prostore unutar tog nadgrađa, s bilo kojeg mjesta na najgornjoj neprekinutoj palubi ili iznad nje, drugim putem, tj. kada su vrata na vanjskim stijenama tih nadgrađa zatvorena.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 3.40.

krstarica

DEFINICIJA: ratni brod namijenjen napadačkim i obrambenim zadacima i opremljen raketama, topovima, protupodmorničkim i drugim naoružanjem

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 4. 1978., 144.

DOPUŠTENI NAZIV: krstaš

ENGLISKI: cruiser

KONTEKST: Krstarice su redovito u sastavu glavnina flotnih snaga velikih ratnih mornarica.

VRELO KONTEKSTA: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 4. 1978., 144.

NAPOMENA: Zastarijevanjem bojnih brodova potkraj 20. stoljeća krstarica je preostala kao jedna od vrsta ratnih brodova. Danas SAD i Rusija imaju krstarice u svojim mornaricama.

krstaš

DEFINICIJA: jedrilica za samostalna obiteljska, komercijalna ili sportska kružna putovanja duž obale i na otvorenome moru

VRELO DEFINICIJE: Pomorski leksikon / glavni urednik Anton I. Simović. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod „Miroslav Krleža“, 1990., 310.

DOPUŠTENI NAZIV: kuter

ENGLISKI: sail yacht

KONTEKST: Na krstašu brzina nije toliko bitna kao na regatnoj jedrilici, ali s druge strane nijedan jedriličar ne želi brod koji loše i sporo jedri.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni

i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.)

kruto čelično uže

DEFINICIJA: čelično uže koje čini od šest do trideset debljih žica u struku
VRELO DEFINICIJE: Simović, A. I. Mornarske vještine. Zagreb: Školska knjiga, 1980., 36.

NEPREPORUČENI NAZIV: kruto čelik-čelo

ŽARGONIZAM: kruto kajudifero

ENGLISKI: solid wire rope

NAPOMENA: Kruta čelična užad obično se upotrebljavaju za nepomičnu brodsku oputu.

kruženje

DEFINICIJA: promjena uzda pri jedrenju u krmu

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 274.

ŽARGONIZAM: pojalabanda

ENGLISKI: gybing

KONTEKST: U srednjem i jačem vjetru kruženje počinje naglim pritezanjem škote kroz koloturnike i naglim otpadanjem s kursa.

VRELO KONTEKSTA: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 274.

kružni tok

DEFINICIJA: točka ili kružno područje koje se upotrebljava u područjima plovidbe u kojima se susreće više sustava odijeljenoga prometa

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 93.

ENGLISKI: roundabout

KONTEKST: Smjer plovidbe u ograničenom području kružnog toka odvija se u smjeru suprotnom od smjera kazaljke na satu.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 93.

kružno putovanje

DEFINICIJA: plovidba morem ili unutarnjim plovim putovima prema utvrđenoj rasporedu u turističke svrhe

VRELO DEFINICIJE: Pomorski leksikon / glavni urednik Anton I. Simović. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod „Miroslav Krleža“, 1990., 399.

DOPUŠTENI NAZIV: krstarenje

ENGLISKI: cruising

NAPOMENA: Različite su podvrste kružnih putovanja: turističko, sportsko, oceansko, obalno i sl.

kuka za slaganje lanca

DEFINICIJA: kuka kojom se zahvaćaju pojedine karike pri slaganju lanca

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.7.

ENGLISKI: chain hook

kumulonimbus

DEFINICIJA: krupni i gusti oblak miješana sastava znatne debljine u obliku planine

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 94.

ENGLISKI: Cumulonimbus

NJEMAČKI: Cumulonimbus

FRANCUSKI: cumulonimbus

KONTEKST: Gornji dio kumulonimbusa obično je gladak ili vlaknast ili

prugast; i gotovo uvijek plosnat.

VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 94.

SIMBOL: *Cb*

kut naplavljivanja

DEFINICIJA: kut nagiba broda pri kojemu pod vodu uranjaju vodopropusni otvori koji se mogu progresivno naplaviti

DOPUŠTENI NAZIV: kut naplavljivanja broda

ENGLESKI: angle of flooding

KONTEKST: Za stanje opterećenja broda kut nagiba kod kojeg pražnica teretnog skladišta uranja uzima se kao kut naplavljivanja kroz otvor koji se smatra otvorenim.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006.

kut prevrtanja

DEFINICIJA: kut nagiba broda pri kojemu dolazi do prevrtanja broda

DOPUŠTENI NAZIV: kut prevrtanja broda

ENGLESKI: angle of capsiz

kutijasti nosač

DEFINICIJA: nosač četvrtastoga zatvorenog ili otvorenog presjeka

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.3.

ENGLESKI: box girder

KONTEKST: Nepoduprti raspon l, elemenata naboranih pregrada je njihova duljina od dna do palube, ili do vertikalnog ili horizontalnog nosača. Ako je naborana pregrada vezana za kutijasti nosač usporedivo male krutosti, i njihova visina se uključuje u l, osim ako se drukčije

dokaže proračunom.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.8.

labilna ravnoteža

DEFINICIJA: ravnoteža pri kojoj brod nakon djelovanja i najmanje vanjske sile zauzima neki drugi položaj ravnoteže

DOPUŠTENI NAZIV: nestabilna ravnoteža; labilna ravnoteža broda

ENGLESKI: unstable equilibrium

KONTEKST: Tijelo u labilnoj ravnoteži pri najmanjem pomaku zauzima neki drugi položaj.

VRELO KONTEKSTA: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 7. 1985., 539.

ladva

DEFINICIJA: plovni objekt načinjen od izdubljenoga debla

VRELO DEFINICIJE: Delić, S. Oprema krstaša. Zagreb: Fabra press, 2008., 143.

lahor

DEFINICIJA: vjetar jačine jednoga bofora i brzine od jednoga do pet kilometara na sat

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 95.

ENGLESKI: light air

NJEMAČKI: leiser Zug

POVEZNICA: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Beaufort_scale_1.jpg

lančana uza

SKRAĆENI NAZIV: uza

DEFINICIJA: dio sidrenoga lanca koji čine jedna spojna karika i ostale

karike

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.7.

DOPUŠTENI NAZIV: uza lanca

ENGLESKI: standard chain length

KONTEKST: Duljina središnje uze treba biti najmanje 25 m, a najviše od 27,5 m, i mora imati neparan broj karika.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 3.20.

lančanik

DEFINICIJA: prostor za spremanje sidrenoga lanca

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.7.

ENGLESKI: chain locker

KONTEKST: Oblik, zapremnina i dubina lančanika mora osiguravati neometano prolaženje lanca kroz oka, samoslaganje lanca i nesmetano izbacivanje pri spuštanju sidra.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 3.21.

lateralne oznake

DEFINICIJA: oznake za označivanje lijeve i desne strane plovnoga puta ili kanala slijedeći konvencionalni pravac označivanja

VRELO DEFINICIJE: Kos, S.; Zorović, D.; Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 194.

DOPUŠTENI NAZIV: bočne oznake

ENGLESKI: lateral marks

KONTEKST: U sustavu B oblik lateralnih oznaka, važnih znakova

i karakter svjetla su kao i u sustavu A, međutim zelena je boja oznake odnosno svjetla zamijenjena crvenom i ostavlja se s desne strane, a crvena zelenom i ostavlja se s lijeve strane.

VRELO KONTEKSTA: Simović, A. I. Terestrička navigacija. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 196.

latinska oputa

DEFINICIJA: oputa s jednostavnim četvrtastim ili trokutastim jedrima

VRELO DEFINICIJE: Delić, S. Oprema krstaša. Zagreb: Fabra press, 2008., 8.

ENGLESKI: lateen rigging

NAPOMENA: Latinska oputa najstarija je vrsta opute.

latinsko jedro

DEFINICIJA: trokutasto jedro podignuto dugom kosom oblicom privezanom pri vrhu jarbola

VRELO DEFINICIJE: Delić, S. Oprema krstaša. Zagreb: Fabra press, 2008., 8.

ENGLESKI: lateen sail

NAPOMENA: Latinsko jedro bilo je često upotrebljavano na Sredozemlju, u gornjemu Nilu i u sjeverozapadnim dijelovima Indijskoga oceana. Hrvatska falkuša također ima latinsko jedro, odnosno latinsku oputu.

lažna bočna jeka

DEFINICIJA: jeka koja nastaje refleksijom sporednih bočnih snopova i odbija se od većih objekata blizu brodova s radarom

VRELO DEFINICIJE: Simović, A. I. Terestrička navigacija. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 117.

ENGLESKI: side lobe echoes

KONTEKST: Takve su lažne bočne jeke raspoređene po jednom luku koji odgovara približno 90° s obje strane

prave jeke, a mogu se produžiti i preko mrtvih sektora radarske slike.

VRELO KONTEKSTA: Simović, A. I. Terestrička navigacija. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 117.

lažna jeka

DEFINICIJA: jeka koja nastaje refleksijom radarskih valova od bliskih dijelova broda koji se nalaze u visini radarskoga snopa ili od istaknutoga i bliskoga kopna

VRELO DEFINICIJE: Simović, A. I. Terestrička navigacija. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 117.

ENGLISKI: indirect echoes; false echoes

KONTEKST: Javljaju se dvije jeke jednako udaljene od središta zaslona, ali u različitim smjerovima; lažna jeka manja je i po intenzitetu slabija od prave jeke.

VRELO KONTEKSTA: Simović, A. I. Terestrička navigacija. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 117.

lebdjelica

DEFINICIJA: brod koji tijekom plovidbe lebdi iznad površine na zračnome jastuku

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.9.

ENGLISKI: air cushion vehicle; hover craft

NAPOMENA: Zračni jastuk stvara se s pomoću puhala između dna broda i površine.

lebić

DEFINICIJA: topao jugozapadni vjetar koji zahvaća zapadno Sredozemlje, Korziku, Italiju i Jadransko more

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni

meteorološki zavod: Hinus, 2005., 97.

DOPUŠTENI NAZIV: gabrin

ŽARGONIZAM: lebičada

ENGLISKI: libeccio

NJEMAČKI: Libeccio

POVEZNICA: <http://www.marjan.hr/?p=vjetrovi.html>

led

DEFINICIJA: voda u čvrstome agregacijskom stanju

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005.

ENGLISKI: ice

KONTEKST: Za brod je posebno opasan led koji se stvara na palubi i nadgrađu broda u vožnji.

VRELO KONTEKSTA: Simović, A. I.: Navigacijska meteorologija. 4. prerađeno izd. Zagreb: Školska knjiga, 1985., 51.

ledena fronta

DEFINICIJA: uspravni dio ledenoga brijega okrenut prema moru

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 97.

ENGLISKI: ice front

NJEMAČKI: Eisfront

NAPOMENA: Naziv označuje i dio šelfskoga leda ili plutajućega dijela ledenjaka iznad morske površine visine između dva metra i pedeset metara i više.

ledeni brežuljak

DEFINICIJA: dio ledenoga brijega koji se ne izdiže više od pet metara iznad morske površine

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni

meteorološki zavod: Hinus, 2005., 98.

ENGLISKI: bergy bit

NAPOMENA: Naziv se također upotrebljava za označivanje manjega ledenog brijega.

ledeni brijeg

DEFINICIJA: masivni komad leda koji se izdiže više od pet metara iznad morske površine

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 98.

ENGLISKI: iceberg

NJEMAČKI: Eisberg

NAPOMENA: Manji dio ledenoga brijega nalazi se iznad (oko deset posto), a veći ispod razine mora (oko devedeset posto). Ledeni bregovi nastaju u polarnim geografskim širinama (osobito u arktičkim i antarktičkim vodama) otkidanjem dijelova ledenjaka.

ledeni dim

DEFINICIJA: magla koja nastaje kada hladan zrak dođe u dodir s relativno toplijom vodom

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 98.

ENGLISKI: frost smoke

NJEMAČKI: Frostrach

NAPOMENA: Ledeni dim obično se pojavljuje blizu ruba leda.

ledolomac

DEFINICIJA: specijalni brod za lomljenje leda

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski

leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 4. 1978., 256.

DOPUŠTENI NAZIV: brod ledolomac

ENGLISKI: icebreaker; iceboat

KONTEKST: Proboj kroz plovni put dužine 3700 milja je uspio. Hrvatska Čigra je 54. brod u povijesti pomorstva koji je uspio savladati NWP, uključujući i ledolomce, a treća jedrilica na svijetu kojoj je to uspjelo u jednoj sezoni i bez asistencije ledolomaca.

VRELO KONTEKSTA: More magazin: (serijska publikacija) / glavni urednik Braslav Karlić. 1995-. URL: <http://www.more.hr/default.asp> (29. 2. 2012.)

POVEZNIKA: <http://www.more.hr/default.asp?gl=200612010000001&ezik=1&sid=>

letanje

DEFINICIJA: promjena smjera jedrilice pri jedrenju u vjetar prebacivanjem jedra u drugu stranu

VRELO DEFINICIJE: Pravila jedriličarskih natjecanja: (regatna pravila). Split: Hrvatski jedriličarski savez, 2009.-2012., 8.

ENGLISKI: tacking

KONTEKST: Kod prilaznja zapreci jedrilica na kursu sasvim uz vjetar ili iznad može dovikom tražiti prostor za letanje i izbjegavati drugu jedrilicu na istim uzdama.

VRELO KONTEKSTA: Pravila jedriličarskih natjecanja: (regatna pravila). Split: Hrvatski jedriličarski savez, 2009.-2012., 15.

letvica jedra

SKRACENI NAZIV: letvica

DEFINICIJA: letvica koja je umetnuta u jedro od stražnjega poruba do sredine ili do jarbola

ŽARGONIZAM: šteka; lajsna

ENGLISKI: batten

TALIJSKI: stecca

KONTEKST: Ovdje je korisno poslušati savjet da se jedro zateže sve dok se gornja letvica (šteka) jedra ne poravnava s debljenjakom.

VRELO KONTEKSTA: Dedekam, I. Trimanje jedara i jarbola: aerodinamika, upotreba i podešavanje jedara, upotreba spinakera, podešavanje jarbolne opute, usklađivanje jedrilja i kormila. Zagreb: Fabra, 2004., 25.

NAPOMENA: Letvica služi za održavanje oblika jedra.

leut

DEFINICIJA: hrvatska ribarska brodica duljine od pet do petnaest metara, nosivosti od šest do osam tona, s jednim jarbolom s latinskim jedrom i veslima

NAPOMENA: Leut je jedna od najstarijih veslarica na jedra hrvatske obale, česta kod Neretvana i Omišana, a s vremenom se raširila po cijeloj Jadrani pa se upotrebljava na hrvatskoj obali čak i danas. Leut može biti manji (do 8,5 metara) i veći (do 15 metara). Ima šest vesala i sličan je gajeti, ali je građen masivnije. Paluba mu je pokrivena, ima snažnu kobilicu, a trup mu je u središnjemu dijelu zaobljen. Jarbol na prvju trećini duljine nosi latinsko jedro s jednom kratnicom. Od ostalih se brodica razlikuje po tome što na pramcu ima skočnicu dugu do 1,2 metra. Nije pretjerano brz, ali je iznimno otporan na jak vjetar i valove.

ležaj struka kormila

DEFINICIJA: ležaj koji preuzima poprečno opterećenje struka kormila

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik

K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.3.

ENGLISKI: stock bearing

KONTEKST: Sila na listu kormila i rezultirajući moment zakretanja izazivaju momente savijanja i poprečne sile u struku kormila, te reakcije u ležajima struka i štenaca.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 3.7.

NAPOMENA: Ležaj struka kormila može biti gornji i donji, a donji ležaj opremljen je i brtvenicom.

liburna

DEFINICIJA: mala i pokretljiva rimska galija s jednim redom vesala, jednim jarbolom, jednim jedrom i pramcem svijenim prema naprijed

ENGLISKI: liburna

NAPOMENA: Naziv liburna potječe od imena ilirskoga plemena Liburna od kojih su Rimljani preuzeli dizajn ove galije. Služila je za brze ratne prepade, a u povijest je ušla zahvaljujući uspješnoj primjeni u bitki kod Akcija godine 31 p. n. e. kada je flota Oktavijana Augusta potukla flotu Antonija i Kleopatre opremljenu većim, ali slabije pokretljivim galijama.

lijeni Ante

DEFINICIJA: sustav povezivanja konopaca s jarbola na debljenjak s jedne i druge strane jedra

ENGLISKI: lazy Jack

NAPOMENA: Tim se sustavom povezivanja omogućuje da se jedro prilikom spuštanja složi na debljenjak.

lijeve uzde

DEFINICIJA: uzde na jedrilici s vjetrom u lijevi bok

ŽARGONIZAM: lijeve škote

ENGLISKI: port tack

TALIJANSKI: mure sinistre

KONTEKST: Kada su jedrilice na suprotnim uzdama, jedrilica na lijevim uzdama mora se uklanjati jedrilici na desnim uzdama.

VRELO KONTEKSTA: Pravila jedriličarskih natjecanja: (regatna pravila). Split: Hrvatski jedriličarski savez, 2009.-2012., 11.

likvidator zajedničke havarije

DEFINICIJA: pravna ili fizička osoba koja izrađuje diobnu osnovu kojom se utvrđuju osnovane tražbine pojedinih sudionika pomorskoga pothvata

DOPUŠTENI NAZIV: likvidator generalne havarije

NEPREPORUČENI NAZIV: havarijski likvidator

ENGLISKI: general average adjuster

KONTEKST: U svijetu postoje značajne razlike u visini naknade koja pripada likvidatoru zajedničkih havarija za njegov rad.

VRELO KONTEKSTA: Stanković, P. Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 33.

linija azimuta

DEFINICIJA: crta nastala vertikalnom projekcijom iz oka promatrača prema opažanome objektu na horizontalnoj ravnini

VRELO DEFINICIJE: Benković, F. i dr. Terestrička i elektronska navigacija. Split: Republički hidrografski institut, 1986., 59.

ENGLISKI: bearing line; line of bearing

linijska plovidba

DEFINICIJA: plovidba određenim pomorskim pravcem među određenim lukama u redovitim vremenskim razmacima

ENGLISKI: liner service

KONTEKST: Odredbe ovoga Zakonika

koje se odnose na vrijeme stojnica i prekostojnica ne primjenjuju se na prijevoz brodovima linijske plovidbe.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 93.

linijski brod

DEFINICIJA: ratni brod naoružan s do 120 topova i posadom do 700 ljudi

ENGLISKI: ship of the line

NJEMAČKI: Linienschiff

FRANCUSKI: navire de ligne

TALIJANSKI: nave di linea

NAPOMENA: Linijski brodovi razvili su se iz galijuna, imali su relativno dobra pomorska svojstva i uz manje izmjene i usavršavanja upotrebljavali su se od 17. do 19. stoljeća.

linijski putnički brod

DEFINICIJA: putnički brod s kabinama za smještaj putnika za dulja putovanja na određenim linijama

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.5.

ENGLISKI: passenger liner

linijski uvjeti

DEFINICIJA: sadržaj ugovora o prijevozu stvari morem u linijskoj plovidbi

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 88.

ENGLISKI: liner terms

KONTEKST: Pomorsko-prijevoznički ugovori obično se sklapaju u linijskoj plovidbi i po tzv. linijskim uvjetima (liner terms).

VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 83.

linijsko brodarstvo

DEFINICIJA: pomorsko brodarstvo u kojemu su putovanje broda, plovidbeni pravci i luke ukrcaja i iskrcaja stalni i unaprijed određeni
VRELO DEFINICIJE: Glavan, B. Ekonomika morskog brodarstva. Zagreb: Školska knjiga, 1992., 63.
ENGLISKI: liner shipping
KONTEKST: Za razliku od slobodnog brodarstva, koje je fleksibilno u pogledu promjena potražnje na raznim plovidbenim pravcima, karakteristika je linijskog brodarstva stalnost i kvaliteta prijevoza na određenom plovidbenom pravcu.
VRELO KONTEKSTA: Glavan, B. Ekonomika morskog brodarstva. Zagreb: Školska knjiga, 1992., 64.

list kormila

DEFINICIJA: ploha kormila čijim se zakretanjem mijenja smjer broda
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.3.
ENGLISKI: rudder blade
KONTEKST: Za spajanje struka i lista kormila mora se predvidjeti klin.
VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 3.10.

Lloydova polica

DEFINICIJA: klasični obrazac police pomorskoga osiguranja koji je Lloydova korporacija tijekom protekla dva stoljeća upotrebljavala pri osiguranju pomorskih rizika
VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 336.
ENGLISKI: Lloyd's policy

lokalna naprezanja

DEFINICIJA: naprezanja koja se pojavljuju na pojedinim dijelovima brodske konstrukcije
ENGLISKI: local loads

lom vjetra

DEFINICIJA: nagla promjena smjera vjetra
VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 98.
DOPUŠTENI NAZIV: promjena smjera vjetra
ENGLISKI: wind shift
NJEMAČKI: Windsprung

lučka ispostava

DEFINICIJA: ured lučke kapetanije u udaljenim područjima kapetanije ili u mjestima koja imaju veće gospodarsko i prometno značenje
DOPUŠTENI NAZIV: ispostava lučke kapetanije
ENGLISKI: harbourmaster's branch office
KONTEKST: Lučka ispostava obavlja poslove iz djelokruga kapetanije, a poglavito: 1. nadzire provedbu zakona i drugih propisa u kojima se regulira održavanje reda na pomorskom dobru, 2. nadzire plovidbu, pristajanje, privezivanje, odvezivanje i sidrenje brodova i brodica, 3. vodi očevidnik brodica i utvrđuje njihovu sposobnost za plovidbu, 4. nadzire ukrcaj i iskrcaj tereta i putnika, 5. sudjeluje u traganju i spašavanju ljudskih života i imovine na moru, 6. vodi očevidnik prijave dolaska i odlaska stranih jahti i brodica, 7. obavlja meteorološka motrenja i mjerenja za potrebe sigurnosti plovidbe, 8. izvješćuje lučku kapetaniju

o utvrđenim opasnostima za plovidbu, nastalim promjenama na plovnom putu, luci ili drugom dijelu pomorskoga dobra.

VRELO KONTEKSTA: Zakon o lučkim kapetanijama. (Narodne novine, br. 124/97), 7.

lučka kapetanija

DEFINICIJA: područna jedinica ministarstva nadležnoga za poslove pomorstva u sastavu uprave za pomorstvo koja obavlja upravne poslove, inspekcijske poslove službe sigurnosti plovidbe te druge stručne poslove službe sigurnosti plovidbe na moru i u unutrašnjim vodama

ENGLESKI: harbourmaster's office

KONTEKST: Lučka kapetanija može imati ispostave i odjeljke.

VRELO KONTEKSTA: Rudolf, D.

Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 109.

lučka polica

DEFINICIJA: polica kojom brodar osigurava samo rizike ležarine ili rizike broda u rasporemanju

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I.

Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 147.

ENGLESKI: port risk clauses

lučka uprava

DEFINICIJA: neprofitna pravna osoba koju osniva država radi upravljanja, gradnje i korištenja luke otvorene za javni promet koja je od osobitoga, međunarodnoga i gospodarskoga interesa za Republiku Hrvatsku

VRELO DEFINICIJE: Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama: pročišćeni tekst zakona. (Narodne novine, br. 158/03, 100/04, 141/06, 38/09), 47.

ENGLESKI: port authority

KONTEKST: Prava koja ima Republika Hrvatska kao osnivač lučke uprave obavlja Vlada Republike Hrvatske. Lučka uprava je neprofitna pravna osoba čije je osnivanje, ustrojstvo i djelatnost uređeno ovim Zakonom.

VRELO KONTEKSTA: Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama: pročišćeni tekst zakona. (Narodne novine, br. 158/03, 100/04, 141/06, 38/09), 48.

NAPOMENA: Djelatnost lučke uprave je:

1. briga o gradnji, održavanju, upravljanju, zaštiti i unapređenju pomorskoga dobra koje predstavlja lučko područje
2. gradnja i održavanje lučke podgradnje, koja se financira iz proračuna osnivača lučke uprave
3. stručni nadzor nad gradnjom, održavanjem, upravljanjem i zaštitom lučkoga područja (lučke podgradnje i nadgradnje)
4. osiguravanje trajnoga i nesmetanoga obavljanja lučkoga prometa, tehničko-tehnološkoga jedinstva i sigurnost plovidbe
5. osiguravanje pružanja usluga od općeg interesa ili onih za koje ne postoji gospodarski interes drugih gospodarskih subjekata
6. usklađivanje i nadzor rada ovlaštenika koncesije koji obavljaju gospodarsku djelatnost na lučkome području
7. donošenje odluke o osnivanju i upravljanju slobodnom zonom na lučkome području sukladno propisima koji uređuju slobodne zone
8. drugi poslovi utvrđeni zakonom.

lučke djelatnosti

DEFINICIJA: djelatnosti koje obuhvaćaju privez i odvez brodova, jahta, ribarskih, sportskih i drugih brodica i plutajućih objekata,

ukrcaj, iskrcaj, prekrcaj, prijenos i skladištenje roba i drugih materijala, prihvat i usmjeravanje vozila u svrhu ukrcaja ili iskrcaja vozila s uređenih lučkih površina, ukrcaj i iskrcaj putnika uz upotrebu lučke prekrcajne opreme te ostale gospodarske djelatnosti koje služe razvoju pomorskoga prometa

VRELO DEFINICIJE: Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama: pročišćeni tekst zakona. (Narodne novine, br. 158/03, 100/04, 141/06, 38/09), 65.

ENGLISKI: port activities; port services
KONTEKST: Lučka uprava oduzet će koncesiju za obavljanje lučke djelatnosti ako utvrdi da ovlaštenik koncesije: 1. prestane obavljati djelatnosti za koje je dana koncesija, a time se narušava normalno djelovanje luke, 2. ne plaća ili neuredno plaća naknadu za koncesiju.

VRELO KONTEKSTA: Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama: pročišćeni tekst zakona. (Narodne novine, br. 158/03, 100/04, 141/06, 38/09), 69.

lučke naknade

DEFINICIJA: lučke tarife za usluge ukrcaja, iskrcaja i prekrcaja tereta te skladištenja tereta u luci

ENGLISKI: port charges

KONTEKST: Ovlaštenici koncesije koji obavljaju djelatnost u lukama otvorenim za javni promet dužni su javno objaviti lučke naknade za svaku pojedinu vrstu djelatnosti ili usluge.

VRELO KONTEKSTA: Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama: pročišćeni tekst zakona. (Narodne novine, br. 158/03, 100/04, 141/06, 38/09), čl. 46.

lučke pristojbe

DEFINICIJA: lučke tarife za brodsku ležarinu te uporabu obale i veza u luci

ENGLISKI: port dues

KONTEKST: Lučke pristojbe donosi i javno objavljuje lučka uprava.

VRELO KONTEKSTA: Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama: pročišćeni tekst zakona. (Narodne novine, br. 158/03, 100/04, 141/06, 38/09)

NAPOMENA: Lučke pristojbe propisuje i objavljuje lučka uprava.

lučke tarife

DEFINICIJA: naknade koje se plaćaju za usluge brodu i teretu u luci

ENGLISKI: port tariff

KONTEKST: U lukama otvorenim za javni promet plaćaju se lučke tarife koje se sastoje od lučkih pristojbi i lučkih naknada.

VRELO KONTEKSTA: Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama: pročišćeni tekst zakona. (Narodne novine, br. 158/03, 100/04, 141/06, 38/09)

lučke uzance

DEFINICIJA: propisi kojima se reguliraju odnosi kao što su radno vrijeme, prekrcajne norme, uvjeti dolaska broda u luku, radno vrijeme luke te radnopravna pitanja u luci

ENGLISKI: custom of the port

KONTEKST: Lučke uzance koje se primjenjuju u luci otvorenoj za javni promet utvrđuje upravno vijeće lučke uprave.

VRELO KONTEKSTA: Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama: pročišćeni tekst zakona. (Narodne novine, br. 158/03, 100/04, 141/06, 38/09)

lučki agent

DEFINICIJA: agent koji zastupa brodarku i obavlja sve potrebne formalnosti povezane s boravkom broda u luci i ispunjenjem ugovora o prijevozu

VRELO DEFINICIJE: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 41.

ENGLESKI: port agent

KONTEKST: U djelatnost lučkih agenata spada, na primjer: sređivanje formalnosti pri uplovljavanju broda, pribavljanje mjesta za privez u luci radi iskrcaja ili ukrcaja tereta, obavještavanje zainteresiranih o prispeću broda, sređivanje formalnosti s carinskim, lučkim, pomorskoupravnim i zdravstvenim organima, organiziranje pregleda šteta, pribavljanje jamstava za plaćanje doprinosa u zajedničku havariju ili nagradu za spašavanje, organiziranje provođenja sanitarnih mjera u vezi s brodom (npr. raskuživanje broda) i sl.

VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 41.

lučki meteorolog

DEFINICIJA: službena osoba koja u luci provjerava meteorološke instrumente na brodovima i daje upute povezane s obavljanjem brodske meteorološke službe

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 101.

ENGLESKI: port meteorological officer

NJEMAČKI: Hafenmeteorologe

FRANCUSKI: agent de liaison météorologique de port

lučki slagač

DEFINICIJA: osoba ili organizacija koja se bavi ukrcajem i iskrcajem tereta iz broda, slaganjem tereta na brod i prekrcajem tereta s jednoga prijevoznog sredstva na drugo

VRELO DEFINICIJE: Pavić, D. Pomorsko

pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 44.

DOPUŠTENI NAZIV: slagatelj

ŽARGONIZAM: štivador

ENGLESKI: stevedore; stevedoring company

NJEMAČKI: Stauer

TALIJANSKI: stivadore

KONTEKST: Lučki slagač za svoj rad odgovara osobi s kojom je sklopio posao.

VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 45.

lučki tanker

DEFINICIJA: tanker za opskrbu gorivom i mazivim uljem brodova na sidrištu ili na vezu

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.4.

ENGLESKI: harbour tanker

lučki tegljač

DEFINICIJA: tegljač za tegljenje različitih objekata u području luke

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.6.

ENGLESKI: harbour tug; harbour tugboat

NAPOMENA: Lučki tegljač također može pripomoći brodovima pri manevriranju u luci, a posada obično ne boravi na brodu.

lučko područje

DEFINICIJA: područje morske luke koje obuhvaća jedan ili više morskih i kopnenih prostora u kojima se obavljaju lučke djelatnosti i kojima upravlja lučka uprava

ENGLESKI: port area

KONTEKST: Lučka uprava je dužna predložiti promjenu akta o lučkom području ako to zahtijevaju razvojni, gospodarski, administrativni ili drugi razlozi.

VRELO KONTEKSTA: Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama: pročišćeni tekst zakona. (Narodne novine, br. 158/03, 100/04, 141/06, 38/09), 47.

NAPOMENA: Granica je lučkoga područja granica pomorskoga dobra.

luka

DEFINICIJA: morski i s morem neposredno povezan kopneni prostor s izgrađenim i neizgrađenim obalama, lukobranima, uređajima, strojevima i drugim objektima namijenjenima pristajanju, sidrenju i zaštiti plovnih objekata, ukrcavanju i iskrcavanju putnika i robe, uskladištavanju i drugomu rukovanju robom

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 5.

ENGLISKI: port; harbour; seaport

NJEMAČKI: Hafen

TALIJANSKI: porto

KONTEKST: Strani trgovački brod smije prolaziti unutarnjim morskim vodama Republike Hrvatske radi uplovljavanja u luku otvorenu za međunarodni promet ili u luku u kojoj je brodogradilište u kojemu će biti popravljen, radi isplovljenja iz takve luke, te radi plovidbe između luka otvorenih za međunarodni promet, najkraćim uobičajenim putem.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 7.

luka nautičkoga turizma

DEFINICIJA: turistički objekt za pružanje usluga nautičkoga turizma

VRELO DEFINICIJE: Šamanović, J.

Nautički turizam i management marina. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 60.

ENGLISKI: nautical tourism port

FRANCUSKI: port de plaisance

TALIJANSKI: porto di dimora; porto turistico

NAPOMENA: Luke nautičkoga turizma služe u prvome redu za prihvati i privez jahta i turističkih plovila.

luka otvorena za međunarodni promet

DEFINICIJA: luka slobodna za pristup plovnih objekata svih zastava

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 6.

ENGLISKI: port open to international traffic

luka pristajanja

DEFINICIJA: luka u koju brod pristaje radi ukrcavanja, iskrcavanja, opskrbe ili popravka

VRELO DEFINICIJE: Rudolf, D.

Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 111.

DOPUŠTENI NAZIV: luka ticanja

ENGLISKI: port of call

NJEMAČKI: Anlaufhafen

KONTEKST: Obično se razlikuju redovita luka pristajanja i optacijska luka pristajanja.

VRELO KONTEKSTA: Rudolf, D.

Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 111.

luka upisa

DEFINICIJA: luka na čijemu je području sjedište tijela koje vodi upisnik u koji je brod upisan

VRELO DEFINICIJE: Rudolf, D.

Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata

Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 112.

ENGLESKI: port of registry

NJEMAČKI: Heimathafen;
Registerhafen

FRANCUSKI: port d'immatriculation

KONTEKST: Morski brodovi moraju nositi ime luke upisa.

VRELO KONTEKSTA: Rudolf, D.

Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 112.

luka zakloništa

DEFINICIJA: luka u koju je brod prisiljen nepredviđeno skrenuti zbog pretrpljene nezgode ili drugih izvanrednih okolnosti i radi zajedničkoga spašavanja

VRELO DEFINICIJE: Stanković, P.

Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 27.

ENGLESKI: port of refuge

KONTEKST: Najčešći motiv skretanja u luku zakloništa su kvarovi na brodu koje je neophodno otkloniti za siguiran nastavak putovanja.

VRELO KONTEKSTA: Stanković, P.

Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 27.

luka završetka zajedničkoga pothvata

DEFINICIJA: luka u kojoj je iskrcan posljednji dio tereta koji se nalazio na brodu u trenutku zajedničke havarije

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 790.

ENGLESKI: port of voyage termination

ljetno nadvođe

DEFINICIJA: najmanje nadvođe za ljetno razdoblje

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod:

Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.13.

ENGLESKI: summer freeboard

KONTEKST: Odbitak za slatku vodu utvrđuje se na osnovi gaza koji odgovara dodijeljenom ljetnom nadvođu.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 6.13.

ljetno nadvođe za slatku vodu

DEFINICIJA: najmanje nadvođe u slatkoj vodi u ljetnome razdoblju

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.13.

ENGLESKI: summer fresh water freeboard

ljetno nadvođe za teret drva

DEFINICIJA: najmanje nadvođe za teret drva u ljetnome razdoblju

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.13.

ENGLESKI: summer timber freeboard

ljetno nadvođe za teret drva za slatku vodu

DEFINICIJA: najmanje nadvođe za teret drva kada je brod u slatkoj vodi u ljetnome razdoblju

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.14.

ENGLESKI: summer fresh water timber freeboard

magla

DEFINICIJA: sitne vodene kapljice koje lebde u zraku i smanjuju vodoravnu

vidljivost na Zemljinoj površini na manje od jedan kilometar
VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 102.

ENGLESKI: fog

NJEMAČKI: Nebel

magnetski azimut

DEFINICIJA: kut koji s linijom azimuta zatvara magnetski meridijan
VRELO DEFINICIJE: Benković, F. i dr. Terestrička i elektronska navigacija. Split: Republički hidrografska institut, 1986., 59.

DOPUŠTENI NAZIV: azimut magnetski
ENGLESKI: magnetic bearing

mahoviti vjetar

DEFINICIJA: vjetar koji puše u mahovima

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 103.

DOPUŠTENI NAZIV: vjetar na udare
ENGLESKI: gusty wind; wind gusts

maksimalno dopuštene poprečne sile

DEFINICIJA: najveće dopuštene vrijednosti poprečnih sila na pojedinim presjecima duljine broda

DOPUŠTENI NAZIV: maksimalno dopuštene smične sile; maksimalno dopuštene poprječne sile
NEPREPORUČENI NAZIV: maksimalno dozvoljene poprečne sile

ENGLESKI: maximum allowable shear force

NAPOMENA: Maksimalno dopuštene poprečne sile posebno su definirane za pregib, a posebno za progib broda.

maksimalno dopušteni momenti svijanja

DEFINICIJA: najveće dopuštene vrijednosti momenata svijanja na pojedinim presjecima duljine broda

NEPREPORUČENI NAZIV: maksimalno dozvoljeni momenti savijanja

ENGLESKI: maximum allowable banding moment

NAPOMENA: Maksimalno dopušteni momenti svijanja posebno su definirani za pregib broda, a posebno za progib broda.

mala obalna plovidba

DEFINICIJA: područje međunarodne plovidbe Jadranskim morem i dijelom Jonskoga mora

VRELO DEFINICIJE: Luttenberger, A.

Osnove međunarodnog prava mora. Rijeka: Pomorski fakultet, 2006., 53.

ENGLESKI: short coastal navigation

NAPOMENA: Mala obalna plovidba međunarodna je plovidba

Jadranskim morem i dijelom Jonskoga mora (i vodama koje su pristupačne s mora) do crte koja spaja rt Santa Maria di Leuca (uključujući luku Taranto) i rt Katakolon (uključujući luku Katakolon), Jonske otoke i zaljeve: Patraski, Korintski (uključujući Korintski kanal) i Atenski do crte koja spaja rt Kolonu i rt Skili.

malaria

DEFINICIJA: zarazna bolest prouzročena parazitom iz roda *Plasmodium* koju prenosi komarac *Anopheles*

DOPUŠTENI NAZIV: močvarna groznica

ENGLESKI: malaria

KONTEKST: Malaria nije karantenska bolest nego bolest od javnozdravstvenog interesa, što znači da se u Republici Hrvatskoj sve osobe na povratku iz zaraženih

(endemičnih) krajeva malarije stavlja ju pod zdravstveni nadzor.

VRELO KONTEKSTA: Mulić, R.; Ropac, D. *Medicina za pomorce*. Zagreb: Medicinska naklada, 2002., 106.

NAPOMENA: Komarac *Anopheles* endemska je vrsta u močvarnim krajevima.

mali halo

DEFINICIJA: svijetleći prsten oko Sunca ili Mjeseca kutnoga promjera 22°

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višjezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 104.

ENGLESKI: small halo

NJEMAČKI: kleiner Ring

KONTEKST: Veliki halo manje je svijetao i rjeđi nego mali halo.

VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et al. *Meteorološki pojmovnik i višjezični rječnik*. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 252.

manevarski razglas

DEFINICIJA: dvosmjerni razglasni uređaj između zapovjedničkoga mosta i manevarskih mjesta

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.6.

ENGLESKI: docking communicator

manjak tereta

DEFINICIJA: stanje tereta u kojemu nedostaje određeni dio pošiljke primljene na prijevoz

VRELO DEFINICIJE: Stanković, P. *Pomorske havarije*. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 101.

ENGLESKI: shortage; short delivery

manjak ukrcanoga tereta

DEFINICIJA: dio tereta iz jedne pošiljke koji je ostao neukrcan

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. *Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik*. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 468.

ENGLESKI: short shipped cargo

NAPOMENA: Manjak ukrcanoga tereta pojavljuje se zbog nedostatka prostora na brodu, nepripremljenosti tereta ili bilo kojega drugog razloga.

marginalne klauzule

DEFINICIJA: klauzule koje zapovjednik broda unosi u teretnicu i kojima se ograđuje s obzirom na masu, količinu i vrstu tereta ili utvrđuje određene vanjske nedostatke tereta koji je primio na prijevoz

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I.

Pomorsko pravo: knjiga 1. Split: Visoka pomorska škola Split, 2001., 92.

ENGLESKI: marginal clauses

KONTEKST: Teretnica koja sadržava pravovaljane marginalne klauzule smatra se nečistom teretnicom, a inače je bez tih klauzula čista.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I.

Pomorsko pravo: knjiga 1. Split: Visoka pomorska škola Split, 2001., 93.

marina

DEFINICIJA: dio vodenoga prostora i dio obale posebno izgrađen i uređen za pružanje usluga veza i smještaja plovniha objekata

VRELO DEFINICIJE: Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji luka nautičkog turizma: važeći tekst. (Narodne novine, br. 72/2008)

ENGLESKI: marina

NAPOMENA: Marine se s obzirom na način gradnje razlikuju kao

američka, atlantska i mediteranska vrsta, a s obzirom na razinu standarda razvrstavaju se u marine prve, druge i treće kategorije. Služe i za pružanje trgovinskih i ugostiteljskih usluga.

masa nepoznata

DEFINICIJA: marginalna klauzula kojom se zapovjednik ograđuje s obzirom na točnost krcateljevih navoda o masi primljene robe

ENGLISKI: measure unknown

FRANCUSKI: poids unconnu

masa praznoga broda

DEFINICIJA: masa broda koja uključuje mase strukture, strojeva, uređaja i opreme, masu krutoga balasta, masu pričuvnih dijelova određenih pravilima i propisima te masu tekućina u brodskim sustavima koje su nužne za pokretanje sustava

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.11.

ENGLISKI: light ship mass

međudjelovanje brodova pri mimoilaženju i pretjecanju

DEFINICIJA: utjecaj koji se očituje udaljavanjem i približavanjem pojedinih dijelova brodova pri mimoilaženju i pretjecanju na malim udaljenostima

ENGLISKI: interaction between ships during passing or overtaking

NAPOMENA: Fenomen međudjelovanja javlja se zbog rasporeda tlakova oko brodova u plovidbi.

međuluka

DEFINICIJA: luka između polazne i završne luke putovanja u koju brod pristaje radi krcanja tereta poslije obavljenoga reda plovidbe

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 299.

ENGLISKI: intermediate port

Međunarodna hidrografska organizacija

DEFINICIJA: organizacija koje se brine o usklađivanju djelatnosti nacionalnih hidrografskih instituta, postizanju istolikosti u pomorskim kartama i drugim publikacijama o plovidbi, podupire usvajanje najboljih metoda u obavljanju i uporabi hidrografskih mjerenja te promiče znanost u području hidrografije i tehničkih sredstava koja se upotrebljavaju u oceanografskim mjerenjima

VRELO DEFINICIJE: Rudolf, D.

Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 114.

KRATICA - MEĐUNARODNA: IHO

ENGLISKI: International hydrographic organisation

NJEMAČKI: Internationale

Hydrographische Organisation

FRANCUSKI: Organisation

hydrographique internationale

Međunarodna konvencija o sprečavanju zagađivanja s brodova

SKRAĆENI NAZIV: konvencija MARPOL
DEFINICIJA: međunarodna konvencija o opremanju i postupcima na brodovima radi sprečavanja zagađivanja s brodova uljima, štetnim tekućinama u razlivenome stanju, štetnim tvarima u zapakiranome stanju, otpadnim vodama i smećem

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik

K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.15.

DOPUŠTENI NAZIV: Međunarodna konvencija o sprječavanju zagađivanja s brodova
NEPREPORUČENI NAZIV: MARPOL konvencija

KRATICA - ENGESKI: MARPOL

KRATICA - MEĐUNARODNA: MARPOL

ENGESKI: International Convention for the Prevention of Pollution from Ships

Međunarodna konvencija o zaštiti ljudskih života na moru

SKRAĆENI NAZIV: konvencija SOLAS

DEFINICIJA: međunarodna konvencija o utvrđivanju sposobnosti pomorskih brodova za plovību u međunarodnome prometu radi zaštite putnika, posade i ostalih osoba zaposlenih na brodu

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.14.

NEPREPORUČENI NAZIV: SOLAS konvencija

KRATICA - ENGESKI: SOLAS

KRATICA - MEĐUNARODNA: SOLAS

ENGESKI: International Convention on Safety of Life at Sea

Međunarodna organizacija rada

DEFINICIJA: organizacija koja međunarodnim sporazumima nastoji osigurati zapošljavanje, bolje uvjete rada i položaja radnika

VRELO DEFINICIJE: Rudolf, D.

Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 124.

KRATICA - HRVATSKI: MOR

KRATICA - ENGESKI: ILO

KRATICA - MEĐUNARODNA: ILO

ENGESKI: International Labour Organisation

NJEMAČKI: Internationale Arbeitsorganisation

FRANCUSKI: Organisation internationale du travail

KONTEKST: Međunarodna organizacija rada specijalizirana je ustanova Ujedinjenih naroda (1946).

VRELO KONTEKSTA: Rudolf, D.

Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 124.

međunarodna plovība Jadranskim morem

DEFINICIJA: obalna plovība Jadranskim morem koja obuhvaća plovību među državama na Jadranskome moru

ENGESKI: coastal navigation in the Adriatic Sea

NAPOMENA: Obalna plovība Jadranskim morem propisana je kao međunarodna plovība Jadranskim morem (i vodama koje su pristupačne s mora) do crte koja spaja rt Santa Maria di Leuca, rt Kefali (otok Krf) i rt Skala (kod Butrinskoga zaljeva), za koje se brod ne udaljava više od 20 nautičkih milja od najbliže obale, kopna ili otoka. (AL53)

Međunarodna pomorska organizacija

DEFINICIJA: organizacija u sklopu Organizacije ujedinjenih naroda kojoj su osnovni zadatci unapređivanje sigurnosti plovība i navigacije na moru, zaštita okoliša od zagađivanja s brodova i ostali poslovi koji se odnose na sigurnost na moru

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno

nazivlje / glavni i odgovorni urednik
K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod:
Hrvatsko brodograđevno društvo,
1995., 1.14.

KRATICA - ENGESKI: IMO

KRATICA - MEĐUNARODNA: IMO

ENGLESKI: International Maritime
Organization

Međunarodna pravila za tumačenje trgovinskih uvjeta

SKRAĆENI NAZIV: Međunarodni
trgovinski uvjeti

DEFINICIJA: pravila za tumačenje
trgovinskih uvjeta u međunarodnoj
kupoprodaji koja objavljuje
i za upotrebu preporučuje
Međunarodna trgovinska komora
VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj.
Englesko-hrvatski ili srpski pomorski
poslovni rječnik. Opatija: Otokar
Keršovani, 1988., 252.

KRATICA - ENGESKI: INCOTERMS

ENGLESKI: International Commercial
Terms

NAPOMENA: Cilj je objavljivanja
Međunarodnih pravila za tumačenje
trgovinskih uvjeta ujednačavanje
pravila vezanih uz isporuku robe te
izbjegavanje sporova i nesporazuma
između kupca i prodavača robe.

Međunarodna svjedodžba o baždarenju

DEFINICIJA: brodska isprava u koju su
upisani podatci o tonaži broda

VRELO DEFINICIJE: Pomorska
enciklopedija / glavni urednici
Vladislav Brajković i Petar Mardešić.
2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski
leksikografski institut, 1972–1989.
Sv. 1. 1972., 623.

ENGLESKI: International Tonnage
Certificate

Međunarodna svjedodžba o cijepljenju

DEFINICIJA: brodski zdravstveni

dokument u koji se upisuju podatci
o cijepljenju protiv kolere, žute
groznice i ostalih zaraznih bolesti
VRELO DEFINICIJE: Mulić, R.; Ropac,
D. Medicina za pomorce. Zagreb:
Medicinska naklada, 2002., 165.

NEPREPORUČENI NAZIV: Međunarodno
uvjerenje o cijepljenju

ŽARGONIZAM: žuta knjižica

ENGLESKI: International certificate of
vaccination

KONTEKST: Najvažniji brodski
zdravstveni dokumenti obuhvaćaju
Pomorsku zdravstvenu izjavu,
Svjedodžbu o deratizaciji,
Međunarodnu svjedodžbu o
cijepljenju i Zdravstveni dnevnik.

VRELO KONTEKSTA: Mulić, R.; Ropac,
D. Medicina za pomorce. Zagreb:
Medicinska naklada, 2002., 164.

Međunarodna svjedodžba o sigurnosnoj zaštiti broda

DEFINICIJA: međunarodna svjedodžba
kojom se potvrđuje da brod
udovoljava zahtjevima konvencije
SOLAS u vezi sa sigurnosnom
zaštitom i pravilnikom ISPS

VRELO DEFINICIJE: Tehnička pravila v.
2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski
registar brodova, 2006.

KRATICA - ENGESKI: ISSC

KRATICA - MEĐUNARODNA: ISSC

ENGLESKI: International ship security
certificate

Međunarodna telekomunikacijska unija

DEFINICIJA: međunarodna
organizacija sa zadaćom održavanja,
unapređivanja i usklađivanja
međunarodne suradnje pri uporabi
pomorskih telekomunikacija

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost
na moru. Rijeka: Pomorski fakultet
Sveučilišta u Rijeci, 2001., 141.

DOPUŠTENI NAZIV: Međunarodna unija

za telekomunikacije

KRATICA - ENGLSKI: ITU

ENGLSKI: International

Telecommunication Union

NAPOMENA: Najvažnija publikacija koju objavljuje Međunarodna telekomunikacijska unija jest Radiopravilnik u kojemu su određena pravila o raspodjeli frekvencija.

međunarodni kod za prizemna sinoptička motrenja

SKRAĆENI NAZIV: SYNOP

DEFINICIJA: sustav šifriranja koji propisuje Svjetska meteorološka organizacija radi jednoobraznoga učinkovitog dojavljivanja podataka sinoptičkih motrenja u najkraćemu obliku

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 225.

ENGLSKI: SYNOP

NJEMAČKI: SYNOP

FRANCUSKI: SYNOP

KONTEKST: Međunarodni kod za prizemna sinoptička motrenja određuje vrstu, oblik i redoslijed meteoroloških podataka zajedno s potrebnim podacima o postaji.

VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 225.

Međunarodni kodeks upravljanja sigurnošću

SKRAĆENI NAZIV: kodeks ISM

DEFINICIJA: međunarodni kodeks kojim se određuju pravila za siguran rad brodova i sprečavanje zagađivanja

DOPUŠTENI NAZIV: pravilnik ISM

PREDLOŽENI NAZIV: Međunarodni pravilnik upravljanja sigurnošću

NEPREPORUČENI NAZIV: ISM kodeks

KRATICA - ENGLSKI: ISM

KRATICA - MEĐUNARODNA: ISM

ENGLSKI: International safety management code; ISM code

KONTEKST: Međunarodni kodeks upravljanja sigurnošću definira pravila za siguran rad brodova i za sprečavanje zagađivanja koji je usvojila Međunarodna pomorska organizacija IMO rezolucijom A.741(18).

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 1.

Međunarodni pravilnik o sigurnosnoj zaštiti brodova i lučkih prostora

SKRAĆENI NAZIV: pravilnik ISPS

DEFINICIJA: međunarodni pravilnik kojim se uređuju pitanja sigurnosne zaštite na brodovima i lučkim područjima

NEPREPORUČENI NAZIV: ISPS pravilnik; ISPS kodeks

KRATICA - ENGLSKI: ISPS

KRATICA - MEĐUNARODNA: ISPS

ENGLSKI: International ship and port facility security code; ISPS code

POVEZNICA: [http://www.](http://www.poslovniforum.hr/zakoni/pom-183-03.asp)

[poslovniforum.hr/zakoni/pom-183-03.asp](http://www.poslovniforum.hr/zakoni/pom-183-03.asp)

međunarodni tjesnac

DEFINICIJA: tjesnac koji služi međunarodnoj plovidbi između jednoga dijela otvorenoga mora i drugoga dijela otvorenoga mora

VRELO DEFINICIJE: Rudolf, D. Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 133.

ENGLSKI: international strait

FRANCUSKI: détroit international

KONTEKST: Strani brodovi u međunarodnom tjesnacu, budući da plove teritorijalnim morem uživaju pravo neškodljivog prolaska.

VRELO KONTEKSTA: Rudolf, D.

Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 133.

NAPOMENA: Međunarodnim tjesnacem smatra se i tjesnac između jednoga dijela otvorenoga mora i teritorijalnoga mora države koja nema svojih obala na tjesnacu.

međunarodno more

DEFINICIJA: morski prostor koji nije podložan suverenosti ni jurisdikciji obalnih država

VRELO DEFINICIJE: Rudolf, D.

Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 135.

ENGLISKI: international sea

KONTEKST: Međunarodno je more otvoreno za upotrebu svim državama, obalnim i neobalnim, a upotrebljavati se smije jedino u miroljubive svrhe.

VRELO KONTEKSTA: Rudolf, D.

Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 135.

međunarodno pravo mora

DEFINICIJA: sustav međunarodnih pravnih pravila kojima se utvrđuju granice vlasti, prava i obveze međunarodnopravnih subjekata u pojedinim područjima mora

VRELO DEFINICIJE: Rudolf, D.

Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni

fakultet, 1980., 135.

ENGLISKI: international law of the sea
FRANCUSKI: droit international de la mer; droit international public de la mer

Međunarodno udruženje za pomorska i prijevozna osiguranja

DEFINICIJA: međunarodna ustanova u koju su učlanjena nacionalna udruženja osiguratelja radi unapređenja djelatnosti u međunarodnim okvirima i zaštite interesa njezinih članova

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj.

Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 305.

ENGLISKI: International Union of Marine Insurance

međupalublje

DEFINICIJA: prostor između dviju paluba ispod gornje palube

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.12.

ENGLISKI: tweendecks

KONTEKST: Ako dio međupalublja, između dviju nepropusnih poprečnih pregrada, sadrži prostoriju za putnike ili nastambe posade, cijeli taj dio treba smatrati prostorijom za putnike, izuzev prostora potpuno ograđenih stalnim čeličnim pregradama i namijenjenih za druge svrhe.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 5.6.

međurebro

DEFINICIJA: dodatno rebro postavljeno između rebara radi dodatnoga ukrućenja opločenja

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno

nazivlje / glavni i odgovorni urednik
K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod:
Hrvatsko brodograđevno društvo,
1995. , 2.4.

ENGLISKI: intermediate frame
KONTEKST: Međurebra trebaju biti
spojena za susjedna glavna rebra
horizontalnim elementom istih
dimenzija kao i glavna rebra.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v.
2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski
registar brodova, 2006., 2.71.

međuuuzdužnjak

DEFINICIJA: dodatni uzdužni ukrepni
element između uzdužnjaka

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno
nazivlje / glavni i odgovorni urednik
K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod:
Hrvatsko brodograđevno društvo,
1995. , 2.3.

ENGLISKI: intermediate longitudinal

meko nasukanje

DEFINICIJA: nasukanje na pješčano ili
muljevito dno

ENGLISKI: soft grounding

metacentarska visina

DEFINICIJA: udaljenost između
poprečnoga metacentra i
sustavnoga težišta broda

DOPUŠTENI NAZIV: poprečna
metacentarska visina

ENGLISKI: metacentric height

KONTEKST: Početna stabilnost zavisi
od metacentarske visine i sinusa
kuta nagiba, a metacentarska visina
mjerilo je te stabilnosti.

VRELO KONTEKSTA: Buljan, I. Stabilnost
broda. Zagreb: Školska knjiga, 1982.,
41.

metacentarski polumjer

DEFINICIJA: udaljenost između
poprečnoga metacentra i težišta
uzgona

DOPUŠTENI NAZIV: metacentarski

radijus

ENGLISKI: metacentric radius

KONTEKST: Dva susjedna smjera
uzgona sijeku se u središtu
zakrivljenosti F krivulje, dok se
polumjeri zakrivljenosti nazivaju
metacentarski polumjeri ili
metacentarski radijusi.

VRELO KONTEKSTA: Buljan, I. Stabilnost
broda. Zagreb: Školska knjiga, 1982.,
42.

meteorološki brod

DEFINICIJA: specijalni brod opremljen
za obavljanje meteoroloških

motrenja i oceanografskih mjerenja

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.
Meteorološki pojmovnik i
višejezični rječnik. Zagreb: Državni
meteorološki zavod: Hinus, 2005.,
110.

ENGLISKI: weather ship

NJEMAČKI: Wetterschiff

FRANCUSKI: navire météorologique

KONTEKST: Na Sjevernom Atlantiku
sada radi nekoliko meteoroloških
brodova.

VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et
al. Meteorološki pojmovnik i
višejezični rječnik. Zagreb: Državni
meteorološki zavod: Hinus, 2005.,
110.

meteorološki instrument

DEFINICIJA: instrument kojim se mjere
meteorološke veličine

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i
višejezični rječnik. Zagreb: Državni
meteorološki zavod: Hinus, 2005.,
110.

ENGLISKI: meteorological instrument

NJEMAČKI: meteorologisches
Instrument

FRANCUSKI: instrument
météorologique

metoda formalne procjene sigurnosti

DEFINICIJA: metodologija kojom se pokušava podignuti razina pomorske sigurnosti upotrebom analize rizika i procjene troška ili dobiti

KRATICA - ENGESKI: FSA

ENGESKI: formal safety assessment

minolovac

DEFINICIJA: borbena ratna broda za otkrivanje i uništavanje mina
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.9.

DOPUŠTENI NAZIV: lovac mina

ENGESKI: minesweeper

NAPOMENA: Minolovac je opremljen mehaničkim, elektromagnetskim i akustičnim minolovkama (uređajima za otkrivanje i uništavanje mina), a može služiti za provođenje brodova kroz prolaze u minskim poljima.

minopolagač

DEFINICIJA: borbena ratna broda za polaganje mina

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.9.

ENGESKI: minelayer

mišobran

DEFINICIJA: skidljivi štiti za priveznome užetu kojim se sprečava prolazak štakora i miševa

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.7.

ENGESKI: rat guard

mješoviti prijevoz

DEFINICIJA: prijevoznopravni posao koji se odvija unutar najmanje dviju grana prometa te za koji postoji jedinstveni ugovor za cijelu prijevoznu relaciju i jedna jedinstvena prijevozna isprava

DOPUŠTENI NAZIV: multimodalni prijevoz; viševrni prijevoz

NEPREPORUČENI NAZIV: kombinirani prijevoz

ENGESKI: multi-modal transport; combined transport

KONTEKST: Međunarodni mješoviti (multimodalni) prijevoz može se urediti vrelima autonomnog prava ili unifikacijskim normama.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 95.

NAPOMENA: Dopušteni je naziv multimodalni prijevoz najčešće u upotrebi među stručnjacima.

moguće područje traganja

DEFINICIJA: najmanje područje na kojemu se s velikom izvjesnošću nalaze ljudi u pogibelji

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 68.

KRATICA - ENGESKI: PSA

ENGESKI: possible search area

KONTEKST: Veličina mogućeg područja traganja utvrđuje se na temelju najvećeg mogućeg kretanja cilja traganja.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 68.

mokra magla

DEFINICIJA: magla u kojoj su kapljice dovoljno velike da se hvataju na predmetima i vlaže ih

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 123.

ENGLESKI: wet fog

NAPOMENA: Mokra magla pojačava se pri relativnoj vlažnosti blizu sto posto.

mokra ronilica

DEFINICIJA: ronilica u kojoj je posada u ronilačkim odijelima i izložena tlaku okolne tekućine

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.8.

ENGLESKI: wet submersible; chariot

moment početne poprečne stabilnosti

DEFINICIJA: moment poprečne stabilnosti pri početnim kutovima nagiba

DOPUŠTENI NAZIV: moment početnoga poprečnog stabiliteta

ENGLESKI: moment of initial transverse stability

NAPOMENA: Moment početne poprečne stabilnosti predstavlja umnožak sile deplasmata, početne poprečne metacentarske visine i prirodne vrijednosti sinusa kuta nagiba broda pri početnim kutovima nagiba.

JEDNADŽBA: $###Msto = D * MoG * \sin(fi)###$

moment poprečne stabilnosti

DEFINICIJA: moment sile koji se opire bočnomu naginjanju broda i vraća brod u položaj ravnoteže nakon prestanka djelovanja nagibnih sila

DOPUŠTENI NAZIV: moment poprečnog stabiliteta

ENGLESKI: moment of transverse stability

NAPOMENA: Moment poprečne stabilnosti predstavlja umnožak sile deplasmata D i poluge statičke stabilnosti GH.

JEDNADŽBA: $###Mst = D * GH###$

moment prevrtanja

DEFINICIJA: najmanji nagibni moment koji će nagnuti brod do kuta prevrtanja

DOPUŠTENI NAZIV: moment prevrtanja broda

ENGLESKI: ship's capsize moment

moment statičke stabilnosti

DEFINICIJA: moment sile koji se opire naginjanju broda i vraća brod u položaj ravnoteže nakon prestanka djelovanja sila koje ga nagibaju

DOPUŠTENI NAZIV: moment uspravljanja broda; moment stabilnosti

ENGLESKI: moment of stability

moment svijanja

DEFINICIJA: vrijednost razlike momenata uzgona i momenata težine izračunana s obzirom na određeni presjek

DOPUŠTENI NAZIV: moment savijanja

ENGLESKI: bending moment

moment trima

DEFINICIJA: moment sile koji prouzročuje trim ili promjenu trima

ENGLESKI: trimming moment

KONTEKST: Trim broda, kao što je već objašnjeno, jest razlika gazova na pramcu i krmi, a izazvan je momentom trima.

VRELO KONTEKSTA: Buljan, I. Stabilnost broda. Zagreb: Školska knjiga, 1982., 61.

monsun

DEFINICIJA: sezonski vjetar koji ljeti puše s oceana na kontinent, a zimi s kontinenta na ocean

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i

višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 122.

ENGLISKI: monsoon

NJEMAČKI: Monsun

NAPOMENA: Važnu ulogu u nastanku monsuna ima i skretanje smjera vjetrova zbog djelovanja Coriolisove sile koja nastaje zbog Zemljine rotacije i javlja se kao sastavnica sile inercije.

mornarica

DEFINICIJA: brodovlje jedne države uključujući sve njezine pomorske ustanove i pripadajuće osoblje

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 5. 1981., 108.

ENGLISKI: navy

KONTEKST: Zajedničkim naporima plemstva na zalazu i nadolazeće buržoazije koja je vrlo brzo prepoznala važnost jake mornarice, prilazi se obnovi flote, tako da francuska mornarica već osamdesetih raspolaze s 80 linijskih brodova, 70 fregata i korveta te 100 manjih ratnih brodova.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.)

POVEZNICA: http://www.burzanautike.com/povijest/linijski-brod?searched=mornarica&advsearch=alwords&highlight=ajaxSearch_highlight+ajaxSearch_highlight1

mornarski nož

DEFINICIJA: nož s preklopivom oštricom na jednome kraju i

preklopivim rogom na drugome kraju

VRELO DEFINICIJE: Simović, A. I. Mornarske vještine. Zagreb: Školska knjiga, 1980., 49.

ENGLISKI: sailor knife

KONTEKST: Mornarski nož služi za sječenje konopa, svilca, mrlina, špaga, jedrenine i sl.

VRELO KONTEKSTA: Simović, A. I. Mornarske vještine. Zagreb: Školska knjiga, 1980., 49.

morska bolest

DEFINICIJA: mučnina i malaksalost prouzročeni gibanjem broda na uzburkanome moru

VRELO DEFINICIJE: Nikolić, N. Adriatic nautical academy: medicinski priručnik. Zagreb: Meandar, 1994., 79.

DOPUŠTENI NAZIV: kinetoza

NEPREPORUČENI NAZIV: bolest putovanja; bolest kretanja

ENGLISKI: sea-sickness

KONTEKST: Morska bolest bolest je kretanja (kinetoza), koja nastaje zbog poremećaja vegetativnog živčanog sustava.

VRELO KONTEKSTA: Soldo, I.; Sesar, Ž. Zdravstveni savjeti za pomorce. Zagreb: Naklada Zadro, 1999., 35.

morska magla

DEFINICIJA: advekcijaska magla nad hladnom morskom strujom nad koju dolazi toplija i vlažnija zračna masa

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 123.

ENGLISKI: sea fog

NJEMAČKI: Meeresnebel

morska obala

DEFINICIJA: dio obale koji se proteže od crte srednjih viših visokih voda mora i obuhvaća pojas kopna koji je ograničen crtom do koje dopiru najveći valovi tijekom nevremena

VRELO DEFINICIJE: Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama: pročišćeni tekst zakona. (Narodne novine, br. 158/03, 100/04, 141/06, 38/09), 4.

ENGLESKI: shore

KONTEKST: Morska obala uključuje i dio kopna nastao nasipavanjem, u dijelu koji služi iskorištavanju mora.

VRELO KONTEKSTA: Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama: pročišćeni tekst zakona. (Narodne novine, br. 158/03, 100/04, 141/06, 38/09), 4.

NAPOMENA: Pojam obuhvaća i dio kopna koji po svojoj prirodi ili namjeni služi korištenju mora za pomorski promet i morski ribolov te za ostale svrhe koje su povezane s korištenjem mora, a koji je širok najmanje šest metara od crte koja je vodoravno udaljena od crte srednjih viših visokih voda.

morska voda

DEFINICIJA: voda koja sadržava veliku količinu otopljenih soli pa stoga i fizička svojstva kao što su niža specifična toplina, veća površinska napetost i niže ledište od slatke vode

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 123.

ENGLESKI: sea-water

NJEMAČKI: Meereswasser

FRANCUSKI: eau de mer

morska zračna masa

DEFINICIJA: zračna masa kojoj je izvoriste nad morem

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 123.

DOPUŠTENI NAZIV: maritimna zračna masa; morski zrak

ENGLESKI: maritime air mass

NJEMAČKI: maritime Luftmass

morski aerosol

DEFINICIJA: aerosol koji nastaje razbijanjem i podizanjem vrhova valova djelovanjem vjetra

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 123.

DOPUŠTENI NAZIV: maritimni aerosol

ENGLESKI: maritime aerosol

NJEMAČKI: maritimer Aerosol

morski dim

DEFINICIJA: vodene kapljice koje vjetar raspršuje s prostrane površine

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 123.

ENGLESKI: sea spray

NJEMAČKI: Seerauch

NAPOMENA: Morski dim diže se obično s krijesta valova.

morski led

DEFINICIJA: led koji pluta na moru

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 123.

ENGLESKI: sea ice

NJEMAČKI: Seeeis; Meereis

NAPOMENA: Morski led nastaje

smrzavanjem morske vode, a neslan je ako je proces smrzavanja bio spor ili ako je led star.

motrilište

DEFINICIJA: stalni posebno odabran prostor na terenu koji udovoljava propisima za motrenje

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 124.

ENGLSKI: station

mrtva vozarina

DEFINICIJA: vozarina koja se plaća za neispunjeni brodski prostor ili neukrcanu količinu ili masu tereta

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 39.

ŽARGONIZAM: vozarina prazno za puno
ENGLSKI: dead freight

mrtvi kraj užeta

DEFINICIJA: kraj užeta koji miruje i nije opterećen

VRELO DEFINICIJE: Simović, A. I. Mornarske vještine. Zagreb: Školska knjiga, 1980., 52.

DOPUŠTENI NAZIV: mrtvi kraj konopa
ENGLSKI: dead end

mrtvo more

DEFINICIJA: površinski težinski valovi na moru nakon prestanka vjetrova koji ih je izazvao

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 124.

ENGLSKI: swell
NJEMAČKI: die Dünung

naborano more

DEFINICIJA: prvi stupanj stanja mora s valovima visine od 0 do 0,1 metar

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 125.

ENGLSKI: rippled sea
NJEMAČKI: gebräuselte See

nacionalna plovidba

DEFINICIJA: područje plovidbe unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnim morem Republike Hrvatske te vodama koje su pristupačne s mora

VRELO DEFINICIJE: Luttenberger, A. Osnove međunarodnog prava mora. Rijeka: Pomorski fakultet, 2006., 53.
ENGLSKI: domestic navigation

nadgrađe

DEFINICIJA: zatvorena konstrukcija iznad gornje palube koja se proteže od boka do boka

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.12.

ENGLSKI: superstructure
KONTEKST: Otvore na linicama u blizini završnih pregrada nadgrađa treba izbjegavati, a spoj linice i nadgrađa treba izvesti postupno.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.35.

NAPOMENA: Nadgrađe se može definirati i kao konstrukcija kojoj bočne stijene nisu od boka udaljene više od četiri posto teorijske širine broda. Nadgrađe broda čine prednji kaštel, palube smještaja posade sa zapovjedničkim mostom i krmica broda.

nadvođe

DEFINICIJA: okomita udaljenost na sredini broda od gornjega ruba palubne crte do gornjega ruba crte određene teretne linije

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.13.

ENGLESKI: freeboard

KONTEKST: Ako je uzvoj palube na pramčanom dijelu veći od standardnog, a na krmenom dijelu nije manji od 75% standardnog uzvoja palube, za nadvođe se u obzir uzima višak uzvoja palube na pramčanoj polovini i manjak uzvoja na krmenoj polovini.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 6.38.

nadvođe čvrstoće

DEFINICIJA: nadvođe broda određeno u skladu sa zahtjevima tehničkih pravila koja se odnose na čvrstoću brodsoga trupa

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.13.

ENGLESKI: scantling freeboard

NAPOMENA: Odnosi se na razliku između visine broda i konstrukcijskoga gaza.

nadvođe za teret drva

DEFINICIJA: nadvođe dodijeljeno brodu koji udovoljava uvjetima za prijevoz tereta drva na palubi

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod:

Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.13.

ENGLESKI: timber freeboard

nadzorni brod

DEFINICIJA: specijalni brod za nadzor sigurnosti plovidbe, ribarstva i pri sprečavanju onečišćivanja mora

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.5.

ENGLESKI: survey ship

nagibni moment

DEFINICIJA: moment sile koji nastoji nagnuti brod

DOPUŠTENI NAZIV: nagibni moment broda

ENGLESKI: heeling moment

KONTEKST: Zbog nastalog ubrzanja brod dobiva određenu brzinu gibanja koja se sve više povećava i to sve dotle dok je nagibni moment veći od momenta statičke stabilnosti.

VRELO KONTEKSTA: Buljan, I. Stabilnost broda. Zagreb: Školska knjiga, 1982., 76.

nagrada za spašavanje

DEFINICIJA: novčana nagrada spašavatelju za svako spašavanje imovine s korisnim ishodom

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 771.

ENGLESKI: salvage reward

KONTEKST: Visina nagrade za spašavanje ne može iznositi više od vrijednosti spašenog broda, odnosno spašene imovine.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 771.

NAPOMENA: Nagrada za spašavanje i posebna naknada blisko značni su pojmovi.

nagrada za ušteđeno vrijeme

DEFINICIJA: iznos koji brodar plaća krcatelju ili primatelju tereta za ranije ukran ili iskrcan teret u odnosu na vrijeme stojnica

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 41.

ENGLESKI: dispatch money; dispatch
KONTEKST: Nagrada za ušteđeno vrijeme mora biti ugovorena ako nije predviđena u lučkim uzancama.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 41.

najava ukrcaja

DEFINICIJA: obrazac u koji krcatelj unosi podatke o teretu koji će se ukrcati i prevoziti brodom te kojim prihvaća brodarove uvjete o prijevozu

DOPUŠTENI NAZIV: dispozicija ukrcaja
ENGLESKI: shipper's note; shipping note

KONTEKST: Tu najavu krcatelj predaje zajedno s robom ili posebno.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 219.

NAPOMENA: Najava ukrcaja prvi je dokument (na vrhu kompleta) od triju dokumenata u triptihu, koji su u prošlosti, tj. prije elektroničkoga doba, prethodili izdavanju teretnice u linijskome prijevozu.

najmanje nadvođe

DEFINICIJA: nadvođe broda određeno na temelju geometrijskih značajka i vrste broda za pojedine zemljopisne pojaseve te različita godišnja doba u skladu s odredbama Međunarodne konvencije o teretnoj liniji

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.13.

ENGLESKI: minimum freeboard
KONTEKST: Brod mora u potpunosti zadovoljavati sve odgovarajuće sigurnosne zahtjeve za stanje najvećeg gaza i nosivosti za koju mu je dodjeljeno najmanje nadvođe.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 6.7.

najveća duljina

DEFINICIJA: duljina broda između najudaljenijih točaka

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.10.

ENGLESKI: extreme length
NAPOMENA: Najudaljenije točke uključuju i izdanke na trupu broda.

najveća širina

DEFINICIJA: širina koja uključuje oplatu trupa i izdanke

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.10.

ENGLESKI: extreme breadth

najveći mah vjetra

DEFINICIJA: trenutačna najveća brzina vjetra

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 126.

ENGLESKI: greatest gust

NJEMAČKI: Spitzbö

FRANCUSKI: rafale maximale

nakon plaćanja vozarine

DEFINICIJA: klauzula u ugovoru o prijevozu stvari ili u teretnici na osnovi koje je brodar dužan predati stvari primatelju tek nakon plaćanja vozarine

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 114.

ENGLESKI: on payment of freight

nalet vjetra

DEFINICIJA: nagla pojava jakoga vjetra tijekom kratkoga razdoblja

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 126.

ENGLESKI: squall

NJEMAČKI: Windstoß

FRANCUSKI: borrasque

KONTEKST: Nalet vjetra traje dulje nego mah ili udar vjetra.

VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 126.

nalog ukrcaja

DEFINICIJA: pisani nalog broдача kojim se zapovjedniku broda nalaže da preuzme i ukrca teret opisan u nalogu

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 219.

ENGLESKI: shipping order

KONTEKST: Primajući nalog ukrcaja krcatelj unaprijed plaća vozarinu.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 219.

NAPOMENA: Nalog ukrcaja drugi je od triju dokumenta u triptihu, koji su u prošlosti, tj. prije elektroničkoga doba, prethodili izdavanju teretnice u linijskome prijevozu.

namjerno otpadanje

DEFINICIJA: otpadanje kontroliranim zakretanjem pramca više niz vjetar od postojećega kursa

ENGLESKI: reaching

NAPOMENA: Jedrilica otpada (poja) kada se pramac udaljava od vjetra, a prihvaća (ide u orcu) kada skreće u vjetar.

namjestiti jedro

DEFINICIJA: uravnotežiti jedra povlačenjem konopa služeći se snagom vjetra za pokretanje jedrilice

VRELO DEFINICIJE: Ell, S. Sportsko jedrenje. Zagreb: Znanje, 2004., 42.

DOPUŠTENI NAZIV: ugoditi jedro

NEPREPORUČENI NAZIV: podesiti jedro
ŽARGONIZAM: naštimati jedro; trimati jedro

ENGLESKI: trim the sail

naoblačivanje

DEFINICIJA: zastiranje neba oblacima
VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 126.

NEPREPORUČENI NAZIV: naoblačenje

ENGLESKI: obnubilation

napadačka podmornica

DEFINICIJA: vojna podmornica koja služi kao borbeni ratni brod građen za podvodnu plovidbu i borbene zadaće u zaronjenome stanju i na površini

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod:

Hrvatsko brodograđevno društvo,
1995., 1.8.

ENGLESKI: attack submarine

naplavljivanje brodskih prostora

DEFINICIJA: prodor vode u brodske prostore

ENGLESKI: flooding of ship's spaces

KONTEKST: Pod naplavljivanjem brodskih prostora podrazumijeva se ulazak vode u neki brodski prostor, bez obzira na to puni li se voda namjerno.

VRELO KONTEKSTA: Buljan, I. Stabilnost broda. Zagreb: Školska knjiga, 1982., 122.

NAPOMENA: Brodski se prostori mogu i namjerno naplavljivati.

naprava za bacanje konopa

DEFINICIJA: naprava za dobacivanje konopa raketom na veće udaljenosti

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 139.

DOPUŠTENI NAZIV: sprava za bacanje konopca

ENGLESKI: line throwing device; line throwing apparatus

NAPOMENA: Naprava za bacanje konopa izbacuje raketu za koju je pričvršćen konop dugačak najmanje 230 metara.

naprava za brzo otpuštanje lanca

DEFINICIJA: naprava kojom se lanac sa sidrom brzo odvaja od brodske konstrukcije

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.7.

DOPUŠTENI NAZIV: uređaj za brzo otpuštanje lanca

ENGLESKI: quick releasing device

napredovanje broda

SKRAĆENI NAZIV: napredovanje

DEFINICIJA: prevaljeni put težišta broda u smjeru prvobitnoga kursa od trenutka otklona kormila na stranu do trenutka kada je kurs promijenjen za 90 stupnjeva u odnosu na prvobitni kurs

ENGLESKI: advance

KONTEKST: Tijekom pokusa okretanja broda napredovanje ne smije prijeći 4,5 duljine broda.

VRELO KONTEKSTA: Vademecum maritimus: podsjetnik pomorcima. Rijeka: Pomorski fakultet, 2002., 181.

naprezanje brodske konstrukcije

DEFINICIJA: naprezanje koje se javlja u dijelovima brodske konstrukcije

ENGLESKI: load on ship's construction

naprezanje brodske konstrukcije u neoštećenome stanju

DEFINICIJA: naprezanje brodske konstrukcije bez naplavljivanja brodskih prostora

ENGLESKI: intact ship's load

naprezanje brodske konstrukcije u oštećenome stanju

DEFINICIJA: naprezanje brodske konstrukcije s naplavljivanjem brodskih prostora

ENGLESKI: damage ship's load

napuštaj

DEFINICIJA: odustanak osiguranika u korist osiguratelja od bilo kakvog interesa u osiguranoj stvari ako se isplati osigurnina kao da je osigurana stvar potpuno propala

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 15.

ENGLESKI: abandonment

KONTEKST: Napuštaj je temeljni uvjet za priznavanje konstruktivnog

potpunog gubitka.

VRELO KONTEKSTA: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 15.

napuštanje broda

DEFINICIJA: čin zapovjednika i posade koji radi spašavanja vlastitih života napuštaju brod koji je u neposrednoj opasnosti da potone ili postane nesposoban za plovidbu

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 98.

ENGLESKI: abandon ship; quitting the ship

KONTEKST: O napuštanju broda odlučuje zapovjednik broda ili osoba koja ga zamjenjuje.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 98.

naručitelj

DEFINICIJA: ugovorna strana koja od prijevoznika naručuje prijevoz stvari, osoba, tegljenje ili potiskivanje i obavljanje drugih pomorskih plovidbenih poslova

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 445.

DOPUŠTENI NAZIV: naručitelj prijevoza; čarterer

ENGLESKI: charterer

KONTEKST: Ugovorom o prijevozu stvari prijevoznik se obvezuje prevesti stvari brodom, a naručitelj prijevoza – platiti vozarinu.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 447.

nasukanje

DEFINICIJA: položaj broda u mirovanju u kojemu brod dira morsko dno u mjeri koja ne dopušta daljnju

plovidbu i pokretanje broda vlastitim strojevima ili opremom a da se pritom ne oštete trup, strojevi ili oprema broda

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 186.

ENGLESKI: grounding; stranding
KONTEKST: Osnovna je opasnost pri nasukanju broda njegovo prevrtanje.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 187.

nasukanje pri radu porivnoga sustava

DEFINICIJA: nasukanje pri kojemu je porivni sustav ostvarivao poriv u trenutku nasukanja

ENGLESKI: powered grounding

nasukanje zanošenjem

DEFINICIJA: nasukanje zbog utjecaja vanjskih sila na brod

ENGLESKI: drift grounding

NAPOMENA: Pri ovoj vrsti nasukanja porivni sustav nije ostvarivao poriv u trenutku nasukanja, a do nasukanja nije došlo ni zbog preostale kinetičke energije broda.

nautičar

DEFINICIJA: osoba koja se aktivno bavi nautičkim turizmom

VRELO DEFINICIJE: Pomorski leksikon / glavni urednik Anton I. Simović. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod „Miroslav Krleža“, 1990., 511.

ENGLESKI: boater; yachtsman

KONTEKST: Od ove sezone nautičari na jednom mjestu i putem kupnje jedinstvene vinjete plaćaju boravišnu pristojbu i naknadu za sigurnost plovidbe, svjetlarinu i sve slične, donedavno razdvojene pristojbe.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike:

(serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.)

POVEZNICA: <http://www.burzanautike.com/novosti/boravisne-pristojbe-iza-nauticare>

nautički turizam

DEFINICIJA: turistička grana koja se temelji na sadržajima povezanima s plovidbom i boravkom u lukama nautičkoga turizma

VRELO DEFINICIJE: Šamanović, J. Nautički turizam i management marina. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 55.

ENGLESKI: nautical tourism

NAPOMENA: Različiti autori naziv nautički turizam poistovjećuju sa sljedećim nazivima: maritimni turizam, primorski turizam, jahtaški turizam, zabavna navigacija, pomorsko-sportska plovidba. Prema veličini plovila i opsegu plovidbe razvrstava se u veliki i mali nautički turizam, a prema namjeni plovidbe u rekreacijski, ribolovni i sportski nautički turizam.

navigacijski sustav dugoga dometa

SKRAĆENI NAZIV: sustav LORAN

DEFINICIJA: hiperbolički navigacijski sustav za određivanje položaja broda

VRELO DEFINICIJE: Kos, S.; Zorović, D.; Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 482.

NEPREPORUČENI NAZIV: LORAN sustav

KRATICA - ENGLESKI: LORAN

KRATICA - MEĐUNARODNA: LORAN

ENGLESKI: long range navigation system

KONTEKST: Navigacijski sustav dugog dometa za određivanje položaja

broda iznosi danju do 650 M, a noću čak i do 1300 M pri jakosti odašiljača od 100kW.

VRELO KONTEKSTA: Kos, S.; Zorović, D.; Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 482.

NAPOMENA: U sustavu LORAN položaj broda izračunava se na temelju presjecišta dviju hiperbola i dviju stanica.

navigacijski teleks

DEFINICIJA: sustav za upozoravanje brodova slanjem tekstnih poruka s obalnih radipostaja u odgovarajućemu području plovidbe

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 174.

KRATICA - ENGLESKI: NAVTEX

KRATICA - MEĐUNARODNA: NAVTEX

ENGLESKI: navigation telex

navodno

DEFINICIJA: marginalna klauzula u teretnici kojom zapovjednik izjavljuje da određeni podatak nije unio na temelju vlastitoga zapažanja i nadzora nego prema iskazu krcatelja

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 94.

ENGLESKI: said to be

FRANCUSKI: que dit etre

nazivna prekidna sila niti

DEFINICIJA: izračunana prosječna vrijednost prekidne sile koju nit brodskoga užeta treba izdržati

VRELO DEFINICIJE: Simović, A. I. Mornarske vještine. Zagreb: Školska knjiga, 1980., 20.

ENGLESKI: maximum allowed fiber

breaking force

NAPOMENA: Nazivna prekidna sila niti propisana je normom.

nazivna prekidna sila užeta

DEFINICIJA: izračunana prosječna vrijednost prekidne sile koju užeta treba izdržati

VRELO DEFINICIJE: Simović, A. I. Mornarske vještine. Zagreb: Školska knjiga, 1980., 21.

ENGLISKI: maximum allowed breaking force of rope

NAPOMENA: Nazivna prekidna sila užeta propisana je normom.

nebesko plavetnilo

DEFINICIJA: plava boja nebeskoga svoda prouzročena nejednakim raspršivanjem pojedinih valnih duljina dozračene Sunčeve energije u vidljivu dijelu spektra

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 127.

ENGLISKI: blue of the sky

NJEMAČKI: Himmelsblau

nedostižno područje

DEFINICIJA: područje u koje se ne može jedriti ravno u smjeru vjetra

VRELO DEFINICIJE: Ell, S. Sportsko jedrenje. Zagreb: Znanje, 2004., 95.

ENGLISKI: no-go zone; don't go zone

NAPOMENA: Najbliže što većina jedrilica može postići jest kut od 45° prema smjeru vjetra.

neiskorišteni brodski prostor

DEFINICIJA: međuprostor za slaganje dopunskoga tereta

ENGLISKI: broken stowage

KONTEKST: Neiskorišteni brodski prostor može biti dopunski prostor koji obuhvaća praznine između ili oko glavnog tereta, što nisu

ispunjene zbog oblika ili veličine komada složenog tereta.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 32.

neizravni sudar

DEFINICIJA: sudar pri kojemu jedan brod ili više njih neprikladnim manevrom ili nepridržavanjem propisa o sigurnosti plovidbe prouzročuje štetu drugomu brodu, stvarima ili osobama na brodu iako stvarnoga sruza nije bilo

VRELO DEFINICIJE: Sjekavica, I.; Kačić, H. Pravila o izbjegavanju sudara na moru. Zagreb: Školska knjiga, 1983., 8.

DOPUŠTENI NAZIV: indirektni sudar

ENGLISKI: indirect collision

nekontrolirano otpadanje

DEFINICIJA: otpadanje nekontroliranim zakretanjem pramca niz vjetar

ŽARGONIZAM: štrapoja

ENGLISKI: broach

TALIJANSKI: strapoggiata

nekontrolirano prihvaćanje

DEFINICIJA: prihvaćanje naglim nekontroliranim zakretanjem pramca prema vjetru

DOPUŠTENI NAZIV: bježanje u vjetar;

nekontrolirano skretanje u vjetar

ŽARGONIZAM: štraorcivanje; štraorca

ENGLISKI: luff; point; point higher

nema li uspjeha, nema ni nagrade

DEFINICIJA: Lloydov standardni ugovor o pružanju pomoći i spašavanju na moru kojim spašavatelj ima pravo na nagradu samo ako spašavanje uspije bez obzira na to je li visina nagrade bila unaprijed ugovorena ili je prepuštena arbitrima

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I.

Enciklopedija pojmova pomorskog

prava. Split: Književni krug, 1991., 100.

DOPUŠTENI NAZIV: bez uspjeha nema nagrade

ENGLESKI: no cure, no pay

KONTEKST: Načelo "nema li uspjeha, nema ni nagrade" ugrađeno je kao osnovni postulat u Konvenciju za izjednačavanje nekih pravila o pružanju pomoći i spašavanju na moru, 1910.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 100.

nenaplativa potraživanja

DEFINICIJA: potraživanja koja su dospjela, ali ih se zbog insolventnosti dužnika ne može naplatiti

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 45.

ENGLESKI: bad debts

neobalna država

DEFINICIJA: država bez izlaza na more

VRELO DEFINICIJE: Rudolf, D. Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 162.

ENGLESKI: land-locked State; inland State; non-coastal State

KONTEKST: Ima trideset neobalnih država.

VRELO KONTEKSTA: Rudolf, D. Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 162.

neobična vremenska pojava

DEFINICIJA: vremenska pojava koja je na određenome mjestu zapažena po rijetkosti pojavljivanja, jačini i

učincima

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 128.

ENGLESKI: special weather phenomenon

neograničena plovidba

DEFINICIJA: međunarodna plovidba svim morima i vodama koje su pristupačne s mora

VRELO DEFINICIJE: Luttenberger, A. Osnove međunarodnog prava mora. Rijeka: Pomorski fakultet, 2006., 53.

ENGLESKI: unlimited navigation; unlimited trade

KONTEKST: Pomorski brod, ovisno o svojoj veličini, konstrukciji, uređajima, opremi i drugim tehničkim uvjetima utvrđenim obavljenim tehničkim nadzorom, može ploviti u područjima kategorije plovidbe neograničena plovidba, velika obalna plovidba, mala obalna plovidba, obalna plovidba Jadranskim morem, nacionalna plovidba, nacionalna obalna plovidba, nacionalna priobalna plovidba i lokalna plovidba.

VRELO KONTEKSTA: Luttenberger, A. Osnove međunarodnog prava mora. Rijeka: Pomorski fakultet, 2006., 53.

nepomična oputa

DEFINICIJA: oputa kojom se učvršćuje jarbolje

VRELO DEFINICIJE: Ell, S. Sportsko jedrenje. Zagreb: Znanje, 2004., 16.

DOPUŠTENI NAZIV: nepokretna oputa

NEPREPORUČENI NAZIV: stajaća oputa

ŽARGONIZAM: mrtva oputa

ENGLESKI: standing rigging

NAPOMENA: Na teretnim brodovima

nepomičnu oputu čine jarboli te čelična užad za držanje jarbola, teretnih stupova i samarica.

nepomični odobalni objekt

DEFINICIJA: pomorski objekt koji nije namijenjen za plovidbu u potpunosti ili djelomice ukopan u morsko dno ili položen na morsko dno

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 4.

ENGLESKI: fixed offshore facility

NAPOMENA: Nepomični odobalni objekti jesu, primjerice, nepomični odobalni objekt za istraživanje i eksploataciju podmorja i podmorski cjevovod, izuzev podmorskoga kabela i objekata prometne infrastrukture (npr. podmorski tunel, most oslonjen na morsko dno i dr.).

neprijavljeni teret

DEFINICIJA: teret ukranc na brod bez znanja ili pristanka zapovjednika

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 524.

ENGLESKI: undeclared cargo

NAPOMENA: Neprijavljeni teret je i teret koji je zapovjednik broda propustio prijaviti carinarnici poslije dolaska.

nepropusna pločica

DEFINICIJA: pločica kojom se nepropusno zatvara prolaz ili izrez

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.3.

ENGLESKI: watertight lug

nepropusna pregrada

DEFINICIJA: pregrada kojom se osigurava plovnost broda pri

prodoru vode

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.6.

ENGLESKI: watertight bulkhead

KONTEKST: Nepropusna pregrada se postavlja na kraju skladišta.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.126.

nepropusna rebrenica

DEFINICIJA: rebrenica izrađena od limova bez otvora koja dijeli tankove dvodna

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.5.

ENGLESKI: watertight floor

KONTEKST: Na mjestima gdje uzdužnjaci završavaju na nepropusnim rebrenicama i pregradama spojevi se izvode s koljenima debljine jednake debljini rebrenica.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.49.

neskrivljeni sudar

DEFINICIJA: sudar do kojega je došlo bez utvrđene krivnje sudionika

VRELO DEFINICIJE: Stanković, P. Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 51.

KONTEKST: Neskrivljeni sudari su sudari do kojih dolazi zbog više sile, slučaja ili zbog neutvrđenih uzroka.

VRELO KONTEKSTA: Stanković, P. Propisi koji se odnose na sigurnost plovidbe tankera i sprečavanje onečišćenja. Rijeka: Pomorski fakultet, 1999., 51.

nestabilno vrijeme

DEFINICIJA: vremensko stanje i pojave koje nastaju pri nestabilnoj atmosferi

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 129.

ENGLESKI: unstable weather

nestalni vjetar

DEFINICIJA: vjetar koji se toliko koleba da nije moguće utvrditi prevladavajući smjer

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 129.

ENGLESKI: shifting wind

NJEMAČKI: Mallung

nestrukturni tank

DEFINICIJA: tank kojemu nijedna stijenka nije element strukture broda

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.12.

ENGLESKI: nonstructural tank

KONTEKST: Nestrukturni tankovi moraju biti osigurani od sila koje nastaju uslijed gibanja broda.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.59.

neškodljivi prolazak

DEFINICIJA: prolazak teritorijalnim morem određene države bez uplovljavanja u luku otvorenu za međunarodni promet

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 10.

ENGLESKI: innocent passage; right of

innocent passage

KONTEKST: Neškodljivi prolazak strani plovni objekt mora obaviti najkraćim uobičajenim putem, bez prekida i odgode.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 10.

NAPOMENA: Neškodljivi prolazak dopušta se uz uvjet da se ne narušava mir, red ili sigurnost države.

netodubina ispod kobilice

DEFINICIJA: pričuvna dubina ispod kobilice koja ostaje nakon što brod promijeni gaz zbog hidrodinamičkih sila

DOPUŠTENI NAZIV: neto dubina ispod kobilice

ENGLESKI: net under keel clearance

KONTEKST: Neto dubina ispod kobilice ovisi o vrsti dna.

VRELO KONTEKSTA: Vademecum maritimus: podsjetnik pomorcima. Rijeka: Pomorski fakultet, 2002., 185.

netotonaža

DEFINICIJA: mjera korisnoga kapaciteta broda koja se dobije kada se od brutotonaže odbiju prostori za smještaj posade, strojarnica, navigacijske prostorije i prostori za gorivo

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.13.

DOPUŠTENI NAZIV: neto tonaža

KRATICA - HRVATSKI: NT

KRATICA - ENGLESKI: NT

ENGLESKI: net tonnage

KONTEKST: Obujmi svih prostora koji se uključuju u proračun bruto i neto tonaža mjere se, bez obzira na ugrađenu izolaciju, oblogu ili sličnu opremu, do unutarnje

strane vanjske oplate ili strukturne granične oplate na brodovima građenim od metala, odnosno do vanjske površine vanjske oplate ili do unutarnje strane strukturnih graničnih površina na brodovima građenim od neke druge građe.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 12.

NAPOMENA: Netotonaža odnosi se na teretni prostor i putnike, a mjeri se prema pravilima Međunarodne konvencije o baždarenju brodova.

neupravljive sile

DEFINICIJA: sile koje utječu na gibanje broda i koje osoba koja upravlja brodom ne može nadzirati

ENGLSKI: non controllable forces

neusklađenost

DEFINICIJA: uočena okolnost pri kojoj objektivni dokaz upozorava na neispunjavanje određenih zahtjeva propisanih kodeksom ISM

VRELO DEFINICIJE: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006.

ENGLSKI: non-conformity

KONTEKST: Potvrda o usklađenosti prestat će biti valjana ako brodarsko društvo nije poduzelo popravne radnje za otklanjanje neusklađenosti.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006.

nevalutirana polica

DEFINICIJA: polica kojom se osiguranje sklapa bez unaprijed označene ugovorene vrijednosti osiguranoga interesa

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog

prava. Split: Književni krug, 1991., 147.

ENGLSKI: unvalued policy

nevera

DEFINICIJA: grmljavina s kišom na Jadranskome moru

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 129.

ENGLSKI: thunderstorm at Adriatic sea

NJEMAČKI: Gewitter mit Regen am Adriatischen Meer

FRANCUSKI: orage avec pluie á mer Adriatique

neverin

DEFINICIJA: slaba i kratkotrajna nevera

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 129.

ENGLSKI: light thunderstorm at Adriatic sea

NJEMAČKI: kurzzeitiges Gewitter mit Regen am Adriatischen Meer

FRANCUSKI: orage avec pluie á mer Adriatique de courte durée

nevrijeme

DEFINICIJA: jako poremećeno stanje atmosfere sa štetnim posljedicama na Zemljinoj površini

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 129.

ENGLSKI: severe weather; rough weather; bad weather; heavy weather

NJEMAČKI: Unwetter

FRANCUSKI: temps violent; intempérie

niska magla

DEFINICIJA: magla koja je u tankome sloju izrazito gusta neposredno iznad tla

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005.

DOPUŠTENI NAZIV: prizemna magla

ENGLESKI: ground fog

NAPOMENA: Niska magla nevidljiva je u razini motriteljeva oka.

noćni vjetar

DEFINICIJA: vjetar nastao noćnim obalnim ili planinskim strujenjem zraka od kopna prema moru ili niz obronak

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 131.

DOPUŠTENI NAZIV: noćnik

ENGLESKI: night wind

NJEMAČKI: Nachtwind

nogavica

DEFINICIJA: izduženi oblik završetka trupa u području izlaza vratila broskoga vijka

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.3.

ENGLESKI: shaft boss

KONTEKST: Vratila i skrokovi bočnih vijaka se obično izvode kao nogavice.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.74.

nosač helikoptera

DEFINICIJA: borbeni ratni brod za smještanje vojnih helikoptera i smještanje jedinica za izvođenje

desanta

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.7.

ENGLESKI: helicopter carrier

NAPOMENA: Nosač helikoptera također može primiti i zrakoplove s okomitim polijetanjem i slijetanjem.

nosač kormila

DEFINICIJA: ležaj koji preuzima težinu kormila i struka kormila

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.3.

ENGLESKI: rudder carrier

KONTEKST: U nosačima kormila i peti statve pojavljuju se momenti savijanja, smične sile i moment uvijanja.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 3.7.

nosač zrakoplova

DEFINICIJA: borbeni ratni brod za smještanje, polijetanje i slijetanje vojnih zrakoplova

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.7.

ENGLESKI: aircraft carrier

NAPOMENA: Nosač zrakoplova posebno je konstruiran s ravnim slobodnim palubama na kojima su uređaji za smještanje, polijetanje i slijetanje, a postoje nosači zrakoplova na klasični ili nuklearni pogon.

nosivost broda

DEFINICIJA: razlika u tonama između istisnine broda u vodi gustoće 1,025 tona po kubnome metru na ljetnoj vodnoj liniji i masa praznoga opremljenog broda

ENGLESKI: deadweight

KONTEKST: Težina leda u proračunu stabiliteta za slučaj zaleđenja smatra se kao preopterećenje i ne uključuje se u nosivost broda.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006.

NAPOMENA: Razlika istisnine i mase praznoga opremljenog broda uključuje mase tereta putnika, posade, zaliha, tekućega balasta te pričuvnih dijelova koji nisu određeni pravilima i propisima.

novi brod

DEFINICIJA: brod koji podliježe primjeni određenih pravila i propisa zbog rokova u kojima se odvijaju faze gradnje

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.3.

ENGLESKI: new ship

NAPOMENA: Faze gradnje odnose se na ugovor, polaganje kobilice i isporuku. Pravila i propisi odnose se na nova pravila.

nuklearna podmornica

DEFINICIJA: podmornica s nuklearnim pogonom

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.8.

ENGLESKI: nuclear powered submarine; nuclear submarine

nuklearni brod

DEFINICIJA: brod na nuklearni pogon
ENGLESKI: nuclear ship; nuclear-powered ship

obalna država

DEFINICIJA: država na moru pod čijom je suverenosti dio morske obale i relativno usko područje mora uz tu obalu

VRELO DEFINICIJE: Rudolf, D. Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 173.

ENGLESKI: coastal State

FRANCUSKI: État côtier

obalna magla

DEFINICIJA: magla koja nastaje pri znatnim temperaturnim razlikama između kopna i vode obalnoga mora u relativno uskome području uz obalu

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 133.

ENGLESKI: coastal fog

obalna podmornica

DEFINICIJA: podmornica za djelovanje u obalnim morima

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.8.

ENGLESKI: coastal submarine

NAPOMENA: Obalna podmornica je podmornica relativno male autonomije.

obalna radiopostaja

DEFINICIJA: radiopostaja koja obavlja radioslužbu radi zaštite ljudskih života i sigurnosti plovidbe na moru

DOPUŠTENI NAZIV: obalna stanica

ENGLESKI: coast station; coastal station

KONTEKST: Objekti sigurnosti plovidbe na plovnim putovima u unutarnjim morskim vodama i u teritorijalnom moru Republike Hrvatske jesu: svjetionici, obalna svjetla, plutače i druge oznake, signalne postaje i obalne radiopostaje, optički, zvučni, električni, elektronski, radarski i drugi uređaji za sigurnu plovidbu.
VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 16.

obalni led

DEFINICIJA: morski led koji se stvara i ostaje nepomičan uzduž obale

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 133.

ENGLESKI: fast ice

obalni vjetar

DEFINICIJA: vjetar koji puše u obalnome području

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 133.

ENGLESKI: coastal wind

KONTEKST: Položaj orografskih prepreka čini sustav strujanja još složenijim. Stalna zračna strujanja, kao dio opće cirkulacije atmosfere, pojačava obalni vjetar, koji se s njom podudara u smjeru.

VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 133.

NAPOMENA: Obalni vjetar dio je cjelokupnoga obalnoga kruženja zraka.

obalno kruženje zraka

DEFINICIJA: dnevnoperiodički sustav vjetrova koji se pojavljuje na morskim obalama

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 133.

DOPUŠTENI NAZIV: obalna cirkulacija zraka

ENGLESKI: land and sea breezes

KONTEKST: Obalno kruženje zraka nastaje osobito ljeti i za neporemećenih vremenskih stanja zbog razlike u površinskim temperaturama kopna i vode.

VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 133.

NAPOMENA: Taj se sustav vjetrova oslabljen pojavljuje i na obalama velikih jezera.

obavijest o napuštanju

DEFINICIJA: obavijest koju osiguranik mora dati osiguratelju ako odluči napustiti osiguranu stvar u korist osiguratelja

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 15.

ENGLESKI: notice of abandonment

NAPOMENA: Obavijest o napuštanju mora se dati u razumnoe roku poslije spoznaje o nesreći.

obično kormilo

DEFINICIJA: kormilo u kojemu se cijeli list kormila nalazi iza osi okretanja

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno

nazivlje / glavni i odgovorni urednik
K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod:
Hrvatsko brodograđevno društvo,
1995., 4.3.

ENGLISKI: rudder

objekt spašavanja

DEFINICIJA: spašeni brod te oprema,
stvari i osobe s njega

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik.
2004.-2009., 774.

ENGLISKI: subject-matter of salvage

KONTEKST: Objekt spašavanja dakle
može biti trgovački brod, ratni i javni
brod, čamac, tehnički plovni objekt,
brod unutarnje plovidbe, hidroavion
i brod u gradnji (nakon porinuća u
more).

VRELO KONTEKSTA: Stanković, P.
Pomorske havarije. Zagreb: Školska
knjiga, 1995., 72.

obračun zajedničke havarije

DEFINICIJA: izradba diobne osnove u
kojoj se utvrđuju osnovane tražbine
pojedinih sudionika pothvata
i određivanje točnoga iznosa
dugovanja svakoga od njih

VRELO DEFINICIJE: Stanković, P.
Pomorske havarije. Zagreb: Školska
knjiga, 1995., 33.

DOPUŠTENI NAZIV: likvidacija generalne
havarije

ENGLISKI: general average
adjustment

KONTEKST: Likvidacijom zajedničke
havarije nazivamo slijed
administrativnih, pravnih,
obračunskih i bankarskih radnji,
čiji je cilj uspostaviti imovinsku
ravnotežu između sudionika
pomorskog pothvata, prethodno
poremećenu činom zajedničke
havarije.

VRELO KONTEKSTA: Stanković, P.
Pomorske havarije. Zagreb: Školska
knjiga, 1995., 35.

obrazac traganja

DEFINICIJA: preporučeni način
pretraživanja morskoga područja
radi pronalaženja nesrećenoga
plovnoga objekta ili osoba

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost
na moru. Rijeka: Pomorski fakultet
Sveučilišta u Rijeci, 2001., 79.

ENGLISKI: search pattern

KONTEKST: Nakon pristizanja na
mjesto nezgode, spasilačke jedinice
započinju postupak traganja
primjenom odgovarajućeg obrasca
traganja.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost
na moru. Rijeka: Pomorski fakultet
Sveučilišta u Rijeci, 2001., 79.

oceanografija

DEFINICIJA: disciplina koja se bavi
proučavanjem mora i oceana s
fizičkoga, kemijskoga i biološkoga
stajališta

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.
Meteorološki pojmovnik i
višejezični rječnik. Zagreb: Državni
meteorološki zavod: Hinus, 2005.,
137.

DOPUŠTENI NAZIV: oceanologija

ENGLISKI: oceanography

NJEMAČKI: Ozeanographie

FRANCUSKI: océanographie

oceanska plovidba

DEFINICIJA: plovidba u područjima u
kojima je udaljenost od najbližega
kopna ili područja nedovoljnih
dubina veća od pedeset nautičkih
milja

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Planiranje
pomorske plovidbe. Rijeka:
Pomorski fakultet, 1997., 135.

ENGLISKI: ocean navigation; deep-sea
navigation

KONTEKST: U tom pogledu razlikuju se
oceanska plovidba, obalna plovidba
i plovidba u lučkim područjima

i pristupnim plovnim putovima pri čemu se pojedino putovanje broda može sastojati od više vrsta plovidbe.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 135.

oceanska podmornica

DEFINICIJA: podmornica za djelovanje u oceanima i velikim morima

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.8.

ENGLJSKI: ocean going submarine

NAPOMENA: Oceanska podmornica je podmornica velike autonomije.

oceanska struja

DEFINICIJA: vodoravno gibanje morske vode u oceanima

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 137.

ENGLJSKI: ocean current

NJEMAČKI: ozeanische Strömung

FRANCUSKI: courant océanique

oceanski tegljač

DEFINICIJA: tegljač na otvorenim morima

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.6.

ENGLJSKI: deep sea tug; ocean going tug

očevidnik brodica

DEFINICIJA: službeni upisnik u koji se upisuju brodice

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 202.

DOPUŠTENI NAZIV: registar brodica

ENGLJSKI: register of yachts

KONTEKST: Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka brodica se može upisati u očevidnik brodica lučke kapetanije, odnosno ispostave lučke kapetanije na čijem se području brodica stalno ili pretežno zadržava ili plovi.

NAPOMENA: Očevidnik brodica vodi lučka kapetanija, odnosno ispostava lučke kapetanije na čijemu je području prebivalište, odnosno sjedište fizičke ili pravne osobe vlasnika brodice.

očica jedra

DEFINICIJA: okrugli otvor na kutovima i kratovima jedra ojačan plastičnim ili metalnim prstenom

ŽARGONIZAM: očet

ENGLJSKI: lacing eye; cringle; hole

TALIJANSKI: occhiello

NAPOMENA: Očica jedra služi za hvatanje podigača, pritega i vezica kratova.

odgovornost brodara

DEFINICIJA: odgovornost koju brodar preuzima za obveze nastale u vezi s plovidbom i iskorištavanjem broda

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 385.

ENGLJSKI: owner's liability

KONTEKST: U slučaju tražbina zbog smrti ili tjelesnih ozljeda putnika na brodu, koje su nastale iz istog događaja, granica odgovornosti brodara je iznos od 175000 obračunskih jedinica posebnih prava vučenja pomnoženih brojem putnika koje je brod ovlašten prevoziti na temelju upisnog lista.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 392.

NAPOMENA: Članak 388. Pomorskoga zakonika: (1) sljedeće tražbine,

bez obzira na temelj odgovornosti podvrgnute su ograničenju odgovornosti: a) tražbine zbog smrti ili tjelesne ozljede ili zbog gubitka ili oštećenja imovine (uključujući i štetu na lučkim postrojenjima, bazenima, prilaznim plovnim putovima i oznakama za plovidbu), do kojih je došlo na brodu ili u neposrednoj vezi s korištenjem broda ili radnjama spašavanja (pružanja pomoći), kao i na dalje štete koje iz toga proizlaze; b) tražbine zbog svake štete koja proizlazi iz zakašnjenja u prijevozu morem, tereta, putnika ili njihove prtljage; c) tražbine zbog drugih šteta koje proizlaze iz povrede izvanugovornih prava, koje su nastale u neposrednoj vezi s iskorištavanjem broda ili radnjama spašavanja i pružanja pomoći; d) tražbine druge osobe, a ne osobe koja odgovara, zbog mjera poduzetih radi sprečavanja ili smanjenja štete za koju osoba koja odgovara može ograničiti svoju odgovornost u skladu s ovim dijelom Zakonika, i zbog daljnjih šteta prouzročenih tim mjerama. (2) Tražbine navedene u stavku 1. ovoga članka podliježu ograničenju odgovornosti čak i ako je podignuta tužba, na temelju ugovora ili izvan ugovora, na osnovi regresa ili jamstva. Međutim, tražbine navedene u stavku 1. točka d) ne podliježu ograničenju odgovornosti u opsegu u kojem se one odnose na naknadu na temelju ugovora s osobom koja odgovara.

odgovornost *prima facie*

strana jezična odrednica - latinski

DEFINICIJA: odgovornost koja nije konačna pa se stranka dokazima može osloboditi takve odgovornosti

VRELO DEFINICIJE: Rudolf, D.

Terminologija međunarodnog prava Mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 181.

DOPUŠTENI NAZIV: odgovornost na prvi pogled

ENGLISKI: liability prima facie

NJEMAČKI: Verantwortung prima facie

FRANCUSKI: responsabilitée juris tantum

KONTEKST: Ranije se, na primjer, držalo da je kod sudara dvaju brodova, od kojih je jedan bio usidren, *prima facie* odgovoran brod koji se kretao.

VRELO KONTEKSTA: Rudolf, D.

Terminologija međunarodnog prava Mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 181.

odgovornost za oštećenje stvari

DEFINICIJA: odgovornost za štetu koju brod nanese objektima u luci ili na moru

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 811.

ENGLISKI: liability for damage to property

KONTEKST: Pod odgovornošću za oštećene stvari prema stavku 1. ovoga članka razumijeva se odgovornost vlasnika broda, odnosno broдача.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 811.

NAPOMENA: Pod objektima u luci ili na moru podrazumijevaju se: operativne obale, lukobrani, lučki uređaji i postrojenja, plutajući objekti, balisažne oznake, plutače za vez, podvodni kabeli i cjevovodi.

odijelo za spašavanje

DEFINICIJA: odijelo za zaštitu od pothlađivanja u moru ili na otvorenome prostoru

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost

na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 110.

DOPUŠTENI NAZIV: odijelo za zaštitu od hladne vode

NEPREPORUČENI NAZIV: hidro-termo zaštitno odijelo

ENGLESKI: immersion suite

KONTEKST: Odijelo za spašavanje izrađeno je od vodonepropusnih materijala tako da se može obući u vremenu kraćem od dvije minute.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 110.

odobrenje za isplavljanje

strana jezična odrednica - engleski

DEFINICIJA: dopuštenje brodu da iziđe iz luke kada su ispunjene sve lučke i carinske formalnosti

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I.

Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 34.

DOPUŠTENI NAZIV: odlazeći klirens

NEPREPORUČENI NAZIV: odlazeći clearance; odobrenje za isplavljenje

ENGLESKI: clearance outwards; outward clearance

odobrenje za uplovljavanje

DEFINICIJA: dopuštenje brodu da uđe u luku kada su ispunjene sve lučke i carinske formalnosti

DOPUŠTENI NAZIV: dolazeći klirens

NEPREPORUČENI NAZIV: dolazeći clearance; odobrenje za uplovljenje

ENGLESKI: inward clearance; clearance inwards

oglavno jedro

DEFINICIJA: jedro na gornjemu kraju pričvršćeno za drvenu motku postavljenu koso u odnosu na visinu jarbola

ENGLESKI: lugsail

NAPOMENA: Glavna je razlika između oglavnoga i križnoga jedra u tome

što se podigač križnoga jedra nalazi po sredini gornje grede ili nosača jedra dok se podigač oglavnoga jedra pričvršćuje na prednji gornji rogalj ili blizu prednjega gornjeg rogla.

ograda jedrilice

DEFINICIJA: čelično uže postavljeno na stupićima po visini bokova jedrilice radi sprečavanja pada posade s palube u more

ENGLESKI: guard rail

TALIJANSKI: draglia

NAPOMENA: Ograda jedrilice najčešće je zaštićena plastičnom ovojnicom.

okret niz vjetar

DEFINICIJA: prebacivanje glavnoga i prednjega jedra s jedne strane jedrilice na drugu prolazeći krmom niz smjer odakle vjetar puše

ŽARGONIZAM: poja la banda

ENGLESKI: gybing; gybe

TALIJANSKI: strambata

KONTEKST: Tijekom manevra koji se naziva "okret niz vjetar", za razliku od "okreta u vjetar", ne postoji trenutak kada su nam jedra bez vjetra. Drugim riječima, snaga vjetra neprekidno pritišće na jedra.

VRELO KONTEKSTA: Škola jedrenja, 2011.

URL: <http://www.jedrilicarskiklub-stobrec.hr/zajedrimo.htm>. (26.3.2012)

POVEZNICA: <http://www.jedrilicarskiklub-stobrec.hr/zajedrimo.htm>

okret u vjetar

DEFINICIJA: manevar kojim jedrilica prijeđe s desnih uzda na lijeve uzde i obratno

ŽARGONIZAM: bordada; virada

ENGLESKI: tack

TALIJANSKI: virata

KONTEKST: Okret u vjetar je jednostavan manevar koji nam

omogućava brzo prijeći prostorom kojim ne možemo jedriti.

VRELO KONTEKSTA: Škola jedrenja, 2011.

URL: <http://www.jedrillacarskiklub-stobrec.hr/zajedrimo.htm>.

(26.3.2012)

POVEZNICA: <http://www.jedrillacarskiklub-stobrec.hr/zajedrimo.htm>

NAPOMENA: Pri prelaženju s desnih uzda na lijeve uzde i obratno jedrilica brzo prijeđe prostorom kojim ne može jedriti (engl. *no sail zone* ili *no sailing possible*).

okrugla vozarina

DEFINICIJA: vozarina u zaokruženoj ukupnom iznosu za cijeli brod ili dio broda

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I.

Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 91.

DOPUŠTENI NAZIV: vozarina na poprijeko

ŽARGONIZAM: lump sum vozarina

ENGLISKI: lump sum freight

KONTEKST: Okrugla vozarina se obično ugovara kada u trenutku sklapanja ugovora o prijevozu nije poznat točan opis, sastav ili količina tereta.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I.

Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 91.

NAPOMENA: Okrugla vozarina razlikuje se od vozarine ugovorene po jedinici tereta.

okvir boka

DEFINICIJA: dio okvirnoga rebra smješten uz bok

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.4.

ENGLISKI: side web

KONTEKST: Strukovi okvira boka u područjima broda koja su izložena udarcima gurača moraju se provjeriti na izvijanje prema 4.6.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.50.

okvir dna

DEFINICIJA: dio okvirnoga rebra smješten uz dno

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.5.

ENGLISKI: bottom web

okvir palube

DEFINICIJA: dio okvirnoga rebra smješten uz palubu

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.6.

ENGLISKI: deck web

okvir uzdužne pregrade

DEFINICIJA: okomiti nosač uzdužne pregrade koji pojačava pregradu i podupire njezine uzdužnjake

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.6.

ENGLISKI: longitudinal bulkhead web

okvirna sponja

DEFINICIJA: doprečni nosač palube

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.6.

ENGLISKI: deck transverse

okvirno rebro

DEFINICIJA: poprečni okvirni složeni nosač sastavljen od okvira dna, okvira boka, okvira palube i okvira uzdužne pregrade

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.4.

ENGLSKI: web frame

KONTEKST: U slučaju uzdužno ukrepljene palube, rebra koja se nalaze između okvirnih rebara se spajaju koljenima za prvi uzdužnjak.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.47.

NAPOMENA: Okvir uzdužne pregrade dio je okvirnoga rebra ako brod ima uzdužne pregrade.

oluja

DEFINICIJA: nevrijeme s olujnim vjetrom

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 139.

ENGLSKI: storm

KONTEKST: U tropskim pojasima nekih oceanskih područja sjeverne i južne hemisfere, približno između paralele 8 i 20 geografske širine, povremeno se stvaraju barički sustavi s karakteristikama oluje.

VRELO KONTEKSTA: Simović, A. I.: Navigacijska meteorologija. 4. prerađeno izd. Zagreb: Školska knjiga, 1985., 150.

olujna prečka

DEFINICIJA: prečka za jedrenje u olujnim uvjetima

DOPUŠTENI NAZIV: olujni flok

ENGLSKI: storm jib

TALIJANSKI: tormentina

olujni vjetar

DEFINICIJA: vjetar jačine osam bofora i brzine od 62 do 74 kilometra na sat

ENGLSKI: gale

NJEMAČKI: stürmischer Wind

POVEZNICA: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Beaufort_scale_8.jpg

olujno more

DEFINICIJA: šesti stupanj stanja mora s valovima visine od četiri do šest metara

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 140.

ENGLSKI: very rough sea

NJEMAČKI: sehr grober Seegang

omča

DEFINICIJA: prsten koji na užadi daje odgovarajući zavoj vlaknima ili žicama i sprečava njihovo trošenje i pucanje

VRELO DEFINICIJE: Milošević, M.; Milošević, Š. Osnove teorije broda 1. Zagreb: Školska knjiga, 1981., 122.

ŽARGONIZAM: radanča

ENGLSKI: ropes loop

NAPOMENA: Omča može biti od pocinčanoga čelika, plastična ili drvena.

omega škopac

DEFINICIJA: škopac trbušasta oblika za vez na plutaču

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.7.

ENGLSKI: omega shackle

opasnost

DEFINICIJA: događaj koji može štetno utjecati na okoliš, život i zdravlje ljudi te izazvati oštećenje ili uništenje imovine

ENGLESKI: hazard

opća polica

DEFINICIJA: polica kojom se sklapa opći ugovor o osiguranju

DOPUŠTENI NAZIV: otvorena polica; otvoreno pokrće

NEPREPORUČENI NAZIV: generalna polica
ENGLESKI: open cover

opći uvjeti poslovanja

SKRAĆENI NAZIV: opći uvjeti

DEFINICIJA: uvjeti prijevoza otisnuti na poleđini teretnice

ENGLESKI: terms and conditions

KONTEKST: Općim uvjetima teretnice obično su regulirani: objašnjenje pojmova (definicije), primjena prava, odgovornost prijevoznika, odgovornost krcatelja, sloboda slaganja na palubu, primanje na prijevoz krcateljevih zatvorenih kontejnera, prijevoz živih životinja, prijevoz opasne robe, zajednička havarija, privilegiji, primjena prijevoznikove tarife, ad valorem teretnice, metoda i pravci prijevoza, sudar zbog obostrane krivnje i dr.

VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 179.

oplata boka

DEFINICIJA: nepropusno opločenje bokova broda od gornjega ruba uzvoja do gornjega ruba završnoga voja

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.4.

ENGLESKI: side shell

KONTEKST: Zahtjevi se ne primjenjuju na tankere za ulje navedene u točki C.1.1, koji udovoljavaju zahtjevima u 18.1.4.3.1 i 18.1.4.3.2 ili 18.1.4.4 ili u 18.1.4.5, osim što se zahtjevu za najmanji razmak između tankova tereta i oplata boka i dna broda ne mora u potpunosti udovoljiti.

VRELO KONTEKSTA: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.150.

oplata dna

DEFINICIJA: nepropusno opločenje dna do gornjih rubova uzvoja

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.4.

ENGLESKI: bottom shell

opločenje

DEFINICIJA: limovi međusobno spojeni u plohu

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.3.

ENGLESKI: plating

KONTEKST: Na mjestima gdje je opločenje lokalno izloženo povećanom naprezanju potrebno je postaviti deblji lim, a treba izbjegavati podvostručenja.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.76.

oprema jedrilice

DEFINICIJA: jarboli, oputa i dodatna oprema za upravljanje jedrima

PREDLOŽENI NAZIV: jedriličarska oprema

ENGLESKI: rigging; rig

TALIJANSKI: attrezzatura

opseg prava na naknadu

DEFINICIJA: opseg odgovornosti osiguratelja po polici osiguranja broda i vozarine

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 355.

ENGLISKI: measure of indemnity

opskrbna podmornica

DEFINICIJA: pomoćna podmornica za opskrbu drugih podmornica i prijevoz posada

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.8.

ENGLISKI: supply submarine

NAPOMENA: Opskrbne podmornice najčešće opskrbljuju druge podmornice gorivom, naoružanjem i sl.

opskrbni brod

DEFINICIJA: specijalni brod za opskrbu drugih brodova, objekata za bušenje ili svjetionika živežnim namirnicama, potrepštinama, pričuvnim dijelovima i gorivom

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.5.

DOPUŠTENI NAZIV: brod za opskrbu

ENGLISKI: supply ship; supply vessel

optimizacija pomorskoga putovanja

DEFINICIJA: postupak kojim se određuje najpovoljniji plovidbeni put od početne do krajnje točke putovanja

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 151.

ENGLISKI: ship's voyage optimization

NAPOMENA: Plovidbeni put mora zadovoljavati jedan ili više unaprijed zadanih uvjeta.

oputa

DEFINICIJA: čelične ili karbonske spone za jarbole, deblenjaci i pritege deblenjaka, konopi i čelična užad za podizanje jedara te uzde jedara

VRELO DEFINICIJE: Delić, S. Oprema krstaša. Zagreb: Fabra press, 2008., 7.

DOPUŠTENI NAZIV: snast

ZASTARJELI NAZIV: armiž

ŽARGONIZAM: takelaža

ENGLISKI: rigging; cordage

NJEMAČKI: Takelage; Takelung

TALIJANSKI: attrezzatura

KONTEKST: Oputu čini oprema jarbolja učvršćena za trup i palubu koja se sastoji od užadi i koloturja.

VRELO KONTEKSTA: Ell, S. Sportsko jedrenje. Zagreb: Znanje, 2004., 16.

NAPOMENA: Na trgovačkim brodovima oputu čine čelična užad koja pridržava jarbol i samarice (nepomična oputa) te kombinacija konopa i čelične užadi s koloturnicima za upravljanje krakom smarice (pomična oputa). Na jedrilicama oputu čine čelična užad koja pridržava jarbol (nepomična oputa) te kombinacija čelične užadi i konopa s koloturnicima za držanje i krivljenje jarbola (pomična oputa).

oranje sidra

DEFINICIJA: gibanje broda pri kojemu sidro nadjačava silu zadržavanja te se počne povlačiti po morskome dnu

ENGLISKI: dragging

NAPOMENA: Brod se giba zbog djelovanja struje, vjetera ili inercije.

oranje sidrom

DEFINICIJA: namjerno povlačenje sidra po morskome dnu radi manevriranja brodom

ENGLESKI: dredging

orkan

DEFINICIJA: vjetar jačine dvanaest bofora i brzine veće od 118 kilometara na sat

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 142.

ENGLESKI: hurricane force

NJEMAČKI: Orkan

POVEZNICA: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Beaufort_scale_12.jpg

orkanski vjetar

DEFINICIJA: vjetar jačine deset bofora i brzine od 89 do 102 kilometra na sat

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 142.

ENGLESKI: storm

NJEMAČKI: schwerer Sturm

POVEZNICA: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Beaufort_scale_10.jpg

ormanica

DEFINICIJA: uskočka brodica s punim i zaobljenim trupom, duljine od 7 do 8 metara, s jednim jarbolom i latinskim jedrom

NAPOMENA: Ormanica je oblikom pramca i krme slična gajeti, ali je manja. List kormila na ormanicu se uvodi tek potkraj 16. stoljeća.

osiguranik

DEFINICIJA: osoba navedena u ugovoru o osiguranju koja ima pravo naplatiti osigurninu od osiguratelja kada se ostvare

potrebni uvjeti

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 296.

ENGLESKI: the insured; insured person

NJEMAČKI: der Versicherte

KONTEKST: Ako je osiguratelj bio obaviješten o hipoteci na brodu, ne smije osiguraniku isplatiti naknadu iz osiguranja bez pristanka hipotekarnog vjerovnika.

VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 12.

osiguranje broda

DEFINICIJA: osiguranje trupa broda, strojeva, uređaja i opreme, redovitih zaliha goriva, maziva i ostaloga brodskog materijala te zaliha hrane i pića za posadu broda

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 726.

DOPUŠTENI NAZIV: kasko osiguranje

ENGLESKI: marine insurance

KONTEKST: Izvanredne zalihe goriva, maziva i ostalog materijala te zalihe hrane i pića koje ne služe za redovite potrebe posade broda te troškovi opremanja i osiguranja broda obuhvaćeni su osiguranjem broda samo ako je to izričito ugovoreno.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 726.

osiguranje na brodu

DEFINICIJA: prisilne mjere poduzete radi naplate tražbina

DOPUŠTENI NAZIV: izvršenje na brodu
ENGLESKI: security on a ship; security measures on a ship

KONTEKST: Ovrhu i osiguranje na brodu i teretu na brodu određuju i provode trgovački sudovi nadležni za pomorske sporove.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik.

2004.-2009., 841.

NAPOMENA:

Prisilne mjere mogu biti zaustavljanje broda ili prijevoza tereta.

Glavom IV. Pomorskoga zakonika određuju se osiguranja na brodu i to kao:

- osiguranje zasnivanjem prisilne sudske hipoteke koja se upisuje u upisnik brodova
- osiguranje prethodnom ovrhom (predbilježbom u javnoj knjizi prema odluci suda)
- osiguranje prethodnim mjerama
- osiguranje privremenim mjerama.

osiguranje odgovornosti

DEFINICIJA: osiguranje za štete nanесene trećim osobama, koje se nadoknađuju iz svote koju je osiguranik obvezan platiti tim osobama u vezi sa svojom odgovornošću pokrivenom osiguranjem

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 743.

ENGLESKI: liability insurance

KONTEKST: U slučaju kada je osiguranje odgovornosti osiguranika obvezno, kao i u slučaju odgovornosti za smrt i tjelesnu ozljedu člana posade broda i narušavanje zdravlja člana posade, oštećenik može zahtijevati neposredno od osiguravatelja naknadu štete koju je pretrpio događajem za koji odgovara osiguranik, ali najviše do iznosa osiguravateljeve obveze.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 743.

osiguranje odgovornosti brodara

DEFINICIJA: osiguranje kojim se pokriva zakonska ili ugovorna odgovornost brodara za štete

nanесene tuđoj imovini i drugim osobama u vezi s plovidbom i poslovanjem broda

VRELO DEFINICIJE: Stanković, P. Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 139.

DOPUŠTENI NAZIV: klupsko osiguranje
ENGLESKI: insurance of owner's liability

KONTEKST: Osiguranje odgovornosti brodara danas je tijesno povezano uz pojam P&I klubova.

VRELO KONTEKSTA: Stanković, P. Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 177.

NAPOMENA: Štete mogu biti nanесene teretu, lučkim uređajima, ljudima i drugomu brodu.

osiguranje robe

DEFINICIJA: osiguranje vrijednosti robe u pomorske prijevozu, vozarine, carine i ostalih troškova u vezi s prijevozom i isporukom robe te očekivanoga dobitka

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 732.

DOPUŠTENI NAZIV: osiguranje tereta; kargo osiguranje

ENGLESKI: insurance of goods; cargo insurance

KONTEKST: Osiguranje robe na određeno putovanje počinje od početka ukrcavanja na prvo prijevozno sredstvo u mjestu predviđenom u ugovoru o osiguranju radi izvršenja osiguranog putovanja i traje dok se roba ne iskrca s posljednjeg prijevoznog sredstva u određitu predviđenom u ugovoru o osiguranju.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 732.

osiguratelj

DEFINICIJA: osoba iz ugovora o osiguranju koja se obvezala da će

uz ugovorenu naknadu preuzeti ugovorom utvrđene rizike kojima je izložena osigurana imovina

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj.

Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otakar Keršovani, 1988., 297.

ENGLESKI: insurer; underwriter; insurance company

NJEMAČKI: Versicherer

osigurljiva imovina

DEFINICIJA: imovina koju je zbog izloženosti rizicima pomorskoga pothvata moguće osigurati

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj.

Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otakar Keršovani, 1988., 295.

ENGLESKI: insurable property

osigurljivi interes

DEFINICIJA: djelomični ili potpuni interes koji netko na temelju zakona ili načela pravičnosti ima u osigurljivoj imovini

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj.

Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otakar Keršovani, 1988., 295.

ENGLESKI: insurable interest

osigurljivi rizik

DEFINICIJA: rizik čijemu su štetnomu djelovanju izložena imovina i interesi u njoj pa ih je protiv takvih djelovanja moguće osigurati

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj.

Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otakar Keršovani, 1988., 295.

ENGLESKI: insurable risk

osigurnina

DEFINICIJA: naknada koju prema ugovoru o osiguranju osiguratelj plaća osiguraniku za pretrpjelu štetu

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj.

Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otakar Keršovani, 1988., 295.

ENGLESKI: compensation

osnovica

DEFINICIJA: ravnina usporedna s ravninom projektne vodne linije koja prolazi najnižom točkom brodske forme

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.10.

ENGLESKI: base plane

KONTEKST: Statički moment opterećenja broda određuje se u odnosu na osnovicu ili na drugu, njoj paralelnu, ravninu očitavanja.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 4.48.

osnovica jedra

DEFINICIJA: donji vodoravni dio jedra

DOPUŠTENI NAZIV: baza jedra

ENGLESKI: foot of sail; foot

osnovni pregled broda

SKRAĆENI NAZIV: osnovni pregled

DEFINICIJA: obvezatni pregled kojemu postojeći brod podliježe prije početka korištenja, prigodom upisa u upisnik brodova i izmjene namjene, granica plovidbe ili drugih svojstava broda na koje se odnose odredbe Tehničkih pravila

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 22.

ENGLESKI: initial inspection

osoba odgovorna za sigurnosnu zaštitu luke

DEFINICIJA: osoba u luci određena za izradbu, primjenu, izmjene i održavanje plana sigurnosne zaštite luke i za vezu s časnikom

odgovornim za sigurnosnu zaštitu broda i osobama odgovornima za sigurnosnu zaštitu u brodarskome društvu

KRATICA - ENGLISKI: PFSO

ENGLISKI: port facility security officer

KONTEKST: Osoba odgovorna za sigurnosnu zaštitu luke rukovodi službom zaduženom za sigurnosnu zaštitu luke.

VRELO KONTEKSTA: Pomorstvo: (serijska publikacija) / glavni urednik Mijo Biličić. Rijeka: Pomorski fakultet u Rijeci, 1999- .

osoba odgovorna za sigurnosnu zaštitu u brodarskome društvu

DEFINICIJA: osoba koju je odredilo brodarsko društvo radi osiguranja provedbe procjene sigurnosne zaštite broda, izrade i primjene plana sigurnosne zaštite broda te za vezu s osobama odgovornima za sigurnosnu zaštitu luke i časnikom odgovornim za sigurnosnu zaštitu broda

KRATICA - ENGLISKI: CSO

ENGLISKI: company security officer

osovina kormila

DEFINICIJA: osovina oko koje se okreće list kormila

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 4.3.

ENGLISKI: rudder axle

osovinica škopac

DEFINICIJA: osovina s navojem ili zaporom kojom se otvara ili zatvara škopac

ŽARGONIZAM: peran

ENGLISKI: shackle pin

TALIJANSKI: perno

oštećenje tereta

DEFINICIJA: smanjenje vrijednosti tereta zbog promjene njegova stanja ili kakvoće

VRELO DEFINICIJE: Stanković, P. Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 101.

ENGLISKI: deficiency; defect

otklon vjetra

DEFINICIJA: odstupanje smjera vjetra od smjera gradijentnoga vjetra

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 145.

ENGLISKI: wind deviation

NAPOMENA: Otklon vjetra prouzročen je trenjem zraka o podlogu u prizemnome sloju atmosfere.

otočje

DEFINICIJA: skupina ili niz otoka u moru i oceanu jednake geološke građe i postanka

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 1. 1972., 152.

DOPUŠTENI NAZIV: arhipelag

ENGLISKI: archipelago

TALIJANSKI: arcipelago

otpadanje

DEFINICIJA: promjena smjera plovidbe okretanjem pramca jedrilice od vjetra

VRELO DEFINICIJE: Ell, S. Sportsko jedrenje. Zagreb: Znanje, 2004., 19.

ŽARGONIZAM: pojanje

ENGLISKI: bearing away; bear away

KONTEKST: Otpadanje je akcija suprotna prihvaćanju i njome se od kursa pramcem u vjetar može doći do kursa s vjetrom u krmu. Da

bi otpadao, odnosno skretao od vjetrova, kormilar mora kormilo povući lagano prema sebi, a jedra otpuštati do ispravnog položaja.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.), 48.

otpisna polica

DEFINICIJA: polica kojom osiguranik ugovorom s osigurateljem osigurava sve svoje buduće pošiljke do unaprijed određenoga najvećeg iznosa

ENGLJSKI: floating policy

otpor trenja broda

SKRAĆENI NAZIV: otpor trenja
DEFINICIJA: zbroj svih sila suprotnih smjeru kretanja broda zbog priljublivanja čestica tekućine uz oplatu broda

VRELO DEFINICIJE: Buljan, I. Stabilnost broda. Zagreb: Školska knjiga, 1982., 83.

ENGLJSKI: ship's friction resistance

KONTEKST: Polazeći od osnovnog, da voda djeluje u svakoj točki površine trupa naprezanjem trenja i hidrodinamičkim tlakom, otpor se dijeli na otpor trenja i otpor tlaka.

VRELO KONTEKSTA: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 5. 1981., 634.

otpremnika potvrda

DEFINICIJA: potvrda koju otpremnik izdaje primatelju pošiljke na temelju zbirne teretnice

DOPUŠTENI NAZIV: špediterska potvrda

ENGLJSKI: certificate of shipment; shipping certificate

KONTEKST: Svojim vanjskim oblikom otpremničke potvrde nalik su na teretnicu, ali im nedostaje potpis broдача.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 221.

otpremnik

DEFINICIJA: pravna ili fizička osoba koja se obvezuje da radi prijevoza određene stvari sklapa u svoje ime i za račun nalogodavca ugovor o prijevozu i ostale uobičajene poslove i radnje u vezi s otpremom robe za što mu nalogodavac plaća odgovarajuću naknadu

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 122.

DOPUŠTENI NAZIV: špediter

ENGLJSKI: forwarding agent; freight forwarder

NJEMAČKI: Spediteur

FRANCUSKI: commissionnaire de transport

TALIJANSKI: spedizioniere

KONTEKST: Ako je ugovorom predviđeno, otpremnik može sklopiti ugovor o prijevozu i poduzimati druge radnje u ime i za račun nalogodavca. Otpremnik je dužan upozoriti nalogodavca na nedostatke u njegovu nalogu, osobito na one koje ga izlažu većim troškovima ili šteti.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 123.

NAPOMENA: Otpremnik organizira i ugovara prijevoz robe drugih osoba u zamjenu za naknadu koja

se obično obračunava zbrajajući postotak od vozarine i ostale troškove.

otvor za sipke terete

DEFINICIJA: palubni otvor kroz koji se dopunjuje i poravnava sipki teret
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 3.3.
ENGLISKI: trimming hatch

otvorena rebrenica

DEFINICIJA: rebrenica sastavljena od limova, profila i koljena
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.5.
ENGLISKI: bracket floor
KONTEKST: Otvorene rebrenice se izvode od rebara dna i proturebara spojenih za pokrov dvodna, a koje su koljenima spojena za hrptenicu, bočne nosače i bok broda (uzvoj).
VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.43.

otvoreno more

DEFINICIJA: dio oceana i mora daleko od obalnoga područja
VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 146.
ENGLISKI: open sea; high sea
NJEMAČKI: offene See; hohe See
FRANCUSKI: pleine mer; haute mer

ovlaštenje pomorca

DEFINICIJA: ovjera svjedodžbe o osposobljenosti pomorca prema Konvenciji IMO

VRELO DEFINICIJE: STCW - International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers, 1995.-2007., 5.

ENGLISKI: endorsement

KONTEKST: Ako uprava koja je priznala svjedodžbu povuče svoje ovlaštenje pomorcu iz disciplinskih razloga, dužna je o tim okolnostima obavijestiti potpisnicu koja je izdala svjedodžbu.

VRELO KONTEKSTA: STCW - International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers, 1995.-2007., 5.

NAPOMENA: Konvencija IMO koja se spominje u definiciji je skraćeni naziv za izvor definicije i konteksta pojma, tj. mrežno vrelo u bazi: STCW - International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers, 1978/1995/2010.

ovrha na brodu

DEFINICIJA: prisilno ostvarivanje utvrđenih zahtjeva posredovanjem sudova uređeno odredbama Pomorskoga zakonika

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 841.

ENGLISKI: execution on ships; enforcement

KONTEKST: Na ovrhu na brodu radi naplate novčane tražbine na odgovarajući će se način osobito primjenjivati odredbe Ovršnog zakona o ovrsi na nekretnini radi naplate novčanih tražbina, a na ovrhu radi predaje broda – odredbe Ovršnog zakona o ovrsi radi predaje određene pokretnine.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 841.

ovršne radnje

DEFINICIJA: zakonske mjere radi namirenja tražbina zabilježbom ovrhe u upisniku, utvrđivanjem vrijednosti broda ili broda u gradnji, prodajom broda ili broda u gradnji i namirenja ovrhovoditelja iz iznosa dobivenoga prodajom

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 853.

ENGLISKI: execution proceedings; distraintment proceedings

KONTEKST: Promjena vlasnika broda nakon zabilježbe ovrhe ne sprečava da se taj postupak nastavi protiv novoga vlasnika kao ovršenika. Sve ovršne radnje poduzete prije toga ostaju na snazi i novi vlasnik ne može u postupku poduzimati one radnje koje ne bi mogao poduzeti prijašnji vlasnik da do promjene vlasništva nije došlo.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 857.

ozeblina

DEFINICIJA: ozljeda prouzročena lokalnim djelovanjem hladnoće pri kojoj ne dolazi do smrzavanja dijelova tijela

ENGLISKI: chilblain

KONTEKST: Djelovanje hladnoće na tijelo može biti lokalno i opće.

Lokalna oštećenja hladnoćom su: a) oštećenja bez smrzavanja: 1) ozeblina, 2) imerzijsko stopalo b) oštećenja smrzavanjem: 3) smrztotine.

VRELO KONTEKSTA: Osposobljenost za pružanje medicinske skrbi na brodu D20: autorizirana predavanja. Rijeka: Visoka pomorska škola u Rijeci, 2001., 64.

NAPOMENA: Temperatura blizu ništice izaziva ozeblina, dok temperatura ispod ništice izaziva smrztotine.

ozljeda

DEFINICIJA: tjelesno oštećenje prouzročeno mehaničkim, kemijskim i drugim činiteljima

ENGLISKI: injury

KONTEKST: Ozljede glave mogu biti lake - krvni podljevi, površinske rane i potres mozga - i teške - prijelomi i krvarenja unutar lubanje, koji ugrožavaju život.

VRELO KONTEKSTA: Mulić, R.; Ropac, D. Medicina za pomorce. Zagreb: Medicinska naklada, 2002., 58.

oznaka duljine lanca

DEFINICIJA: uočljiva oznaka duljine ispuštenoga lanca

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.7.

ENGLISKI: chain mark

oznaka usamljene opasnosti

DEFINICIJA: oznaka koja se postavlja ili sidri na izdvojenoj opasnosti ili iznad izdvojene opasnosti manjih razmjera oko koje je plovna voda

VRELO DEFINICIJE: Kos, S.; Zorović, D.; Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 196.

PREDLOŽENI NAZIV: oznaka izdvojene opasnosti

ENGLISKI: isolated danger marks

KONTEKST: Oznaka usamljene opasnosti može se zaobići sa svih strana.

VRELO KONTEKSTA: Kos, S.; Zorović, D.; Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 197.

oznake nepoznate

DEFINICIJA: marginalna klauzula kojom se zapovjednik u teretnici ograđuje s obzirom na valjanost, potpunost ili

točnost oznaka na teretnici

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I.

Pomorsko pravo: knjiga 1. Split: Visoka pomorska škola Split, 2001., 93.

ENGLESKI: marks unknown

FRANCUSKI: marques inconnues

oznake sigurne vode

DEFINICIJA: oznake kojima se obilježavaju središnja linija i sredina kanala i oko njih se u krugu od 360° nalazi sigurna voda

VRELO DEFINICIJE: Kos, S.; Zorović, D.; Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 197.

ENGLESKI: safe water marks

KONTEKST: Oznaka sigurne vode izrađuje se u obliku kugle, stupa ili motke koji su obojeni okomitim crvenim i bijelim prugama.

VRELO KONTEKSTA: Kos, S.; Zorović, D.; Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 197.

oznake utvrđenoga plovidbenog smjera

DEFINICIJA: oznake koje pokazuju smjer kretanja unutar sustava odijeljenoga prometa

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 93.

DOPUŠTENI NAZIV: oznake utvrđenoga smjera plovidbe

ENGLESKI: established direction of traffic flow

oživljavanje

DEFINICIJA: postupak kojim se uspostavlja i održavaju vitalne funkcije disanja i cirkulacije krvi

DOPUŠTENI NAZIV: reanimacija

ENGLESKI: reanimation

KONTEKST: Prestanak disanja i rada srca zahtijeva primjenu umjetnog

disanja i masažu srca. Oživljavanje se provodi sve dok ne stigne liječnik, ili do prispjeća unesrećenog u bolnicu.

VRELO KONTEKSTA: Mulić, R.; Ropac, D. Medicina za pomorce. Zagreb: Medicinska naklada, 2002., 80.

palac

DEFINICIJA: tvrda drvena oblica okomito i nepomično usađena u razmu koja služi kao temelj za pokretanje čamca veslima

DOPUŠTENI NAZIV: škeram

ENGLESKI: rung

paluba

DEFINICIJA: konstrukcija opločenja sa strukturom koja se po širini proteže od boka do boka broda, po duljini najmanje u dva nepropusna prostora i pregrađuje brodski prostor po visini

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.5.

ENGLESKI: deck

KONTEKST: Izrezi u palubama trebaju biti eliptični, s glavnom osi u uzdužnom smjeru, gdje god je to moguće.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.123.

paluba čvrstoće

DEFINICIJA: najviša neprekinuta paluba koja se uključuje u proračun uzdužne čvrstoće broda

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.5.

ENGLESKI: strength deck

KONTEKST: Paluba čvrstoće se može

protezati od boka do boka broda ili se može sastojati od glavne palube i uzdignutog dijela (kovčega).

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.124.

paluba kaštela

DEFINICIJA: paluba nadgrađa na pramcu

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.7.

ENGLISKI: forecastle deck

KONTEKST: Valobran se ne smije ugrađivati na palubi kaštela radi zaštite pražnice ili poklopaca grotla.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.109.

NAPOMENA: Kad ima više paluba nadgrađa, nazivaju se prva, druga ili treća paluba kaštela, počevši od gornje palube.

paluba krmice

DEFINICIJA: paluba krmenoga nadgrađa

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.3.

DOPUŠTENI NAZIV: krmena paluba

ENGLISKI: poop deck

NAPOMENA: Ako ima više paluba krmenoga nadgrađa, nazivaju se prva, druga ili treća paluba krmice, počevši od gornje palube.

paluba nadgrađa

DEFINICIJA: paluba iznad gornje palube

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod:

Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.7.

ENGLISKI: superstructure deck
KONTEKST: Paluba ispod palube nadgrađa koja se promatra kao paluba čvrstoće mora imati iste dimenzije kao 2. paluba, a paluba ispod nje jednake dimenzije kao 3. paluba.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.36.

paluba nadvođa

DEFINICIJA: paluba do koje se računa nadvođe

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.12.

ENGLISKI: freeboard deck

KONTEKST: Ako je paluba nadvođa stepenasto prekinuta, a viši dio palube se proteže nad točkom na boku gdje se mjeri visina broda, ta se visina mora mjeriti do zamišljene crte nastale produljenjem nižeg dijela palube paralelno s višim dijelom.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 6.4.

NAPOMENA: Paluba nadvođa najčešće je gornja paluba.

palubica krmenoga pika

DEFINICIJA: palubica koja odozgo zatvara prostor krmenoga pika

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.4.

ENGLISKI: after peak flat

palubica pramčanoga pika

DEFINICIJA: palubica koja odozgo zatvara prostor pramčanoga pika
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.7.
ENGLISKI: fore peak flat

palubna kućica

DEFINICIJA: zatvorena nadgradnja na gornjoj palubi ili palubi nadgrađa koja je od boka udaljena više od četiri posto širine broda, a na vanjskim stijenama ima vrata, okna ili druge slične otvore
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.12.
ENGLISKI: deck house
KONTEKST: Ako po duljini broda postoje dva ili više nadgrađa ili palubnih kućica, za određivanje h (visine od ljetne vodne linije do gornjeg ruba opločenja palube najgornje palubne kućice), uzima se samo jedno nadgrađe ili palubna kućica promatranog reda, i to koje ima veću širinu.
VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 3.16.

palubna proveza

DEFINICIJA: krajnji bočni voj limova opločenja palube čvrstoće
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.5.
ENGLISKI: stringer plate
KONTEKST: Ako je debljina lima palube manja od debljine oplata, postavlja

se palubna proveza debljine jednake debljini oplata, a širine jednake visini završnog voja.
VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.37.

palubni protupožarni sustav

DEFINICIJA: osnovni sustav za gašenje požara na brodovima koji se sastoji od protupožarnih crpka, cjevovoda, hidranata, cijevi i mlaznica
VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 259.
ENGLISKI: deck fire-fighting system; deck fire-extinguishing system
KONTEKST: Palubni protupožarni sustav mora biti pripravan za brzo uključivanje te omogućavati automatsko pokretanje.
VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 259.

paralelni srednjak

DEFINICIJA: srednji dio broda jednakoga poprečnog presjeka po površini i obliku
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.12.
ENGLISKI: parallel midbody

parobrod

DEFINICIJA: brod pogonjen vodenom parom koja se dobiva iz kotlova na kruta ili tekuća goriva
DOPUŠTENI NAZIV: parni brod
ŽARGONIZAM: vapor
ENGLISKI: steamship
NJEMAČKI: Dampfschiff
FRANCUSKI: navire a vapeur; bateau a vepaur
TALIJANSKI: nave a vapore
NAPOMENA: Pogon može biti s

bočnim kotačima i lopaticama (prvotni oblik), propelerima ili turbinama. Prvi parobrod koji je plovidbom donosio dobit godine 1803. sagradio je (i patentirao 1809.) Amerikanac Robert Fulton. Godine 1858. u Puli je izgrađen ratni brod *Kaiser* s pogonom na jedra i paru. Godine 1871. izgrađen je prvi hrvatski parobrod *Hrvat* za potrebe parobrodarskoga društva u Senju, dug oko 35 metara, nosivosti 60 tona, s motorom od 30 konjskih snaga i brzinom 10 čvorova. Godine 1871. godine registriran je prvi parobrod male plovidbe u Rijeci, a 1882. godine pomorsko središte u Rijeci imalo je sedam parobroda organiziranih u društvo *Adria*.

pataka

DEFINICIJA: hrvatski trgovački i ratni jedrenjak široka i okrugloga trupa bez izraženih nadgrađa, duljine 15 metara i nosivosti od 150 do 315 tona, s dvama jarbolima i trima križnim jedrima na prednjemu jarbolu i jedrom pričvršćenim za sošnjak na krmnome jarbolu
NAPOMENA: Patake potječu još od 14. stoljeća, u Dubrovniku prednjače u 17. stoljeću, a prisutne su i u 18. stoljeću. Dubrovačka pataka bila je naoružana dvama većima i sa šest manjih topova.

patentno sidro

DEFINICIJA: sidro bez prečke i s pomičnim krakovima
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.6.
DOPUŠTENI NAZIV: Hallovo sidro
ENGLISKI: stockless anchor; Hall's anchor; patent anchor

paušalna vozarina

DEFINICIJA: jedinstveni vozarinski stav za prijevoz tereta kontejnerima koji se obračunava po jednome kontejneru za određenu relaciju
VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 213.
ENGLISKI: freight all kinds
NAPOMENA: Paušalna vozarina obračunava se bez obzira na stupanj iskorištenosti kontejnera.

pažnja urednoga broдача

DEFINICIJA: stupanj pozornosti koji se u suvremenim uvjetima može zahtijevati od prosječna broдача
VRELO DEFINICIJE: Stanković, P. Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 104.
DOPUŠTENI NAZIV: dužna pažnja
PREDLOŽENI NAZIV: pozornost urednoga broдача
ENGLISKI: due diligence
KONTEKST: Posljednjih godina sudovi u svijetu (a takav trend valja očekivati i u Hrvatskoj) očito postrožuju svoje kriterije pri ocjenjivanju dužne pažnje urednog broдача.
VRELO KONTEKSTA: Stanković, P. Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 104.
NAPOMENA: Pažnja urednoga broдача može se označiti kao pošteno, kompetentno i razborito nastojanje prijevoznika da ispuni svoju zakonsku obvezu. Zahtjev nije bezuvjetan nego razborit i uzima se u obzir pozornost srednje sposobnoga broдача.

pelig

DEFINICIJA: hrvatski trgovački jedrenjak duljine od 16 do 22 metra i nosivosti od 60 do 150

tona, s dvama jarbolima i oglavnim jedrom na prednjemu jarbolu i jedrom pričvršćenim za sošnjak na krmnome jarbolu

NAPOMENA: Pelig je služio za ribarenje i prijenos tereta na istočnoj obali Jadrana, a posada se sastojala od pet do šest mornara.

pelikan-kuka

DEFINICIJA: kuka u obliku pelikanova kljuna sa zaklopcem na oprugu za hvatanje i brzo otpuštanje konopa deblenjaka spinakera ili očica jedara
DOPUŠTENI NAZIV: pelikanska kuka
ENGLSKI: pelican hook

peljarenje

DEFINICIJA: vođenje plovnoga objekta i davanje savjeta zapovjedniku plovnoga objekta radi sigurne plovidbe u lukama, tjesnacima i drugim područjima unutarnjih morskih voda i teritorijalnoga mora
VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 68.

DOPUŠTENI NAZIV: pilotaža

ENGLSKI: pilotage

KONTEKST: Peljarenje plovnog objekta, bez obzira je li obvezno ili nije, ne oslobađa zapovjednika broda dužnosti upravljanja plovidbom i manevriranjem plovnim objektom te odgovornosti koje iz toga nastaju.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 73.

peljarska brodica

DEFINICIJA: brodica koja služi za prijevoz peljara do broda u dolasku i s broda u odlasku

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 1. 1972., 608.

DOPUŠTENI NAZIV: pilotski brod

ŽARGONIZAM: pilotina

ENGLSKI: pilot boat; pilot vessel

peljarska tehnika

DEFINICIJA: tehnika koja omogućuje nadgledanje kretanja broda po planiranome putu na jednostavan i brz način

ENGLSKI: pilotage technique

NAPOMENA: Peljarska tehnika ne određuje položaj broda.

peljarski brod

DEFINICIJA: specijalni brod za prijevoz peljara do brodova koji se koriste peljarskim uslugama

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.5.

ŽARGONIZAM: pilotina

ENGLSKI: pilot boat; pilot ship

periodični vjetar

DEFINICIJA: vjetar koji se pojavljuje u pravilnim vremenskim razmacima i/ili pravilno mijenja smjer i brzinu

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 149.

ENGLSKI: periodic wind

peta jarbola

DEFINICIJA: okov na dnu jarbola kojim on nasjeda na palubu ili kobilicu

ENGLSKI: mast foot

TALIJSKI: piede d'albero

peta statve

DEFINICIJA: produžetak krmene statve u liniji s kobilicom koji služi kao donji oslonac kormilu

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod:

Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.4.

ENGLISKI: solepiece

KONTEKST: Sila u osloncima za kormila s dva oslonca uzima se otprilike kao $B1 = CR/2$, uz zanemarivanje elastičnosti pete statve.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.62.

piratstvo

DEFINICIJA: dolazak ili pokušaj ulaska na brod s namjerom pljačkanja ili drugih oblika kriminala uz uporabu sile pri provedbi takva čina

DOPUŠTENI NAZIV: morsko razbojništvo

NEPREPORUČENI NAZIV: piraterija

ENGLISKI: piracy

POVEZNICA: <http://www.pravst.hr/zbornik.php?p=34&s=296>

pismo spremnosti

DEFINICIJA: pismena obavijest kojom zapovjednik broda izvješćuje krcatelja da je brod spreman za ukrcavanje tereta

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 472.

ENGLISKI: notice of readiness

KONTEKST: Zapovjednik broda može predati pismo spremnosti ako je brod spreman za ukrcavanje, a nalazi se na mjestu u luci prema članku 465., 466., 468. i 469. ovoga Zakonika ako je dobio prethodna odobrenja za promet s kopnom i za ukrcavanje i ako su obavljene druge radnje koje omogućuju ukrcavanje tereta u brod.

pjena vala

SKRAĆENI NAZIV: pjena

DEFINICIJA: smjesa vode i zraka koja nastaje kada vjetar razbije krijeste vala

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i

višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 151.

NEPREPORUČENI NAZIV: morska prašina

ŽARGONIZAM: stiva

ENGLISKI: whitecup

plaćanje uz predočenje isprava

DEFINICIJA: uvjet plaćanja robe ili usluga prema kojemu prodavatelj robe ili davatelj usluge mora predočiti ugovorom predviđene isprave kao dokaz da je isporučio ugovorenu robu ili obavio ugovorenu uslugu

ENGLISKI: payment against documents

plan sigurnosne zaštite broda

DEFINICIJA: plan mjera na brodu kojima se uređuje zaštita osoba na brodu, tereta, brodskih zaliha i broda od događaja koji ugrožavaju sigurnost ili od sigurnosnih prijetnji

KRATICA - ENGLISKI: SSP

KRATICA - MEĐUNARODNA: SSP

ENGLISKI: ship security plan

KONTEKST: Plan sigurnosne zaštite broda mora biti zaštićen od neovlaštenog pristupa ili otkrivanja.

VRELO KONTEKSTA: Pomorstvo: (serijska publikacija) / glavni urednik Mijo Biličić. Rijeka: Pomorski fakultet u Rijeci, 1999- .

plan sigurnosne zaštite luke

DEFINICIJA: plan mjera kojima se uređuje zaštita luke, brodova, osoba, tereta i brodskih zaliha unutar područja luke od događaja koji ugrožavaju sigurnost

KRATICA - ENGLISKI: PFSP

KRATICA - MEĐUNARODNA: PFSP

ENGLISKI: port facility security plan

KONTEKST: Plan sigurnosne zaštite luke izrađuje se na temelju procjene sigurnosne zaštite.

planiranje plovidbe

DEFINICIJA: mjere i postupci koji će se uvesti na određenome području radi uspostave i održavanja pomorskoga prometa sa zadovoljavajućim stupnjem sigurnosti plovidbe i zaštite okoliša

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 4.

DOPUŠTENI NAZIV: planiranje prometa

ENGLESKI: vessel traffic planning

KONTEKST: Planiranje plovidbe određenim područjem, primjena i nadzor poštivanja prihvaćenih mjera i postupaka dužnost je obalne države.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 4.

planiranje putovanja

DEFINICIJA: odlučivanje o načinu provedbe putovanja na temelju dostupnih podataka prije započinjanja putovanja

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 3.

ENGLESKI: passage planning

platforma u skladištu

DEFINICIJA: djelomična paluba koja dijeli skladišni prostor po visini

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.6.

DOPUŠTENI NAZIV: skladišna platforma
ENGLESKI: hold platform

plivaričar

DEFINICIJA: brod za lov plivaričom

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod:

Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.7.

ENGLESKI: purse seiner

plosna kobilica

DEFINICIJA: središnji voj oplate dna

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.5.

ENGLESKI: keel plate

KONTEKST: Kod brodova s grednom kobilicom debljina dokobiličnog voja mora biti debljine kao lim plosne kobilice.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.33.

plov

DEFINICIJA: jedno natjecanje jedrilicama tijekom jedriličarske regate

VRELO DEFINICIJE: Pravila jedriličarskih natjecanja: (regatna pravila). Split: Hrvatski jedriličarski savez, 2009.-2012., 48.

ENGLESKI: race

KONTEKST: Preostalo je još jedno jedrenje koje je odlučivalo kojih će deset jedriličara ući u plov za odličja.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.), 111.

NAPOMENA: Jedriličarska se regata sastoji od nekoliko plovova tijekom jednoga ili (češće) više dana. Svaka jedrilica na kraju odbacuje plov u kojemu je ostvarila najlošiji rezultat.

plovac

DEFINICIJA: pomični morski led promjenjiva oblika

DOPUŠTENI NAZIV: led plovac
ENGLJSKI: pack-ice
NJEMAČKI: Packeis; Schraubeneis

plovidbena služba

DEFINICIJA: vrijeme službe pomorca na brodu u službi pripravnika ili časnika straže potrebno za pristupanje ispitima za stjecanje neke od svjedodžaba o osposobljenosti pomorca

VRELO DEFINICIJE: STCW - International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers, 1995.-2007., 11.

ENGLJSKI: seagoing service; sea service

KONTEKST: Stalna stručna osposobljenost, kako je propisana pravilom I/11, uspostavlja se potvrdom plovidbene službe i obavljanjem djelatnosti primjerenih izdanoj svjedodžbi tijekom razdoblja od najmanje ukupno dvanaest mjeseci tijekom prethodnih pet godina.

VRELO KONTEKSTA: STCW - International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers, 1995.-2007., 25.

plovidbeni pravac za brodove dubokoga gaza

DEFINICIJA: plovidbeni pravac utvrđenih granica unutar kojih je dobro istraženo dno i nema smetnji za plovidbu do navedene dubine

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 94.

ENGLJSKI: deep water route

KONTEKST: Pri uspostavljanju plovidbenih smjerova za brodove dubokoga gaza potrebno je voditi računa o označavanju mjesta

gdje se mijenja smjer plovidbe i o označavanju mjesta na kojima je dubina mora manja od najmanje dubine plovidbenog smjera za brodove duboka gaza.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 99.

plovidbeni put

DEFINICIJA: dio plovnoga puta kojim plovi objekt stvarno plovi

ENGLJSKI: fairway

KONTEKST: U sustavu odijeljenog prometa, brodovi su dužni upotrebljavati određene plovidbene putove, a obalna država (ili države) brinuti o sigurnosti cjelokupnoga plovnog puta što podrazumijeva plovi put u širem značenju od plovidbenog puta.

plovidbeni put najmanje udaljenosti

DEFINICIJA: plovidbeni put na kojemu je cilj da brod između luke polaska i odredišta plovi najkraćim putom

KRATICA - ENGLJSKI: LDR

ENGLJSKI: least distance route

KONTEKST: Za funkciju cilja najčešće se izabire jedan od sljedećih: plovidbeni put najmanje udaljenosti, plovidbeni put s najmanjim vremenom plovidbe, plovidbeni put s najmanjim potroškom goriva, plovidbeni put koji omogućava najmanje troškove.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 151.

plovidbeni put s najmanjim potroškom goriva

DEFINICIJA: plovidbeni put na kojemu je cilj da brod između luke polaska i odredišta potroši najmanju količinu goriva

KRATICA - ENGLJSKI: MFR

ENGLISKI: minimum fuel route
KONTEKST: Za funkciju cilja najčešće se izabire jedan od sljedećih: plovidbeni put najmanje udaljenosti, plovidbeni put s najmanjim vremenom plovidbe, plovidbeni put s najmanjim potroškom goriva, plovidbeni put koji omogućava najmanje troškove.
VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 151.

plovidbeni put s najmanjim troškovima

DEFINICIJA: plovidbeni put na kojemu je cilj da brod između luke polaska i odredišta plovi tako da su ukupni troškovi putovanja najmanji
KRATICA - ENGLISKI: MCR
ENGLISKI: minimum cost route
KONTEKST: Za funkciju cilja najčešće se izabire jedan od sljedećih: plovidbeni put najmanje udaljenosti, plovidbeni put s najmanjim vremenom plovidbe, plovidbeni put s najmanjim potroškom goriva, plovidbeni put koji omogućava najmanje troškove.
VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 151.

plovidbeni put s najmanjim vremenom plovidbe

DEFINICIJA: plovidbeni put na kojemu je cilj da brod između luke polaska i odredišta plovi u najkraćemu vremenu
KRATICA - ENGLISKI: MTR
ENGLISKI: minimum time route
KONTEKST: Za funkciju cilja najčešće se izabire jedan od sljedećih: plovidbeni put najmanje udaljenosti, plovidbeni put s najmanjim vremenom plovidbe, plovidbeni put s najmanjim

potroškom goriva, plovidbeni put koji omogućava najmanje troškove.
VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 151.

plovidbeni red

DEFINICIJA: objavljeni redoslijed dnevnih, tjednih ili mjesečnih polazaka teretnih i putničkih brodova u linijskoj plovidbi iz jedne luke
DOPUŠTENI NAZIV: red plovidbe; red vožnje
ŽARGONIZAM: sailing lista
ENGLISKI: sailing list; sailing schedule

plovidbeni smjer

DEFINICIJA: plovni put u kojemu se jednosmjerno prometuje unutar sustava odijeljenoga prometa
VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 93.
ENGLISKI: traffic lane
KONTEKST: Odvajanje se provodi tako da se između dvaju suprotnih ili skoro suprotnih plovidbenih smjerova (Traffic lane) u kojima se obavlja jednosmjerni promet, uspostavlja područje ili crta odvajanja (Separation zone or line).
VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 93.

plovni objekt

DEFINICIJA: objekt za plovidbu morem
VRELO DEFINICIJE: Pomorstvo: (serijska publikacija) / glavni urednik Mijo Biličić. Rijeka: Pomorski fakultet u Rijeci, 1999-., 1.
ENGLISKI: waterborne craft
KONTEKST: Brod može biti putnički, teretni, tehnički plovni objekt, ribarski, javni ili znanstvenoistraživački.
VRELO KONTEKSTA: Pomorstvo: (serijska

publikacija) / glavni urednik Mijo Biličić. Rijeka: Pomorski fakultet u Rijeci, 1999-. , 2.

plovni objekt unutarnje plovidbe

DEFINICIJA: plovni objekt s vlastitim porivnim strojnim uređajem ili bez njega koji svoju namjenu ostvaruje u unutarnjim plovnim putovima

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.3.

DOPUŠTENI NAZIV: ploveći objekt unutarnje plovidbe

ENGLISKI: inland waterway unit

plovni put

DEFINICIJA: morski pojas dovoljno dubok i širok za sigurnu plovidbu plovnoga objekta

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009.

NEPREPORUČENI NAZIV: plovidbeni put

ENGLISKI: navigable waterway

KONTEKST: Objekti sigurnosti plovidbe na plovnim putovima u unutarnjim morskim vodama i u teritorijalnom moru Republike Hrvatske jesu: svjetionici, obalna svjetla, plutače i druge oznake, signalne postaje i radiopostaje, optički, zvučni, električni, elektronski, radarski i drugi uređaji za sigurnu plovidbu.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 50.

NAPOMENA: Plovni put u pravilu je označen.

plutajuće skladište

DEFINICIJA: plutajući objekt namijenjen i opremljen za skladištenje tekućih, krutih ili rasutih tereta

VRELO DEFINICIJE: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 9.

ENGLISKI: floating storage

NAPOMENA: Plutajuće skladište stalno je usidreno i privezano, bez vlastitoga porivnog sustava.

plutajući dimni signal

DEFINICIJA: pirotehničko sredstvo kojim se izbacuje dim jarke boje za poziv upomoć i privlačenje pozornosti

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 139.

DOPUŠTENI NAZIV: dimni signal

ENGLISKI: floating smoke signal; smoke signal

KONTEKST: Plutajući dimni signal ne može se ugasisi kratkotrajnim uranjanjem u vodu, a pri paljenju ne reagira eksplozivno.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 139.

plutajući dok

DEFINICIJA: plutajući objekt izgrađen i opremljen za dizanje plovnih objekata iz mora i njihovo spuštanje u more

VRELO DEFINICIJE: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 9.

DOPUŠTENI NAZIV: plovni dok

ENGLISKI: floating dock

NAPOMENA: Plutajući dok stalno je usidren i privezan, bez vlastitoga porivnog sustava.

plutajući hotel

DEFINICIJA: specijalni brod usidren u luci i služi u ugostiteljske svrhe

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 1. 1972., 608.

DOPUŠTENI NAZIV: brod hotel

NEPREPORUČENI NAZIV: botel

ENGLESKI: boat hotel

POVEZNICA: <http://newsletter.kvarner.hr/Home.aspx?PageID=17&newsId=632>

plutajući led

DEFINICIJA: led koji pluta na vodi

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 153.

ENGLESKI: floating ice

plutajući objekt

DEFINICIJA: pomorski objekt stalno privezan ili usidren na moru koji nije namijenjen za plovidbu

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 4.

ENGLESKI: floating object

pljuskača

DEFINICIJA: propusna pregrada s otvorima koja dijeli unutarnji prostor tanka

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.6.

ENGLESKI: wash bulkhead

KONTEKST: Ukupna površina otvora na pljuskači ne smije biti manja od 5% niti treba biti veća od 10% površine pljuskače.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.59.

po predaji

DEFINICIJA: klauzula u ugovoru o prijevozu ili teretnici kojom se isplata vozarine ili drugih troškova uvjetuje predajom tereta

ENGLESKI: on delivery

početna metacentarska visina

DEFINICIJA: udaljenost između početnoga poprečnog metacentra i sustavnoga težišta broda

ENGLESKI: initial metacentric height

početna poprečna stabilnost

DEFINICIJA: poprečna stabilnost broda pri početnim kutovima nagiba pri kojima ne dolazi do promjene položaja točke metacentra ili je promjena zanemariva

NEPREPORUČENI NAZIV: početni poprečni stabilitet

ENGLESKI: initial transverse stability

KONTEKST: Početna poprečna stabilnost je ona što je brod ima pri vrlo malim kutovima nagiba, približno do 10 ili 12 stupnjeva bočnog nagiba.

VRELO KONTEKSTA: Buljan, I. Stabilnost broda. Zagreb: Školska knjiga, 1982., 10.

NAPOMENA: Kutovi su nagiba najčešće do deset ili najviše dvanaest stupnjeva.

početni događaj

DEFINICIJA: događaj koji može prouzročiti izvanredni događaj ili pomorsku nezgodu

ENGLESKI: initial event

početni poprečni metacentar

DEFINICIJA: točka poprečnoga metacentra pri početnim kutovima nagiba koja se nalazi na simetrali broda ili neposredno uz nju

VRELO DEFINICIJE: Buljan, I. Manevriranje brodom. Zagreb: Školska knjiga, 1980., 8.

DOPUŠTENI NAZIV: početni poprečni metacentar

ENGLESKI: initial transverse metacentre

početno izvješće

DEFINICIJA: izvješće koje plovni objekt predaje službi VTS pri uplovljavanju u područje njezine nadležnosti

ENGLESKI: initial report

KONTEKST: Vrste izvješća su: početno izvješće, izvješće o položaju, izvješće o skretanju i završno izvješće.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 113.

podigač deblenjaka spinakera

DEFINICIJA: uže za podizanje deblenjaka spinakera

DOPUŠTENI NAZIV: deblenjača; podigač deblenjaka špinakera

ŽARGONIZAM: gindac tanguna; podigač tanguna; gondolijera

ENGLESKI: topping lift; uphaul

podigač jedra

DEFINICIJA: konop ili čelično uže za podizanje i namještanje jedara

VRELO DEFINICIJE: Ell, S. Sportsko jedrenje. Zagreb: Znanje, 2004., 95.

ŽARGONIZAM: gindac jedra

ENGLESKI: halyard; halliard; halyard gear; jeer; fall

podigač lanca

DEFINICIJA: vratilo ili bubanj na sidrenome vitlu s nazupčenim udubljenjima za hvatanje karika lanca

DOPUŠTENI NAZIV: lančano kolo

ŽARGONIZAM: barbotin

ENGLESKI: cable lifter; chain pulley; gipsy

TALIJANSKI: rocchetto di falchetta

podmornica

DEFINICIJA: plovni objekt za kretanje u potpuno zaronjenome stanju

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod:

Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.8.

ENGLESKI: submarine

podmornica tanker

DEFINICIJA: podmornica za podmorski prijevoz tekućih tereta u razlivenome stanju

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.9.

ENGLESKI: submarine tanker

podrtina

DEFINICIJA: potonuli ili nasukani plovni objekt ili njegov ostatak koji je napustila posada i više ne može ploviti

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 132.

DOPUŠTENI NAZIV: olupina

ENGLESKI: wreck

NJEMAČKI: Wrack

FRANCUSKI: epave

TALIJANSKI: carcassa; nave naufragata

KONTEKST: Vlasnik broda u međunarodnoj plovidbi bruto tonaže veće od 300 upisanog u upisnik brodova u Republici Hrvatskoj dužan je održavati na snazi osiguranje ili drugo financijsko jamstvo kao što je garancija banke ili slične financijske institucije, radi pokrića troškova lociranja, označavanja i uklanjanja podrtine.
VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 145.

NAPOMENA: Podrtina nastala nakon pomorske nezgode jest:

- a) potonuli ili nasukani brod, ili
- b) bilo koji dio potonuloga ili nasukanoga broda, uključujući svaki predmet koji se nalazi ili se nalazio

na tome brodu, ili
 c) svaki predmet koji je nestao u moru s broda i koji je nasukan, potonuo ili ostavljen da pluta, ili
 d) brod koji će uskoro potonuti ili se nasukati, ili se to opravdano može očekivati ako još nisu poduzete učinkovite mjere radi pomoći brodu ili bilo kojoj imovini u opasnosti.

područja koja treba izbjegavati

DEFINICIJA: područja unutar utvrđenih granica u kojima je plovidba posebno opasna

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 94.

ENGLESKI: area to be avoided

KONTEKST: Područja koja treba izbjegavati se uspostavljaju u područjima u kojima je izuzetno važno spriječiti nezgode i koje trebaju izbjegavati svi brodovi ili brodovi određene grupe.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 94.

NAPOMENA: Područjima koja treba izbjegavati iznimno je važno ne ploviti zbog sprečavanja pomorskih nesreća.

područje niskoga tlaka

DEFINICIJA: predio u kojemu je tlak zraka niži nego u okolini na istoj nadmorskoj visini

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 154.

ENGLESKI: low pressure area

NJEMAČKI: Tiefdruckzone

FRANCUSKI: zone de dépression

područje odvajanja

DEFINICIJA: područje koje se utvrđuje unutar sustava odijeljenoga

prometa kako bi se odvojio promet između dvaju suprotnih plovidbenih smjerova

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 93.

ENGLESKI: separation zone

područje plovidbe

DEFINICIJA: područje kojim brod određene kategorije smije ploviti
DOPUŠTENI NAZIV: kategorija plovidbe
ENGLESKI: area of navigation

područje povećanoga opreza

DEFINICIJA: područje utvrđenih granica unutar kojih brodovi trebaju ploviti povećanim oprezom

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 93.

ENGLESKI: precautionary area

KONTEKST: Područje povećanoga opreza najčešće se uspostavlja u blizini luka u kojima postoji gust promet u različitim smjerovima.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 93.

područje priobalnoga prometa

DEFINICIJA: područje između priobalne crte sustava odijeljenoga prometa i obalnoga ruba

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 93.

ENGLESKI: inshore traffic zone

KONTEKST: U području priobalnoga prometa dozvoljen je u pravilu dvosmjernan promet brodova.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 93.

područje visokoga tlaka

DEFINICIJA: predio u kojemu je tlak zraka viši nego u okolini na istoj

nadmorskoj visini

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 155.

ENGLESKI: high pressure area

NJEMAČKI: Hochdruckzone

FRANCUSKI: zone de haute pression

poduzetnik mješovitoga prijevoza

DEFINICIJA: osoba koja u svoje ime ili preko druge osobe koja radi u njegovo ime sklopi ugovor o mješovitome prijevozu i koja kao nositelj posla preuzima odgovornost za ispunjenje ugovora

VRELO DEFINICIJE: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 277.

DOPUŠTENI NAZIV: poduzetnik multimodalnoga prijevoza

KRATICA - ENGLESKI: MTO

ENGLESKI: multimodal transport operator; combined transport operator

KONTEKST: Prijevoznu obvezu poduzetnik mješovitog prijevoza može u cjelini obaviti sam svojim transportnim sredstvima ili se, radi izvršenja te obveze, potpuno ili djelomično može poslužiti uslugama drugih samostalnih prijevoznika.

VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 277.

NAPOMENA: Poduzetnik mješovitoga prijevoza nositelj je prijevoznoga posla, što znači da nije tek zastupnik u ime pošiljatelja ili prijevoznika koji sudjeluju u mješovitome prijevozu.

poduzetnik nuklearnoga broda

DEFINICIJA: osoba koju je država ovlastila da iskorištava nuklearni brod

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 824.

ENGLESKI: nuclear ship operator

KONTEKST: Za nuklearnu štetu isključivo odgovara poduzetnik nuklearnog broda.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 825.

NAPOMENA: Poduzetnik nuklearnoga broda također može biti sama država koja iskorištava nuklearni brod.

podveza

DEFINICIJA: uzdužni nosač palube

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.6.

ENGLESKI: deck girder

KONTEKST: Ako se sponje spajaju podvezama i podvezama grotla značajne krutosti, vezu je potrebno izvesti s koljenima.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.51.

pogodni radni dani

DEFINICIJA: radni dani koji se u stojnicama računaju neprekidno po kalendaru osim nedjelja, državnih praznika i blagdana kada se u luci ne radi te razdoblja u kojemu se zbog vremenskih neprilika nije mogao ukrcavati ili iskrcavati teret

ENGLESKI: weather permitting working days

pokazivač vjetrova

DEFINICIJA: končić ili vrpca od lakoga materijala za pokazivanje smjera vjetrova

ŽARGONIZAM: muštravenat; moštravent

ENGLESKI: dog vane

NAPOMENA: Pokazivač vjetra postavljen je na priponama ili na jedrima.

poklopac grotla

DEFINICIJA: poklopac s uređajem za nepropusno zatvaranje grotla na izloženoj palubi

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.15.

ENGLESKI: hatch cover; weather deck hatch cover

KONTEKST: Guma za brtvljenje poklopaca grotala mora biti elastična, čvrsta, dovoljno tvrda i vremenski nepropusna.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 3.42.

pokrov dvodna

DEFINICIJA: nepropusno opločenje i struktura gornjega dijela dvodna

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.5.

ENGLESKI: tank top

KONTEKST: Kod brodova s jednostrukim trupom pokrov dvodna se proteže do bokova broda, tako da štiti uzvojni voj.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 41 (dio 2).

pokus nagiba

DEFINICIJA: ispitivanje kojim se određuje položaj težišta broda

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.11.

DOPUŠTENI NAZIV: pokus nakretanja

ENGLESKI: inclining experiment

KONTEKST: Vaganje se mora obaviti uoči izvedbe pokusa nagiba da se osigura točnost izmjerenih težina.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 4.9.

NAPOMENA: Pokus nagiba obično se obavlja opremljenim praznim brodom.

pokusna plovidba

DEFINICIJA: ispitivanje broda u plovidbi prije primopredaje radi utvrđivanja ispravnosti rada strojeva i uređaja, broda kao cjeline te utvrđivanja eksploatacijskih svojstava broda prije izdavanja temeljnih svjedodžba i prije predaje vlasniku

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.11.

DOPUŠTENI NAZIV: probna vožnja

ENGLESKI: trial trip; trial navigation; speed trials

KONTEKST: Pregled broda radi utvrđivanja njegove sposobnosti za obavljanje pokusne plovidbe je obavezan pregled kojemu podliježe brod prije polaska na pokusnu plovidbu.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 23.

NAPOMENA: Definicija iz Brodograđevnoga nazivlja (1995.) dopunjena je dijelom definicije iz Pomorskoga zakonika (2004.-2009.).

polagač cjevovoda

DEFINICIJA: specijalni brod za polaganje podmorskih cjevovoda

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik

K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.6.

ENGLISKI: pipe laying vessel

polagač kabela

DEFINICIJA: specijalni brod za polaganje podmorskih kabela

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.6.

ENGLISKI: cable layer

polica na putovanje

DEFINICIJA: polica osiguranja koja pokriva osigurane rizike samo tijekom putovanja broda između pojedinih luka

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 147.

ENGLISKI: voyage policy

polica na vrijeme

DEFINICIJA: polica osiguranja koja pokriva osigurane rizike za unaprijed određeno vrijeme najma ili zakupa broda

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 147.

ENGLISKI: time policy

polica pomorskoga osiguranja

DEFINICIJA: polica za osiguranje imovine izložene pomorskim rizicima

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 407.

ENGLISKI: insurance policy

polica rizika gradnje

DEFINICIJA: polica kojom se osiguravaju rizici gradnje broda od polaganja kobilice do primopredaje naručitelju gradnje

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 147.

ENGLISKI: institute clauses for builders risks

policijski brod

DEFINICIJA: specijalni brod u službi državnih organa sigurnosti za obavljanje službe na kraćim rutama

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.5.

ENGLISKI: police boat

položaj opasne blizine

DEFINICIJA: najmanja udaljenost između brodova pri kojoj je manevriranjem samo jednoga broda moguće izbjeći sudar

ENGLISKI: close-quarters situation
KONTEKST: Ako ima dovoljno prostora za manevriranje, samo promjena kursa može biti veoma uspješnom radnjom da se izbjegne položaj opasne blizine, uz uvjet da se učini u pravo vrijeme, da je izrazita i da ne dovede brod u položaj opasnih blizina u odnosu prema ostalim brodovima.

VRELO KONTEKSTA: Sjekavica, I.; Kačić, H. Pravila o izbjegavanju sudara na moru. Zagreb: Školska knjiga, 1983., 23.

polubalansno kormilo

DEFINICIJA: kormilo u kojemu gornji dio djeluje kao obično, a donji kao balansno kormilo

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno

nazivlje / glavni i odgovorni urednik
K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod:
Hrvatsko brodograđevno društvo,
1995., 4.3.

ENGLJSKI: semi-balanced rudder

poluga poprečne stabilnosti

DEFINICIJA: horizontalna udaljenost između okomica na kojima djeluju sila uzgona i sila istisnine broda pri nagibu broda oko uzdužne osi
VRELO DEFINICIJE: Buljan, I. Stabilnost broda. Zagreb: Školska knjiga, 1982., 8.

DOPUŠTENI NAZIV: poluga uspravljanja

ENGLJSKI: arm of transverse stability

KONTEKST: Prema tome, pri većim kutevima nagiba kao mjerilo stabilnosti služi poluga poprečne stabilnosti GH.

VRELO KONTEKSTA: Buljan, I. Stabilnost broda. Zagreb: Školska knjiga, 1982., 42.

FORMULA: $GH = S - KGV * \sin fi$

poluga uzdužne stabilnosti

DEFINICIJA: horizontalna udaljenost između okomica na kojima djeluju sila uzgona i sila istisnine broda pri nagibu broda oko poprečne osi

DOPUŠTENI NAZIV: poluga trima

NEPREPORUČENI NAZIV: poluga uzdužnog stabiliteta

ENGLJSKI: arm of longitudinal stability

KONTEKST: I je poluga uzdužne stabilnosti, horizontalna udaljenost između točaka G i B.

VRELO KONTEKSTA: Vademecum maritimus: podsjetnik pomorcima. Rijeka: Pomorski fakultet, 2002., 116.

poluga zakretanja broda

DEFINICIJA: udaljenost od hvatišta sile zakretanja broda do točke okretišta broda

ENGLJSKI: turning lever

polukruto čelično uže

DEFINICIJA: čelično uže koje čini šest strukova po dvanaest ili devetnaest žica uvijenih udesno

VRELO DEFINICIJE: Simović, A. I. Mornarske vještine. Zagreb: Školska knjiga, 1980., 36.

NEPREPORUČENI NAZIV: polukruto čelik-čelo

ŽARGONIZAM: polutvrdo kajudifero

ENGLJSKI: semisolid wire rope

NAPOMENA: Polukruta čelična užad upotrebljava se za tegalj, vez broda, prekraj tereta i sl.

poluviseće kormilo

DEFINICIJA: list kormila uležišten na gornjemu dijelu lista kormila s pomoću štenca kormila

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.3.

ENGLJSKI: semi-spade rudder

KONTEKST: Za kormila koja se oslanjaju na petu statve ili na nosač poluvisećeg kormila u proračun se uzima elastično popuštanje tih oslonaca.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 3.7.

pomična kobilica

DEFINICIJA: kobilica u sportskim jedrilicama koja se može izvlačiti i uvlačiti

ŽARGONIZAM: centarbot

ENGLJSKI: centreboard; centerboard

TALIJSKI: deriva

NAPOMENA: Upotrebom pomične kobilice povećava se bočni otpor pri kretanju jedrilice.

pomična oputa

DEFINICIJA: oputa kojom se podižu i ugađaju jedra

VRELO DEFINICIJE: Ell, S. Sportsko jedrenje. Zagreb: Znanje, 2004., 17.

DOPUŠTENI NAZIV: pokretna oputa
ZASTARJELI NAZIV: vrv

NEPREPORUČENI NAZIV: leteća oputa

ŽARGONIZAM: živa oputa

ENGLESKI: running rigging

KONTEKST: Pomična, živa ili leteća oputa obuhvaća uglavnom konope, gindace ili podigače jedra, uzde ili škote, i razne druge pritege ili podveze.

VRELO KONTEKSTA: Delić, S. Oprema krstaša. Zagreb: Fabra press, 2008., 7.

NAPOMENA: Na teretnim brodovima pomičnu oputu čine konopi i čelična užad s koloturnicima za upravljanje krakom samarice.

pomični odobalni objekt za bušenje podmorja

DEFINICIJA: samopodizni, uronjivi ili poluuronjivi tehnički plutajući objekt za iskorištavanje podmorskih prirodnih energetske zaliha

VRELO DEFINICIJE: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006.

KRATICA - ENGLESKI: MODU

ENGLESKI: mobile offshore drilling units

KONTEKST: Pomični odobalni objekti za bušenje mogu se koristiti za bušenje, proizvodnju, preradu, skladištenje, krcanje nafte ili plina i smještaj osoba.

NAPOMENA: Pomični odobalni objekt za bušenje podmorja upotrebljava se za istraživanje ili iskorištavanje zaliha na dnu mora kao što su tekući ili plinoviti ugljikovodici, sumpor, sol itd.

pomično stražnje leto

DEFINICIJA: stražnje leto s koloturnikom s konopom na

donjemu dijelu

VRELO DEFINICIJE: Delić, S. Oprema krstaša. Zagreb: Fabra press, 2008., 21.

DOPUŠTENI NAZIV: pomična zaputka

ŽARGONIZAM: patarac

ENGLESKI: running backstay

NAPOMENA: Koloturnik s konopom služi za zatezanje i popuštanje stražnjega leta.

pomoćna podmornica

DEFINICIJA: vojna podmornica za izvođenje specijalnih zadataka ratne mornarice

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.8.

ENGLESKI: auxiliary submarine

NAPOMENA: Specijalne zadatke pomoćne podmornice često su i neborbene zadatke.

pomoćna razina

DEFINICIJA: razina odgovornosti za obavljanje dodijeljenih zadataka, dužnosti ili odgovornosti na pomorskome brodu pod vodstvom osobe na radnoj ili upravljačkoj razini

VRELO DEFINICIJE: STCW - International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers, 1995.-2007., 4.

ENGLESKI: support level

KONTEKST: Svaki član posade koji čini dio plovidbene straže na pomorskom brodu od 500 BT ili većem mora dokazati svoju sposobnost obavljanja navigacije na pomoćnoj razini.

VRELO KONTEKSTA: STCW - International Convention on Standards of

Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers, 1995.-2007., 78.

pomoćni ratni brod

DEFINICIJA: ratni brod za materijalno i tehničko osiguranje borbenih i svakodnevnih aktivnosti ratnih brodova na moru, u lukama i sidrištima

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.8.

ENGLISKI: auxiliary war ship

pomorska knjižica

DEFINICIJA: isprava kojom se pomorac ovlašćuje da bude član posade broda u međunarodnoj plovidbi

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 137.

ŽARGONIZAM: matrikula

ENGLISKI: seaman's book; discharge book

KONTEKST: Pomorska knjižica izdana od nadležne lučke kapetanije, služi i kao putna isprava (putovnica) i ovlašćuje osobu da bude član posade broda koji plovi u inozemstvo te da putuje u inozemstvo radi ukrcavanja na brod ili da se nakon iskrcavanja s broda u inozemstvu vrati u Republiku Hrvatsku.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 139.

NAPOMENA: Pomorska knjižica služi u svrhu identifikacije pomorca i njegove stručne osposobljenosti i vještina te za bilježenje ukrcavanja na brod i iskrcavanja s broda.

pomorska meteorologija

DEFINICIJA: grana meteorologije koja proučava međudjelovanje mora i atmosfere, pojave na moru i njihov

utjecaj na plovidbu

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 162.

ENGLISKI: maritime meteorology; marine meteorology

NJEMAČKI: maritime Meteorologie

FRANCUSKI: météorologie maritime

KONTEKST: Prometna meteorologija obuhvaća zrakoplovnu meteorologiju, meteorologiju kopnenog prometa, pomorsku i riječnu meteorologiju.

VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 175.

pomorska meteorološka postaja

DEFINICIJA: meteorološka postaja smještena na morskoj obali ili na otoku

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 162.

ENGLISKI: marine weather station

NJEMAČKI: Seewetterstation

FRANCUSKI: station météorologique maritime

KONTEKST: Pomorska meteorološka postaja često obavlja i oceanografska motrenja.

VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 162.

pomorska meteorološka služba

DEFINICIJA: služba pomorsko-meteorološke zaštite ljudi i dobara u pomorske prometu koja se

bavi prikupljanjem meteoroloških podataka, razmjenom i obradom podataka s brodova i pomorskih meteoroloških postaja, nadgledanjem brodskih meteoroloških postaja te obrađuje i izdaje navigacijska upozorenja, sinoptička i druga pomorsko-meteorološka izvješća

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 162.

ENGLESKI: marine meteorological service

NJEMAČKI: Seewetterdienst

FRANCUSKI: service de météorologie marine

KONTEKST: Pomorska meteorološka služba obavlja i dio oceanografskih motrenja, analiza i prognoza.

VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 162.

pomorska nesreća

DEFINICIJA: izvanredni događaj na moru koji je prouzročio štetne posljedice kojima su neposredno ugroženi ljudski životi, imovina i okoliš

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 179.

NEPREPORUČENI NAZIV: akcident

ENGLESKI: marine accident

pomorska nezgoda

DEFINICIJA: izvanredni događaj na moru koji je prouzročio štetne posljedice koje ne ugrožavaju ljudske živote, imovinu i okoliš u velikoj mjeri

DOPUŠTENI NAZIV: incident

ENGLESKI: marine incident; maritime incident

pomorska obalna meteorologija

SKRAĆENI NAZIV: obalna meteorologija
DEFINICIJA: dio pomorske meteorologije koji proučava procese i pojave u atmosferi u obalnome području

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 162.

ENGLESKI: coastal marine meteorology

NJEMAČKI: Seeküstenmeteorologie

FRANCUSKI: météorologie marine côtière

pomorska sigurnosna istraga

DEFINICIJA: istraživanje pomorske nesreće ili pomorske nezgode s osnovnim ciljem da se unaprijedi pomorska sigurnost i zaštita okoliša
ENGLESKI: marine safety investigation

pomorska spasilačka brodica

SKRAĆENI NAZIV: spasilačka brodica
DEFINICIJA: brodica za traganje i spašavanje uz obalna područja
VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 51.

DOPUŠTENI NAZIV: brodica za prikupljanje

KRATICA - ENGLESKI: RB

ENGLESKI: rescue boat

KONTEKST: Pomorske spasilačke brodice uobičajeno se grade kao deplasmanska plovila dužine do 15 m i brzine plovidbe do 25 čvorova.

NAPOMENA: Spasilačka brodica upotrebljava se na ograničenoj udaljenosti od matične luke.

pomorska zdravstvena izjava

DEFINICIJA: brodska isprava u kojoj se bilježi način sprečavanja širenja zaraznih bolesti, zdravstveno stanje posade broda i način pružanja liječničke pomoći bolesnicima na brodu

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 137.

ENGLESKI: maritime declaration of health; bill of health

pomorske komunikacije

DEFINICIJA: komunikacije koje se odnose na prijenos obavijesti između brodova te brodova i obalnih radiopostaja

ENGLESKI: maritime communications

KONTEKST: Pomorske komunikacije unutar GMDSS sustava namijenjene su prije svega osiguranju pouzdanih komunikacija radi sprečavanja nezgoda na moru odnosno spašavanja ljudi.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 141.

pomorske sigurnosne informacije

DEFINICIJA: sigurnosne obavijesti koje se odašilju unutar svjetskoga sustava izvješćivanja brodova u plovidbi

PREDLOŽENI NAZIV: pomorske sigurnosne obavijesti

NEPREPORUČENI NAZIV: pomorske informacije sigurnosti

KRATICA - ENGLESKI: MSI

ENGLESKI: maritime safety information

NAPOMENA: Unutar sustava odašiljanja pomorskih sigurnosnih informacija svijet je podijeljen u šesnaest područja.

pomorski agencijski poslovi

DEFINICIJA: poslovi pomorskoga agenta koji se odnose na plovidbu, brodove i njihovo iskorištavanje, osobito na prihvatanje i otpremanje brodova, posredovanje pri sklapanju ugovora o iskorištavanju brodova, kupoprodaji, gradnji, preinaci i popravku brodova, osiguranju brodova, tereta i interesa, opskrbi zalihama te na brigu o putnicima

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 675.

ENGLESKI: maritime agency services

KONTEKST: Ugovorom o pomorskoj agenciji, pomorski agent se obvezuje, na temelju opće ili posebne punomoći, u ime i za račun nalagodavatelja, obavljati pomorske agencijske poslove te poslove pomaganja, posredovanja i zastupanja, a nalagodavatelj se obvezuje pomorskom agentu nadoknaditi troškove i platiti nagradu.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 674.

pomorski agent

DEFINICIJA: pravna osoba registrirana za obavljanje pomorskih agencijskih poslova i obavlja ih u ime i za račun nalagodavatelja ili u svoje ime

ENGLESKI: maritime agent; maritime agency; shipping agency

KONTEKST: Ako se pomorski agent isključivo bavi posredovanjem, odnosno zastupanjem pri sklapanju ugovora o iskorištavanju brodova, smatrat će se, u slučaju sumnje o granicama opće punomoći, da se ona odnosi na posredovanje pri sklapanju tih ugovora, osim ugovora o zakupu i ugovora o prijevozu na vrijeme za cijeli brod.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik.

2004.-2009., 676.

POVEZNICA: http://www.asbac.hr/hr/opci_uvjeti.html

pomorski brod

DEFINICIJA: pomorski plovni objekt dulji od 12 metara i brutotonaže veće od 15 tona

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.3.

ENGLISKI: sea-going ship

NAPOMENA: Pomorskim se brodom također smatra i brod koji je ovlašten prevoziti više od dvanaest putnika, osim ratnoga broda.

pomorski inspektor

DEFINICIJA: stručna osoba koja prema nalogu brodarka, naručitelja, klasifikacijske ustanove, suda, osiguratelja ili drugoga nalogodavca pregledava brod, utvrđuje stanje u kojemu se brod nalazi i o tome podnosi izvješće

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 350.

ENGLISKI: marine surveyor

pomorski objekt

DEFINICIJA: plovni objekt, plutajući objekt i nepomični odobalni objekt

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 1.

ENGLISKI: sea object; maritime craft
KONTEKST: Plovni objekt jest pomorski objekt namijenjen za plovidbu morem.

pomorski plovidbeni rizik

DEFINICIJA: pomorski rizik tijekom plovidbe

ENGLISKI: maritime navigational risk

pomorski plovni objekt

DEFINICIJA: plovni objekt s vlastitim porivnim strojnim uređajem ili bez njega koji svoju namjenu ostvaruje na moru

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.3.

DOPUŠTENI NAZIV: pomorski ploveći objekt

ENGLISKI: sea-going unit

pomorski pothvat

DEFINICIJA: putovanje broda od početka ukrcavanja do završetka iskrcavanja tereta svakoga pojedinog sudionika

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 790.

ENGLISKI: maritime venture

KONTEKST: Dužnost doprinosa u zajedničku havariju postoji i kad su šteta ili trošak prouzročeni krivnjom nekog od sudionika pomorskog pothvata.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 794.

NAPOMENA: Pomorski pothvat postoji i onda kada jedan ili više brodova tegle ili potiskuju drugi brod ili brodove pod uvjetom da svi sudjeluju u gospodarskoj djelatnosti, a ne u operaciji spašavanja.

pomorski prekršaj

DEFINICIJA: povreda propisa kojima se uređuju odnosi u morskim i podmorskim prostorima Republike Hrvatske ili nad kojima Republika Hrvatska ima suverena prava, njihovim obalama i lukama, pomorskim objektima hrvatske državne pripadnosti te svim pomorskim objektima koji plove ili

se nalaze u morskim i podmorskim prostorima Republike Hrvatske u vezi sa sigurnošću plovidbe i zaštite ljudskih života i okoliša te s prometom na moru

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 989.

ENGLESKI: maritime offence

KONTEKST: Novčanom kaznom od 10.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj strana pravna osoba:

1) ako strani trgovački brod uplovi u unutarnje morske vode bez namjere da uplovi u luku otvorenu za međunarodni pomorski promet Republike Hrvatske ili u luku u kojoj je brodogradilište radi njegova popravka, odnosno ne uplovi najkraćim uobičajenim putem u unutarnje morske vode (članak 8.).

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 993.

pomorski prijevoz

DEFINICIJA: prijevoz robe morskim putem

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 518.

ENGLESKI: seaborne transport

KONTEKST: Prema jedinstvenim pravilima i običajima za dokumentarne akreditive (1993), ako odredbama akreditiva prekrcaj tereta nije zabranjen, banke će prihvatiti teretnicu koja navodi da će roba biti prekrcana, uz uvjet da je ukupan pomorski prijevoz pokriven jednom te istom teretnicom (čl. 23,c).

VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 94.

pomorski privilegij

DEFINICIJA: tražbina prema vlasniku, zakupcu, brodaru, poslovođi broda i poslodavcu koja na temelju zakona ima prednost naplate

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 241.

DOPUŠTENI NAZIV: privilegij na brodu

PREDLOŽENI NAZIV: pomorska povlastica

ENGLESKI: maritime lien

KONTEKST: Pomorski privilegiji koji osiguravaju tražbine navedene u članku 241. stavku 1. točki 3) ovoga Zakonika (tražbine s naslova nagrade za spašavanje broda) međusobno imaju red prvenstva suprotan redosljedu vremena nastanka tražbine koje osiguravaju.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 245.

NAPOMENA: Privilegiji na brodu odnosi se na:

- 1) tražbine za plaće i druge iznose koji se duguju zapovjedniku broda, časnicima i drugim članovima posade u vezi s njihovim zaposlenjem na brodu, uključujući troškove povratnoga putovanja i doprinose za socijalno osiguranje koji se plaćaju u njihovo ime,
- 2) tražbine za smrt ili tjelesne ozljede koje su se dogodile na kopnu ili moru u neposrednoj vezi s iskorištavanjem broda,
- 3) tražbine s naslova nagrade za spašavanje broda,
- 4) tražbine za lučke naknade, troškove plovidbe kanalima i drugim plovnim putovima te troškove peljarenja,
- 5) tražbine po osnovi izvanugovorne odgovornosti za materijalne gubitke ili oštećenja prouzročena uporabom broda, izuzev gubitka ili oštećenja tereta, kontejnera i putničkih stvari

koje se prevoze brodom.
Pomorski privilegij prostire se i na pripadak broda.

pomorski rizik

DEFINICIJA: rizik pojave opasnosti koji je svojstven pomorskomu prometu
ENGLJSKI: maritime risk

pomorski spasilački brod

DEFINICIJA: spasilačka jedinica za traganje i spašavanje na otvorenome moru

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 49.

KRATICA - ENGLJSKI: RV

ENGLJSKI: rescue vessel

KONTEKST: Pomorski spasilački brod je dobro zatvoren brod, razmjerno visoka nadgrađa u većem dijelu trupa što mu omogućava plovidbu i rad pri nepovoljnim vremenskim uvjetima.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 49.

pomorski tehnički plovni objekt

DEFINICIJA: tehnički plovni objekt koji svoju namjenu ostvaruje na moru

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.3.

DOPUŠTENI NAZIV: pomorski tehnički ploveći objekt

ENGLJSKI: sea-working unit

pomorski zajam

DEFINICIJA: ugovor o novčanome zajmu zaključen u nuždi davanjem u jamstvo broda, vozarine, tereta ili njihovih dijelova na određeno vrijeme

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog

prava. Split: Književni krug, 1991., 139.

ENGLJSKI: bottomry

NJEMAČKI: Bodmerei

FRANCUSKI: contrat a la grosse

TALIJANSKI: prestito a cambio marittimo

KONTEKST: Danas je institut pomorskog zajma, zbog gospodarskih prilika u brodarstvu, organizirane tehnike kreditnog poslovanja, efikasnog osiguranja te usavršavanja telekomunikacijskih sredstava izgubio praktičnu vrijednost.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 139.

pomorski zakonik

DEFINICIJA: skup zakona kojima se reguliraju pitanja, odnosi i rješavaju prekršaji u pomorstvu

ENGLJSKI: maritime code

TALIJANSKI: codice marittimo

KONTEKST: Plovni objekt koji je zbog više sile ili nevolje na moru prisiljen skloniti se u zabranjenu zonu iz članka 16. Pomorskoga zakonika dužan je o tome odmah obavijestiti najbližu lučku kapetaniju ili lučku ispostavu, a koja će po dobivenoj obavijesti izvijestiti nadležno zapovjedništvo Oružanih snaga.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 9.

NAPOMENA: Zakoni kojima se utvrđuju morski i podmorski prostori Republike Hrvatske i uređuju pravni odnosi u njima, sigurnost plovidbe u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnomo moru Republike Hrvatske, zaštita i očuvanje prirodnih morskoh bogatstava i morskoga okoliša, osnovni materijalnopravni odnosi

glede plovnih objekata, ugovorni i drugi obvezatni odnosi koji se odnose na brodove, upise plovnih objekata, ograničenje brodarove odgovornosti, ovrha i osiguranja na brodovima.

pomorsko dobro

DEFINICIJA: unutarne morske vode i teritorijalno more, njihovo dno i podzemlje te dio kopna koji je po svojoj prirodi namijenjen općoj upotrebi ili je proglašen takvim i sve što je s tim dijelom kopna trajno spojeno na površini ili ispod nje

VRELO DEFINICIJE: Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama: pročišćeni tekst zakona. (Narodne novine, br. 158/03, 100/04, 141/06, 38/09), 3.

ENGLJSKI: maritime domain; maritime demesne

TALIJANSKI: demanio marittimo

KONTEKST: Osnovna karakteristika pomorskog dobra je, kao općeg dobra, da je ono stvar koja pripada svim ljudima, pa je u tom smislu neotuđivo, ne može biti objekt dosjlosti i ne može biti u prometu.

VRELO KONTEKSTA: Luttenberger, A. Osnove međunarodnog prava mora. Rijeka: Pomorski fakultet, 2006., 66.

NAPOMENA: Pod upravljanjem pomorskim dobrom podrazumijeva se održavanje, unapređenje, skrb o zaštiti pomorskoga dobra u općoj upotrebi te posebna upotreba ili gospodarsko korištenje pomorskoga dobra na temelju koncesije ili koncesijskoga odobrenja.

pomorsko imovinsko pravo

DEFINICIJA: dio pomorskoga prava kojim se uređuju specifični pomorski imovinskopravni odnosi

ENGLJSKI: maritime property law

NAPOMENA: Imovinskopravni odnosi uključuju stvarna prava na brodu,

iskorištavanje brodova, probleme koji nastaju pri sudaru brodova, pravne odnose spašavanja na moru, pomorske havarije i sl.

Pomorsko meteorološko povjerenstvo Svjetske meteorološke organizacije

SKRAĆENI NAZIV: Pomorsko meteorološko povjerenstvo SMO-a

DEFINICIJA: povjerenstvo Svjetske meteorološke organizacije sa zadatkom unapređenja pomorske meteorologije na međunarodnome planu

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 162.

KRATICA - ENGLJSKI: CMM

ENGLJSKI: Commission for Marine Meteorology

NJEMAČKI: Kommission für maritime Meteorologie

FRANCUSKI: Commission de météorologie maritime

KONTEKST: Pomorsko meteorološko povjerenstvo SMO-a usko surađuje sa stručnim tijelima Međunarodne pomorske organizacije.

VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 162.

pomorsko osiguranje

DEFINICIJA: osiguranje broda, njegovih strojeva, uređaja, opreme i zaliha te robe i drugih stvari koje se prevoze brodom ili se na njemu nalaze, osiguranje vozarine, prevoznine, troškovi osiguranja, troškovi opskrbe broda, zajedničke havarije, nagrade za spašavanje, očekivani dobitak, provizija, osobni dohodak

posade, založna i ostala prava i materijalna korist koji postoje ili se opravdano mogu očekivati u vezi s plovidbom ili prijevozom robe brodom, a mogu se procijeniti u novcu, osiguranje odgovornosti za štete nanesene trećim osobama u vezi s iskorištavanjem broda i stvari te osiguranje od odgovornosti za štete na brodu primljenomu na popravak

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 980.

ENGLISKI: maritime insurance
KONTEKST: Na ugovor o pomorskom osiguranju i odnose koji iz njega proistječu primjenjuje se pravo koje su izabrale ugovorne stranke. Ako stranke nisu ugovorile mjerodavno pravo, primijenit će se pravo sjedišta osiguratelja.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 981.

pomorsko pravo

DEFINICIJA: sustav pravnih propisa kojima se uređuju odnosi proistekli iz privrednih djelatnosti u pomorstvu i druge aktivnosti koje su u izravnoj vezi s morem

VRELO DEFINICIJE: Rudolf, D. Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 215.

ENGLISKI: maritime law

NJEMAČKI: Seerecht

FRANCUSKI: droit maritime

pomorsko putovanje

DEFINICIJA: putovanje pri kojemu se u konačnome razdoblju određeni brod na siguran način vodi od polazišta do odredišta

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 1.

ENGLISKI: ship's voyage

KONTEKST: S obzirom da se ova mogućnost koristi svrhovito odnosno da ima određeni cilj, moguće je odrediti pojam pomorskog putovanja jednog broda kao skup djelatnosti kojima se u konačnom vremenskom periodu određeni brod vodi, na siguran način, od ishodišta do odredišta.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 1.

pomorsko tržište

DEFINICIJA: sustav odnosa između ponude i potražnje brodskega prostora za prijevoz putnika ili tereta, novih, rabljenih i dotrajalih brodova

VRELO DEFINICIJE: Glavan, B. Ekonomika morskog brodarstva. Zagreb: Školska knjiga, 1992., 90.

ENGLISKI: shipping market

pomorsko upravno pravo

DEFINICIJA: sustav teorijskih postavaka i propisa kojima je svrha ostvarivanje sigurnosti na moru

VRELO DEFINICIJE: Luttenberger, A. Osnove međunarodnog prava mora. Rijeka: Pomorski fakultet, 2006.

ENGLISKI: maritime administrative law

KONTEKST: Pomorskom upravnom pravu prvenstvena je svrha ostvarivanje sigurnosti na moru u najširem smislu riječi.

VRELO KONTEKSTA: Luttenberger, A. Osnove međunarodnog prava mora. Rijeka: Pomorski fakultet, 2006., 13.

pomorsko založno pravo

DEFINICIJA: pravo vjerovnika da osigura naplaćivanje neplaćenih potraživanja nastalih prodajom broda ili tereta dužnika

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj.

Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 351.

ENGLISKI: maritime lien

pomorstvo

DEFINICIJA: djelatnosti, vještine i društveni odnosi na moru, o moru ili u vezi s morem

VRELO DEFINICIJE: Cerić, V.; Turina, A. Pomorska privreda. Rijeka: Transjug, Međunarodna špedicija, 1973., 16.

POVEZNICAR: <http://hr.wikipedia.org/wiki/Pomorstvo>

NAPOMENA: Pomorstvo obuhvaća sve što se tiče odnosa čovjeka i mora.

poniranje broda

DEFINICIJA: translacijski pomak broda u smjeru vertikalne osi

ENGLISKI: heaving

KONTEKST: Teorijski se redovito proučavaju po dva do tri spregnuta gibanja (npr. poniranje i posrtanje).

VRELO KONTEKSTA: Pomorski leksikon / glavni urednik Anton I. Simović. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod „Miroslav Krleža“, 1990., 244.

NAPOMENA: Pojam se upotrebljava za poniranje broda, odnosno za translacijski pomak broda u smjeru vertikalne osi prema dolje, ali i za translacijski pomak broda u smjeru vertikalne osi prema gore (podizanje).

ponovni upis broda

DEFINICIJA: upis kojim se brod ponovno upisuje u upisnik brodova

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 257.

ENGLISKI: re-entry of a ship

KONTEKST: Lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova donijet će rješenje o ponovnom upisu broda sa svim onim podacima i upisanim pravima iz upisnika s kojima je prije bio upisan, a koji su važili u trenutku

brisanja broda, i o tome obavijestiti vlasnika broda i sve ostale osobe u čiju je korist bilo upisano kakvo pravo na brodu.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 357.

pontonska dizalica

DEFINICIJA: plutajući objekt s dizalicom ugrađenom na pontonskome trupu

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.6.

DOPUŠTENI NAZIV: plovna dizalica

NEPREPORUČENI NAZIV: ploveća dizalica

ENGLISKI: floating crane

NAPOMENA: Pontonska dizalica služi za prekrcavanje tereta te za pomoć pri izvođenju radova uz obalu i u lukama.

popis posade

DEFINICIJA: brodska isprava u koju se obično unose imena članova brodske posade, opis poslova pojedinih članova ukrcanih na brod i njihova stručna sprema

ENGLISKI: crew list

NJEMAČKI: Schiffsbesatzungsliste

FRANCUSKI: rôle d'équipage

KONTEKST: Kad donese, odnosno kad primi rješenje o ovrsci, ovršni sud će bez odgode:

- 1) odrediti zaustavljanje broda (članak 951.) i u tu svrhu pozvati teritorijalno nadležnu lučku kapetaniju da brodu oduzme upisni list, odnosno brodsku svjedodžbu, popis posade i isprave o sposobnosti broda za plovidbu, a stranom brodu – isprave koje odgovaraju tim hrvatskim ispravama,
- 2) prema potrebi odrediti čuvanje

broda,

3) obaviti popis broda i njegovih pripadaka čija se vrijednost posebno utvrđuje prema odredbi članka 867. st. 3. ovoga Zakonika, 4) sastaviti popis posade i putnika koji ostaju na brodu i popisati vrstu i količinu tereta koji se nalaze na brodu.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., Čl. 870.

poprečna brodska sila

DEFINICIJA: razlika sile uzgona i sile težine izračunana do određenoga presjeka

DOPUŠTENI NAZIV: smična sila

NEPREPORUČENI NAZIV: poprečna sila broda

ENGLISKI: shear force

poprečna os broda

DEFINICIJA: os broda koja je okomita na uzdužnu os i proteže se u vodoravnoj ravnini

DOPUŠTENI NAZIV: poprječna os broda

ENGLISKI: ship's transverse axis

poprečna pregrada

DEFINICIJA: vertikalna poprečna pregradna konstrukcija

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.6.

DOPUŠTENI NAZIV: poprječna pregrada

ENGLISKI: transverse bulkhead

KONTEKST: Ako na krajevima skladišta nosači i rebrenice koje se nastavljaju nisu direktno pričvršćeni na poprečne pregrade ili uzdužni nosač bočnog tanka, njihova čvrstoća se mora procijeniti samo za jedan kraj.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.97.

poprečna stabilnost

DEFINICIJA: stabilnost broda pri naginjanju oko uzdužne osi

DOPUŠTENI NAZIV: poprečna stabilnost broda

NEPREPORUČENI NAZIV: poprečni stabilitet broda

ENGLISKI: transverse ship's stability

poprečni kut nagiba broda

DEFINICIJA: kut nagiba broda nastao djelovanjem nagibnoga momenta

DOPUŠTENI NAZIV: poprječni kut nagiba broda

ENGLISKI: angle of heel

poprečni metacentar

SKRAĆENI NAZIV: metacentar

DEFINICIJA: točka na sjecištu dvaju susjednih smjerova uzgona pri nagibanju broda oko uzdužne osi ako je kut između njih beskonačno mali

DOPUŠTENI NAZIV: poprječni metacentar

ENGLISKI: transverse metacentre

poprečni vjetar

DEFINICIJA: vjetar sa satavnicom okomitom na smjer gibanja određenoga objekta

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 163.

DOPUŠTENI NAZIV: poprječni vjetar

ENGLISKI: crosswind

poprečno naprezanje

DEFINICIJA: naprezanje brodske konstrukcije u poprečnome smjeru

DOPUŠTENI NAZIV: poprječno naprezanje

ENGLISKI: transverse load

poruka pogibelji

DEFINICIJA: poruka koju odašilje brod u neposrednoj i ozbiljnoj opasnosti

na moru te mu je potrebna hitna pomoć

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001.

DOPUŠTENI NAZIV: poruka pogibli

ENGLESKI: distress message

poruka sigurnosti

DEFINICIJA: poruka kojom se upozorava na postojanje okolnosti koje znače moguću opasnost za brodove u plovidbi

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 149.

ENGLESKI: safety message

KONTEKST: Porukama sigurnosti prethodi znak SECURITE izgovorena kao u francuskom jeziku.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 151.

poruka žurnosti

DEFINICIJA: poruka o neposrednoj stvarnoj opasnosti koja ne prijete brodu ili radijskoj postaji koja odašilje poruku

DOPUŠTENI NAZIV: poruka hitnosti

ENGLESKI: urgency message

KONTEKST: Poruke žurnosti u pravilu su upućene svima u okolini.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 152.

posebna havarija

DEFINICIJA: izvanredni troškovi prouzročeni štetama koje pretrpe brod ili teret uslijed više sile

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 62.

DOPUŠTENI NAZIV: partikularna havarija; zasebna havarija

ENGLESKI: particular average

KONTEKST: Posebnu havariju snosi stranka na čijoj je imovini nastala bez prava na kontribuciju.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 62.

NAPOMENA: Višom se silom smatraju nemarnost zapovjednika ili posade, požar, sudar, vlastita mana broda, unutrašnji kvar tereta itd.

posebna naknada

DEFINICIJA: pravo na naknadu troškova spašavatelju kada spašavanje nije uspjelo i ako su spašavani brod i njegov teret predstavljali prijetnju za okoliš te je spašavatelj stvarno spriječio ili umanjio štetu u okolišu

VRELO DEFINICIJE: Stanković, P. Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 85.

ENGLESKI: special compensation

KONTEKST: U tom se slučaju posebna naknada sastoji od podmirenja njegovih uloženi troškova i stimulativnog povećanja, koje bi odlukom suda moglo biti do 30% tih troškova.

VRELO KONTEKSTA: Stanković, P. Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 85.

NAPOMENA: Posebna naknada i nagrada za spašavanje bliskoznačni su pojmovi.

posebne oznake

DEFINICIJA: oznake koje nemaju osnovnu namjenu kao navigacijske oznake već se njima obilježavaju područja ili objekti o kojima je riječ u nautičkim publikacijama

VRELO DEFINICIJE: Kos, S.; Zorović, D.; Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 197.

ENGLISKI: special marks

KONTEKST: Posebne oznake obojene su žutom bojom, a po obliku ne smiju dolaziti u sukob s ostalim navigacijskim oznakama IALA sustava.

VRELO KONTEKSTA: Kos, S.; Zorović, D.; Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 197.

posjeklina

DEFINICIJA: otvorena rana oštih rubova nanosena oštrim predmetima

VRELO DEFINICIJE: Mulić, R.; Ropac, D. Medicina za pomorce. Zagreb: Medicinska naklada, 2002., 52.

DOPUŠTENI NAZIV: incizija

NEPREPORUČENI NAZIV: posjekotina

ENGLISKI: incision; incised wound

poslovođa broda

SKRAĆENI NAZIV: poslovođa

DEFINICIJA: fizička ili pravna osoba koja upravlja poslovanjem, tehničkim održavanjem broda i popunjavanjem broda posadom

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 5.

DOPUŠTENI NAZIV: upravitelj broda

ENGLISKI: ship manager

KONTEKST: Za suđenje u svim sporovima između člana posade broda i broдача, ili poslovođe ili kompanije ili kompanije, te zapovjednika i broдача, ili poslovođe ili kompanije nadležni su trgovački sudovi nadležni za pomorske sporove.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 40.

NAPOMENA: Temeljna je razlika između poslovođe broda i brodovlasnika odnosno broдача u tome što poslovođa nije ni vlasnik ni posjednik broda.

posolica

DEFINICIJA: tanak sloj soli na tlu, biljkama i zgradama nastao sušenjem kapljica morske vode koje je vjetar nanio s uzburkanoga mora

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 164.

ŽARGONIZAM: slana

ENGLISKI: salt sediment

posrtanje broda

DEFINICIJA: rotacijsko gibanje broda oko poprečne osi

ŽARGONIZAM: brod fika

ENGLISKI: pitching

KONTEKST: Od svih gibanja samo su ljujanje, poniranje i posrtanje prava oscilatorna gibanja.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski leksikon / glavni urednik Anton I. Simović. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod „Miroslav Krleža“, 1990., 244.

postojeći brod

DEFINICIJA: brod u upotrebi na koji se više ne primjenjuju pravila i propisi zbog rokova u kojima se odvijaju faze gradnje

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.3.

ENGLISKI: existing ship

postotak doprinosa

DEFINICIJA: postotni dio svih vrijednosti u dužničkoj masi koji se izdvaja kako bi se namirila sva potraživanja iz zajedničke havarije

ENGLISKI: contribution share; percentage of contribution

KONTEKST: Stoga likvidator u posebnoj bilanci izračunava postotke doprinosa i pologe,

zahtijeva eventualne isplate od jamaca i doznačuje iznose vjerovnicima prema ishodu likvidacije.

VRELO KONTEKSTA: Stanković, P. Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 38.

pošiljatelj

DEFINICIJA: krcatelj u mješovitome prijevozu

ENGLSKI: consignor

KONTEKST: Ugovorne stranke iz ugovora o mješovitom (multimodalnom) prijevozu jesu poduzetnik mješovitog prijevoza i pošiljatelj.

VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 277.

potiskivač

DEFINICIJA: specijani brod za potiskivanje drugih plovnih objekata

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 5.

ENGLSKI: pushboat; pusher

potprijevozni ugovor

DEFINICIJA: prijevozni ugovor naručitelja iz brodarskoga ugovora s trećom osobom o prijevozu stvari brodom na koji se odnosi prethodno sklopljeni brodarski ugovor

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 162.

ENGLSKI: sub-charter

potvrda o ukrcaju

DEFINICIJA: potvrda zapovjednika broda ili prvoga časnika palube krcatelju da je teret ukrčan na brod

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991.,

219.

DOPUŠTENI NAZIV: časnička potvrda
ENGLSKI: mate's receipt

KONTEKST: Na temelju potvrde o ukrcaju krcatelj će od brodarara zatražiti teretnicu koja će mu omogućiti dalje raspolaganje teretom.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 219.

NAPOMENA: Potvrda o ukrcaju treći je dokument u kompletu triju dokumenata u triptihu, koji prethodi izdavanju teretnice u linijskome prijevozu.

potvrda o usklađenosti

DEFINICIJA: potvrda kojom se dokazuje da brodarsko društvo udovoljava zahtjevima Međunarodnoga kodeksa upravljanja sigurnošću
VRELO DEFINICIJE: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006.

KRATICA - ENGLSKI: DOC
ENGLSKI: document of compliance

NAPOMENA: Potvrda o usklađenosti izdaje se nakon prosudbe o upravljanju sigurnošću.

potvrda upravljanja sigurnošću

DEFINICIJA: potvrda kojom se dokazuje da svi brodovi određene brodarske kompanije udovoljavaju zahtjevima kodeksa ISM

VRELO DEFINICIJE: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006.

KRATICA - ENGLSKI: SMC
ENGLSKI: safety management certificate

povezica za škopac

DEFINICIJA: povezica koja sprečava ispadanje svornjaka iz stremena škopca

VRELO DEFINICIJE: Simović, A. I. Mornarske vještine. Zagreb: Školska knjiga, 1980., 71.
ENGLISKI: shackle bonding cords

povjetarac

DEFINICIJA: vjetar jačine dva bofora i brzine od 6 do 11 kilometara na sat

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višjejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 165.

ENGLISKI: light breeze

NJEMAČKI: leichte Brise

POVEZNICA: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Beaufort_scale_2.jpg

povlačno sidro

DEFINICIJA: sidro koje brod povlači po dnu radi pronalazjenja potonulih predmeta

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.6.

ENGLISKI: grappling anchor

površinski koeficijent naplavljenosti

DEFINICIJA: bezdimenzijski broj kojim je predstavljen odnos površine naplavljene vode i površine brodsoga prostora koji je naplavljen

ENGLISKI: surface permeability factor

pozivni uređaj bolnice

DEFINICIJA: uređaj za pozivanje bolničara ili dežurnoga člana posade iz bolnice

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.6.

ENGLISKI: hospital call system

pozivni uređaj rashladnoga spremišta

DEFINICIJA: uređaj za pozivanje iz komora rashladnoga spremišta

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.6.

ENGLISKI: refrigerated chambers call system

pozivni uređaj za posluhu

DEFINICIJA: uređaj za pozivanje posluge na brodu

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.6.

ENGLISKI: steward call system

pozivni znak

DEFINICIJA: slovno-brojčani identifikacijski znak brodske radiopostaje

ENGLISKI: call sign

NAPOMENA: Pozivni znak odobrava Međunarodna telekomunikacijska unija (ITU), a vezan je uz ime broda.

požar broda

DEFINICIJA: nekontrolirano gorenje cijeloga broda ili njegovih dijelova

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 190.

PREDLOŽENI NAZIV: brodski požar

ENGLISKI: fire on ship

pramcobran

DEFINICIJA: dio brodske opreme koji štiti pramčanu statvu od oštećenja

DOPUŠTENI NAZIV: pramčani brk

ENGLISKI: bow pudding fender

NAPOMENA: Pramcobran je izrađen

od umetka opletenoga mrlinom ili debljim konopcem, a može biti i plastičan.

pramčana okomica

DEFINICIJA: okomica na ravninu vodne linije povučena kroz presjecište ravnine vodne linije i pramčanoga brodske forme

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.10.

ENGLESKI: forward perpendicular

KONTEKST: Pramčana okomica se mora poklapati s prednjim rubom pramčane statve na vodnoj liniji na kojoj se mjeri duljina.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 6.3.

NAPOMENA: Za vodnu liniju obično se uzima projektna vodna linija.

pramčana statva

DEFINICIJA: krajnji prednji nosivi element u središnjici broda od kobilice do vrha pramca

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.7.

ŽARGONIZAM: ašta

ENGLESKI: stem

TALIJANSKI: asta di prora

KONTEKST: Pramčana statva može biti izvedena od valjanog ili lijevanog, ili kovanog čelika, ili od oblikovanih čeličnih limova.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.73.

pramčana vrata

DEFINICIJA: nepropusna vrata na oplati pramca za prolaz vozila i krcanje

tereta

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 3.3.

ENGLESKI: bow door

KONTEKST: Pramčana vrata moraju biti smještena iznad palube nadvođa.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 3.33.

pramčani bulb

DEFINICIJA: prednji izbočeni dio pramca hidrodinamičkoga oblika ispod konstrukcijske vodne linije

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.7.

DOPUŠTENI NAZIV: bulbasti pramac

ENGLESKI: bulbous bow

NAPOMENA: Pramčani bulb ima dvije funkcije: korigiranje valova i korigiranje brzine.

pramčani jarbol

DEFINICIJA: jarbol smješten najbliže pramcu

ENGLESKI: foremast

TALIJANSKI: albero di trinchetto

pramčani okov

DEFINICIJA: čelični okov na vrhu pramca za ojačanje i zaštitu pramca jedrilice te za smještaj zjevače i hvatišta za leto

ENGLESKI: bow fitting

TALIJANSKI: ferramenta prodiera

pramčani pik

DEFINICIJA: nepropusni prostor u trupu ispred sudarne pregrade

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod:

Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.12.

ENGLSKI: fore peak

KONTEKST: Pramčani pik ili sudarna pregrada moraju se protezati do pregradne palube i biti vodonepropusni.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.128.

pramčani porivni uređaj

DEFINICIJA: porivni uređaj za poboljšanje manevarskih sposobnosti smješten na pramčanome dijelu broda ispod konstrukcijske vodne linije

VRELO DEFINICIJE: Spinčić, A.; Luzer, J. Brodostrojarski rječnik (u tisku)

DOPUŠTENI NAZIV: pramčani porivnik; pramčani propeler

ENGLSKI: bow thruster

pramčani špring

DEFINICIJA: privezno uže na pramčanome dijelu broda privezano u smjeru krme i pod malim kutom u odnosu na uzdužnicu broda

DOPUŠTENI NAZIV: pramčani spring

ENGLSKI: forward spring

pramčani trim

DEFINICIJA: razlika gaza na pramcu i srednjega gaza

ENGLSKI: forward trim

pramčanica

DEFINICIJA: crta smještena u uzdužnoj simetrali broda

VRELO DEFINICIJE: Kos, S.; Zorović, D.; Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 434.

ENGLSKI: heading line, heading

pramčanica gore

DEFINICIJA: orijentacija radarske slike pri kojoj je ona orijentirana u odnosu na pramčanicu broda

VRELO DEFINICIJE: Kos, S.; Zorović, D.; Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 434.

ENGLSKI: head up

pramčano kormilo

DEFINICIJA: kormilo smješteno na pramčanome dijelu broda

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.3.

ENGLSKI: bow rudder

pramčano sidro

DEFINICIJA: sidro smješteno na pramcu broda

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.6.

ENGLSKI: bow anchor; bower anchor

KONTEKST: Brod mora imati dva pramčana sidra, odgovarajuće spojena na sidreni lanac i spremna za upotrebu.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 3.17.

pramčano uže

DEFINICIJA: privezno uže položeno od pramca broda prema bitvi ili drugomu objektu

VRELO DEFINICIJE: Simović, A. I. Mornarske vještine. Zagreb: Školska knjiga, 1980., 13.

ŽARGONIZAM: provjera

ENGLSKI: head line; forward line

pravi azimut

DEFINICIJA: kut koji s linijom azimuta zatvara pravi meridijan

VRELO DEFINICIJE: Benković, F. i dr. Terestrička i elektronska navigacija.

Split: Republički hidrografski institut, 1986., 59.

DOPUŠTENI NAZIV: azimut pravi
ENGLISKI: true bearing

pravi kurs

DEFINICIJA: kut između pravoga meridijana i uzdužnice broda
VRELO DEFINICIJE: Benković, F. i dr. Terestrička i elektronska navigacija. Split: Republički hidrografski institut, 1986., 180.

DOPUŠTENI NAZIV: kurs pravi

KRATICA - HRVATSKI: Kp

KRATICA - ENGLISKI: TH

ENGLISKI: true heading

KONTEKST: Pravi kursevi ucrtavaju se na pomorsku kartu.

VRELO KONTEKSTA: Benković, F. i dr. Terestrička i elektronska navigacija. Split: Republički hidrografski institut, 1986., 180.

FORMULA: $Kp = Kk + (Ku)$

pravi kurs jedrilice

SKRAĆENI NAZIV: pravi kurs

DEFINICIJA: kurs kojim bi jedrilica jedrila u regati u odsutnosti ostalih jedrilica

VRELO DEFINICIJE: Pravila jedriličarskih natjecanja: (regatna pravila). Split: Hrvatski jedriličarski savez, 2009.-2012.

ENGLISKI: proper course

pravilnik o redu u luci

DEFINICIJA: pravilnik kojim se određuje namjena pojedinih dijelova luke i način odvijanja prometa u luci

VRELO DEFINICIJE: Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama: pročišćeni tekst zakona. (Narodne novine, br. 158/03, 100/04, 141/06, 38/09), 84.

ENGLISKI: port regulations

KONTEKST: Pravilnikom o redu u luci određuje se način odvijanja prometa u luci i namjena pojedinog dijela obale u luci, pri čemu su osobe iz

članka 83. ovoga Zakona dužne voditi računa o potrebama za stalni vez, operativni vez i održavanje javnoga linijskoga pomorskog prometa, kao i potreba za smještaj javnih brodova.

VRELO KONTEKSTA: Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama: pročišćeni tekst zakona. (Narodne novine, br. 158/03, 100/04, 141/06, 38/09), 84.

NAPOMENA: Pravilnik potvrđuje ovlaštena lučka kapetanija.

pravo pridržaja tereta

SKRAĆENI NAZIV: pravo pridržaja

DEFINICIJA: ovlast vjerovniku da zadrži stvar koja mu je predana na prijevoz brodom dok mu dužnik ne isplati dužničke iznose iz ugovora o prijevozu stvari

VRELO DEFINICIJE: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 257.

PREDLOŽENI NAZIV: pravo pridržavanja tereta

ENGLISKI: right of detention; detention of cargo

KONTEKST: Ako naknada troškova i nagrada agentu nisu plaćene, agent ima pravo pridržaja na imovini nalogodavatelja.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 681.

NAPOMENA: Dužnički su iznosi vozarina i druge tražbine.

pravo progona

DEFINICIJA: pravo istjerivanja plovnoa objekta iz teritorijalnoga mora, unutrašnjega mora ili otvorenoga mora određene države

ENGLISKI: right of hot pursuit

POVEZNICA: www.thefreedictionary.com/hot+pursuit

NAPOMENA: Pravo progona postoji i ako se brod nalazi u gospodarskome ili u epikontinentalnome pojasu

neke zemlje, a poduzima se ako dođe do kršenja prava zaštite određene zone ili pojasa. Prestaje čim brod uđe u vlastito teritorijalno more ili u teritorijalno more treće države.

pravo puta

DEFINICIJA: pravo nastavljanja plovidbe jedrilice istim smjerom u odnosu na drugu jedrilicu

ENGLISKI: right of way

KONTEKST: Jedrilica ima pravo puta kada se od druge jedrilice zahtijeva uklanjanje.

VRELO KONTEKSTA: Pravila jedriličarskih natjecanja: (regatna pravila). Split: Hrvatski jedriličarski savez, 2009.-2012., 11.

pravo vijanja zastave

DEFINICIJA: pravni propisi prema kojima svaka država smije imati brod koji plovi pod njezinom zastavom

VRELO DEFINICIJE: Rudolf, D. Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 211.

ENGLISKI: right to fly a maritime flag

NJEMAČKI: Beflaggungsrecht

FRANCUSKI: droit au pavillon

pravo vlasništva na brodu

SKRAĆENI NAZIV: pravo vlasništva

DEFINICIJA: stvarno pravo koje vlasniku daje potpunu privatnu pravnu vlast nad brodom i stvarima koje su ugrađene u brod u gradnji

VRELO DEFINICIJE: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 24.

PREDLOŽENI NAZIV: pravo vlasništva nad brodom

ENGLISKI: right of ownership

prazni opremljeni brod

DEFINICIJA: istisnina broda u tonama bez tereta, ulja za podmazivanje, tekućega balasta, slatke i napojne vode u tankovima, potrošnih zaliha, putnika, posade i njihovih osobnih stvari

VRELO DEFINICIJE: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006.

NEPREPORUČENI NAZIV: prazan opremljen brod

ENGLISKI: light ship

prečka

DEFINICIJA: poprečni prostorni element koji spaja okvir boka i okvir uzdužne pregrade

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.6.

ENGLISKI: cross tie

KONTEKST: Vertikalni poprečni nosači moraju biti međusobno spojeni prečkama kojih se površina poprečnog presjeka određuje u skladu s 8.1.5.2.2.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.48.

prečka

DEFINICIJA: trokutasto prednje jedro pričvršćeno za leto

VRELO DEFINICIJE: Ell, S. Sportsko jedrenje. Zagreb: Znanje, 2004., 95.

ŽARGONIZAM: flok

ENGLISKI: jib

KONTEKST: Jedrilica je serijski bila opremljena glavnim jedrom, prečkom 1 i prečkom 2, dok se spinaker mogao dodatno naručiti.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje

Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.)

POVEZNICA: <http://www.burzanautike.com/testovi/express-elan>

NAPOMENA: Prečka je zastarjeli naziv s vrlo rijetkom primjenom u pomorskoj (jedriličarskoj) praksi. Češći je naziv 'prednje jedro', kao naziv za nadređeni pojam. Prednje jedro može biti podignuto do vrha jarbola (genova) ili niže (jib).

predajnik

DEFINICIJA: uređaj brodske radiopostaje za predaju radioinformacija

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.5.

ENGLESKI: transmitter

predbilježba

DEFINICIJA: upis kojim se upisivanje, prijenos, ograničenje ili prestanak prava postiže uz uvjet naknadnoga opravdanja

ENGLESKI: preliminary note

KONTEKST: Upis u list A uložka glavne knjige upisnika brodova, uknjižbe i predbilježbe mogu se dopustiti samo na temelju isprava sastavljenih u obliku propisanom za njihovu valjanost.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski leksikon / glavni urednik Anton I. Simović. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod „Miroslav Krleža“, 1990., 280.

prednje jedro

DEFINICIJA: jedro smješteno ispred glavnoga jedra

VRELO DEFINICIJE: Ell, S. Sportsko jedrenje. Zagreb: Znanje, 2004., 95.

DOPUŠTENI NAZIV: pramčano jedro

ENGLESKI: foresail

KONTEKST: Prilikom otpuštanja prednjeg jedra, dok je glavno i dalje zategnuto, jedrilica će skretati u vjetar. I obrnuto: kad je glavno jedro otpušteno, prednje zategnuto jedrilica će skretati od vjetra.

VRELO KONTEKSTA: Morsko prase: (serijska publikacija) / glavni urednik Damir Miloš. 2000-. URL: <http://www.morsko-prase.hr/2011new/> (29. 2. 2012.)

POVEZNICA: http://www.morsko-prase.hr/skola_jedrenja_7.htm

prednje leto

SKRAĆENI NAZIV: leto

DEFINICIJA: čelično uže koje spaja vrh ili određenu nižu točku pramčanoga jarbola s pramcem

DOPUŠTENI NAZIV: pramčano leto

ŽARGONIZAM: prednji štraj; pramčani štraj

ENGLESKI: forestay

TALIJANSKI: strallo; straglio

prednji porub jedra

SKRAĆENI NAZIV: prednji porub

DEFINICIJA: rub glavnoga jedra uz jarbol ili prednjega jedra uz leto

DOPUŠTENI NAZIV: privjetrinski porub

ENGLESKI: luff of sail; luff of jib

TALIJANSKI: inferitura

KONTEKST: Ako uočimo paralelne nabore uz prednji porub jedra koji se pružaju od podnožja jedra do vrha jedra, znak je da moramo malo popustiti podigač prednjeg jedra.

VRELO KONTEKSTA: Škola jedrenja, 2011. URL: <http://www.jedriličarskiklub-stobrec.hr/zajedrimo.htm>. (26.3.2012)

POVEZNICA: <http://www.jedriličarskiklub-stobrec.hr/zajedrimo.htm>

prednji rogalj

DEFINICIJA: rogalj na prednjemu dijelu baze glavnoga ili prednjega jedra

za pričvršćivanje jedra za jarbol ili prednjega jedra za dno leta
DOPUŠTENI NAZIV: oglavni rogalj; privjetreni rogalj

ENGLESKI: tack

TALIJANSKI: punto di mura

KONTEKST: Flok i glavno jedro pričvršćeni su na tri kuta, i to: na gornji rogalj (za podigač); na oglavni odnosno prednji rogalj (za bum odn. palubu); na uzdeni rogalj (za škote ili nategač po bumu).

VRELO KONTEKSTA: Dedekam, I. Trimanje jedara i jarbola: aerodinamika, upotreba i podešavanje jedara, upotreba spinakera, podešavanje jarbolne opute, usklađivanje jedrilja i kormila. Zagreb: Fabra, 2004., 10.

prednji rogalj krata jedra

DEFINICIJA: prednji rogalj na dijelu jedra koji se skraćuje u slučaju jakoga vjetra

ENGLESKI: reef's tack

predujam na vozarinu

DEFINICIJA: dio vozarine plaćen brodu unaprijed kako bi se pokrili troškovi broda u ukrajnoj luci

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 20.

ENGLESKI: advance freight

pregib broda

DEFINICIJA: svinuće trupa broda koje prouzročuje suvišak uzgona u odnosu na težinu na sredini broda

DOPUŠTENI NAZIV: hog

ENGLESKI: hogging

KONTEKST: Negativni momenti savijanja uzrokuju pregib broda.

VRELO KONTEKSTA: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski

leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 2. 1975., 104.

NAPOMENA: Pregib broda može se definirati i kao suvišak težina u odnosu na uzgon na pramčanome i krmenome dijelu broda.

pregled broda

DEFINICIJA: ispitivanje, ocjenjivanje i ovjeravanje tehničke i sigurnosne ispravnosti broda

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 22.

ENGLESKI: inspection

KONTEKST: Pregled broda radi utvrđivanja njegove sposobnosti za obavljanje pokusne plovidbe je obavezan pregled kojemu podliježe brod prije polaska na pokusnu plovidbu.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 24.

pregrada dubokoga tanka

DEFINICIJA: pregrada tanka koja odjeljuje prostor dubokoga tanka od ostalih prostora

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.6.

ENGLESKI: deep tank bulkhead

pregrada tanka

DEFINICIJA: nepropusna pregrada prostora namijenjenoga spremanju fluida

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.6.

ENGLESKI: tank bulkhead

KONTEKST: Pregrade pregradaka koje ujedno tvore pregrade tankova, moraju imati čvrstoću kao i pregrade tankova.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.123.

pregrada za sipke terete

DEFINICIJA: skidljiva uzdužna pregrada za sprečavanje prosipanja sipkih tereta

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 3.3.

DOPUŠTENI NAZIV: razdjelne daske
ENGLISKI: grain shifting board

pregradak

DEFINICIJA: prazan prostor između dviju pregrada koji odvaja susjedne prostore

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.12.

ENGLISKI: cofferdam; void space
KONTEKST: Ispitivanje teretnih i balastnih tankova, kao i pregradaka provodi se mješovito zrakom i vodom ili teretom.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 3.121.

pregradak struka kormila

DEFINICIJA: vodonepropusno omeđen prostor oko struka kormila

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.4.

ENGLISKI: rudder stock trunk

pregradna paluba

DEFINICIJA: paluba do koje sežu poprečne vodonepropusne pregrade

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.12.

ENGLISKI: bulkhead deck
KONTEKST: Pramčani pik ili sudarna pregrada moraju se protezati do pregradne palube i biti vodonepropusni.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.128.

pregradno nadvođe

DEFINICIJA: nadvođe broda određeno u skladu sa zahtjevima tehničkih pravila koja se odnose na nepropusno pregrađivanje broda

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.13.

ENGLISKI: subdivision freeboard

preinaka broda

DEFINICIJA: opsežniji radovi na postojećemu brodu ili plovnome objektu usmjereni na njihovo temeljito preustrojavanje ili promjenu namjene

ŽARGONIZAM: konverzija
ENGLISKI: ship conversion; conversion

prekidna sila niti

DEFINICIJA: najveće naprezanje koje nit brodsoga užeta može podnijeti do trenutka pucanja

VRELO DEFINICIJE: Simović, A. I. Mornarske vještine. Zagreb: Školska knjiga, 1980., 20.

ENGLISKI: fiber average breaking force

prekidna sila užeta

DEFINICIJA: najveće naprezanje koje uže može podnijeti do trenutka

pucanja

VRELO DEFINICIJE: Simović, A. I. Mornarske vještine. Zagreb: Školska knjiga, 1980., 21.

ENGLESKI: rope breaking force
KONTEKST: Prekoračenjem prekidne sile užeta uže se stalno deformira dok ne pukne.

preklapanje jedrilica

DEFINICIJA: položaj jedrilica u natjecanju pri kojemu ni jedna nije slobodna po krmi

VRELO DEFINICIJE: Pravila jedriličarskih natjecanja: (regatna pravila). Split: Hrvatski jedriličarski savez, 2009.-2012., 7.

ENGLESKI: overlapping; overlap

prekostonice

DEFINICIJA: kašnjenje broda ili tereta na početak ukrcaja i iskrcaja u odnosu na obvezu utvrđenu brodarskim ugovorom

VRELO DEFINICIJE: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 138.

ENGLESKI: demurrage

NJEMAČKI: Überliegezeit

TALIJANSKI: contrastallie

KONTEKST: Pravo na naknadu za prekostonice može biti predviđeno zakonom, ugovorom ili lučkim običajem.

VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 138.

prekrcaj

DEFINICIJA: izravno ili neizravno premještanje tereta s jednoga broda na drugi u istoj luci

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 516.

DOPUŠTENI NAZIV: lučki prekrcaj

ENGLESKI: transhipment

NJEMAČKI: Umladung

KONTEKST: Neizravnim se prekrcajem smatra onaj s iskrcajem tereta na obalu ili u teglenice i s ponovnim ukrcajem, ali na drugi brod.

VRELO KONTEKSTA: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 516.

prekrcajna oprema

DEFINICIJA: oprema u uporabi pri tehnološkome procesu rukovanja teretom u luci

VRELO DEFINICIJE: Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama: pročišćeni tekst zakona. (Narodne novine, br. 158/03, 100/04, 141/06, 38/09), 65.

NEPREPORUČENI NAZIV: lučka postrojenja

ENGLESKI: port facilities; port installations

KONTEKST: Vrste lučkih djelatnosti u lukama otvorenim za javni promet su: 1. privez i odvez brodova, jahti, ribarskih, sportskih i drugih brodica i plutajućih objekata, 2. ukrcaj, iskrcaj, prekrcaj, prijenos i skladištenje roba i drugih materijala, 3. prihvat i usmjeravanje vozila u svrhu ukrcaja ili iskrcaja vozila s uređenih lučkih površina, 4. ukrcaj i iskrcaj putnika uz upotrebu lučke prekrcajne opreme.

VRELO KONTEKSTA: Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama: pročišćeni tekst zakona. (Narodne novine, br. 158/03, 100/04, 141/06, 38/09), 65.

NAPOMENA: Prekrcajna oprema ne čini pomorsko dobro i u nju se ubrajaju uređaji, strojevi, procesne instalacije, lučke dizalice i drugi proizvodi od kojih se sastoji postrojenje za prekrcaj, a mogu biti i samostalno ugrađeni u luku.

preluk

DEFINICIJA: poprečno povišenje palube od bokova prema sredini broda

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.10.

ENGLESKI: camber

KONTEKST: Količina vode u zdencu i njena slobodna površina mora odgovarati nivou vode do donjeg ruba izljeva u linici za položaj uspravnog broda uzimajući u obzir preluk palube.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 4.14.

premija osiguranja

DEFINICIJA: cijena koju je ugovaratelj osiguranja dužan platiti osiguratelju za preuzeti rizik za uslugu osiguranja

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 143.

ENGLESKI: premium

KONTEKST: Kaže se da je premija osiguranja cijena rizika.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 143.

preporučeni plovidbeni pravac

DEFINICIJA: područje neutvrđene širine u kojemu se plovidba odvija prema preporučenome smjeru plovidbe

ENGLESKI: recommended route

KONTEKST: Preporučeni plovidbeni pravac najčešće se upotrebljava između dvaju sustava odijeljena prometa.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 94.

prešutno pravo na naknadu

DEFINICIJA: pravo na naknadu za pretrpjelu štetu o kojemu nema izričite odredbe u ugovoru i pripada jednoj ugovornoj stranki

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 254.

ENGLESKI: implied indemnity

NAPOMENA: Prešutno pravo na naknadu može se iščitati iz biti sadržaja ugovora.

pretega

DEFINICIJA: stanje broda pri kojemu je gaz na pramcu veći od gaza na krmi

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.11.

ENGLESKI: trim by head; trim forward

pretjecanje

DEFINICIJA: položaj u kojemu se jedan brod približava drugomu iz smjera većega od 22,5° iza subočice prema krmi drugoga broda

VRELO DEFINICIJE: Sjekavica, I.; Kačić, H. Pravila o izbjegavanju sudara na moru. Zagreb: Školska knjiga, 1983., 34.

ENGLESKI: overtaking

KONTEKST: Ako brod koji dostiže drugi brod ne može pouzdano utvrditi da li je u položaju pretjecanja, a sumnja da bi mogao biti, mora sebe smatrati brodom koji pretječe i izbjegavati dostignuti brod.

VRELO KONTEKSTA: Sjekavica, I.; Kačić, H. Pravila o izbjegavanju sudara na moru. Zagreb: Školska knjiga, 1983., 35.

NAPOMENA: Pretjecanje se može definirati i kao položaj u kojemu bi brod koji pretječe noću mogao vidjeti samo krmeno svjetlo drugoga broda, a da mu ne vidi nijedno od bočnih svjetala.

prevoznina

DEFINICIJA: iznos novca za uslugu prijevoza putnika brodom

ENGLJSKI: fare

KONTEKST: Putnik bez putne karte plaća prevozninu od luke ukrcaja do luke iskrcaja, a ako se nije na vrijeme javio zapovjedniku ili drugome ovlaštenom članu posade broda, dužan je platiti dvostruku prevozninu za prijeđeni put.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 605.

prevrtljka

DEFINICIJA: plovni objekt bez vlastitoga poriva za prijevoz i iskrcavanje kamena

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.6.

ENGLJSKI: dump barge

NAPOMENA: Na prevrtljci se kamen iskrcava njezinim nakretanjem.

pridnjeni led

DEFINICIJA: led pod vodom učvršćen na dnu ili usidren za dno

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 170.

ENGLJSKI: anchor ice

prigovor

DEFINICIJA: jednostrana pisana izjava primatelja upućena prijevozniku u kojoj navodi da mu teret nije predan

prema vrsti, količini ili stanju u kojemu je trebao biti predan
VRELO DEFINICIJE: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 242.

ENGLJSKI: letter of protest

KONTEKST: Oblik prigovora nije propisan, a pisana izjava i ne mora biti naslovljena kao prigovor. Dovoljno je da to proizlazi iz njegova sadržaja.

VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 242.

prihvatanje

DEFINICIJA: promjena smjera plovidbe zakretanjem pramca jedrilice prema vjetru

ŽARGONIZAM: orcat

ENGLJSKI: close-hauling

KONTEKST: Da bi barku skrenuo prema vjetru, kromilar mora kormilo gurnuti lagano od sebe, a jedra zategnuti kako bi došla u ispravan položaj za jedrenje po novom kursu. Ovo je kretanje poznato pod nazivom prihvaćanje i njime se od kursa s vjetrom u krmu može doći do kursa pramcem u vjetar.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.)

prihvaćati

DEFINICIJA: usmjeriti jedrilicu s postojećega plovidbenoga smjera u vjetar

ŽARGONIZAM: orcati; zaorcati

ENGLJSKI: luff up

KONTEKST: Treba vježbati postupno mijenjajući kurs prema vjetru, tako da prihvaćamo i otpadamo. Dok prihvaćamo, potrebno je postupno

pritezati jedra.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.)

prihvatljivi rizik

DEFINICIJA: razina rizika koju je društvo svjesno i spremno prihvatiti
ENGLISKI: acceptable risk

prijamnik

DEFINICIJA: uređaj brodske radiopostaje za prijam radioinformacija
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.5.
ENGLISKI: receiver

prijava pomorske nesreće

DEFINICIJA: osiguravanje dokaza o pretrpjelim štetama i obavijest upravnomu tijelu o događaju koji je ugrozio sigurnost imovine i ljudi na moru
VRELO DEFINICIJE: Stanković, P. Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 40.
ENGLISKI: note of sea protest; marine note of protest
NJEMAČKI: Seeprotest
FRANCUSKI: raport de mer
TALIJSANSKI: prova di fortuna
NAPOMENA: Prijavu pomorske nesreće (*note of protest*) kao čina u okviru zajedničke havarije valja razlikovati od protestnoga pisma (*letter of protest*) koje zapovjednik jednoga broda šalje ili uručuje zapovjedniku drugoga broda u slučaju sudara i uslijed toga nastalih šteta na brodu i teretu prebacujući odgovornost na drugi brod.

prijedlog za ovrhu

DEFINICIJA: službeni podnesak brodaru radi naplate novčane tražbine
VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 854.
ENGLISKI: execution proposal; distraintment proposal

prijenos upisa broda

DEFINICIJA: upis kojim se brod iz jednoga upisnika brodova upisuje u drugi upisnik brodova
VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 257.
ENGLISKI: transfer of a ship's registration

prijenosna radiopostaja sredstava za spašavanje

DEFINICIJA: prijenosni primopredajnik na brodicama za spašavanje i splavima koji radi na međunarodno dogovorenim frekvencijama za uzbunu i pogibelj
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.5.
ENGLISKI: portable radio station for survival craft

prijenosni uređaj za gašenje požara

DEFINICIJA: uređaj koji sadržava sredstvo za gašenje požara koje se zbog unutarnjega tlaka izbacuje u željenome smjeru
VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 255.
ENGLISKI: portable fire extinguisher
KONTEKST: S obzirom na sredstva za gašenje, prijenosni uređaji za gašenje požara mogu sadržavati: vodu, pjenu, prah, ugljični dioksid ili halogenizirane ugljikovodike.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 256.

prijevozne isprave

DEFINICIJA: isprave koje prate teret u prijevozu

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 496.

DOPUŠTENI NAZIV: isprave o prijevozu; robni dokumenti

ENGLESKI: shipping documents; cargo documents

KONTEKST: Prijevoznik koji je izdao teretnicu ili drugu prijevoznu ispravu za ukrcaj može, umjesto izdavanja teretnice ili druge prijevozne isprave, stavljanjem napomene »ukrcano« na ispravu za ukrcaj potvrditi da je ukrcavanje obavljeno.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 497.

NAPOMENA: Prijevozne isprave mogu biti u obliku teretnice, teretnoga lista, elektroničkih izmjena podataka ili drugih isprava o prijevozu.

prijevoznica

DEFINICIJA: isprava cestovnoga prometa s podacima o teretu, pošiljatelju, primatelju, prijevozniku, vozilu i prevoznini

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 21.

ENGLESKI: advice note

prijevoznik

DEFINICIJA: osoba koja sklapa ugovor s naručiteljem prijevoza

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 5.

ŽARGONIZAM: vozar

ENGLESKI: carrier

NJEMAČKI: Frachtunternehmen

KONTEKST: Ugovorom o prijevozu

stvari prijevoznik se obvezuje prevesti stvari brodom, a naručitelj prijevoza se obvezuje platiti vozarinu.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009.

NAPOMENA: Prijevoznik može biti brodovlasnik ili brodar.

prikaz pravoga kretanja broda

DEFINICIJA: prikaz pri kojemu se brod na radarskome zaslonu kreće stvarnim kursom i stvarnom brzinom i tako se kreću ostali promatrani objekti

ENGLESKI: true motion

KONTEKST: U ovom slučaju prikaz pravog kretanja broda stabiliziran je prema pravom meridijanu.

VRELO KONTEKSTA: Kos, S.; Zorović, D.; Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 415.

prikaz relativnoga kretanja broda

DEFINICIJA: prikaz pri kojemu brod u središtu radarskoga zaslona miruje dok se promatrani objekti pomiču relativnim brzinama i relativnim kursovima

DOPUŠTENI NAZIV: relativna slika

ENGLESKI: relative motion

primatelj

DEFINICIJA: osoba koja je na temelju ugovora o prijevozu stvari morem ovlaštena primiti stvari od prijevoznika

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 445.

ENGLESKI: consignee; receiver

KONTEKST: Teretnica sadrži prebivalište primatelja ili oznaku "po naredbi" ili "na donosioca".

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 505.

pripadak broda

SKRAĆENI NAZIV: pripadak

DEFINICIJA: stvar koja prema namjeni trajno služi uporabi na brodu i kada je od njega privremeno odvojena
VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik, 2004.-2009., 217.

DOPUŠTENI NAZIV: pertinencija

PREDLOŽENI NAZIV: brodski pripadak

ENGLJSKI: ship's appurtenance

KONTEKST: Stvar je privremeno odvojena od broda sve dok postoji stvarna namjera da se ponovno vrati na brod (npr. prijevoz čamcem do obale; popravak uređaja izvan broda i sl.). Pripadak su i one stvari koje su upisane u brodski inventar bez obzira na namjenu.

VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 30.

pripونا

DEFINICIJA: čelično uže koje bočno spaja vrh ili dio jarbola s palubom ili dijelove jarbola odvojene križem

ŽARGONIZAM: sartija

ENGLJSKI: shroud

TALIJANSKI: sartia

KONTEKST: Kada jedrlica ima dvostruke unutarne pripone (sartije), potrebno je prije svijanja popustiti krmenu, a nakon toga zategnuti pramčanu (to je kompliciran postupak i rijetko kada se primjenjuje).

VRELO KONTEKSTA: Dedekam, I. Trimanje jedara i jarbola: aerodinamika, upotreba i podešavanje jedara, upotreba spinakera, podešavanje jarbolne opute, usklađivanje jedrilja i kormila. Zagreb: Fabra, 2004., 26.

prirub

DEFINICIJA: pojas nosača ili koljena izrađen svijanjem slobodnoga kraja

struka nosača ili koljena

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.3.

ENGLJSKI: flange

KONTEKST: U slučajevima kada se pikovi broda koriste kao tankovi, proveze u njima moraju biti ili s prirubom ili sa zavarenom trakom.

VRELO KONTEKSTA: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.47.

prispjeli brod

DEFINICIJA: brod unutar određenoga geografskog i pravnog područja spreman u kratkome roku pristati uz određeni vez ili biti usidren na određenoj udaljenosti od veza u trenutku kada je predao pismo spremnosti i dobio slobodni promet od lučkih vlasti

ENGLJSKI: arrived ship

KONTEKST: Zbog nedovoljne preciznosti lučkih granica, javlja se pitanje gdje brod mora doći da bi prijevoznik ispunio ugovornu obvezu. Na to je pitanje odgovoreno konceptom "prispjelog broda" (arrived ship).

VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 115.

pristajanje

DEFINICIJA: prilaženje plovnoga objekta vezu

ŽARGONIZAM: akoštavanje

ENGLJSKI: coming alongside

priteg deblenjaka

DEFINICIJA: konop sa sustavom kolotura koji povezuje deblenjaka s jarbolom

VRELO DEFINICIJE: Ell, S. Sportsko jedrenje. Zagreb: Znanje, 2004., 20.
DOPUŠTENI NAZIV: priteg
ŽARGONIZAM: priteg buma; vang
ENGLISKI: boom vang
NAPOMENA: Priteg deblenjaka služi za sprečavanje podizanja deblenjaka.

priteg deblenjaka spinakera

DEFINICIJA: konop sa sustavom kolotura koji zadržava deblenjaka spinakera pod željenim kutom prema jarbolu
ŽARGONIZAM: vang tanguna; priteg tanguna
ENGLISKI: spinnaker pole vang

priteg jedra za palubu

DEFINICIJA: konop sa sustavom kolotura koji služi za ugađanje napetosti prednjega poruba glavnoga ili prednjega jedra
VRELO DEFINICIJE: Ell, S. Sportsko jedrenje. Zagreb: Znanje, 2004., 94.
DOPUŠTENI NAZIV: priteg jedra uz jarbol
ŽARGONIZAM: kanigan
ENGLISKI: cunningham

pritežno vitlo

DEFINICIJA: uređaj za vezivanje broda užetom
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.7.
ENGLISKI: mooring winch; warping winch
KONTEKST: Čelična užad predviđena za smještaj na bubnju priteznog vitla mogu umjesto jezgre od prirodnih vlakana imati čeličnu jezgru.
VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 3.23.

privezište

DEFINICIJA: dio vodenoga prostora i dio obale uređen za pristajanje plovnihih objekata i opremljen plovničnim sustavom
VRELO DEFINICIJE: Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji luka nautičkog turizma: važeći tekst. (Narodne novine, br. 72/2008)
ENGLISKI: berth
KONTEKST: Opremljeno je priveznicim sustavom. Ako mogućnosti vodenog prostora privezišta dopuštaju, u dijelu vodenog prostora privezišta može se označiti i mjesto na kojem je dopušteno sidrenje plovnihih objekata.
VRELO KONTEKSTA: Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji luka nautičkog turizma: važeći tekst. (Narodne novine, br. 72/2008)

privezni kolot

DEFINICIJA: metalni kolot ugrađen u obalni zid za vezivanje priveznoga užeta
ŽARGONIZAM: anel; alka
ENGLISKI: mooring ring
TALIJANSKI: anello

privezno uže

DEFINICIJA: uže koje služi za vezivanje broda uz obalu, drugi brod ili plovni objekt
ENGLISKI: mooring line; mooring rope

prividni metacentar

DEFINICIJA: sjecište smjerova uzgona za pojedini kut nagiba sa simetralom broda
ENGLISKI: pseudo metacentre
KONTEKST: Točke nazvane N1, N2, N3 itd. zovu se prividni metacentri za razliku od pravihi metacentara M1, M2, M3 itd.
VRELO KONTEKSTA: Buljan, I. Stabilnost broda. Zagreb: Školska knjiga, 1982., 42.

prividni vjetar

DEFINICIJA: vjetar jednak vektorskomu zbroju vjetra i brzine jedrilice

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 263.

ENGLESKI: apparent wind

TALIJANSKI: vento apparente

KONTEKST: Pri jedrenju uz vjetar i bočnim vjetrom prividni je vjetar jači od vjetra, ali dolazi u jedro pod nepovoljnim kutom.

VRELO KONTEKSTA: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 263.

privilegij na stvarima ukrcanima na brodu

DEFINICIJA: oblik zakonskoga založnog prava kojim tražbine osigurane tim pravom imaju prednost u naplati pred svim drugim pravima

VRELO DEFINICIJE: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 257.

PREDLOŽENI NAZIV: povlastica na stvarima ukrcanima na brodu

ENGLESKI: cargo lien; maritime lien on cargo

KONTEKST: Privilegiji na stvarima ukrcanim na brodu postoje za: 1) sudske troškove učinjene u zajedničkom interesu svih vjerovnika u postupku ovrhe ili osiguranja radi toga da se sačuvaju stvari ili da se provede prodaja te troškove čuvanja i nadzora tih stvari od ulaska broda u posljednju luku, 2) tražbine po osnovi nagrade za spašavanje i doprinosa iz zajedničkih havarija koje terete

stvari, 3) tražbine iz ugovora o prijevozu, uključujući i troškove uskladištenja ukrcanih stvari.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 592.

privjesci

DEFINICIJA: konstrukcijski dijelovi izvan brodske forme

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.11.

ENGLESKI: appendages

KONTEKST: Kada je brod opremljen strukturom za paranje morske površine ili privjescima, treba poduzeti mjere opreza protiv opasnog položaja broda i nagiba ili gubitka stabiliteta nakon sudara s uronjenim ili plutajućim objektom.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 4.34.

NAPOMENA: Dijelovi izvan brodske forme jesu, primjerice, ljuljne kobilice, skrokovi, kormila, brodski vijak i dr.

privjetrina

DEFINICIJA: strana plovila okrenuta vjetru

VRELO DEFINICIJE: Martinović, S.; Matijaš, M. Za kormilom jedrilice. Zagreb: Tehnička knjiga, 1977., 10.

ENGLESKI: windward side; weather side

KONTEKST: Privjetrina je područje prema smjeru puhanja vjetra, a zavjetrina područje od smjera puhanja vjetra.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje

Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.)

privjetrinska magla

DEFINICIJA: magla koja se stvara na privjetrinskoj strani brda zbog prisilnoga dizanja zraka

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 172.

ENGLESKI: upslope fog

privjetrinska uzda spinakera

DEFINICIJA: uzda pričvršćena za privjetrinski rogalj spinakera

ŽARGONIZAM: gornja škotica špinakera; brac

ENGLESKI: brace; spinnaker guy; afterguy

TALIJANSKI: braccio

NAPOMENA: Privjetrinski rogalj spinakera služi za upravljanje debljenjakom spinakera.

privjetrište

DEFINICIJA: duljina otvorenoga morskog područja ili razmjerno jednolikoga kopnenog terena na kojemu je mjerena od određene točke u smjeru uz vjetar

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 172.

DOPUŠTENI NAZIV: razgon

ENGLESKI: fetch; fetch length

KONTEKST: Visina vjetrovnih valova ovisi o privjetrištu.

VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 172.

privremene mjere

DEFINICIJA: mjere koje prije pokretanja ili tijekom parničnoga, ovršnoga ili upravnoga postupka sud određuje s ciljem osiguranja novčane tražbine predlagatelja osiguranja na njegov prijedlog

ENGLESKI: temporary measures

NAPOMENA: Privremene mjere u prvome se redu odnose na zabranu otuđenja ili drugoga raspolaganja brodom, čuvanje broda i zaustavljanje broda.

privremeni upisni list

DEFINICIJA: upisni list koji se izdaje brodu nabavljenomu u inozemstvu prije njegova upisa u upisnik brodova druge zemlje

DOPUŠTENI NAZIV: privremeni plovidbeni list

ENGLESKI: temporary certificate of registration

KONTEKST: Brod koji još nije upisan u hrvatski upisnik brodova stječe privremenim upisnim listom hrvatsku državnu pripadnost i pravo i dužnost vijati zastavu Republike Hrvatske.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 25.

NAPOMENA: Privremeni upisni list izdaje se i brodu koji je u inozemstvu, a izgubljen mu je upisni list.

privremeno zaustavljanje broda

DEFINICIJA: privremena mjera koja se određuje za tražbine koje proizlaze iz štete prouzročene sudarom broda čije se zaustavljanje traži ili štete prouzročene tim brodom na koji drugi način

ENGLESKI: temporary detention of the ship

KONTEKST: Pored slučajeva iz stavka 1. ovoga članka, privremeno

zaustavljanje broda može se odrediti i radi ostvarenja pomorskog privilegija ili hipoteke na brodu ili hipoteci slična sredstva osiguranja.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 953.

NAPOMENA: Štete koje brod može prouzročiti jesu smrt ili tjelesne ozljede prouzročene brodom čije se zaustavljanje traži ili koje su nastale u vezi s iskorištavanjem toga broda, spašavanje, ugovor o iskorištavanju broda čije se zaustavljanje traži, zajedničke havarije, tegljenja, peljarenja itd.

prizemna vremenska karta

DEFINICIJA: vremenska karta koja sadržava meteorološke elemente i pojave dobivene prizemnim motrenjima i mjerenjima s kopnenih i brodskih meteoroloških postaja
VRELO DEFINICIJE: Simović, A. I.: Navigacijska meteorologija. 4. prerađeno izd. Zagreb: Školska knjiga, 1985., 167.

ENGLJSKI: surface chart; surface map

NJEMAČKI: Bodenwetterkarte

FRANCUSKI: carte en surface

prizemno smicanje vjetra

DEFINICIJA: vertikalno smicanje vjetra zbog blizine čvrste podloge

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 174.

ENGLJSKI: low-level wind shear

priznata organizacija

DEFINICIJA: organizacija koja ispunjava uvjete propisane posebnim propisom i koju je ovlastilo Ministarstvo mora za obavljanje statutarne certifikacije pomorskih objekata te koja obuhvaća obavljanje pregleda i izdavanje

propisanih isprava

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 5.

KONTEKST: Sposobnost za plovidbu, prema odredbama članka 76. stavka 1. ovoga Zakonika, utvrđuje priznata organizacija obavljanjem tehničkog nadzora i posvjedočuje izdavanjem odgovarajućih brodskih isprava, zapisa i knjiga u skladu s odredbama Tehničkih pravila i drugih propisa donesenih na temelju ovoga Zakonika.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 23.

priznata organizacija za sigurnosnu zaštitu

DEFINICIJA: pravna osoba koja ispunjava uvjete utvrđene pravilnikom ISPS i mjerodavna je za sigurnosnu zaštitu

KRATICA - ENGLJSKI: RSO

ENGLJSKI: recognised security organization

progib broda

DEFINICIJA: svinuće trupa broda koje prouzročuje suvišak težine u odnosu na uzgon na sredini broda

DOPUŠTENI NAZIV: sag

ENGLJSKI: sagging

KONTEKST: Pozitivni momenti savijanja uzrokuju progib broda, pa je paluba opterećena na tlak, a dno na vlak.

VRELO KONTEKSTA: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić.

2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 2. 1975., 104.

NAPOMENA: Progib broda može se definirati i kao suvišak uzgona u odnosu na težinu na pramčanome i krmenome dijelu broda.

projektna vodna linija

DEFINICIJA: vodna linija na kojoj se temelji projektiranje broda

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.10.

ENGLESKI: designed water line

KONTEKST: Kod brodova projektiranih s kosom kobilicom vodna linija na kojoj se mjeri duljina broda treba biti paralelna s projektnom vodnom linijom.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 4.1.

projektni gaz

DEFINICIJA: gaz na kojemu se temelji projektiranje broda

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.10.

ENGLESKI: designed draught

prolaz za ukrepe

DEFINICIJA: standardni otvor za prolazak ukrepe kroz strukturni element

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.3.

ENGLESKI: cut-out

prolazak

DEFINICIJA: plovidba teritorijalnim morem radi presijecanja toga mora bez ulaženja u unutarnje morske vode, radi ulaska u unutarnje morske vode ili radi izlaska iz unutarnjih morskih voda prema otvorenome moru

VRELO DEFINICIJE: Rudolf, D.

Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 166.

ENGLESKI: passage

KONTEKST: Prolazak je neškodljiv sve dok ne dira u mir, red i sigurnost obalne države.

VRELO KONTEKSTA: Rudolf, D.

Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 166.

prometni tijek

DEFINICIJA: obilježja plovidbenoga puta koja se relativno brzo mijenjaju u vremenu i izravna su posljedica prometa tim putom

ENGLESKI: traffic flow

KONTEKST: Zbog toga što se relativno brzo mijenjaju u vremenu ova skupina obilježja vezuje se uz pojam prometnog tijeka.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 76.

promjena trima na krmi

DEFINICIJA: razlika gaza na krmi prije i nakon promjene trima

ENGLESKI: change of trim at aft end

promjena trima na pramcu

DEFINICIJA: razlika gaza na pramcu prije i nakon promjene trima

ENGLESKI: change of trim at forward end

promjenjiva daljinska kružnica

DEFINICIJA: kružnica koja se koncentrično širi iz položaja broda pri bilo kojemu obliku pokazivanja radarske slike na zaslonu radara

VRELO DEFINICIJE: Kos, S.; Zorović, D.; Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet,

2010., 442.

KRATICA - ENGLESKI: VRM

ENGLESKI: variable range marker

proračun napreznja broda na valovima

DEFINICIJA: proračunavanje vrijednosti napreznja brodske konstrukcije u uvjetima plovidbe na otvorenome moru

ENGLESKI: ship's load calculation in open sea condition

proračun napreznja broda u mirnoj vodi

DEFINICIJA: proračunavanje vrijednosti napreznja brodske konstrukcije pri ukrcaju i iskrcaju tereta u luci

ENGLESKI: ship's load calculation in steel water; load calculation in harbour condition

prostor oznake

DEFINICIJA: prostor dopušten jedrilici za jedrenje prema oznaci

VRELO DEFINICIJE: Pravila jedriličarskih natjecanja: (regatna pravila). Split: Hrvatski jedriličarski savez, 2009.-2012., 154.

ENGLESKI: mark-room

KONTEKST: Kada su jedrilice u preklapanju vanjska jedrilica mora dati prostor oznake unutarnjoj jedrilici.

VRELO KONTEKSTA: Pravila jedriličarskih natjecanja: (regatna pravila). Split: Hrvatski jedriličarski savez, 2009.-2012., 12.

NAPOMENA: Može se definirati i kao prostor za jedrenje jedrilice pravim kursom kada je došla do oznake.

prostorna sponja

DEFINICIJA: nosač u pramčanome piku postavljen vodoravno od boka do boka u liniji s provezama

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik

K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.7.

ENGLESKI: panting beam

KONTEKST: U nivo s prostornim sponjama postavljaju se proveze koje za oplatu moraju biti zavarene kontinuiranim zavarom i koljenima povezane za svako rebro.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.47.

prosudba upravljanja sigurnošću

DEFINICIJA: sustavni i neovisni pregled kojim se utvrđuje udovoljavaju li aktivnosti i rezultati unutar sustava upravljanja sigurnošću planiranim pripremama, provedbi priprema i postizanju ciljeva

VRELO DEFINICIJE: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.

ENGLESKI: audit

NAPOMENA: Svrha je prosudbe upravljanja sigurnošću utvrditi udovoljava li brodarsko društvo li brod kodeksu ISM.

protestno pismo

DEFINICIJA: pismo koje zapovjednik jednoga broda u sudaru upućuje ili uručuje zapovjedniku drugoga broda pripisujući mu odgovornost za sudar

VRELO DEFINICIJE: Stanković, P. Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 61.

DOPUŠTENI NAZIV: prosvjedno pismo

ENGLESKI: letter of protest

KONTEKST: Ako se drugi brod upućuje u neku drugu luku, protestno pismo se može poslati putem radija uz bilješku u dnevniku veze ili - što je još bolje - putem obalne radiostanice.

VRELO KONTEKSTA: Stanković, P.

Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 61.

NAPOMENA: Prijavu pomorske nesreće (engl. *note of sea protest*) kao čina u sklopu zajedničke havarije valja razlikovati od protestnoga pisma (engl. *letter of protest*) koje zapovjednik jednoga broda šalje ili uručuje zapovjedniku drugoga broda u slučaju sudara i uslijed toga nastalih šteta na brodu i teretu, prebacujući odgovornost na drugi brod.

protukurs

DEFINICIJA: položaj u kojemu jedan brod vidi drugi ravno ispred sebe ili približno ravno ispred

VRELO DEFINICIJE: Sjekavica, I.; Kačić, H. Pravila o izbjegavanju sudara na moru. Zagreb: Školska knjiga, 1983., 36.

ENGLISKI: head-on situation

KONTEKST: Smatra se da su dva broda u protukursu kada su na istom ili gotovo istom pravcu, a plove u kursovima koji se razlikuju za 180° ili gotovo 180°.

VRELO KONTEKSTA: Sjekavica, I.; Kačić, H. Pravila o izbjegavanju sudara na moru. Zagreb: Školska knjiga, 1983., 36.

NAPOMENA: Protukurs se može definirati i kao položaj u kojemu se s broda noću mogu vidjeti jarbolna svjetla drugoga broda u liniji i oba bočna svjetla, odnosno u kojemu se danju može vidjeti odgovarajući izgled drugoga broda.

protusatno skretanje vjetra

DEFINICIJA: skretanje vjetra suprotno od vrtnje kazaljke na satu

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005.,

177.

ENGLISKI: backing wind
NJEMAČKI: linksdrehender Wind; Rückdrehen des Windes

KONTEKST: Protusatno skretanje vjetra je primjerice skretanje od juga prema istoku i jugoistoku.

VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 177.

protuvrtuljak

DEFINICIJA: plastični obruč ili kapa na završetku najviše cijevi za namatanje genove kojim se sprečava vrtnja i pucanje leta

ENGLISKI: wrapstop

KONTEKST: Kapa protuvrtuljka zadržava podigač genove dalje od leta tako da podigač nije paralelan s letom nego dolazi pod kutem.

VRELO KONTEKSTA: Delić, S. Oprema krstaša. Zagreb: Fabra press, 2008., 31.

NAPOMENA: Protuvrtuljak sprečava da se leto ne vrtilo zajedno s čitavim sustavom za namatanje genove.

provedrica

DEFINICIJA: mjestimično kidanje oblačnoga sloja koji zatire nebo

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 177.

DOPUŠTENI NAZIV: razvedranje

ENGLISKI: clearance

proveza boka

DEFINICIJA: vodoravni bočni nosač koji podupire rebra boka

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod:

Hrvatsko brodograđevno društvo,
1995., 2.4.

ENGLISKI: side stringer

proveza pregrade

DEFINICIJA: vodoravni nosač koji pojačava pregradu i podupire ukrepe

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.6.

ENGLISKI: bulkhead stringer

provlaka

DEFINICIJA: okrugli ili ovalni otvor na palubama i drugim konstrukcijskim dijelovima broda

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 3.3.

ENGLISKI: manhole

KONTEKST: Poklopci provlaka moraju biti čelični ili od nekog odobrenog materijala.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 3.41.

NAPOMENA: Provlaka mora biti dovoljno velika za prolazak člana posade radi čišćenja i održavanja.

prozor otvora palube

DEFINICIJA: prozor s poklopcem ugrađen u ravnini palube

ŽARGONIZAM: tambuč; bokaporta; bukaporta

ENGLISKI: boat hatch

TALIJANSKI: boccaporto

prsluk za spašavanje

DEFINICIJA: osobno sredstvo za spašavanje koje u mirnoj slatkoj vodi ima dovoljno uzgona i stabilnosti kako bi podignulo usta iscrpljene

ili nesvjesne odrasle osobe 120 milimetara iznad površine vode s tijelom nagnutim na leđa i pod kutom ne manjim od 20 stupnjeva od okomitoga stanja

VRELO DEFINICIJE: IMO Standard Marine Communication Phrases (IMO SMCP 2001), 8.

ENGLISKI: lifejacket; lifevest

NAPOMENA: Prsluk za spašavanje može biti u krutom stanju ili na napuhivanje.

prtljaga

DEFINICIJA: stvari i vozila koje se prevoze na temelju ugovora o prijevozu osim stvari i vozila koja se prevoze na temelju ugovora o zakupu, na temelju teretnice i prtljažnoga lista ili na temelju druge prijevozne isprave ili ugovora koji se u prvome redu odnosi na prijevoz stvari i živih životinja

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 598.

ENGLISKI: luggage

KONTEKST: Putnik ima pravo zahtijevati da ga prijevoznik svojim ili drugim prikladnim prijevoznim sredstvom, zajedno s prtljagom, preveze do mjesta odredišta.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 610.

prva pomoć na brodu

DEFINICIJA: pomoć na brodu koja se pruža odmah nakon stradavanja ili obolijevanja

ENGLISKI: first aid

prvi upis u upisnik brodova

DEFINICIJA: upis kojim se u upisnik brodova upisuje brod koji do tada u njega nije bio upisan

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 257.

ENGLISKI: the first entry into the register of ships

KONTEKST: Za prvi upis broda čiji je upis u upisnik brodova obvezan (članak 187.), za upis promjena koje se upisuju u list A uložka glavne knjige upisnika brodova ili za upis promjena zbog kojih se brod briše iz upisnika brodova podnosi se pisana prijava.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 290.

pulaka

DEFINICIJA: hrvatski jedrenjak nosivosti od 75 do 150 tona, s trima jarbolima i deseteročlanom posadom

NAPOMENA: Pulake su poznate već od 17. stoljeća, ali postaju standardni dubrovački jedrenjaci 18. i 19. stoljeća. Dubrovčani su od toga broda željeli stvoriti najčešći jedrenjak mediteranske plovidbe te su ga tako i razvijali (dok su Francuzi razvijali veću inačicu za prekooceansku plovidbu). Pulake su po potrebi često bile i pomoćni ratni brodovi zbog izvrsnih maritimnih odlika i brzine.

puna rebrenica

DEFINICIJA: rebrenica izrezana iz limova s otvorima za smanjenje mase i prolazima za udužne elemente oplata dna i pokrova dvodna

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.5.

ENGLISKI: plate floor

KONTEKST: Ispod pojasa naboranih pregrada moraju se postaviti pune rebrenice.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.96.

put vjetra

DEFINICIJA: udaljenost koju prevali čestica zraka u jedinici vremena

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 180.

DOPUŠTENI NAZIV: prijeđeni put vjetra
ENGLISKI: wind run

putanja oluje

DEFINICIJA: put koji slijedi središte olujnoga nevremena

ENGLISKI: storm track

putna karta

DEFINICIJA: papirnati dokument kojim putnik dokazuje prijevozniku da je platio uslugu prijevoza morem ili ima pravo na tu uslugu

DOPUŠTENI NAZIV: putnička karta

ENGLISKI: ticket

TALIJANSKI: biglietto

KONTEKST: Prijezovnik koji je ugovorio izravni prijevoz putnika izdaje putniku putnu kartu za cijeli ugovoreni put.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 648.

putnički brod

DEFINICIJA: brod na mehanički pogon koji je ovlašten prevoziti više od dvanaest putnika

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 4.

ENGLISKI: passenger ship

KONTEKST: Obveznom peljarenju ne podliježu hrvatski ratni brodovi, hrvatski javni brodovi, brodovi koji služe za održavanje plovni putova i objekata sigurnosti plovidbe na tim putovima, vodonosici i hrvatski putnički brodovi koji plove na redovnoj liniji.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 21.

putničko-teretni brod

DEFINICIJA: brod za prijevoz tereta i više od dvanaest putnika
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.5.
ENGLSKI: passenger-cargo ship

putnik

DEFINICIJA: osoba koja se prevozi brodom na temelju ugovora o prijevozu
VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 598.
ENGLSKI: passenger
KONTEKST: Kabotažu, tj. prijevoz stvari i putnika između hrvatskih luka mogu obavljati samo brodovi, jahte ili brodice hrvatske državne pripadnosti.
VRELO KONTEKSTA: Pomorstvo: (serijska publikacija) / glavni urednik Mijo Biličić. Rijeka: Pomorski fakultet u Rijeci, 1999-., 7.
NAPOMENA: Putnikom se smatra i osoba koja prati vozilo ili žive životinje koje se prevoze na temelju ugovora o prijevozu stvari.

putujući led

DEFINICIJA: plovac nošen vjetrom ili morskom strujom
VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 180.
ENGLSKI: drift ice

račun centracije masa

DEFINICIJA: proračunski postupak za utvrđivanje položaja sustavnoga težišta broda iznad kobilice
DOPUŠTENI NAZIV: račun centracije masa na brodu
KONTEKST: Ova vrijednost dobije se

računom centracije masa.
VRELO KONTEKSTA: Vademecum maritimus: podsjetnik pomorcima. Rijeka: Pomorski fakultet, 2002., 86.
NAPOMENA: U pravilu se određuje položaj sustavnoga težišta broda iznad osnovice, odnosno gornjega ruba kobilice.

račun otpreme

DEFINICIJA: obračun svih izdataka pomorskoga agenta za račun brodaru u luci pristajanja broda
VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 40.
ENGLSKI: disbursements account
KONTEKST: Račun otpreme obuhvaća izdatke za lučke pristojbe, ukrcaj, slaganje i iskrcaj tereta, za tegljače, carinske pristojbe, pogonsko gorivo, režijske troškove i drugo.
VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 40.

radarska depresija

DEFINICIJA: kut između ravnine prividnoga horizonta koja prolazi kroz radarsku antenu i okomita je na vertikalnu motrilišta i tangente na krivulju po kojoj se šire elektromagnetski valovi
VRELO DEFINICIJE: Kos, S.; Zorović, D.; Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 418.
ENGLSKI: depression angle
KONTEKST: Posljedica je subrefrakcije da se smanjuje domet radarskog horizonta, a povećava kut radarske depresije.
VRELO KONTEKSTA: Kos, S.; Zorović, D.;

Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 418.

radarska interferencija

DEFINICIJA: spirala na radarskome zaslonu od središta prema rubu zaslona koja se pojavljuje kada radari dvaju brodova rade jedan blizu drugoga

VRELO DEFINICIJE: Simović, A. I. Terestrička navigacija. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 118.

ENGLESKI: radar interferences

KONTEKST: Radarska interferencija može prekriti pojedine sektore ili veći dio radarskog zaslona, ali ne mogu izazvati zabune jer imaju oblik oštih i pravilnih crtica i točkica.

VRELO KONTEKSTA: Simović, A. I. Terestrička navigacija. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 118.

NAPOMENA: Radarska interferencija može se pojaviti i na radarima u kojima se radne frekvencije malo razlikuju.

radarski far

DEFINICIJA: predajnik koji radi na frekvenciji brodskih radara i odašilje karakteristične elektromagnetske impulse koji se na radarskome zaslonu bilježe u obliku sektora od središta prema vrhu

VRELO DEFINICIJE: Kos, S.; Zorović, D.; Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 438.

ENGLESKI: radar marker; Ramark

KONTEKST: Valja istaknuti da ova vrsta radarskog fara u navigaciji smeta jer neprekidno emitira elektromagnetske impulse bez pobude brodskog radara.

VRELO KONTEKSTA: Kos, S.; Zorović, D.;

Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 438.

radarski far odgovarač

DEFINICIJA: aktivni primopredajnik koji se automatski uključuje osvijetljen radarskim snopom s broda i zatim kao predajnik odašilje elektromagnetski signal na radarskoj frekvenciji

VRELO DEFINICIJE: Kos, S.; Zorović, D.; Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 439.

ENGLESKI: radar beacon

KONTEKST: Karakteristika radarskog fara odgovarača upisana je u navigacijskim publikacijama čime se nedvojbeno može identificirati.

VRELO KONTEKSTA: Kos, S.; Zorović, D.; Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 439.

radarski transponder

DEFINICIJA: prijenosni uređaj za navođenje koji prijamom radarskih signala na frekvenciji od devet gigaherca odašilje iste takve signale i time omogućuje spašavateljima odrediti smjer u kojemu se nalaze unesrećeni

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 161.

PREDLOŽENI NAZIV: odgovarač
NEPREPORUČENI NAZIV: radar transponder

KRATICA - ENGLNESKI: SART

ENGLNESKI: search and rescue transponder

NAPOMENA: Radarski transponder svojim signalom ostavlja na zaslonu pobudnoga radarskog uređaja niz

ravnomjerno razmaknutih točkica kojima se određuje smjer u kojemu se nalaze unesrećeni.

radijacijska magla

DEFINICIJA: magla koju prouzročuje izžarivanje površine tla u vedrim noćima

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 183.

ENGLESKI: radiation fog

NAPOMENA: Izžarivanjem tla sloj se zraka uz tlo hladi i postupno dovodi do zasićenja vodenom parom.

radijacijski oblak

DEFINICIJA: oblak nastao hlađenjem vlažnoga zraka zbog izžarivanja energije

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 183.

ENGLESKI: radiation cloud

radijalna sponja

DEFINICIJA: sponja postavljena približno okomito na bok broda u području pramca i krme

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.7.

ENGLESKI: cant beam; radial beam

radijalno rebro

DEFINICIJA: rebro postavljeno približno okomito na opločenje boka u području prijelaza oplata boka u krmu ili pramac

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod:

Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.7.

ENGLESKI: cant frame; radial frame

radiodnevnik

DEFINICIJA: brodska knjiga u koju se upisuju podatci o vijestima koje se primaju i šalju radiouređajem

VRELO DEFINICIJE: Pomorska

enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 1. 1972., 625.

ENGLESKI: radio log

radioliječnički savjet

DEFINICIJA: služba specijalizirana za pružanje medicinske pomoći na brodu s pomoću radija

VRELO DEFINICIJE: Mulić, R.; Ropac, D. Medicina za pomorce. Zagreb: Medicinska naklada, 2002., 135.

DOPUŠTENI NAZIV: liječnički savjet preko radija

ŽARGONIZAM: radio mediko

ENGLESKI: radio medical advice

radiopult

DEFINICIJA: radni stol u kojemu su funkcionalno smješteni i međusobno povezani svi dijelovi radiotelefonske opreme

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.5.

ENGLESKI: radio console

radiotelefonski uređaj

DEFINICIJA: oprema brodske radiopostaje za radiotelefonski promet koja se sastoji od prijarnika, predajnika i izvora energije

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod:

Hrvatsko brodograđevno društvo,
1995. , 4.5.

PREDLOŽENI NAZIV: radiotelefonska
oprema

ENGLESKI: radiotelephone installation

radna podmornica

DEFINICIJA: podmornica namijenjena
potpori pri podvodnim radovima
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno
nazivlje / glavni i odgovorni urednik
K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod:
Hrvatsko brodograđevno društvo,
1995. , 1.9.

ENGLESKI: service submarine

radna razina

DEFINICIJA: razina odgovornosti
povezana sa službom časnika straže
VRELO DEFINICIJE: STCW - International
Convention on Standards of
Training, Certification and
Watchkeeping for Seafarers, 1995.-
2007., 4.

ENGLESKI: operational level

KONTEKST: Svaki pristupnik za
stjecanje svjedodžbe dužan je
prikazati sposobnost poduzimanja
na radnoj razini zadataka, dužnosti i
odgovornosti navedenih u stupcu 1.
tablice A-II/1.

VRELO KONTEKSTA: STCW - International
Convention on Standards of
Training, Certification and
Watchkeeping for Seafarers, 1995.-
2007., 31.

radna ronilica

DEFINICIJA: ronilica namijenjena
pružanju radno-tehničkih i
kontrolnih usluga i uporabi
pri komercijalnoj eksploataciji
podmorja

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno
nazivlje / glavni i odgovorni urednik
K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod:
Hrvatsko brodograđevno društvo,
1995. , 1.9.

ENGLESKI: service submersible

NAPOMENA: Radna ronilica najčešće
služi kao zamjena za ronioce,
posebice na velikim dubinama.

radni dani

DEFINICIJA: dani stajanja broda u luci
dok se u njoj normalno radi

ENGLESKI: working days

raketna topovnjača

DEFINICIJA: borbeni ratni brod
istisnine do 450 tona, brzine do
50 čvorova, naoružan raketama
i topničkim oružjem kalibra do
76 milimetara za napad na veće
brodove u priobalnome moru
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno
nazivlje / glavni i odgovorni urednik
K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod:
Hrvatsko brodograđevno društvo,
1995. , 1.8.

ENGLESKI: gun-missile boat

raketnjača

DEFINICIJA: laki brzi borbeni ratni
brod istisnine do 300 tona, brzine
do 40 čvorova, naoružan raketama
za napad na veće brodove u
priobalnome moru te lakim
protuzrakoplovnim oružjem za
vlastitu obranu

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno
nazivlje / glavni i odgovorni urednik
K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod:
Hrvatsko brodograđevno društvo,
1995. , 1.8.

ENGLESKI: missile boat

rasklopivi kolotur

DEFINICIJA: kolotur s jednom
otvorivom stranicom kućišta

DOPUŠTENI NAZIV: otvarajući kolotur

ŽARGONIZAM: pašteka

ENGLESKI: snatch block

KONTEKST: Rasklopivi kolotur ili
pašteka pogodan je za umetanje na
konop u radu.

VRELO KONTEKSTA: Delić, S. Oprema krstaša. Zagreb: Fabra press, 2008., 34.

NAPOMENA: Otvoriva stranica kućišta služi da bi se na užnicu umetnulo uže bez provlačenja kraja užeta.

rasplinjanje magle

DEFINICIJA: prirodno ili umjetno izazvano nestajanje magle

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 186.

ENGLISKI: fog dissipation

NAPOMENA: Porast temperature u dnevnome hodu ili advekcijско smanjenje vlažnosti zraka i pojačanje vjetrova prirodno rasplinjuju maglu.

raspodjela prostora

DEFINICIJA: određivanje namjena pojedinih površina koje donosi služba nadzora pomorske plovidbe radi obavljanja određenih postupaka tijekom duljega razdoblja

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 116.

ENGLISKI: space division

KONTEKST: Iznimno, ako to okolnosti zahtijevaju, VTS služba može privremeno ili u pojedinom slučaju izmijeniti postojeću raspodjelu prostora (dinamičko dodjeljivanje prostora).

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 117.

raspodjela udaljenosti

DEFINICIJA: utvrđivanje najmanje udaljenosti između brodova koji plove istim smjerom

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Planiranje

pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 117.

ENGLISKI: distance division

NAPOMENA: Raspodjela udaljenosti također se može definirati kao udaljenost pri mimoilaženju brodova.

raspodjela vremena

DEFINICIJA: ciljano određivanje trenutka prolaska brodova određenim dijelom plovnoga puta

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 117.

ENGLISKI: time division; time allocation

KONTEKST: Raspodjela vremena ostvaruje se sustavom dopuštenja i izvješćivanja (potvrđivanja) provedbe pojedinih radnji.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 117.

raspored za uzbunu

DEFINICIJA: dokument koji sadržava opis znakova za napuštanje broda, način izdavanja naredaba o napuštanju broda i raspored dužnosti članova posade u opasnosti

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 193.

ENGLISKI: muster list

KONTEKST: Primjerci rasporeda za uzbunu postavljaju se na izabranim mjestima na brodu uključujući zapovjednički most, strojarnicu i nastambe posade.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 194.

rašlja

DEFINICIJA: utor za veslo u obliku slova U s nosačem koji se ugrađuje u

predviđeni otvor u razmi i služi kao temelj za pokretanje čamca veslima
ENGLISKI: rowlock

ratna mornarica

DEFINICIJA: ratni brodovi u sastavu mornarice određene države
ENGLISKI: naval fleet; maritime force; navy

KONTEKST: U razdoblju pred Prvi svjetski rat vodeće svjetske ratne mornarice, prije svih britanska i njemačka, naprosto su se takmičile u gradnji i razvoju bojnih brodova tipa dreadnought.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.)

POVEZNICA: <http://www.burzanautike.com/povijest/brodovi-i-bojevi-velikog-rata>

NAPOMENA: Ratna mornarica definira se i kao grana oružanih snaga pojedine države namijenjena borbenim djelovanjima na moru i unutrašnjim vodama.

ratni brod

DEFINICIJA: brod upisan u upisnik brodova ratne mornarice određene države

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 6. 1983., 646.

ENGLISKI: warship; naval vessel
KONTEKST: Prvi ratni brodovi na kojima je ugrađeno raketno naoružanje bile su krstarice, što ih je također u bitnome razlikovalo od prakse Drugog svjetskog rata.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike:

(serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.)

POVEZNICA: <http://www.burzanautike.com/povijest/nauticka-povijest>

NAPOMENA: Ratni brodovi dijele se na borbene brodove, pomoćne brodove i specijalne ratne brodove.

razarač

DEFINICIJA: brzi borbeni ratni brod istisnina od 1500 do 7000 tona i opremljen topničkim, torpednim i raketnim oružjem

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.7.

ENGLISKI: destroyer

razina oblaka

DEFINICIJA: sloj u atmosferi u kojemu se nalaze određene vrste oblaka

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 189.

ENGLISKI: cloud level

razlika geografske dužine

DEFINICIJA: kraći dio luka ekvatora između meridijana mjesta polaska i mjesta dolaska

VRELO DEFINICIJE: Benković, F. i dr. Terestrička i elektronska navigacija. Split: Republički hidrografski institut, 1986., 46.

DOPUŠTENI NAZIV: razlika zemljopisne dužine

ENGLISKI: difference of longitude
KONTEKST: Razlika geografske dužine može imati vrijednost do +/- 180°, gdje predznak određuje smjer kretanja od pozicije polaska do

pozicije dolaska (prema istoku ili prema zapadu), bez obzira na položaj polazne i dolazne pozicije u odnosu na početni meridijan.

VRELO KONTEKSTA: Benković, F. i dr. Terestrička i elektronska navigacija. Split: Republički hidrografski institut, 1986., 47.

NAPOMENA: Razlika geografske dužine izračunava se algebarskim oduzimanjem geografskih dužina mjesta polaska i mjesta dolaska.

SIMBOL: $\Delta\lambda$

FORMULA: $\Delta\lambda = (+ / - \lambda 2)$

razlika geografske širine

DEFINICIJA: luk meridijana između paralela mjesta polaska i mjesta dolaska

VRELO DEFINICIJE: Benković, F. i dr. Terestrička i elektronska navigacija. Split: Republički hidrografski institut, 1986., 46.

DOPUŠTENI NAZIV: razlika zemljopisne širine

ENGLESKI: difference of latitude

KONTEKST: Razlika geografske širine može imati vrijednost do +/- 180°, gdje predznak određuje smjer kretanja od pozicije polaska do pozicije dolaska (prema sjeveru ili prema jugu), bez obzira na položaj polazne i dolazne pozicije u odnosu na ekvator.

VRELO KONTEKSTA: Benković, F. i dr. Terestrička i elektronska navigacija. Split: Republički hidrografski institut, 1986., 46.

NAPOMENA: Razlika geografske širine izračunava se algebarskim oduzimanjem geografskih širina mjesta polaska i mjesta dolaska.

SIMBOL: $\Delta\varphi$

FORMULA: $\Delta\varphi = (+ / - \varphi 2)$

razma

DEFINICIJA: rubni dio palubne ograde ili boka plovila

VRELO DEFINICIJE: Deliće, S. Oprema krstaša. Zagreb: Fabra press, 2008., 144.

TALIJANSKI: rasma

NAPOMENA: Razma je i rub ograde na plovilu na kojemu nema pune ograde.

razupora dvodna

DEFINICIJA: element koji povezuje i prenosi vertikalno opterećenje između uzdužnjaka oplata dna i pokrova dvodna

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 2.5.

ENGLESKI: double bottom strut

rebrenica

DEFINICIJA: poprečni nosivi element dna broda koji se proteže od uzvoja do uzvoja

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 2.5.

ENGLESKI: floor

KONTEKST: Razmak između rebrenica općenito ne smije biti veći od 5 razmaka između rebara.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.43.

rebro

DEFINICIJA: poprečno postavljen ukrepni element vanjske oplata

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 2.4.

ENGLISKI: frame

KONTEKST: U nivo s prostornim sponjama postavljaju se proveze koje za oplatu moraju biti zavarene kontinuiranim zavarom i koljenima povezane za svako rebro.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.47.

red u lukama

DEFINICIJA: pravni propisi kojima se moraju podvrgnuti svi brodovi u luci te ostali korisnici luke i sudionici u lučkome poslovanju

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 191.

ENGLISKI: port regulations

KONTEKST: Lučka kapetanija u nadzoru održavanja reda u lukama nadzire osobito plovidbu, pristajanje, privezivanje, odvezivanje i sidrenje brodova i brodica, ukrcavanje i iskrcavanje putnika i tereta.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 191.

redoviti pregled broda

SKRAĆENI NAZIV: redoviti pregled

DEFINICIJA: obvezatni pregled kojemu brod podliježe u redovitim vremenskim razmacima propisanim Tehničkim pravilima

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 22.

ENGLISKI: regular inspection

NAPOMENA: Tehnička pravila koja se spominju u definiciji nisu zaseban pojam u bazi nego digitalno vrelo: Tehnička pravila v. 2006-01 [CD-ROM]. Split: Hrvatski registar brodova, 2006.

regata

DEFINICIJA: natjecanje jedriličara ili veslača

VRELO DEFINICIJE: Šamanović, J. Nautički turizam i management marina. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 157.

DOPUŠTENI NAZIV: regatno natjecanje

ENGLISKI: regatta; race

TALIJANSKI: regata

KONTEKST: Regata je natjecanje jedrilica istog tipa, koje moraju prijeći unaprijed određenu stazu označenu plutačama. Pobjednik regate je ona jedrilica koja stazu prijeđe u vremenu kraćem od svojih suparnika.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.)

regatna oznaka

DEFINICIJA: plutača koju je jedrilica dužna obići tijekom regate

VRELO DEFINICIJE: Pravila jedriličarskih natjecanja: (regatna pravila). Split: Hrvatski jedriličarski savez, 2009.-2012., 13.

ŽARGONIZAM: bova

ENGLISKI: mark

KONTEKST: Ovo se pravilo primjenjuje kada jedrilice trebaju regatnu oznaku ostaviti s iste strane.

VRELO KONTEKSTA: Pravila jedriličarskih natjecanja: (regatna pravila). Split: Hrvatski jedriličarski savez, 2009.-2012., 13.

reklamacija

DEFINICIJA: prigovor i odštetni zahtjev zbog oštećenja, manjka, gubitka i zakašnjenja pri predaji tereta koje primatelj podnosi brodaru

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj.

Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 88.

PREDLOŽENI NAZIV: pritužba

ENGLESKI: cargo claim

relativni vjetar

DEFINICIJA: vektor vjetra u odnosu na objekt koji se giba

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 192.

ENGLESKI: relative wind

rezervno sidro

DEFINICIJA: sidro stalno smješteno na brodu za slučaj da se izgubi jedno od sidara

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.6.

PREDLOŽENI NAZIV: pričuvno sidro

ENGLESKI: spare anchor

KONTEKST: Na brodovima kraćim od 20 m rezervno sidro može biti težine 70% od težine prema tablici 3.6.2.1-1.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 3.22.

ribarski brod

DEFINICIJA: brod s mehaničkim porivom opremljen za ulov ribe i drugih živih bića iz mora ili na morskome dnu

ENGLESKI: fishing vessel; fishing boat

KONTEKST: Stranome ribarskom brodu za vrijeme prolaska teritorijalnim morem Republike Hrvatske zabranjen je ribolov ili ulov drugih morskih bića u moru ili na morskome dnu.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik.

2004.-2009., 11.

NAPOMENA: Ribarski je brod dulji od dvanaest metara, s brutotonažom većom od petnaest.

riječno pristanište

DEFINICIJA: lučka obala na rijeci ili jezeru za prihvat brodova s operativnom površinom te s prekrajnom opremom ili bez nje

ENGLESKI: river berth; river dock

rizik

DEFINICIJA: kombinacija vjerojatnosti ili učestalosti pojave i težine štetne posljedice opasnoga događaja

ENGLESKI: risk

NAPOMENA: Rizik se može definirati i kao mjera vjerojatnosti prema kojoj se računa hoće li se neželjeni događaj dogoditi uz mjeru posljedica koje iz njega proizlaze u određenome vremenu.

ro-ro brod

DEFINICIJA: brod opremljen dodatnim palubama za vozila koja se krcaju na vlastitim kotačima preko rampa na boku, krmi ili pramcu

VRELO DEFINICIJE: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 7.

ENGLESKI: roll-on/roll-of ship; ro-ro ship

rog kormila

DEFINICIJA: skrok kormila u obliku roga

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.4.

ENGLESKI: rudder horn

rogalj

DEFINICIJA: ojačani kut jedra na vrhu te na prednjemu i stražnjemu dijelu baze glavnoga ili prednjega jedra

KONTEKST: Sigurnije je podizati i spuštati spinaker genovi sa zavjetrinske strane. U protivnom je prije podizanja spinakera potrebno privjetrinski rogalj spinakera (A) primaknuti vrhu tanguna.

VRELO KONTEKSTA: Dedekam, I. Trimanje jedara i jarbola: aerodinamika, upotreba i podešavanje jedara, upotreba spinakera, podešavanje jarbolne opute, usklađivanje jedrilja i kormila. Zagreb: Fabra, 2004., 189.

NAPOMENA: U engleskome pomorskom nazivlju nema općega naziva za rogalj, nego se upotrebljavaju tri posebna naziva za pojedine vrste rogljeva: gornji rogalj (*head of sail*, *head of jib*), uzdeni rogalj (*clew*) i prednji rogalj (*tack*).

roll jedro

strana jezična odrednica - engleski

DEFINICIJA: jedro koje se razvija odmotavanjem iz jarbola i skuplja umotavanjem u jarbol

PREDLOŽENI NAZIV: jedro na namatanje

ENGLSKI: furl sail

ronilački brod

DEFINICIJA: specijalni brod opremljen uređajima za rad ronilaca

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.6.

ENGLSKI: diving vessel; diving support vessel

ronilica

DEFINICIJA: podvodni plovni objekt ograničene autonomije koji se prevozi do mjesta uporabe

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo,

1995., 1.8.

ENGLSKI: submersible

NAPOMENA: Ronilica je obično manjih dimenzija i najčešće s električnim pogonom.

ronjenje

DEFINICIJA: sportska podvodna aktivnost s ciljem ribolova ili istraživanja morskoga dna

VRELO DEFINICIJE: Šamanović, J. Nautički turizam i management marina. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 137.

ENGLSKI: diving

KONTEKST: Osnovni dio opreme koji se koristi pri ronjenju s ronilačkim aparatom jest boca s komprimiranim zrakom, koja zajedno s regulatorom omogućuje ono što se doima biološki nemogućim: disanje čovjeka pod vodom.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.)

POVEZNICA: <http://www.burzanautike.com/sport/oprema-za-ronjenje-s-ronilackim-aparatom>

rotacijski pomaci broda

DEFINICIJA: gibanja broda oko koordinatnih osi

ENGLSKI: rotational movement of ship

ručna baklja

DEFINICIJA: pirotehničko sredstvo za poziv upomoć i točno označivanje položaja pomorske spasilačke jedinice

ENGLSKI: hand flare

KONTEKST: Ručna baklja nakon paljenja gori jarkocrvenom bojom jačine najmanje 15000 kandela.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 138.

ručni javljač požara

DEFINICIJA: uređaj za brzi prijenos informacije o otkrivanju i dojavi požara koji se uključuje ručno

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 237.

ENGLSKI: manual fire detector; manual fire alarm

KONTEKST: Ručni javljač požara najčešće se izrađuje kao elektromehanički prekidač kojim se zatvara strujni krug.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 237.

ručni radiotelefon

DEFINICIJA: radiotelefonski primopredajnik za vezu na malim udaljenostima

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.6.

ŽARGONIZAM: voki-toki

ENGLSKI: walkie-talkie

rudo kormila

SKRAĆENI NAZIV: rudo

DEFINICIJA: drvena poluga na vrhu osovine kormila za upravljanje smjera plovidbe brodom

ZASTARJELI NAZIV: argutla

ŽARGONIZAM: argola

ENGLSKI: tiller

ruka krata jedra

DEFINICIJA: vodoravni red očica u jedru s vezicama za kraćenje jedra

ENGLSKI: reef band

TALIJANSKI: mano di terzatolo

NAPOMENA: Na krstašu obično postoje

tri ruke krata jedra: prva (donja), druga (srednja) i treća (gornja). Trećim se kratom površina jedra najviše skraćuje.

sadržaj nepoznat

DEFINICIJA: marginalna klauzula kojom se zapovjednik ograđuje s obzirom na sadržaj primljene robe

ENGLSKI: contents unknown

FRANCUSKI: contenu inconnu

sagena

DEFINICIJA: stara hrvatska broдика na vesla i jedra

VRELO DEFINICIJE: Deliće, S. Oprema krstaša. Zagreb: Fabra press, 2008., 145.

samarica

DEFINICIJA: brodska naprava za rukovanje teretom koja omogućuje zadržavanje i premještanje tereta sustavom užadi i kolutova pričvršćenih na vlastitoj konstrukciji ili izvan nje

VRELO DEFINICIJE: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006.

DOPUŠTENI NAZIV: teretnica; tovarica

ŽARGONIZAM: derić; delić

ENGLSKI: ship's derrick

KONTEKST: Mora biti predviđeno sigurno učvršćenje samarice za vrijeme plovidbe.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006.

NAPOMENA: Samarica može biti pričvršćena i na jarbolima, stupovima, palubama i vitlima.

samica roga kormila

DEFINICIJA: kućište u rogu kormila za donji radijalni ležaj osovine kormila

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod:

Hrvatsko brodograđevno društvo,
1995., 2.4.

ENGLESKI: rudder horn gudgeon

sanitarna knjižica

DEFINICIJA: brodska zdravstvena isprava u koju se upisuju podatci o sanitarnim pregledima članova posade

ENGLESKI: sanitary booklet

KONTEKST: Svjedodžba o zdravstvenoj sposobnosti obvezna je za svakoga člana posade, a sanitarna knjižica za djelatnike koji rade s hranom i/ili vodom.

VRELO KONTEKSTA: Mulić, R.; Ropac, D. Medicina za pomorce. Zagreb: Medicinska naklada, 2002., 164.

santa leda

DEFINICIJA: komad leda koji se izdiže iznad morske površine manje od jednoga metra

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 98.

DOPUŠTENI NAZIV: ledena santa

ENGLESKI: growler

NAPOMENA: Santa leda je prozirna, zelenkasta ili tamna.

sastav ratnih brodova

DEFINICIJA: ratni brodovi koji zajednički plove pod zapovjedništvom jednoga zapovjednika

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 5.

ENGLESKI: naval formation of warships

satno skretanje vjetra

DEFINICIJA: skretanje vjetra u smjeru vrtnje kazaljke na satu

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni

meteorološki zavod: Hinus, 2005., 197.

ENGLESKI: veering wind

NJEMAČKI: rechtsdrehender Wind

KONTEKST: Satno skretanje vjetra je primjerice skretanje od istoka prema jugoistoku i jugu.

VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 197.

sav prostor i nosivost broda

DEFINICIJA: uvjet brodarskoga ugovora koji naručitelju daje pravo raspolaganja potpunim prostornim kapacitetom i korisnom nosivošću broda

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 222.

ENGLESKI: full reach and burden of the ship

sestant

DEFINICIJA: sprava kojom se mjere vodoravni i okomiti kutovi visine nebeskih tijela radi određivanja položaja broda

VRELO DEFINICIJE: Benković, F. i dr. Terestrička i elektronska navigacija. Split: Republički hidrografski institut, 1986., 187.

ENGLESKI: sextant

KONTEKST: Rad sekstanta se temelji na osnovnom zakonu optike o odbijanju svjetlosti: upadni kut je jednak kutu odbijanja, a upadna i odbijena zraka leže sa normalom u jednoj ravnini koja je okomito na ravninu refleksije.

VRELO KONTEKSTA: Benković, F. i dr. Terestrička i elektronska navigacija. Split: Republički hidrografski institut, 1986., 187.

sektor svjetla

DEFINICIJA: sektor koji označuje sigurno ili opasno područje za plovidbu

ENGLISKI: sector light

KONTEKST: Obično su opasni sektori svjetla označeni crvenom bojom, a sigurni bijelom ili zelenom bojom.

VRELO KONTEKSTA: Kos, S.; Zorović, D.; Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 200.

serilija

DEFINICIJA: histarska i liburnska brodica duljine 8 metara, širine od 2,5 do 3 metra i gaza 0,4 metra, s jednim križnim jedrom i veslima

POVEZNICA: www.pfst.hr/old/data/materijali/Povijest_pomorstva7.ppt

NAPOMENA: Serilije su poznate od 3. stoljeća prije Krista kao brodice namijenjene trgovini i obrani vlastitoga područja. Riječ je o laganim priobalnim brodicama dobrih maritimnih svojstava s četirima članovima posade. Pretpostavlja se da je jedino križno jedro serilije bilo izrađeno od kože, a brodicom se upravljalo s pomoću jednoga krmenog vesla.

ses

DEFINICIJA: dvotrupac koji dio istisnine poništava tlakom zračnoga jastuka među trupovima

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.9.

KRATICA - ENGLISKI: SES

ENGLISKI: surface effect ship

NAPOMENA: Zračni jastuk stvara se pihalima.

seš

DEFINICIJA: dugi težinski valovi prouzročeni atmosferskim poremećajima

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 198.

DOPUŠTENI NAZIV: stojni val

ŽARGONIZAM: štiga; štigajica; šćiga

ENGLISKI: seiches

POVEZNICA: <http://hrcak.srce.hr/31813?lang=en>

sidrena soha

DEFINICIJA: soha za dizanje sidra

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.6.

ENGLISKI: anchor davit

sidrena stelja

DEFINICIJA: nagnuto ležište sidra na palubi uz bok broda

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.6.

ENGLISKI: anchor bed

sidreni blok

DEFINICIJA: betonski blok koji se polaže na morsko dno za pomoć pri sidrenju plovnih objekata

DOPUŠTENI NAZIV: betonski blok za sidrenje

ŽARGONIZAM: korpomorto; kolpomorto

ENGLISKI: mooring block

sidreni lanac

DEFINICIJA: lanac kojim je brod spojen sa sidrom

ENGLISKI: anchor chain

KONTEKST: Za svaki sidreni lanac ili uža treba predvidjeti uređaj s pomoću kojega se tijekom plovidbe drži sidro pritegnuto u sidrenoj cijevi, te za držanje broda na sidru.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 3.20.

NAPOMENA: Sidreni lanac sastoji se od predgona sa škopcem i vrtuljkom, sidrenih uza, spojnih karika i krajnjega svornjaka.

sidreni vrtuljak

SKRAĆENI NAZIV: vrtuljak

DEFINICIJA: vrtuljak koji omogućuje okretanje sidra

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.7.

DOPUŠTENI NAZIV: vrtulj

ŽARGONIZAM: đogulin

ENGLESKI: anchor swivel

sidreno vitlo

DEFINICIJA: uređaj za podizanje i spuštanje sidra

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.7.

DOPUŠTENI NAZIV: sidreno motovilo

ENGLESKI: windlass; anchor capstan

KONTEKST: Moraju se izračunati sile u vijcima, podlogama i zadržaćima, koji osiguravaju sidreno vitlo prema palubi.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 3.59.

sidreno-pritežno vitlo

DEFINICIJA: uređaj za rad sa sidrom i za vezivanje broda

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno

nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.7.

ENGLESKI: combined windlass and mooring winch

sidrenje

DEFINICIJA: postupak kojim se plovni objekt lancem ili konopom i sidrom privremeno vezuje za dno mora ili vodenoga prostora, čime se sprečava ili ograničuje gibanje broda

ENGLESKI: anchoring

sidrilački brod

DEFINICIJA: specijalni brod za polaganje sidara drugih brodova ili plovni objekata koji se sidre u nezaštićenim morima

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.6.

ENGLESKI: anchor handling vessel

sidrište

DEFINICIJA: dio vodenoga prostora opremljen opremom za privez plovni objekata u uvali zaštićenoj od nevremena

VRELO DEFINICIJE: Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji luka nautičkog turizma: važeći tekst. (Narodne novine, br. 72/2008), 62.

ENGLESKI: anchorage

KONTEKST: Kada se nađete u situaciji da brod sidrite u području gdje nema dobrih lučica za vez, odabrati treba sidrište prema naputku iz peljara ili prema savjetu lučkih vlasti ili mještana.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje

Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.)

sidro

DEFINICIJA: naprava za sidrenje plutajućega objekta

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.6.

ŽARGONIZAM: ankora

ENGLESKI: anchor

KONTEKST: Da bi se neki tip sidra priznao kao sidro povećane sile držanja, potrebno je obaviti ispitivanje u naravi i dokazati da to sidro ima najmanje dvostruko veću silu držanja nego odobreno sidro bez prečke iste težine.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 3.17.

NAPOMENA: Sidro može služiti i kao pomoć pri manevriranju brodom te zaustavljanju i/ili zakretanju broda u izvanrednim okolnostima.

sidro za led

DEFINICIJA: jednokrako sidro za sidrenje na ledu

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.6.

ENGLESKI: ice anchor

signali pogibelji

DEFINICIJA: signali koje brod može odašiljati kada je u velikoj opasnosti i kada traži pomoć

VRELO DEFINICIJE: Sjekavica, I.; Kačić, H. Pravila o izbjegavanju sudara na moru. Zagreb: Školska knjiga, 1983.,

65.

DOPUŠTENI NAZIV: signali pogibli
ENGLESKI: distress signals

signali upozorenja

DEFINICIJA: svjetlosni ili zvučni signali kojima brod smije privlačiti pozornost drugoga broda

VRELO DEFINICIJE: Sjekavica, I.; Kačić, H. Pravila o izbjegavanju sudara na moru. Zagreb: Školska knjiga, 1983., 64.

ENGLESKI: signals to attract attention

KONTEKST: Signale upozorenja kojima privlači pažnju može davati svaki brod kada smatra da je potrebno, na primjer, ako ga drugi brod ne primjećuje, a postoji opasnost od sudara, ili kada drugom brodu želi skrenuti pažnju na neku opasnost plovidbe.

VRELO KONTEKSTA: Sjekavica, I.; Kačić, H. Pravila o izbjegavanju sudara na moru. Zagreb: Školska knjiga, 1983., 64.

signalna raketa

DEFINICIJA: pirotehničko sredstvo određene boje za poziv upomoć i komunikaciju s brodovima u blizini
DOPUŠTENI NAZIV: signalna raketa s padobranom

ENGLESKI: rocket flare; rocket parachute flare

KONTEKST: Signalna raketa se najčešće ispalljuje iz ruke i dostiže visinu od najmanje 300m.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 138.

NAPOMENA: Signalna raketa za poziv upomoć na visini od 300 metara izbacuje padobran i pali namjensku baklju koja gori jarkocrvenom bojom jačine najmanje 30000 kandela i najmanje 40 sekundi. Druge boje, poput zelene i bijele,

upotrebljavaju se za daljnju komunikaciju pri spašavanju s pomoću obližnjih brodova ili zrakoplova.

sigurna luka

DEFINICIJA: luka u koju brod može pristati bez opasnosti fizičke ili političke naravi

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 195.

ENGLESKI: safe port

FRANCUSKI: port sur

TALIJANSKI: porto sicuro

NAPOMENA: Sigurna luka jedna je od klauzula u ugovoru o prijevozu ili u brodarskome ugovoru.

sigurni način vođenja broda

DEFINICIJA: način vođenja broda kojim se ne ugrožava sigurnost ljudi, broda i tereta te se ne onečišćuje okoliš

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 1.

ENGLESKI: safe conducting of a vessel

KONTEKST: Pod pojmom sigurnog načina vođenja broda podrazumijeva se sigurnost ljudi, broda i tereta, te ekološka zaštita okoliša.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 1.

sigurni vez

DEFINICIJA: klauzula u ugovoru u prijevozu o sigurnome mjestu ukrcajanja ili iskrcajanja tereta u luci koju određuje naručitelj

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 196.

ENGLESKI: safe berth

NAPOMENA: Siguran vez određuje naručitelj ako se ukrcajanje ili iskrcajanje tereta može obaviti bez opasnosti za brod.

sigurnosna zaštita

DEFINICIJA: sustav preventivnih mjera za zaštitu brodova i luka od prijetnje namjernim nezakonitim i štetnim činom

ENGLESKI: security

NAPOMENA: Aktivnosti sigurnosne zaštite odnose se na mjere zaštite brodova i lučkih područja propisane pravilnikom ISPS.

sigurnost plovidbe

DEFINICIJA: osnovni uvjeti kojima moraju odgovarati plovni putovi u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnome moru države i luke, pomorski objekti i plovni objekti koji plove unutarnjim morskim vodama i teritorijalnim morem iste države, posada na pomorskim objektima te plovidba i peljarenje na moru

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009.

ENGLESKI: safety of navigation

KONTEKST: Objekti sigurnosti plovidbe na plovnim putovima u unutarnjim morskim vodama i u teritorijalnom moru Republike Hrvatske jesu: svjetionici, obalna svjetla, plutače i druge oznake, signalne postaje i radiopostaje, optički, zvučni, električni, elektronski, radarski i drugi uređaji za sigurnu plovidbu.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 16.

NAPOMENA: Sigurnost plovidbe odnosi se i na nadzor nad provedbom odgovarajućih odredaba Pomorskoga zakonika.

sila izboja

DEFINICIJA: poprečna sila koju stvara vijak i ostvaruje izboj krme

DOPUŠTENI NAZIV: rezultatna sila na krmi

ENGLISKI: transverse thrust force; transverse thrust

KONTEKST: Sve te sile rezultiraju u jednu koja se naziva rezultatna sila na krmi ili sila izboja.

VRELO KONTEKSTA: Buljan, I. Manevriranje brodom. Zagreb: Školska knjiga, 1980., 21.

sila kormila

DEFINICIJA: sila koja se stvara na listu kormila

ENGLISKI: rudder force

KONTEKST: Sila kormila, kao što je poznato, zavisi od veličine kormila, brzine broda i kuta zakreta kormila.

VRELO KONTEKSTA: Milošević, M.; Milošević, Š. Osnove teorije broda 1. Zagreb: Školska knjiga, 1981., 214.

sila morske struje na brod

DEFINICIJA: sila koju stvara morska struja djelovanjem na podvodnu površinu broda

ENGLISKI: sea current force

KONTEKST: Pri određivanju sile morske struje na brod na vezu koriste se sljedeće vrijednosti koeficijenata.

VRELO KONTEKSTA: Vademecum maritimus: podsjetnik pomorcima. Rijeka: Pomorski fakultet, 2002., 172.

sila poriva

DEFINICIJA: sila porivnika kojom se ostvaruje poriv broda naprijed ili natrag

DOPUŠTENI NAZIV: sila poriva broda

ENGLISKI: ship's thrust force

KONTEKST: Sila poriva u odnosu na nominalnu snagu na osovini određuje se približno prema omjeru 100:1.

VRELO KONTEKSTA: Vademecum maritimus: podsjetnik pomorcima. Rijeka: Pomorski fakultet, 2002., 184.

sila poriva pramčanoga porivnika

DEFINICIJA: sila poriva koju stvara pramčani porivnik

ENGLISKI: bow thruster force

sila vjetra na brod

DEFINICIJA: sila koju stvara vjetar djelovanjem na nadvodnu površinu broda

ENGLISKI: wind force

sila zadržavanja sidra

DEFINICIJA: sila ovisna o obilježjima sidra i obilježjima morskoga dna kojom se sidro opire izvlačenju

ENGLISKI: anchor holding force

KONTEKST: Ukoliko je ispuštena nedovoljna duljina sidrenog lanca, sila zadržavanja sidra bit će smanjena zbog kuta pod kojim djeluje sidreni lanac.

VRELO KONTEKSTA: Vademecum maritimus: podsjetnik pomorcima. Rijeka: Pomorski fakultet, 2002., 178.

NAPOMENA: Sila zadržavanja sidra izračunava se kao umnožak mase sidra i koeficijenta zadržavanja sidra.

sila zakretanja

DEFINICIJA: sila koja zakreće brod

ENGLISKI: ship's turning force

sinoptička analiza

DEFINICIJA: analiza vremenskih karata na kojima su ucrtani istodobno

mjereni podatci sinoptičkih motrenja na širem području

ENGLISKI: synoptic analysis

NJEMAČKI: synoptische Analyse

sinoptičko izvješće

DEFINICIJA: kodirano izvješće o vremenskim prilikama sastavljeno prema brodske meteorološkom ključu

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005.,

200.

DOPUŠTENI NAZIV: sinoptički izvještaj**ENGLESKI:** synoptic report**NJEMAČKI:** SYNOP-Meldung**FRANCUSKI:** rapport synoptique**sinoptičko motrenje****DEFINICIJA:** prizemno motrenje namijenjeno vremenskoj analizi i prognozi**VRELO DEFINICIJE:** Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 201.**ENGLESKI:** synoptic observation**NJEMAČKI:** synoptische Beobachtung**FRANCUSKI:** observation synoptique**KONTEKST:** Podaci se odmah nakon sinoptičkog motrenja odašilju u sabiralište radi obrade i dalje dojave.**VRELO KONTEKSTA:** Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 201.**sinoptičko stanje****DEFINICIJA:** stanje atmosfere u odnosu na razdiobu različitih atmosferskih elemenata i određenih vremenskih parametara na vremenskoj karti**VRELO DEFINICIJE:** Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 201.**ENGLESKI:** synoptic situation**NJEMAČKI:** synoptische Situation**sintetičko uže****DEFINICIJA:** uže izrađeno od sintetičkih vlakana**VRELO DEFINICIJE:** Simović, A. I. Mornarske vještine. Zagreb: Školska knjiga, 1980., 16.**ENGLESKI:** syntethic rope**NAPOMENA:** Sintetička užad danas uglavnom zamjenjuju biljnu užad.**sivi led****DEFINICIJA:** led na vodi debljine od deset do petnaest centimetara**VRELO DEFINICIJE:** Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 201.

ENGLESKI: grey ice**siz****DEFINICIJA:** namjestive stube za prijelaz osoba s obale na brod i obratno**DOPUŠTENI NAZIV:** brodski siz; most**ŽARGONIZAM:** skala; pasarela**ENGLESKI:** gangway; accommodation ladder**TALIJANSKI:** passarella**NAPOMENA:** Siz je stalno pričvršćen uz bok broda, a na brodicama i jahtama može biti i na krmi.**sjever gore****DEFINICIJA:** orijentacija radarske slike pri kojoj je ona usmjerena prema sjeveru**VRELO DEFINICIJE:** Kos, S.; Zorović, D.; Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 434.**ENGLESKI:** north up**skeg****DEFINICIJA:** podvodni perajasti izdanak trupa koji nosi ili pridržava kormilo**ENGLESKI:** skeg**NAPOMENA:** Skeg također može biti nastavak kobilice.**skijanje na vodi****DEFINICIJA:** klizanje površinom vode na skijama s pomoću vučenja glisera**VRELO DEFINICIJE:** Pomorska enciklopedija / glavni urednici

Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 7. 1985., 502.

ENGLISKI: water skiing

KONTEKST: Skijanje na vodi može se prakticirati u idealnim meteorološkim uvjetima, tihom vremenu i mirnom moru na udaljenosti od 300 metara od obale s poteznim užetom dugim do 12 metara.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.)

NAPOMENA: Natjecateljske su discipline skijanja na vodi klasično skijanje, slalom i skokovi.

skok

DEFINICIJA: uzdužno odstupanje palube broda od ravnine usporedne s projektnom vodnom linijom

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.10.

ENGLISKI: sheer

KONTEKST: Produljenje skoka izloženog dijela palube nadvođa paralelno skoku palube nadgrađa u tom području uzima se kao linija skoka u području tog nadgrađa.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 6.37.

skretanje s puta

SKRAĆENI NAZIV: skretanje

DEFINICIJA: znatno skretanje broda s ugovorenoga ili uobičajenoga puta

VRELO DEFINICIJE: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka

pomorska škola, 2002., 145.

ENGLISKI: deviation

NAPOMENA: Brod najčešće skreće s puta iz sigurnosnih razloga.

skretanje vjetra

DEFINICIJA: vremenska promjena smjera vjetra na određenome mjestu

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 202.

ENGLISKI: wind rotation

NJEMAČKI: Winddrehung

NAPOMENA: Skretanje vjetra može se definirati i kao promjena smjera vjetra s visinom.

skrivena mana

DEFINICIJA: nedostatak ili pogreška u konstrukciji, strojevima ili brodskoj opremi koji nije mogla otkriti stručna osoba upotrebom razboritoga stupnja vještine pri redovitome pregledu

VRELO DEFINICIJE: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 202.

ENGLISKI: latent defect; inherent vice

KONTEKST: Hamburška pravila ne poznaju sustav izuzetih slučajeva, pa tako ni za skrivenu manu broda ne sadrže posebno pravilo.

VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 110.

skrivljeni sudar

DEFINICIJA: sudar prouzročen dokazanom krivnjom jednoga broda ili više njih

VRELO DEFINICIJE: Stanković, P. Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 51.

KONTEKST: Zato se oni mogu podijeliti na jednostrano skrivljene i

obostrano (ili višestrano) skrivljene sudare.

VRELO KONTEKSTA: Stanković, P. Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 51.

skrok

DEFINICIJA: nosač izvan trupa na podvodnome dijelu broda
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.3.

ENGLESKI: strut

KONTEKST: Ramena skrokova trebaju prodirati kroz oplatu i spajati se s rebrima, odnosno rebrenicama.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.64.

slabi vjetar

DEFINICIJA: vjetar jačine tri bofora i brzine od 12 do 19 kilometara na sat
VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 202.

ENGLESKI: gentle breeze

NJEMAČKI: schwache Brise

POVEZNICA: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Beaufort_scale_3.jpg

slabljenje anticiklone

DEFINICIJA: smanjenje anticiklonalnoga kruženja oko središta visokoga tlaka uz porast tlaka

ENGLESKI: decrease of anticyclone

slijepi putnik

DEFINICIJA: osoba koja nije s brodarom ili njegovim zastupnikom zaključila ugovor o prijevozu, ne želi platiti prevozninu te se bez njihove suglasnosti radi prijevoza ili iz

drugih razloga skriva na brodu

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 198.

ENGLESKI: stowaway

NJEMAČKI: blinder Passagier

FRANCUSKI: passager clandestin

TALIJANSKI: passeggero clandestino

KONTEKST: Konvencija pokušava regulirati i troškove izdržavanja slijepog putnika (u stanovitom razdoblju) u luci iskrcaja i vraćanja.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 198.

sloboda plovidbe

DEFINICIJA: sloboda na otvorenome moru koju uživaju sve obalne i neobalne države razumno vodeći računa o interesima drugih država
VRELO DEFINICIJE: Rudolf, D. Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 277.

ENGLESKI: freedom of navigation

FRANCUSKI: liberté de navigation

KONTEKST: U uvjetima suvremenog prometa na moru sloboda plovidbe vrši se u skladu s opće usvojenim propisima i pravilima koji se tiču sigurnosti plovidbe, sprečavanja zagađivanja, pružanja pomoći i spasavanja na moru i sl.

VRELO KONTEKSTA: Rudolf, D. Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 277.

slobodna luka

DEFINICIJA: luka ili dio luke unutar državnih granica u kojemu robni promet ne podliježe plaćanju carine

VRELO DEFINICIJE: Rudolf, D.

Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 280.

ENGLISKI: free port

NJEMAČKI: Freihafen; zollfreier Hafen

FRANCUSKI: port franc

KONTEKST: Status slobodne luke može se pravno urediti internim propisima države na čijem se području luka nalazi.

VRELO KONTEKSTA: Rudolf, D.

Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 280.

slobodna plovidba

DEFINICIJA: plovidba na brodovima bez utvrđenoga reda vožnje i bez fiksnoga plovidbenog pravca

NEPREPORUČENI NAZIV: tramperski servis; tramperska služba

ENGLISKI: tramp service; tramp trade

KONTEKST: Nakon domovinskog rata Lošinjska plovidba ostala je na cca 18 brodova, od toga 12 u slobodnoj plovidbi, dok ih je samo 6 bilo zaposleno u linijskom poslovanju.

POVEZNICA: <http://www.losinjska-plovidba.hr/info.php?&lang=hrv>

NAPOMENA: U slobodnoj plovidbi brodovi prema poslovnome dogovoru mogu brzo preuzeti bilo koji teret za prijevoz ili privremeno skladištenje i tako se najčešće sklapaju brodarski ugovori za prijevoz tekućih i rasutih te sezonskih tereta.

slobodna zona

DEFINICIJA: dio kopnene i vodene operativne površine pomorske luke ili riječnoga pristaništa u kojemu se slobodno obavljaju gospodarske operacije robom bez carinskih

ograničenja zemlje kojoj pripada ta luka ili pristanište

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I.

Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 199.

DOPUŠTENI NAZIV: slobodna carinska zona; slobodna lučka zona

ENGLISKI: free zone

NJEMAČKI: Freigebiet

FRANCUSKI: zone franche

TALIJANSKI: zona franca

KONTEKST: U slobodnoj zoni zabranjena je maloprodajna trgovina te stanovanje i sl. kako bi se spriječilo svako krijumčarenje robe.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I.

Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 199.

slobodne površine

DEFINICIJA: nepokrivene tekućine u brodskim tankovima ili rasuti teret u brodskim skladištima

VRELO DEFINICIJE: Buljan, I. Stabilnost broda. Zagreb: Školska knjiga, 1982., 29.

ENGLISKI: free surfaces

KONTEKST: Sve su slobodne površine uvijek opasne jer osjetno smanjuju početnu stabilnost broda.

VRELO KONTEKSTA: Buljan, I. Stabilnost broda. Zagreb: Školska knjiga, 1982., 29.

slobodni promet

DEFINICIJA: isprava lučkih vlasti kojom se nakon prijave dolaska broda u luku na temelju odobrenja zdravstvenih vlasti dopušta promet broda s obalom ili odlazak broda iz luke na osnovi prijave

VRELO DEFINICIJE: Luttenberger, A.

Osnove međunarodnog prava mora. Rijeka: Pomorski fakultet, 2006., 35.

DOPUŠTENI NAZIV: slobodni promet s

obalom

ENGLISKI: free pratique; certificate of pratique

KONTEKST: Odobrenje za slobodni promet s obalom sadrži ime broda, zastavu pripadnosti, luku upisa, bruto težinu, ime zapovjednika, ime agenta, prethodnu luku pristajanja i vrstu tereta.

VRELO KONTEKSTA: Luttenberger, A. Osnove međunarodnog prava mora. Rijeka: Pomorski fakultet, 2006., 35.

slobodno brod

DEFINICIJA: međunarodni trgovinski uvjet prema kojemu je prodavatelj dužan predati robu na brod u luci ukrcaja naznačenoj u ugovoru o prodaji

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 133.

DOPUŠTENI NAZIV: slobodno na brod; franko brod (s naznakom luke ukrcaja)

KRATICA - ENGLISKI: FOB

ENGLISKI: free on board; free on board (named port of shipment)

KONTEKST: Prema uvjetu slobodno brod rizik za gubitak ili oštećenje prelazi s prodavaoca na kupca u trenutku kada roba prijeđe ogradu broda.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 133.

slobodno brodarstvo

DEFINICIJA: pomorsko brodarstvo u kojemu putovanje broda nije unaprijed vezano uz određene plovidbene pravce

VRELO DEFINICIJE: Glavan, B. Ekonomika morskog brodarstva. Zagreb: Školska knjiga, 1992., 60.

DOPUŠTENI NAZIV: trampersko brodarstvo

ENGLISKI: tramp shipping
KONTEKST: Slobodno brodarstvo osnovna je i najstarija vrsta pomorskog brodarstva kao prijevozne djelatnosti.

VRELO KONTEKSTA: Glavan, B. Ekonomika morskog brodarstva. Zagreb: Školska knjiga, 1992., 60.

NAPOMENA: U slobodnome brodarstvu plovidbeni pravac posebno se i slobodno ugovara, a brodovi prevoze teret za koji se može postići najbolja vozarina.

slobodno iz

DEFINICIJA: klauzula u ugovoru o prijevozu stvari morem kojom se određuje da troškove iskrcaja snosi primatelj

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 48.

DOPUŠTENI NAZIV: franko iz; franko iskrcaj

KRATICA - ENGLISKI: F.O.

ENGLISKI: free out

slobodno od zajedničke havarije

DEFINICIJA: posebna klauzula u ugovoru o prijevozu ili u teretnici prema kojoj se stranke uzajamno odriču prava na kontribuciju iz zajedničke havarije tako da sve štete i troškove snosi stranka koja ih je pretrpjela

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 200.

DOPUŠTENI NAZIV: uzajamno franko od zajedničke havarije

NEPREPORUČENI NAZIV: prosto od zajedničke havarije

ENGLISKI: free from general average

slobodno u

DEFINICIJA: klauzula u ugovoru o prijevozu stvari morem kojom se određuje da troškove ukrcaja snosi krcatelj

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 47.

ŽARGONIZAM: franko u; franko ukrcaj

KRATICA - ENGESKI: F.I.

ENGESKI: free in

slobodno u i iz

DEFINICIJA: klauzula u ugovoru o prijevozu stvari morem kojom se određuje da troškove ukrcaja i iskrcaja snosi krcatelj ili primatelj tereta

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 47.

DOPUŠTENI NAZIV: franko u i iz

KRATICA - ENGESKI: F.I.O.

ENGESKI: free in and out

KONTEKST: Nesporno je da se klauzulom slobodno u i iz (i varijantama te klauzule) troškovi ukrcaja (iskrcanja) prebacuju na korisnike prijevoza.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 47.

slobodno u i iz poravnato

DEFINICIJA: klauzula u ugovoru o prijevozu stvari morem kojom se određuje da troškove ukrcaja, iskrcaja i poravnavanja tereta u brodu snosi krcatelj ili primatelj

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 47.

DOPUŠTENI NAZIV: franko u i iz

poravnato

KRATICA - ENGESKI: F.I.O.T.

ENGESKI: free in and out trimmed

slobodno u i iz složeno

DEFINICIJA: klauzula u ugovoru o prijevozu stvari morem kojom se određuje da će troškove ukrcaja, iskrcaja te slaganja tereta na brodu, odnosno uz bok broda pri iskrcaju, snositi krcatelj ili primatelj

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I.

Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 47.

DOPUŠTENI NAZIV: franko u i iz složeno

KRATICA - ENGESKI: F.I.O.S.

ENGESKI: free in an out stowed

slobodno u i iz, složeno i poravnato

DEFINICIJA: klauzula u ugovoru o prijevozu stvari morem kojom se određuje da troškove ukrcaja, iskrcaja, slaganja i poravnavanja tereta snosi krcatelj ili primatelj

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 47.

DOPUŠTENI NAZIV: franko u i iz, složeno i poravnato

KRATICA - ENGESKI: F.I.O.S.T.

ENGESKI: free in and out stowed and trimmed

slobodno uz bok broda

DEFINICIJA: međunarodni trgovinski uvjet prema kojemu je prodavatelj ispunio svoju obvezu kada je robu stavio uz bok broda u naznačenoj luci ili pod teglenicom

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 133.

DOPUŠTENI NAZIV: slobodno uz bok broda (s naznačenom lukom ukrcaja); franko uz bok broda

KRATICA - ENGLSKI: F.A.S.

ENGLSKI: free alongside ship (named port of destination)

NJEMAČKI: frei Längsseite Schiff

FRANCUSKI: franco quai; franco sous palan

NAPOMENA: Kupac je dužan osigurati brod ili brodski prostor i pravodobno obavijestiti prodavatelja o brodu, mjestu, vremenu i uvjetima ukrcaja.

slot

strana jezična odrednica - engleski

DEFINICIJA: jedinični prostor za slaganje kontejnera na brodu

VRELO DEFINICIJE: Terminology on Combined Transport / Economic Commission for Europe. New York and Geneva, 2001., 114.

ENGLSKI: slot

NJEMAČKI: Slot

slup

DEFINICIJA: krstaš s jednim visokim jarbolom i trokutastim jedrima od kojih glavno jedro može biti pričvršćeno za sošnjak

ENGLSKI: sloop

služba izvješćivanja

DEFINICIJA: služba koja priprema izvješća i upute brodovima u plovidbi u području nadležnosti o događajima i okolnostima zbog kojih bi mogli biti ugroženi ljudski životi, sredstva i morski okoliš

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 115.

ENGLSKI: information service

KONTEKST: Služba izvješćivanja uspostavlja se radi pripreme izvješća i uputa brodovima u plovidbi u području nadležnosti o događajima i okolnostima zbog kojih bi moglo doći do ugrožavanja sigurnosti ljudskih života i materijalnih

sredstava odnosno do mogućnosti onečišćenja morskog okoliša.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 115.

služba nadzora pomorske plovidbe

SKRAĆENI NAZIV: služba VTS

DEFINICIJA: služba koju utemeljuje mjerodavna vlast s namjerom unapređivanja sigurnosti i učinkovitosti pomorskoga prometa i zaštite okoliša

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 106.

DOPUŠTENI NAZIV: služba organizacije prometa

NEPREPORUČENI NAZIV: VTS služba

KRATICA - ENGLSKI: VTS

KRATICA - MEĐUNARODNA: VTS

ENGLSKI: vessel traffic systems

KONTEKST: S obzirom na razinu obveznosti postupci službe nadzora pomorske plovidbe dijele se na temeljne postupke, postupke pružanja pomoći i naredbodavne postupke.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 106.

služba navigacijske pomoći

DEFINICIJA: služba koja pomaže brodovima prema zahtjevu ili potrebi u otežanim navigacijskim ili meteorološkim okolnostima

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 116.

ENGLSKI: navigational assistance service

KONTEKST: Služba navigacijske pomoći obuhvaća širok raspon usluga od jednostavnih savjeta i uputa načinu plovidbe do izravnog dostavljanja podataka potrebnih

za određivanje položaja broda i navođenja broda odnosno peljarenja na daljinu.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 116.

NAPOMENA: Služba navigacijske pomoći također pomaže brodu u slučaju kvara ili drugoga nedostatka.

smanjena vidljivost

DEFINICIJA: vidljivost ograničena zbog magle, sumaglice, snijega, jake oluje s kišom ili pješčane oluje

VRELO DEFINICIJE: Sjekavica, I.; Kačić, H. Pravila o izbjegavanju sudara na moru. Zagreb: Školska knjiga, 1983., 13.

ENGLISKI: restricted visibility

KONTEKST: Prema navedenim okolnostima "smanjena vidljivost" nastaje ponajprije zbog meteoroloških pojava i pješčanih oluja, ali i zbog "drugih sličnih uzroka".

VRELO KONTEKSTA: Sjekavica, I.; Kačić, H. Pravila o izbjegavanju sudara na moru. Zagreb: Školska knjiga, 1983., 15.

smjer jedrenja

DEFINICIJA: smjer kretanja jedrilice u odnosu na vjetar

ENGLISKI: point of sailing

smjer vjetra

DEFINICIJA: strana svijeta s koje puše vjetar

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 204.

ENGLISKI: wind direction

NJEMAČKI: Windrichtung

KONTEKST: U klimatološkoj statistici razlikuje se 8 ili 16 smjerova vjetra.

VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et

al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 204.

smorac

DEFINICIJA: vjetar koji nastaje kao posljedica bržega zagrijavanja kopna od mora i puše danju od mora prema kopnu

DOPUŠTENI NAZIV: maestral

ŽARGONIZAM: zmorac

ENGLISKI: sea breeze

TALIJANSKI: brezza di mare

smrzotina

DEFINICIJA: lokalno akutno oštećenje kože i potkožnoga tkiva prouzročeno smrzavanjem

VRELO DEFINICIJE: Nikolić, N. Adriatic nautical academy: medicinski priručnik. Zagreb: Meandar, 1994., 74.

ENGLISKI: frostbite

KONTEKST: Ograničene smrzotine pojedinih dijelova tijela (obično okrajina) nastaju pri njihovom izlaganju hladnoći. Najviše su izloženi smrzotinama pomorci koji plove u hladnim predjelima, kao i ribari.

VRELO KONTEKSTA: Mulić, R.; Ropac, D. Medicina za pomorce. Zagreb: Medicinska naklada, 2002., 80.

NAPOMENA: S obzirom na težinu ozljede, smrzotine se dijele na smrzotine prvoga stupnja, smrzotine drugoga stupnja i smrzotine trećega stupnja.

soha

DEFINICIJA: uređaj kojim se brodica za spašavanje ili pomoćna brodica spuštaju u more ili podižu na brod

ENGLISKI: davit

TALIJANSKI: gru; gruetta

sošnjak

DEFINICIJA: drvena oblica koso podignuta i privezana pri vrhu jarbola na koju se pričvršćuje gornji dio četvrtastoga uzdužnog jedra ili privjetrinska strana trokutastoga uzdužnog jedra

DOPUŠTENI NAZIV: pik

ŽARGONIZAM: pilun

ENGLISKI: gaff

NJEMAČKI: Gaffel

TALIJANSKI: picco

POVEZNICA: <http://www.nautica-portal.com/forum/index.php?topic=261.0>

sparina

DEFINICIJA: neugodno vrijeme izazvano visokom temperaturom uz veliku relativnu vlažnost zraka

VRELO DEFINICIJE: Glavan, B. Linijsko brodarstvo. Rijeka: Otokar Keršovani, 1981., 207.

DOPUŠTENI NAZIV: omara

ENGLISKI: sultriness

spasilačka jedinica

DEFINICIJA: spasilačko sredstvo s prikladnom opremom, sredstvima veze i osposobljenim osobljem koje odgovara na poziv upomoć

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 48.

KRATICA - ENGLISKI: RU

ENGLISKI: rescue unit

KONTEKST: Spasilačkom jedinicom smatra se i trgovački brod ili zrakoplov koji je dužan sudjelovati u traganju i spašavanju.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 48.

NAPOMENA: Spasilačka jedinica može biti pomorska, zračna ili kopnena.

spasilačka podmornica

DEFINICIJA: pomoćna podmornica velike autonomije za spašavanje posada iz havariranih podmornica koja prenosi do dvije spasilačke ronilice do mjesta nesreće

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.8.

ENGLISKI: rescue submarine

spasilački brod

DEFINICIJA: specijalni brod za spašavanje nasukanih ili oštećenih brodova

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.6.

ENGLISKI: salvage vessel; salvage craft
NAPOMENA: Spasilački brod sadržava opremu za tegljenje, snažne pumpe, kompresore zraka te opremu za zavarivanje i rezanje.

spasilački laki helikopter

DEFINICIJA: helikopter za traganje i spašavanje s područjem djelovanja do sto nautičkih milja i s do pet osoba

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 53.

KRATICA - ENGLISKI: HEL-L

ENGLISKI: light helicopter

KONTEKST: Spasilački laki helikopteri imaju najmanji kapacitet unesrećenih osoba.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 53.

spasilački podcentar

DEFINICIJA: podjedinica službe odgovorne za provedbu traganja i

spašavanja u nadležnosti centra za koordinaciju traganja i spašavanja

KRATICA - ENGESKI: RSC

ENGESKI: rescue sub-centre

spasilački srednji helikopter

DEFINICIJA: helikopter za traganje i spašavanje s područjem djelovanja do dvjesto nautičkih milja i s do petnaest osoba

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 53.

KRATICA - ENGESKI: HEL-M

ENGESKI: medium helicopter

KONTEKST: Spasilački srednji helikopteri imaju srednji kapacitet unesrećenih osoba.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 53.

spasilački teški helikopter

DEFINICIJA: helikopter za traganje i spašavanje s područjem djelovanja većim od dvjesto nautičkih milja i s više od petnaest osoba

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 53.

KRATICA - ENGESKI: HEL-H

ENGESKI: heavy helicopter

KONTEKST: Spasilački teški helikopteri imaju najveći kapacitet prijevoza unesrećenih osoba.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 53.

spašavanje

DEFINICIJA: čin poduzet radi pomoći osobama, brodu ili bilo kojoj drugoj imovini koja je u opasnosti na moru ili pod morem

ENGESKI: salvage

KONTEKST: U slučaju opasnosti, brodoloma ili druge nesreće članovi posade broda dužni su zalagati se za

spašavanje broda, putnika, drugih osoba na brodu, te tereta kao i za zaštitu okoliša dok zapovjednik broda ne naredi da se brod napusti.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 143.

spašavatelj

DEFINICIJA: osoba koja samoinicijativno ili na poziv pristupa otklanjanju opasnosti koja prijeti ljudima ili imovini na moru

VRELO DEFINICIJE: Stanković, P. Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 71.

ENGESKI: salvor; salvage company

KONTEKST: Za svako spašavanje broda ili druge imovine koje je dalo koristan ishod spašavatelju pripada pravična nagrada.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 771.

NAPOMENA: Spašavateljem se također smatra osoba koja pruža usluge spašavanja brodova i putnika te pruža pomoć na moru.

specifična toplina

DEFINICIJA: toplina potrebna da se jediničnoj masi tvari povisi temperatura za jedan Kelvinov stupanj

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 208.

DOPUŠTENI NAZIV: specifični toplinski kapacitet

ENGESKI: specific heat capacity

NJEMAČKI: spezifische Wärme

FRANCUSKI: chaleur spécifique

specifična vlaga

DEFINICIJA: omjer mase vodene pare i mase vlažnoga zraka

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i

višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 208.

ENGLISKI: specific humidity

specijalni brod

DEFINICIJA: brod za posebne poslove i zadatke

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 1. 1972., 603.

ENGLISKI: special ship

spinaker

DEFINICIJA: trbušasto ili polukuglasto dodatno prednje jedro za jedrenje krmenim i polukrmenim vjetrom

DOPUŠTENI NAZIV: špinaker

ENGLISKI: spinnaker

KONTEKST: Spinaker koristimo kada nam vjetar puše između 60 i 180 stupnjeva u odnosu na uzdužnicu broda.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.)

splav

DEFINICIJA: plovni objekt bez vlastitoga pogona jednostavne konstrukcije za prijevoz tereta

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.6.

ENGLISKI: raft

NAPOMENA: Splav za prijevoz tereta upotrebljava se u lukama i na sidrištima te u unutarnjim plovnim putovima.

splav za spašavanje

DEFINICIJA: zajedničko sredstvo za spašavanje bez pogona koje omogućuje boravak ljudi na moru nakon napuštanja broda

ENGLISKI: liferaft

KONTEKST: Splavi za spašavanje nemaju vlastiti poriv, a dijele se na krute i pneumatske.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 128.

spojler

DEFINICIJA: produžetak ili spuštenu dio krme jedrilice koji služi za silaženje u more

ENGLISKI: spoiler

KONTEKST: Krma se može produžiti nadodavanjem spojlera.

VRELO KONTEKSTA: Delić, S. Oprema krstaša. Zagreb: Fabra press, 2008., 134.

NAPOMENA: Spojler u prvome redu služi za silaženje u more, ali u njemu se mogu smještati pomoćne brodice, izvanbrodski motori i sl.

spojna karika

DEFINICIJA: rastavljiva karika za spajanje lanca

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.6.

PREDLOŽENI NAZIV: spojni članak

ENGLISKI: kenter shackle

KONTEKST: Uze se međusobno spajaju spojnim karikama.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 3.20.

spojna pločica

DEFINICIJA: pločica kojom se međusobno spajaju elementi u prolazima

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.3.

ENGLESKI: lug

spolna bolest

DEFINICIJA: zarazna bolest koja se prenosi spolnim odnosom sa zaražene na zdravu osobu

DOPUŠTENI NAZIV: spolno prenosiva bolest; venerična bolest

ENGLESKI: venereal disease

sponja

DEFINICIJA: poprečno postavljen ukrepni element palube

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.5.

ENGLESKI: beam

KONTEKST: Pražnice se moraju protezati do donjeg brida sponja.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.127.

sporazum o raspodjeli brodskega prostora

DEFINICIJA: sporazum između dvaju ili više kontejnerskih brodarskih prijevoznika o zajedničkoj prijevozničkoj usluzi radi racionalizacije poslovanja

VRELO DEFINICIJE: Terminology on Combined Transport / Economic Commission for Europe. New York and Geneva, 2001.

ENGLESKI: vessel sharing agreement

NAPOMENA: Poslovanje se racionalizira preko tehničkih, operativnih i trgovačkih ugovora (uz izuzimanje fiksnih cijena), a prednosti sporazuma o raspodjeli brodskega

prostora očituju se u ostvarenoj učinkovitosti i ekonomičnosti linijskoga kontejnerskog servisa.

sport na vodi

DEFINICIJA: aktivnost na vodi ili pod vodom sportskoga ili zabavnoga karaktera

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 7. 1985., 483.

ENGLESKI: water sport

NAPOMENA: Sportovi na vodi obuhvaćaju: plivanje, vaterpolo, kajakaštvo, veslanje, sportsko jedrenje, jahanje na valovima, skijanje na vodi, sportsku motonautiku, sportsko brodomodelarstvo, sportski ribolov i sportove pod vodom.

sportska jedrilica

DEFINICIJA: jedrilica za sportska natjecanja

VRELO DEFINICIJE: Šamanović, J. Nautički turizam i management marina. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 80.

DOPUŠTENI NAZIV: jahta na jedra; regatna jedrilica

ENGLESKI: sailing yacht

KONTEKST: Testirana sportska jedrilica poslužit će za dvobojsko jedrenje, kao brod za zabavu ili brod škola jedrenja, a za naše more više je nego idealna.

VRELO KONTEKSTA: More magazin: (serijska publikacija) / glavni urednik Braslav Karlić. 1995-. URL: <http://www.more.hr/default.asp> (29. 2. 2012.)

POVEZNICA: <http://www.more.hr/default.asp?gl=201112290000019&ezik=1&sid=>

NAPOMENA: Sportska jedrilica prema načinu jedrenja može biti: klasična sportska jedrilica, daska za jedrenje i jedrilica s podvodnim krilima.

sportski jedriličar

DEFINICIJA: jedriličar koji sudjeluje u regati

ENGLESKI: racing yachtsman

KONTEKST: Pri visokim temperaturama u tijelu se zbivaju sasvim ozbiljne promjene koje kod sportskih jedriličara utječu na rezultat a kod rekreativaca na sigurnost plovidbe.

VRELO KONTEKSTA: Morsko prase: (serijska publikacija) / glavni urednik Damir Miloš. 2000-. URL: <http://www.morsko-prase.hr/2011new/> (29. 2. 2012.)

POVEZNICA: http://www.morsko-prase.hr/medicina_14.htm

sportski ribolov

DEFINICIJA: natjecanje u lovljenju riba, rakova, glavonožaca i školjka

VRELO DEFINICIJE: Šamanović, J. Nautički turizam i management marina. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 149.

DOPUŠTENI NAZIV: sportsko-natjecateljski ribolov

ENGLESKI: competitive fishing

NAPOMENA: Razlikuju se panulanje, udičarenje, ribarenje parangalima, podvodnim puškama i drugim metodama.

sportsko jedrenje

DEFINICIJA: natjecanje sportskim jedrilicama s pomoću porivne snage vjetra

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 7. 1985., 490.

ENGLESKI: yacht racing

KONTEKST: Deltex Sailing Cat 525 Sport je katamaran prvenstveno namijenjen rekreativnom i sportskom jedrenju.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.)

POVEZNICA: <http://www.burzanautike.com/testovi/deltex-525>

sportsko-turistička ronilica

DEFINICIJA: ronilica namijenjena sportu i turističkoj rasonodi na manjim dubinama

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.9.

ENGLESKI: sport submersible; tourist submersible

NAPOMENA: Sportsko-turističke ronilice najčešće su mokre ronilice.

sposobnost broda za plovidbu

DEFINICIJA: spremnost broda i posade za sigurnu plovidbu u svim uvjetima i opasnostima na moru

ENGLESKI: seaworthiness

NJEMAČKI: Seetüchtigkeit

FRANCUSKI: navigabilité

TALIJANSKI: navigabilità

KONTEKST: Sposobnost broda za plovidbu prema odredbama članka 76. stavak 1. ovoga Zakonika, utvrđuje priznata organizacija obavljanjem tehničkog nadzora i posvjedočuje izdavanjem odgovarajućih brodskih isprava, zapisa i knjiga u skladu s odredbama Tehničkih pravila.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 77.

POVEZNICA: <http://www.mcgill>

ca/maritimelaw/glossaries/
maritime/#letter_s

NAPOMENA: Jedan od temeljnih zahtjeva u pomorske pravu odnosi se na obvezu brodovlasnika i prijevoznika da brod i posada moraju biti spremni suprotstaviti se opasnostima na moru.

sprud

DEFINICIJA: pješčani nanos uz obalu nastao djelovanjem obalnih struja i vjetra koji se izdiže iznad razine vodene površine

DOPUŠTENI NAZIV: prud

ŽARGONIZAM: bank; lido

ENGLISKI: bank

NAPOMENA: Vodene površine mogu biti mora, rijeke ili jezera.

spužvasti led

DEFINICIJA: morski led u obliku nakupina bijelih spužvastih gruda veličine nekoliko centimetara

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 209.

ENGLISKI: shuga

NAPOMENA: Spužvasti led načinjen je od pjenastoga leda ili ledene kaše, a katkad od pridnenoga leda koji je isplivao na površinu.

sredina broda

DEFINICIJA: sredina između pramčane i krmene okomice

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.10.

ENGLISKI: midship

KONTEKST: Nadvođe brodova bez palube mjeri se od gornjeg ruba vanjske oplata i to na sredini broda.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 6.49.

središnji tlak

DEFINICIJA: tlak u središtu ciklone ili anticiklone

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 210.

ENGLISKI: central pressure

NJEMAČKI: Zentraldruck

središnji uzdužni nosač

DEFINICIJA: neprekinuti nosač u središnjici na dnu broda

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.5.

DOPUŠTENI NAZIV: hrptenica; središnji nosač dna

NEPREPORUČENI NAZIV: centralni nosač dna

ENGLISKI: bottom centre girder

KONTEKST: Svi brodovi s jednostrukim dnom moraju imati središnji uzdužni nosač (hrptenicu).

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.40.

srednji gaz

DEFINICIJA: gaz na sredini broda

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.10.

ENGLISKI: mean draught; mean draft

KONTEKST: Upute za krcanje su dokument koji opisuje: e) najveću dopuštenu i najmanju zahtijevanu masu tereta i sadržaja dvodna svakog skladišta kao funkciju

srednjeg gaza u sredini skladišta.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.110.

stabilna ravnoteža

DEFINICIJA: ravnoteža pri kojoj se brod nakon prestanka djelovanja sile uvijek vraća u isti položaj

DOPUŠTENI NAZIV: stabilna ravnoteža broda

ENGLESKI: stable equilibrium

stabilno vrijeme

DEFINICIJA: vremensko stanje i pojave koje nastaju pri stabilnoj atmosferi

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 212.

ENGLESKI: stable weather

KONTEKST: Stabilno vrijeme obično prevladava u anticikloni.

VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 212.

stabilnost broda

DEFINICIJA: svojstvo broda koje mu omogućuje opiranje djelovanju sile koje ga nastoje nagnuti iz ravnotežnoga položaja i svojstvo da se ponovno vrati u ravnotežni položaj nakon prestanka djelovanja tih sila

DOPUŠTENI NAZIV: stabilitet broda

ENGLESKI: ship's stability

TALIJANSKI: stabilita della nave

KONTEKST: Ovo ujedno uvjetuje i podjelu stabilnosti broda na poprečnu i uzdužnu stabilnost.

VRELO KONTEKSTA: Buljan, I. Stabilnost broda. Zagreb: Školska knjiga, 1982., 8.

stabilnost broda u neoštećenome stanju

DEFINICIJA: stabilnost broda bez oštećenja koje bi moglo prouzročiti naplavlivanje brodskih prostora

DOPUŠTENI NAZIV: stabilitet broda u neoštećenom stanju

ENGLESKI: intact stability

stabilnost broda u oštećenome stanju

DEFINICIJA: stabilnost broda uz oštećenje koje je prouzročilo naplavlivanje brodskih prostora

DOPUŠTENI NAZIV: stabilitet broda u oštećenom stanju

ENGLESKI: damage stability

NAPOMENA: Stabilnost broda u oštećenome stanju izračunava se kad su brodski prostori naplavljeni namjerno ili nenamjerno.

stabilnost pri većim kutovima nagiba

DEFINICIJA: stabilnost broda pri kutovima nagiba pri kojima dolazi do promjene položaja točke metacentra

NEPREPORUČENI NAZIV: stabilitet pri većim kutovima nagiba

ENGLESKI: stability for great angle of heel

KONTEKST: Stabilnost pri većim kutovima nagiba ostvaruje se po nešto drukčijim zakonima nego početna stabilnost broda.

VRELO KONTEKSTA: Buljan, I. Stabilnost broda. Zagreb: Školska knjiga, 1982., 10.

NAPOMENA: Najčešće je riječ o kutovima između 10 i 12 stupnjeva.

stalni vjetar

DEFINICIJA: vjetar pri kojemu se brzina i smjer bitno ne mijenjaju

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni

meteorološki zavod: Hinus, 2005., 212.

DOPUŠTENI NAZIV: jednolični vjetar
ENGLISKI: steady wind

NJEMAČKI: bestaendiger Wind

NAPOMENA: Stalni vjetrovi svojim strujanjem potiču kruženje vode u oceanima i oblikuju morske struje.

standard osposobljenosti

DEFINICIJA: razina stručnoga znanja i sposobnosti koju pomorac treba postići za pravilno obavljanje djelatnosti na brodu u skladu s međunarodno dogovorenim mjerilima

VRELO DEFINICIJE: STCW - International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers, 1995.-2007.

ENGLISKI: standard of competence

KONTEKST: Svaki pristupnik za stjecanje svjedodžbe mora dokazati da je postigao potreban standard osposobljenosti u skladu s načinom dokazivanja sposobnosti i mjerilima za ocjenjivanje sposobnosti iz 3. i 4. stupca tablice A-II/3.

VRELO KONTEKSTA: STCW - International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers, 1995.-2007., 4.

NAPOMENA: Međunarodno dogovorena mjerila uključuju propisane standarde ili razine znanja, razumijevanja i pokazanih vještina.

stanje mora

DEFINICIJA: značajne visine valova koje se označuju brojevima od nula do devet

DOPUŠTENI NAZIV: ljestvica stanja mora

ENGLISKI: state of sea

NJEMAČKI: Seezustand; Seegang

stanje neba

DEFINICIJA: stanje nebeskoga svoda s obzirom na naoblaku izraženo u osminama

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 214.

ENGLISKI: sky state

statička stabilnost

DEFINICIJA: stabilnost broda koju karakteriziraju momenti sile koji djeluju statički

VRELO DEFINICIJE: Uršić, J. Stabilitet broda: knj 1. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, 1962., 1.

DOPUŠTENI NAZIV: statička stabilnost broda

NEPREPORUČENI NAZIV: statički stabilitet

ENGLISKI: statical stability

TALIJANSKI: stabilita statica

KONTEKST: Kako ove sile mogu djelovati statički ili dinamički, pri čemu se brod u oba slučaja različito ponaša, razlikujemo statičku stabilnost i dinamičku stabilnost broda.

VRELO KONTEKSTA: Buljan, I. Stabilnost broda. Zagreb: Školska knjiga, 1982., 8.

NAPOMENA: Statičku stabilnost karakterizira stanje pri kojemu se sile ne mijenjaju ovisno o vremenu ili se mijenjaju tako polako da možemo zanemariti nastala ubrzanja i sile inercije nastale tim ubrzanjima.

statičko naprezanje

DEFINICIJA: naprezanje brodske konstrukcije koje nastaje kada brod pluta na mirnoj vodi

ENGLISKI: statical load

statutarne isprave

DEFINICIJA: isprave propisane međunarodnim ugovornim

dokumentima ili nacionalnim propisima

ENGLESKI: statutory certificates

KONTEKST: Brodu se u ime države izdaju statutarne isprave kojima se potvrđuje da brod zadovoljava propisane uvjete.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 24.

NAPOMENA: Statutarne isprave izdaje pomorska uprava ili se izdaju u ime pomorskih uprava.

statva brodsoga vijka

DEFINICIJA: dio krmene statve koji nosi ležaj vratila brodsoga vijka

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.4.

ENGLESKI: propeller post

KONTEKST: Statva brodsog vijka i statva kormila prodiru u trup i tu se čvrsto spajaju za okolnu strukturu.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.60.

statva kormila

DEFINICIJA: dio krmene statve koji nosi ležaj vratila brodsoga vijka

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.4.

ENGLESKI: rudder post

KONTEKST: Statva brodsog vijka i statva kormila prodiru u trup i tu se čvrsto spajaju za okolnu strukturu.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.60.

stezaljka

DEFINICIJA: čelična naprava za pritezanje užadi ili lanaca s vijčanim navojem i jednim ili dvama vijcima

VRELO DEFINICIJE: Milošević, M.; Milošević, Š. Osnove teorije broda 1. Zagreb: Školska knjiga, 1981., 125.

ŽARGONIZAM: torniket; škartoc; tirant

ENGLESKI: tournbuckle

stojnice

DEFINICIJA: ugovorom određeno vrijeme za ukrcaj i iskrcaj tereta

VRELO DEFINICIJE: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 130.

ENGLESKI: laytime; laydays

NJEMAČKI: Liegezeit; Liegetage

TALIJANSKI: stallie

KONTEKST: Naknada za stojnice uzima se u obzir pri određivanju vozarine i čini njen sastavni dio.

VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 130.

stoper

DEFINICIJA: naprava s jednom ili dvjema nazubljenima ekscentričnim polutkama za zaustavljanje pomične užadi jedrilja ili pomične opute jarbola

DOPUŠTENI NAZIV: zaustavnik

ŽARGONIZAM: štoper

ENGLESKI: cam cleat

KONTEKST: Klasični stoperi pritišću na konop odozgo ekscentričnim nazubljenim valjkom.

VRELO KONTEKSTA: Delić, S. Oprema krstaša. Zagreb: Fabra press, 2008., 117.

strateška podmornica

DEFINICIJA: napadačka podmornica opremljena sredstvima za nanošenje strateških udara balističkim raketama s više nuklearnih glava ili krstarećim raketama s nuklearnom

glavom

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.8.

ENGLESKI: ballistic missile submarine; cruise missile submarine

NAPOMENA: Starteška podmornica rakete lansira podvodno.

stražarski brod

DEFINICIJA: brod u službi državnih organa sigurnosti

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.5.

DOPUŠTENI NAZIV: ophodni brod

ENGLESKI: patrol ship

NAPOMENA: Stražarski brod naoružan je ovisno o veličini.

stražnje leto

DEFINICIJA: čelično uže koje spaja vrh ili određenu nižu točku jarbola s krmom

DOPUŠTENI NAZIV: zaputka; krmeno leto

ŽARGONIZAM: krmeni štraj; stražnji štraj

ENGLESKI: backstay

TALIJANSKI: paterazzo

stražnji porub jedra

DEFINICIJA: rub jedra od vrha jarbola do stražnjega kraja deblenjaka

DOPUŠTENI NAZIV: zadnji porub jedra

ENGLESKI: leech

TALIJANSKI: balumina

KONTEKST: Zatezanje podigača jedra (ili cunninghama) služi nam da pomaknemo trbuh jedra prema pramcu i spljoštimo stražnji porub jedra.

VRELO KONTEKSTA: Dedekam, I. Trimanje jedara i jarbola: aerodinamika, upotreba i podešavanje jedara, upotreba

spinakera, podešavanje jarbolne opute, usklađivanje jedrilja i kormila. Zagreb: Fabra, 2004., 36.

strijela

DEFINICIJA: hrvatska ratna veslarska broдика vitke građe, velike brzine i dobrih manevarskih svojstava s 15 veslačkih klupa, duljine do 20 metara i s dvama latinskim jedrima

NAPOMENA: Strijele su najpoznatije gusarske brodice iz neretvanskoga područja, a zbog maritimnih svojstava katkad su upotrebljavane u trgovačke svrhe. Svinuti pramac i krma imali su kljun koji je taktički upotrebljavan tijekom napada, a na pramcu se nalazio i most preko kojega se preskakivalo na protivnički brod. Služile su neretvanskim gusarima u ratovanju protiv Mlečana.

strujno kormilo

DEFINICIJA: kormilo čiji je list hidrodinamičkoga vodoravnog presjeka

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 4.3.

ENGLESKI: double plated rudder

strujno sidro

DEFINICIJA: krmeno sidro za sidrenje u ograničenome prostoru

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 4.6.

ENGLESKI: stream anchor

KONTEKST: Za brodove područja plovidbe 5, 6, 7 i 8 strujno sidro se ne zahtijeva.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 3.22.

struk kormila

DEFINICIJA: vratilo kojim se zakreće list kormila

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.3.

ENGLESKI: rudder stock

KONTEKST: U kućištu struka kormila koje je otvoreno prema moru mora se iznad najviše teretne vodne linije postaviti brtvu ili brtvenicu radi onemogućavanja prodiranja mora u prostor kormilariskog stroja, kao i ispiranja nosivog ležaja kormila.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 3.5.

strukturni tank

DEFINICIJA: tank kojemu su jedna ili više stijenka ujedno element strukture broda

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.12.

ENGLESKI: structural tank

stupanj neizvjesnosti

DEFINICIJA: stupanj opasnosti koji određuje centar za koordinaciju traganja i spašavanja ako postoji sumnja u sigurnost plovnoga objekta i osoba na njemu

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 63.

ENGLESKI: uncertainty phase

KONTEKST: Nakon što je proglašen stupanj neizvjesnosti, centar će pokušati pribaviti obavjesti o ruti,

lukama ticanja, vremenu odlaska broda, vremenu kad je brod trebao stići u određenu luku i dr.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 63.

stupanj pogibelji

DEFINICIJA: stupanj opasnosti koji određuje centar za koordinaciju traganja i spašavanja ako je primljena sigurna obavijest da su plovni objekt i osobe na njemu u ozbiljnoj i neposrednoj opasnosti i potrebna im je hitna pomoć

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 64.

DOPUŠTENI NAZIV: stupanj pogibli

ENGLESKI: distress phase

KONTEKST: Nakon što je proglašen stupanj pogibli, centar će poduzeti traganje i spašavanje u skladu s planom i uputama.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 65.

stupanj pripravnosti

DEFINICIJA: stupanj opasnosti koji određuje centar za koordinaciju traganja i spašavanja ako postoji sumnja u sigurnost plovnoga objekta i osoba na njemu, zbog toga što nakon utvrđivanja stupnja neizvjesnosti nije uspio pokušaj uspostavljanja veze s plovnim objektom

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 64.

ENGLESKI: alert phase

KONTEKST: Nakon što je proglašen stupanj pripravnosti, centar će odrediti koordinatore traganja i spašavanja i izvijestiti osoblje i sredstva traganja o potrebi

pripravnosti.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 64.

stupanj sigurnosne zaštite

DEFINICIJA: stupanj opasnosti kojim se određuje mogućnost neželjenoga događaja koji ugrožava sigurnost broda ili lučkoga područja

KRATICA - ENGESKI: SL

ENGESKI: security level

stvari s broda

DEFINICIJA: objekti spašavanja koji obuhvaćaju teret na brodu, brodsku opremu, pripatke i zalihe, vozarinu i prevozninu, putničku prtljagu i osobne stvari posade

VRELO DEFINICIJE: Stanković, P.

Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 73.

ENGESKI: property on board

KONTEKST: Na imovinu koja se ne može smatrati ni brodom niti stvarima s broda, već koja je na drugi način dospjela u more, pa eventualno bila pronađena i izvađena, u nas se ne primjenjuje odredbe o spašavanju.

VRELO KONTEKSTA: Stanković, P.

Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 73.

stvarna prava na brodu

SKRAĆENI NAZIV: stvarna prava

DEFINICIJA: skup pravnih norma kojima se uređuju odnosi povezani sa stvarima na brodu i brodu u gradnji

VRELO DEFINICIJE: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 24.

ENGESKI: proprietary rights; real property rights

KONTEKST: Na brodu, brodu u gradnji, jahti i jahti u gradnji mogu postojati stvarna prava, a napose pravo

vlasništva, hipoteka na brodu i pomorski privilegiji.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 209.

stvarni gaz

DEFINICIJA: udaljenost od najniže točke kobilice ili izdanaka do plovne vodne linije mjerena okomito na osnovicu

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.10.

ENGESKI: extreme draught

stvarni potpuni gubitak broda

SKRAĆENI NAZIV: stvarni potpuni gubitak

DEFINICIJA: potpuni gubitak broda pri kojemu je brod fizički izgubljen ili uništen

DOPUŠTENI NAZIV: potpuni gubitak

ENGESKI: actual total loss

KONTEKST: Stvarni potpuni gubitak broda podrazumijeva potonuće bez mogućnosti vađenja, uništenje, nestanak i trajno oduzimanje cijeloga broda te takvo njegovo oštećenje koje se ne može popraviti i zbog kojega osigurani predmet prestaje biti stvar određene vrste.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009.

stvarni prijevoznik

DEFINICIJA: osoba različita od prijevoznika koja stvarno obavlja dio prijevoza ili prijevoz u cijelosti

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 598.

ENGESKI: actual carrier

KONTEKST: Pri prijevozu koji je obavio stvarni prijevoznik ukupna svota odštete koja se može ostvariti od prijevoznika ili stvarnog prijevoznika te od osoba koje za njih rade, a koje

su obavljale svoju službenu dužnost, ne može biti veća od najveće svote odštete koja se može tražiti bilo od prijevoznika bilo od stvarnog prijevoznika, s tim što nijedna od tih osoba ne odgovara preko granice koja se na nju može primijeniti.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 628.

NAPOMENA: Ulogu stvarnoga prijevoznika mogu preuzeti brodovlasnik, naručitelj ili osoba koja iskorištava brod.

stvarni vjetar

DEFINICIJA: smjer i jačina vjetra na određenome mjestu i u određeno vrijeme

ENGLESKI: real wind

TALIJANSKI: vento reale

KONTEKST: U odnosu na stvarni vjetar, prividni vjetar zbog brzine plovila dolazi više po pramcu.

VRELO KONTEKSTA: Dedekam, I. Trimanje jedara i jarbola: aerodinamika, upotreba i podešavanje jedara, upotreba spinakera, podešavanje jarbolne opute, usklađivanje jedrilja i kormila. Zagreb: Fabra, 2004., 5.

subrefrakcija

DEFINICIJA: pojava koja nastaje ako se sloj hladnoga i vlažnoga zraka nalazi iznad površinskoga tankog sloja toploga suhog zraka

VRELO DEFINICIJE: Kos, S.; Zorović, D.; Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 417.

ENGLESKI: subrefraction

KONTEKST: Subrefrakcija je osobito opasna u višim geografskim širinama dok hladan polarni zrak struji iznad tople morske struje i tankog sloja toplog zraka.

VRELO KONTEKSTA: Kos, S.; Zorović, D.;

Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 417.

sudar

DEFINICIJA: događaj u kojemu jedan brod ili više brodova stvarnim dodiranjem ili na drugi način nanese štetu drugomu brodu, imovini ili osobama na brodu

VRELO DEFINICIJE: Sjekavica, I.; Kačić, H. Pravila o izbjegavanju sudara na moru. Zagreb: Školska knjiga, 1983., 7.

DOPUŠTENI NAZIV: sudar broda

ENGLESKI: collision; ship collision

KONTEKST: Kad se dva broda na mehanički pogon približuju jedan drugome iz suprotnih ili skoro suprotnih kursova tako da prijete opasnost od sudara, svaki od njih mora promijeniti kurs nadesno tako da jedan drugome prođu s lijeve strane.

VRELO KONTEKSTA: Sjekavica, I.; Kačić, H. Pravila o izbjegavanju sudara na moru. Zagreb: Školska knjiga, 1983., 14.

NAPOMENA: Sudar ne podrazumijeva dodir s podvodnim podrtinama.

sudarna pregrada

DEFINICIJA: prva poprečna posebno pojačana nepropusna pregrada kojom se sprečava prodor vode pri sudaru broda

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.6.

ENGLESKI: collision bulkhead

KONTEKST: Sudarna pregrada se mora protezati do palube nadvođa.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.54.

NAPOMENA: Kao sudarna pregrada može djelovati i pregrada tanka na pramcu.

suha marina

DEFINICIJA: dio kopna posebno ograđen i uređen za pružanje usluga čuvanja plovniha objekata na suhomi i njihova prijevoza u vodeni prostor ili iz njega

VRELO DEFINICIJE: Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji luka nautičkog turizma: važeći tekst. (Narodne novine, br. 72/2008), 27.

ENGLISKI: dry marina

suha ronilica

DEFINICIJA: ronilica u kojoj je posada u suhomi prostoru i pri atmosferskome ili kontroliranome tlaku neovisnomu o tlaku okolne tekućine

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.8.

ENGLISKI: dry submersible

suhi vjetar

DEFINICIJA: vjetar s malom količinom vlage

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 218.

ENGLISKI: dry wind

sumaglica

DEFINICIJA: sitne vodene kapljice koje lebde u zraku i smanjuju vodoravnu vidljivost na Zemljinoj površini

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 218.

ENGLISKI: mist

KONTEKST: Vlažne hidroskopske čestice zraka su u sumaglici rjeđe i sitnije nego u magli, pa je zbog toga vidljivost veća.

VRELO KONTEKSTA: Simović, A. I.: Navigacijska meteorologija. 4. prerađeno izd. Zagreb: Školska knjiga, 1985., 55.

sunčanica

DEFINICIJA: bolest praćena jakom glavoboljom kao posljedicom pretjeranoga izlaganja glave suncu

VRELO DEFINICIJE: Nikolić, N. Adriatic nautical academy: medicinski priručnik. Zagreb: Meandar, 1994., 71.

DOPUŠTENI NAZIV: sunčani udar, insolacija

ENGLISKI: sunstroke

KONTEKST: Sunčanica je posljedica velike vrućine zbog duljeg izravnog utjecaja sunčeva zračenja, osobito kad glava nije zaštićena.

VRELO KONTEKSTA: Soldo, I.; Sesar, Ž. Zdravstveni savjeti za pomorce. Zagreb: Naklada Zadro, 1999., 25.

sunosiva širina lima

DEFINICIJA: dio opločenja uz struk koji se uključuje u proračun čvrstoće nosača ili ukrepe

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.3.

ENGLISKI: effective plating area

KONTEKST: Ako se konzolna sponja nalazi na svakom razmaku rebra, sunosiva širina lima može biti jednaka razmaku rebara.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.10.

superrefrakcija

DEFINICIJA: pojava koja nastaje ako se iznad prizemnoga hladnijeg vlažnog zraka nalazi sloj toploga suhog zraka
VRELO DEFINICIJE: Kos, S.; Zorović, D.; Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 418.

ENGLESKI: superrefraction

KONTEKST: Posljedica je superrefrakcije da se povećava domet radarskog horizonta, a smanjuje kut radarske depresije.

VRELO KONTEKSTA: Kos, S.; Zorović, D.; Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 418.

suprotne uzde

DEFINICIJA: uzde na suprotnim bokovima dviju jedrilica

ŽARGONIZAM: suprotne škote

ENGLESKI: opposite tacks

KONTEKST: Ako se jedrilice na suprotnim uzdama približavaju oznaci i jedna od njih mijenja uzde, pravilo 18.2 se nakon toga ne primjenjuje.

VRELO KONTEKSTA: Pravila jedriličarskih natjecanja: (regatna pravila). Split: Hrvatski jedriličarski savez, 2009.-2012., 14.

sustav odijeljenoga prometa

DEFINICIJA: sustav kojemu je cilj odvajanje nasuprotnih smjerova plovidbe

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 93.

DOPUŠTENI NAZIV: shema odvojenog prometa

KRATICA - ENGLESKI: TSS

ENGLESKI: traffic separation scheme
KONTEKST: Odvajanje prometa unutar sustava odijeljenog prometa se provodi tako da se između dvaju

suprotnih ili skoro suprotnih smjerova u kojima se odvija jednosmjerni promet uspostavlja područje ili crta odvajanja.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 93.

sustav praćenja i identifikacije brodova

DEFINICIJA: sustav koji s broda prema obalnim državama na velikoj udaljenosti odašilje podatke o trenutačnoj poziciji i identifikaciji
VRELO DEFINICIJE: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006.

KRATICA - ENGLESKI: LRIT

KRATICA - MEĐUNARODNA: LRIT

ENGLESKI: long range identification and tracking

KONTEKST: Krajnji korisnici sustava praćenja i identifikacije brodova na velikoj udaljenosti su pomorske uprave države zastave, lučke vlasti, obalne države (u smislu nadzora neškodljivog prolaza brodova kroz vode pod njihovom jurisdikcijom) te SAR službe koje tijekom operacije spašavanja imaju pravo na besplatne LRIT informacije.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006.

sustav upravljanja sigurnošću

DEFINICIJA: povezan i dokumentiran sustav koji omogućuje osoblju brodarskoga društva učinkovitu provedbu poslovne politike o sigurnosti i zaštiti okoliša
VRELO DEFINICIJE: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006.

KRATICA - ENGLESKI: SMS

KRATICA - MEĐUNARODNA: SMS

ENGLESKI: safety management system

NAPOMENA: Sustav upravljanja sigurnošću mora biti usklađen s kodeksom ISM te s nacionalnim pravilima.

sustav usmjerene plovidbe

DEFINICIJA: sustav mjera i postupaka za poboljšanje sigurnosti plovidbe u područjima velike gustoće prometa

ENGLESKI: vessel routing systems

KONTEKST: Cilj uspostavljanja sustava usmjerene plovidbe je smanjivanje međusobnih opasnih približavanja brodova, izbjegavanje područja povećanog navigacijskog rizika ili područja manjih dubina odnosno općenito smanjenje opasnosti od nezgoda, prvenstveno sudara i nasukanja.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. GMDSS sustav i sigurnost plovidbe. 2. izd. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 1996.

sustav za brzo napuštanje broda

DEFINICIJA: sigurnosni sustav na putničkim brodovima za ukrcavanje većega broja ljudi u splavi za spašavanje

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 135.

KRATICA - ENGLESKI: MES

KRATICA - MEĐUNARODNA: MES

ENGLESKI: marine evacuation system

KONTEKST: Sustavi za brzo napuštanje broda omogućavaju prekrcaj većeg broja ljudi u kratkom vremenu odnosno ispunjava se uvjet SOLAS konvencije da brod treba napustiti za manje od 30 minuta.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 136.

sustav za inertiranje atmosfere

DEFINICIJA: sustav za proizvodnju i dovođenje inertnoga plina s

najvećim dopuštenim udjelom kisika od pet posto

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 270.

KRATICA - ENGLESKI: IGS

KRATICA - MEĐUNARODNA: IGS

ENGLESKI: inert gas system

KONTEKST: Sustav za inertiranje atmosfere treba imati kapacitet inertnog plina za tankove tereta najmanje 125% od najvećeg proračunskog kapaciteta iskrcavanja broda izraženog volumenski.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 270.

NAPOMENA: Sustav za inertiranje atmosfere služi za održavanje atmosfere u brodskim tankovima, a s ciljem sprečavanja eksplozije zapaljivih tereta u plinovitome stanju.

sustav za kormilarenje

DEFINICIJA: skup uređaja za upravljanje smjerom broda

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.3.

ENGLESKI: steering system

sustav za namatanje

DEFINICIJA: sustav za prikupljanje i kraćenje prednjega jedra namatanjem oko tračnice ili prikupljanje i kraćenje glavnoga jedra uvlačenjem u jarbol ili podigač debljenjaka spinakera

ŽARGONIZAM: rol-sustav

ENGLESKI: furling system; sailboat furling system; furler

sustavno težište broda

DEFINICIJA: zajedničko težište praznoga broda i svih masa na

brodu

DOPUŠTENI NAZIV: težište sustava broda

NEPREPORUČENI NAZIV: sistemom težište

ENGLISKI: centre of gravity

KONTEKST: Visina sustavnog težišta praznog broda određuje se na način da se od visine točke metacentra iznad kobilice odbije vrijednost MoG dobivena pokusom nagiba.

VRELO KONTEKSTA: Vademecum maritimus: podsjetnik pomorcima. Rijeka: Pomorski fakultet, 2002., 85.

NAPOMENA: Sustavno težište broda ujedno predstavlja i hvatište sile deplasmana koja djeluje okomito na vodenu liniju prema dolje.

svjećarica

DEFINICIJA: brodica s jakim svjetiljkama za noćni ribolov

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.7.

ENGLISKI: lighting fishing boat

Svjedodžba o deratizaciji

DEFINICIJA: brodska isprava u koju su upisani podatci o obavljenome uništavanju štetočina i nametnika na brodu

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 1. 1972., 623.

ENGLISKI: deratization certificate; de-ratting certificate

svjedodžba o osposobljenosti

DEFINICIJA: isprava o stečenoj razini stručnoga znanja i sposobnosti pomorca koju u skladu s međunarodno dogovorenim mjerilima treba postići za pravilno obavljanje djelatnosti na brodu

VRELO DEFINICIJE: STCW - International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers, 1995.-2007., 8.

ŽARGONIZAM: brevet

ENGLISKI: certificate of competency

KONTEKST: U skladu sa zahtjevima pravila VII/1, odlomkom 1.3, svaki pristupnik za izdavanje svjedodžbe o osposobljenosti pomoraca prema odredbama poglavlja VII na operativnoj razini na zadaćama navedenim u tablicama A-II/1 i A-III/1 dužan je: 1. imati potvrđenu plovidbenu službu od najmanje 12 mjeseci, koja mora uključivati razdoblje od najmanje šest mjeseci obavljanja dužnosti u strojarnici pod nadzorom osposobljenog časnika stroja i, a kada je potrebna zadaća navigacije, razdoblje od najmanje šest mjeseci vršenja dužnosti držanja straže na zapovjedničkom mostu pod nadzorom osposobljenog službenika za držanje straže na zapovjedničkom mostu.

VRELO KONTEKSTA: STCW - International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers, 1995.-2007., 8.

NAPOMENA: Svjedodžba o osposobljenosti pomorca dopušta obavljanje određene časničke dužnosti na brodu, kao i obavljanje određenoga ovlaštenog pomoračkog zvanja.

svjetlo vidljivo sa svih strana

DEFINICIJA: svjetlo koje stalno svijetli u luku obzora od 360°

VRELO DEFINICIJE: Sjekavica, I.; Kačić, H. Pravila o izbjegavanju sudara na

moru. Zagreb: Školska knjiga, 1983., 47.

ENGLESKI: all-round light

svjetlo za tegljenje

DEFINICIJA: žuto svjetlo koje stalno svijetli u luku obzorja od 135°, postavljeno što bliže krmi i tako učvršćeno da se svjetlo vidi 67,5° na svaku stranu gledano od uzdužnice krme

VRELO DEFINICIJE: Pravilnik o izbjegavanju sudara na moru: dio 1. Zagreb: Ministarstvo pomorstva, prometa i veza, 1994. (Narodne novine, br. 17/94 i 74/94).

ENGLESKI: towing light

TALIJSKI: fanale di rimorchio

KONTEKST: Brod na mehanički pogon, kad tegli, mora pokazivati svjetlo za tegljenje, u vertikali povrh krmenog svjetla.

VRELO KONTEKSTA: Pravilnik o izbjegavanju sudara na moru: dio 1. Zagreb: Ministarstvo pomorstva, prometa i veza, 1994. (Narodne novine, br. 17/94 i 74/94).

svjetlosni domet

DEFINICIJA: najveća udaljenost izražena u nautičkim miljama do koje se pravocrtno može vidjeti svjetlo

VRELO DEFINICIJE: Kos, S.; Zorović, D.; Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 201.

ENGLESKI: range light

KONTEKST: Svjetlosni domet ovisi samo o jačini izvora svjetla i meteorološkoj vidljivosti.

VRELO KONTEKSTA: Kos, S.; Zorović, D.; Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 201.

svjetski sustav izvještavanja brodova

SKRAĆENI NAZIV: sustav WWNWS

DEFINICIJA: sustav koordiniranoga izvještavanja i upozoravanja brodova u plovidbi

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 168.

DOPUŠTENI NAZIV: sustav koordiniranoga izvješćivanja i upozoravanja brodova u plovidbi

NEPREPORUČENI NAZIV: WWNWS sustav

KRATICA - ENGLESKI: WWNWS

ENGLESKI: world-wide navigational warning system

NAPOMENA: Poruke koje se odašilju sustavom WWNWS mogu se načelno podijeliti u dvije osnovne skupine: upozorenja i druge obavijesti, a odnose se na navigacijska i meteorološka upozorenja, upozorenja o traganju i spašavanju, izvještaje o ledu, meteorološke prognoze, peljarske obavijesti, obavijesti o sustavima DEACCA, LORAN C i OMEGA te obavijesti o drugim elektroničkim navigacijskim pomagalima.

svjetski sustav pogibelji i sigurnosti

SKRAĆENI NAZIV: sustav GMDSS

DEFINICIJA: sustav pomorskih komunikacija za potrebe sigurnosti i u slučaju pogibelji

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 141.

DOPUŠTENI NAZIV: svjetski sustav pogibli i sigurnosti

NEPREPORUČENI NAZIV: GMDSS sustav

KRATICA - ENGLESKI: GMDSS

ENGLESKI: global maritime distress and safety system

NAPOMENA: Sustav je namijenjen prije svega osiguravanju pouzdanih

komunikacija radi sprečavanja nezgoda na moru, odnosno poboljšanoga načina spašavanja.

šambek

DEFINICIJA: hrvatski jedrenjak s trima palubama, omjerom širine i duljine 1:4 i duljine do 42 metra, s trima jarbolima s latinskim jedrima

DOPUŠTENI NAZIV: bokeljski šambek

NAPOMENA: Šambek je tipični mediteranski jedrenjak koji se gradio u dubrovačkim brodogradilištima od 15. do 19. stoljeća. Izrazito je vitak i brz zbog odnosa duljine i širine 1:4, odnosno iznimnih je manevarskih sposobnosti i brzine s posadom do otprilike 30 ljudi, od kojih je njih 10 do 12 bilo za navigaciju.

šest stupnjeva slobode

DEFINICIJA: šest temeljnih gibanja broda koji obuhvaćaju tri translacijska pomaka broda i tri rotacijska pomaka broda

ENGLISKI: six degrees of freedom during ship's moving, six degrees of freedom

šifriranje

DEFINICIJA: slovno-brojčano prikazivanje podataka sinoptičkih motrenja

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 226.

ENGLISKI: writing in cipher

NJEMAČKI: Verschlüsselung

FRANCUSKI: codification

širina broda

SKRAĆENI NAZIV: širina

DEFINICIJA: vodoravna udaljenost između dviju najudaljenijih točaka na bokovima broda u ravnini

poprečnoga presjeka

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.10.

ENGLISKI: breadth of ship

širina plovnoga puta

DEFINICIJA: vodoravna udaljenost između dviju strana plovnoga puta dovoljne dubine za sigurnu plovidbu

ENGLISKI: fairway width

širina prostora za manevriranje

DEFINICIJA: horizontalna udaljenost između rubova akvatorija dovoljne dubine za manevriranje plovila

ENGLISKI: maneuvering space

širina prostora za okretanje plovila

DEFINICIJA: horizontalna udaljenost između rubova akvatorija dovoljne dubine za okretanje plovila

ENGLISKI: turning basin

širina teritorijalnoga mora

DEFINICIJA: širina do maksimalne granice od dvanaest nautičkih milja računajući od polazne crte koju utvrđuje svaka država unutrašnjim pravnim aktom

VRELO DEFINICIJE: Rudolf, D.

Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 295.

ENGLISKI: breadth of the territorial sea

FRANCUSKI: largeur de la mer territoriale

KONTEKST: Širina teritorijalnog mora dugo je predstavljala najspornije pitanje međunarodnog prava mora.

VRELO KONTEKSTA: Rudolf, D.

Terminologija međunarodnog prava

mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 295.

širnica

DEFINICIJA: presjek brodske forme s ravninom položenom koso na uzdužnu simetralnu ravninu i okomito na ravninu teorijskoga rebra

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.10.

ENGLNESKI: diagonal

školski brod

DEFINICIJA: specijalni brod za obuku pomoraca i za stjecanje praktičnih znanja u pomorstvu

VRELO DEFINICIJE: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 8.

ENGLNESKI: training ship

škopac

DEFINICIJA: naprava za rastavljanje i spajanje karika

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.7.

ŽARGONIZAM: gambet

ENGLNESKI: shackle

KONTEKST: Prije vlačnog ispitivanja, treba utisnuti oznake na struku u blizini škopca te na svakom vrhu pojedinog kraka sidra.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 3.19.

škopac s oprugom

DEFINICIJA: škopac koji se otvara i zatvara s pomoću opruge

ENGLNESKI: snap shackle

TALIJANSKI: moschettone

škuner

DEFINICIJA: krstaš s dvama ili trima jarbolima od kojih je krmeni znatno viši i nosi veliko jedro

VRELO DEFINICIJE: Deličić, S. Oprema krstaša. Zagreb: Fabra press, 2008., 12.

ENGLNESKI: schooner

KONTEKST: Izvorno je škuner bio ribarski brod, a obilježava ga američka oputa.

VRELO KONTEKSTA: Deličić, S. Oprema krstaša. Zagreb: Fabra press, 2008., 12.

štapna antena

DEFINICIJA: brodska antena u obliku štapa

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.5.

ENGLNESKI: whip antenna

NAPOMENA: Štapna antena može biti i predajna i prijamna.

štenac kormila

SKRAĆENI NAZIV: štenac

DEFINICIJA: kratka osovina oko koje se okreće list kormila

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.3.

ENGLNESKI: rudder pintle

KONTEKST: Duljina štenca u kućištu ležaja ne smije biti manja od najvećeg promjera štenca.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 3.11.

šteta morskomeu okolišu

DEFINICIJA: osjetno tjelesno oštećenje ljudskoga zdravlja, života na moru ili morskih bogatstava, prouzročeno onečišćenjem, štetnim izljevom, vatrom, nezgodom i sličnim težim nezgodama

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 761.

ENGLESKI: damage to the marine environment

šteta na teretu

DEFINICIJA: gubitak, manjak, oštećenje i zakašnjenje tereta

VRELO DEFINICIJE: Stanković, P. Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 101.

ENGLESKI: cargo damage; damage to the goods

KONTEKST: Brodar će, naime, ili biti prisiljen nadoknaditi štetu na teretu ili će pak biti oslobođen od odgovornosti za nju - upravo ovisno o postupcima svog zapovjednika, časnika i posade.

VRELO KONTEKSTA: Stanković, P. Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 101.

šteta zbog onečišćenja

DEFINICIJA: šteta nastala onečišćenjem izvan broda zbog istjecanja ili izbacivanja ulja s broda gdje god se to istjecanje ili izbacivanje dogodilo, ako je iznos naknade za onečišćenje okoliša ne računajući gubitak dobiti uslijed takvoga onečišćenja ograničen na troškove razumnih mjera koje su stvarno poduzete ili se imaju poduzeti za ponovno uspostavljanje stanja prije nastale štete

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 813.

ENGLESKI: pollution damage

taktička podmornica

DEFINICIJA: napadačka podmornica opremljena torpednim i/ili raketnim oružjem, sredstvima i ljudstvom za diverzantske i motriteljske zadatke za napad na površinske i podvodne ciljeve te za motrenje

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.8.

ENGLESKI: tactical submarine

tangentni vjetar

DEFINICIJA: sastavnica vektora vjetra usmjerena uzduž čestice zraka i jednaka njezinoj brzini u promatranoj točki

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 228.

ENGLESKI: tangential wind

tank

DEFINICIJA: nepropusni prostor na brodu namijenjen za držanje tekućina

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.12.

ENGLESKI: tank

KONTEKST: Upure u tankovima moraju biti ispitane na vlak.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.52.

NAPOMENA: Tekućina se odnosi na teret, balast ili zalihe.

tanker

DEFINICIJA: brod za prijevoz tekućih tereta

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 11.

ŽARGONIZAM: petroljera

ENGLISKI: tanker

TALIJANSKI: nave petroliera

KONTEKST: Ratni brodovi, tankeri, nuklearni brodovi i drugi brodovi kada prevoze opasne terete ili štetne tvari, prilikom plovidbe unutarnjim morskim vodama i neškodljiva prolaska teritorijalnim morem Republike Hrvatske, dužni su ploviti propisanim plovnim putovima za te brodove.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 11.

NAPOMENA: Tanker je ustaljeni naziv za brod za prijevoz sirove nafte, ali se upotrebljava i kao opći naziv za sve brodove koji prevoze tekuće ili ukapljene terete u tankovima.

tanker za bitumen

DEFINICIJA: tanker za prijevoz bitumena

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.4.

ENGLISKI: bitumen carrier

tanker za kemikalije

DEFINICIJA: tanker za prijevoz opasnih kemikalija i štetnih tvari u razlivenome stanju

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 4.

ENGLISKI: chemical tanker

NAPOMENA: Jedno od značenja engl. riječi *bulk* kada se odnosi na količinu tereta jest "velika količina ili masa". Sukladno tomu ovi se tekući tereti

prevoze u velikim količinama (engl. *liquid bulk cargo*) za razliku od suhih rasutih tereta (engl. *dry bulk cargo*).

tanker za naftu

DEFINICIJA: tanker za prijevoz sirove nafte

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.4.

ŽARGONIZAM: krudaš

ENGLISKI: crude oil carrier; crude oil tanker

tanker za neškodljivi tekući teret

DEFINICIJA: tanker za prijevoz tekućega neškodljivog tereta u razlivenome stanju

VRELO DEFINICIJE: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 7.

ENGLISKI: tanker for non-toxic liquid cargo

NAPOMENA: Tankeri za prijevoz neškodljivoga tekućeg tereta najčešće prevoze vino, vodu, sokove i drugo.

tanker za prerađevine

DEFINICIJA: tanker za ulje kojim se prevoze prerađevine sirovoga ulja

VRELO DEFINICIJE: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 7.

DOPUŠTENI NAZIV: brod za prijevoz naftnih derivata; brod za prijevoz naftnih proizvoda

ENGLISKI: product carrier

tanker za ulje

DEFINICIJA: tanker za prijevoz ulja u razlivenome stanju

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 4.

DOPUŠTENI NAZIV: tanker za sirovo ulje
ENGLISKI: oil tanker

KONTEKST: Primjenu međunarodnih preporuka o baždarenju balastnih prostora na tankerima za prijevoz ulja s izdvojenim balastnim tankovima u pogledu načina obračuna pristojbi, naknada i drugih pristojbi u lukama propisuje ministar.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 18.

tegalj

DEFINICIJA: uže kojim se brod ili drugi plovni objekt vuče morem

VRELO DEFINICIJE: Simović, A. I. Mornarske vještine. Zagreb: Školska knjiga, 1980., 13.

DOPUŠTENI NAZIV: tegleni konop

ŽARGONIZAM: teglac; teglo

ENGLESKI: towing line; tug line; towrope

teglenica

DEFINICIJA: plovni objekt jednostavne konstrukcije bez vlastitoga poriva za prijevoz tereta unutarnjim plovnim putovima i na ograničenome području plovidbe morem

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.6.

ŽARGONIZAM: maona; barža

ENGLESKI: lighter; barge

tegleničar

DEFINICIJA: brod za prijevoz teglenica

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.4.

DOPUŠTENI NAZIV: brod za teglenice

ENGLESKI: barge carrier

NAPOMENA: Teglenice se na tegleničar krcaju posebnim brodskim teretnim uređajem za dizanje i prenošenje.

tegljač

DEFINICIJA: specijalni brod namijenjen tegljenju drugih plovnih objekata
VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 4.

DOPUŠTENI NAZIV: remorker

ENGLESKI: tug-boat; tug

KONTEKST: Ugovorom o tegljenju obvezuje se brodar tegljača svojim brodom tegliti ili potiskivati drugi brod ili objekt do određenog mjesta, ili za određeno vrijeme, ili za izvođenje određenog zadatka, a brodar tegljenog, odnosno potiskivanog broda obvezuje se za to platiti tegljarinu.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 113.

tehnički nadzor

DEFINICIJA: nadzor koji obuhvaća odobrenje tehničke dokumentacije na temelju koje se brod gradi ili preinačuje te odobrenje strojeva, uređaja i opreme za ugradnju u brod

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 22.

ENGLESKI: technical supervision

KONTEKST: Tehnički nadzor, na temelju zahtjeva kompanije ili graditelja za brod u gradnji obavlja priznata organizacija odnosno ovlaštena organizacija za sigurnosnu zaštitu brodova.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 22.

tehnički plovni objekt

DEFINICIJA: brod za obavljanje tehničkih radova

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 4.

ENGLESKI: technical waterborne craft

NAPOMENA: Tehnički plovni objekt vrsta je broda s mehaničkim privom ili bez njega namijenjen za

obavljanje tehničkih radova (bager, dizalica, jaružalo, pomični odobalni objekt za bušenje podmorja i dr.).

tekući dani

DEFINICIJA: dani koji slijede jedan iza drugoga i u stojnicama se računaju neprekidno po kalendaru

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I.

Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 209.

ENGLESKI: running days; consecutive days

KONTEKST: Vrijeme stojnica određuje se prema radnim danima i dijelovima radnog dana. Uzimaju se u obzir tekući radni dani.

VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 134.

tekući dani ako vrijeme dopušta

DEFINICIJA: tekući dani koji se u stojnicama računaju neprekidno po kalendaru osim kada se zbog lošega vremena u luci ne može ukrcavati i iskrcavati teret

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I.

Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 209.

ENGLESKI: weather running days

temeljna ploča

DEFINICIJA: gornji dio temelja stroja

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.4.

ENGLESKI: bed plate

KONTEKST: Sljedeći dijelovi motora s unutarnjim izgaranjem, koji se ne proizvode serijski, prema navedenom popisu, moraju se ispitati jednim od postupaka bez razaranja: 1. elementi od

lijevanog čelika, skupa sa zavarenim spojevima za temeljnu ploču (npr. nosač temeljnog ležaja).

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 9.7.

teorijska širina

DEFINICIJA: širina brodsoga obrisa

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.10.

ENGLESKI: moulded breadth

teorijska visina broda

SKRAĆENI NAZIV: teorijska visina

DEFINICIJA: vertikalna udaljenost na sredini broda od najniže točke teorijskoga rebra do presjecišta teorijskoga rebra i palube

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.10.

ENGLESKI: moulded depth of ship

teorijski gaz

DEFINICIJA: udaljenost između osnovice i plovne vodne linije mjerena okomito na osnovicu

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.10.

ENGLESKI: moulded draught

teorijsko rebro

DEFINICIJA: presjek brodsoga obrisa ravninom okomitom na uzdužnu simetralnu ravninu i ravninu projektne vodne linije

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod:

Hrvatsko brodograđevno društvo,
1995. , 1.10.

ENGLISKI: station

terestrička navigacija

DEFINICIJA: postupak grafičkoga i analitičkoga rješavanja zadaće vođenja broda motrenjem prirodnih i izgrađenih objekata na obali, moru i dnu mora

ENGLISKI: terrestrial navigation

teret

DEFINICIJA: stvari koje su predmetom prijevoza prema prijevoznome ugovoru uključujući i stvari posade broda i putnika ako su predane brodaru na prijevoz

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 88.

ENGLISKI: cargo

NJEMAČKI: Ladung, Fracht

KONTEKST: Dužnost je naručitelja, odnosno krcatelja da brodaru saopći podatke o teretu, kao i sva važna upozorenja o posebnim svojstvima, o načinu rukovanja, itd.

VRELO KONTEKSTA: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 88.

teretna podmornica

DEFINICIJA: podmornica za podmorski prijevoz tereta

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.9.

ENGLISKI: cargo submarine

teretni brod

DEFINICIJA: brod za prijevoz tereta i najviše dvanaest putnika

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno

nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.3.

ENGLISKI: cargo ship

teretni list

DEFINICIJA: neprenosiva prijevozna isprava koja se izdaje nakon što pomorski prijevoznik preuzme robu
DOPUŠTENI NAZIV: pomorski teretni list; tovarni list

ENGLISKI: waybill; sea waybill

NJEMAČKI: Seefrachtbrief

FRANCUSKI: lettre de transport maritime

TALIJANSKI: lettera di trasporto marittima

KONTEKST: Teretni list između prijevoznika i primatelja dokaz je o primitku stvari kao što je u teretnom listu navedeno.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 514.

NAPOMENA: Teretni list mora sadržavati: mjesto i nadnevak njegova izdavanja, mjesto i nadnevak preuzimanja stvari, tvrtku, odnosno naziv tvrtke, ili ime i adresu krcatelja, predviđeno mjesto iskrcaja, tvrtku, odnosno naziv tvrtke, ili ime i adresu primatelja, opis i uobičajeni naziv stvari, način pakiranja, oznaku za prepoznavanje, težinu, obujam ili količinu drukčije označenu, broj komada, a ako je riječ o opasnim tvarima i naznaku o vrsti opasnosti.

teretni prostor

DEFINICIJA: zatvoreni ili otvoreni prostor za smještanje tereta na brodu

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod:

Hrvatsko brodograđevno društvo,
1995., 1.11.

ENGLSKI: cargo space

teretnica

DEFINICIJA: isprava kojom brodar potvrđuje da je radi prijevoza na brod primio teret te se obvezuje da će poslije završetka putovanja teret predati ovlaštenomu imatelju te isprave

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I.

Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991.

DOPUŠTENI NAZIV: konosman

KRATICA - ENGLSKI: B/L

ENGLSKI: bill of lading

NJEMAČKI: Konossement

FRANCUSKI: connaissement

TALIJANSKI: polizza di carico

KONTEKST: Teretnica može glasiti na ime, po naredbi, ili na donosioca.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 501.

teretnica na donositelja

DEFINICIJA: teretnica u kojoj je navedeno da će teret biti predan osobi koja teretnicu predoči prijevozniku

VRELO DEFINICIJE: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 157.

ENGLSKI: bearer bill of lading

NJEMAČKI: Inhaberconnossement

FRANCUSKI: connaissement au porteur

TALIJANSKI: polizza di carico al portatore

KONTEKST: Teretnica na ime prenosi se ustupanjem, teretnica po naredbi – indosamentom, a teretnica na donositelja predajom.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 501.

teretnica na ime

DEFINICIJA: teretnica u kojoj je primatelj naveden imenom

VRELO DEFINICIJE: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002.

ENGLSKI: straight bill of lading; nominate bill of lading; to name bill of lading; named bill of lading

NJEMAČKI: Namenskonossement

FRANCUSKI: connaissement à personne dénommée; connaissement nominatif

TALIJANSKI: polizza di carico nominativa

KONTEKST: Teretnica na ime prenosi se ustupanjem, teretnica po naredbi – indosamentom, a teretnica na donosioca predajom.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 502.

teretnica po naredbi

DEFINICIJA: teretnica u kojoj je navedena osoba prema čijoj se naredbi predaje teret

VRELO DEFINICIJE: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 173.

DOPUŠTENI NAZIV: teretnica po nalogu
ENGLSKI: order bill of lading; to order bill of lading

NJEMAČKI: Orderkonossement

FRANCUSKI: connaissement à ordre

TALIJANSKI: polizza di carico all'ordine

teretnica primljeno za ukrcaj

DEFINICIJA: teretnica koju prijevoznik izdaje krcatelju i time potvrđuje da je teret predan prijevozniku prije ukrcaja

ENGLSKI: received for shipment bill of lading; received bill of lading

KONTEKST: Ako je teret predan prijevozniku prije ukrcaja, krcatelj može zahtijevati da mu prijevoznik izda potvrdu o preuzimanju tereta, teretnicu ili drugu prijevoznu ispravu koja sadrži uočljivu napomenu "primljeno za ukrcaj".

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 497.

NAPOMENA: Teret u tome slučaju još nije ukrcan na brod, ali je brodar odgovoran za njega.

teretnica ukrcano na brod

DEFINICIJA: teretnica s napomenom kojom prijevoznik potvrđuje da je obavljeno ukrcavanje tereta na brod

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009.

DOPUŠTENI NAZIV: teretnica za ukrcaj
ENGLESKI: shipped on board bill of lading; shipped bill of lading

teretno grotlo

SKRAĆENI NAZIV: grotlo

DEFINICIJA: otvor na palubi koji služi za krcanje tereta

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 3.3.

ENGLESKI: cargo hatch

teritorijalno more

DEFINICIJA: morski pojas širok dvanaest morskih milja računajući od polazne crte u smjeru gospodarskoga pojasa

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 10.

ENGLESKI: territorial sea

KONTEKST: Svi strani plovni objekti imaju pravo neškodljivog prolaska teritorijalnim morem Republike Hrvatske.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 10.

termički vjetar

DEFINICIJA: vjetar nastao razvojem konveksijskih struja

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni

meteorološki zavod: Hinus, 2005., 233.

DOPUŠTENI NAZIV: vjetar konvekcije
ENGLESKI: termic wind

NAPOMENA: Termički vjetar obično nastaje u toplijim razdobljima godine.

termozaštitno sredstvo

DEFINICIJA: sredstvo za zaštitu ljudskoga tijela od gubitka topline tijekom duljega boravka u brodicama ili na splavima za spašavanje

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 111.

DOPUŠTENI NAZIV: termozaštitna vreća

ENGLESKI: thermal protective aid

KONTEKST: Termozaštitna sredstva imaju oblik vreće u koju se može smjestiti osoba u opasnosti.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 112.

teško more

DEFINICIJA: osmi stupanj stanja mora s valovima visine od devet do četrnaest metara

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 234.

ENGLESKI: very high sea

NJEMAČKI: sehr hoher Seegang

težinski val

DEFINICIJA: valni poremećaj u statički stabilnoj atmosferi

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 234.

DOPUŠTENI NAZIV: gravitacijski val

ENGLESKI: gravity wave; gravitational

wave

NJEMAČKI: die Schwerewelle

KONTEKST: Težinski val obilježen je velikom divergencijom i njezinom brzom promjenom kao i oscilatornom pretvorbom između potencijalne i kinetičke energije.

VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 234.

težište uzgona

DEFINICIJA: težište volumena podvodnoga dijela broda

VRELO DEFINICIJE: Buljan, I. Stabilnost broda. Zagreb: Školska knjiga, 1982., 5.

DOPUŠTENI NAZIV: težište istisnine

ENGLESKI: center of buoyancy

KONTEKST: Hvatište sile uzgona zovemo težište uzgona ili težište istisnine i ono se nalazi točno u geometrijskom središtu podvodnog dijela broda, što ujedno znači da položaj toga težišta ovisi o obliku podvodnog dijela broda.

VRELO KONTEKSTA: Buljan, I. Stabilnost broda. Zagreb: Školska knjiga, 1982., 6.

NAPOMENA: Težište uzgona ujedno predstavlja i hvatište sile uzgona koja djeluje okomito na vodenu liniju prema gore.

tišina

DEFINICIJA: nulti stupanj Beaufortove ljestvice s vjetrom brzine do jednoga kilometra na sat

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 235.

ENGLESKI: calm

NJEMAČKI: Kalme

POVEZNICA: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Beaufort_scale_0.jpg

tjesnac

DEFINICIJA: prirodni morski prolaz između dvaju dijelova kopna

VRELO DEFINICIJE: Rudolf, D.

Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 303.

ENGLESKI: strait

NJEMAČKI: Engpass; Meerenge

FRANCUSKI: détroit

KONTEKST: U međunarodnom pravu nema pravila o pravnom uređenju plovidbe u historijskim tjesnacima.

VRELO KONTEKSTA: Rudolf, D.

Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 304.

točka okretišta broda

DEFINICIJA: točka oko koje se brod okreće tijekom zakretanja

ENGLESKI: pivot point

točka započinjanja otklona kormila

DEFINICIJA: položaj broda u kojemu je potrebno započeti otklon kormila

KRATICA - ENGLESKI: WOP

ENGLESKI: wheel over point

NAPOMENA: Iz toga se položaja brod nakon okreta postavlja u novoplanirani smjer kretanja.

topla anticiklona

DEFINICIJA: anticiklona obilježena zrakom toplijim u središtu nego na rubovima

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005.

ENGLESKI: warm high; warm anticyclone

NJEMAČKI: warme Antizyklone;
Wärmehoch
FRANCUSKI: anticyclone chaud

topla ciklona

DEFINICIJA: ciklona obilježena zrakom toplijim u središtu nego na rubovima

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 236.

ENGLISKI: warm cyclone
NJEMAČKI: warme Zyklone; Wärmetief
FRANCUSKI: cyclone chaude

topla fronta

DEFINICIJA: fronta koja se premješta tako da topli zrak napreduje zauzimajući mjesto hladnijega

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 237.

ENGLISKI: warm front
NJEMAČKI: Warmfront
FRANCUSKI: front chaud

toplinska iscrpljenost

DEFINICIJA: poremećaj prouzročen izlaganjem visokoj temperaturi koji nastaje zbog neprilagodbe organizma na širenje krvnih žila u koži

VRELO DEFINICIJE: Nikolić, N. Adriatic nautical academy: medicinski priručnik. Zagreb: Meandar, 1994., 72.

ENGLISKI: heat exhaustion
KONTEKST: Visoka temperatura okoliša može uzrokovati: toplinsku iscrpljenost, toplinske grčeve, toplinski udar i sunčanicu.
VRELO KONTEKSTA: Mulić, R.; Ropac, D. Medicina za pomorce. Zagreb: Medicinska naklada, 2002., 83.

toplinski grčevi

DEFINICIJA: bolni mišićni grčevi u osoba koje su znojenjem izgubile mnogo soli kao posljedica teških tjelesnih aktivnosti pri visokim temperaturama

VRELO DEFINICIJE: Mulić, R.; Ropac, D. Medicina za pomorce. Zagreb: Medicinska naklada, 2002., 83.

ENGLISKI: heat cramps
KONTEKST: Visoka temperatura okoliša može uzrokovati: toplinsku iscrpljenost, toplinske grčeve, toplinski udar i sunčanicu.
VRELO KONTEKSTA: Mulić, R.; Ropac, D. Medicina za pomorce. Zagreb: Medicinska naklada, 2002., 83.

toplinski javljač požara

DEFINICIJA: automatski javljač požara za zaštitu prostora u kojima se u slučaju gorenja očekuje brz porast temperature

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 238.

ENGLISKI: heat fire detector
KONTEKST: Toplinski javljači požara na brodovima u pravilu su termomaksimalni i ugrađuju se na razmaku od najviše 9 m.
VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 239.

toplinski udar

DEFINICIJA: povišena tjelesna temperatura uz nemogućnost organizma da temperaturu održi u normalnim granicama

VRELO DEFINICIJE: Nikolić, N. Adriatic nautical academy: medicinski priručnik. Zagreb: Meandar, 1994.
DOPUŠTENI NAZIV: toplotni udar
ENGLISKI: heat stroke
KONTEKST: Toplinski udar najčešće nastaje u toploj sredini pri

tjelesnom radu zbog prekomjernog nakupljanja topline.

VRELO KONTEKSTA: Mulić, R.; Ropac, D. Medicina za pomorce. Zagreb: Medicinska naklada, 2002., 84.

topovnjača

DEFINICIJA: borbeni ratni brod istisnine do dvjesto tona naoružan razmjerno jakim topničkim oružjem
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.8.

ENGLESKI: gun boat

torpednjak

DEFINICIJA: vrlo brzi borbeni ratni brod istisnine do 300 tona, brzine do 55 čvorova, naoružan torpedima za napad na veće brodove u priobalnome moru te lakim protuzrakoplovnim oružjem za vlastitu obranu

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.8.

ENGLESKI: torpedo boat

trabakul

DEFINICIJA: hrvatski teretni jedrenjak s krmenim jarbolom s oglavnim jedrom koji se od bracere razlikuje većom duljinom

tračnica klizača uzde

DEFINICIJA: tračnica u klizaču uzde za bočno pomicanje donjega hvatišta uzde jedra

ŽARGONIZAM: šina klizača škote

ENGLESKI: mainsheet traveller rail

NAPOMENA: Tračnica klizača uzde postavljena je poprečno na palubi ili u kokpitu jedrilice.

tragač ribe

DEFINICIJA: brod posebno opremljen uređajima za otkrivanje jata riba i uređajima za obavješćivanje

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.7.

ENGLESKI: fish searching vessel

traganje po proširenome četverokutu

DEFINICIJA: obrazac traganja jednoga broda pri kojemu je svaka promjena smjera plovidbe 90°

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 80.

ENGLESKI: expanded square search

KONTEKST: Traganje po proširenom četverokutu obavlja u pravilu prvi brod koji pristizhe na mjesto nezgode ako drugi brodovi stižu s većim vremenskim zakašnjenjem.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 80.

traganje po sektorima

DEFINICIJA: obrazac traganja jednoga broda pri kojemu je svaka promjena smjera plovidbe 120°, a nakon završetka prvoga traganja smjer se pomiče za 30° udesno te se traga ponovno prema istome obrascu

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 80.

ENGLESKI: sector search

KONTEKST: Obrazac traganja po sektorima koristi se u pravilu ako je položaj cilja poznat i unutar ograničenog područja.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 80.

traganje po usporednim stazama

DEFINICIJA: obrazac traganja većih površina mora dvama brodovima ili više brodova usporednim kretanjem i određenim razmakom između staza

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 82.

ENGLESKI: parallel sweep search

KONTEKST: Traganje po usporednim stazama najčešće primjenjuju brodovi i zrakoplovi pri pretraživanju većih površina u slučaju kada je položaj cilja iznimno nepouzdan.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 82.

NAPOMENA: Pretraživanje po usporednim stazama mogu upotrebljavati i zrakoplovne spasilačke jedinice.

trajekt

DEFINICIJA: specijalni brod za prijevoz putnika, vozila i tereta preko vodenih površina na određenim rutama

DOPUŠTENI NAZIV: brodarica

NEPREPORUČENI NAZIV: putnički ro-ro brod

ŽARGONIZAM: feribot

ENGLESKI: ferry; ferry-boat

KONTEKST: Prije deset minuta iz Splita je za Stari Grad isplovio trajekt Tin Ujević, a na njemu dvije trećine sudionika Uskršnje regate.

VRELO KONTEKSTA: More magazin: (serijska publikacija) / glavni urednik Braslav Karlić. 1995-. URL: <http://www.more.hr/default.asp> (29. 2. 2012.)

POVEZNIKA: <http://www.more.hr/default.asp?gl=20080311000002&jezik=1&sid=>

NAPOMENA: Vozila se na trajekt vlastitim pogonom krcaju preko rampe na krmu, pramcu ili boku.

trajekt za vlakove

DEFINICIJA: trajekt za prijevoz putničkih vlakova preko prirodnih prepreka

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.5.

DOPUŠTENI NAZIV: brodarica za vlakove

ENGLESKI: train ferry

NAPOMENA: Prirodne su prepreke kanali, tjesnaci, velika jezera i slično.

trajni zapis o brodu

SKRAĆENI NAZIV: trajni zapis

DEFINICIJA: zapis koji prikazuje informacije vezane uz povijest gospodarskoga iskorištavanja broda

DOPUŠTENI NAZIV: trajni sažeti zapis

KRATICA - ENGLESKI: CSR

ENGLESKI: continuous synopsis record

translacijski pomaci broda

DEFINICIJA: gibanja broda u smjeru koordinatnih osi

ENGLESKI: translator shift of ship

tražbina

DEFINICIJA: obveznim pravom zaštićen zahtjev vjerovnika da mu dužnik izvrši određeno davanje ili činidbu

ENGLESKI: claim

KONTEKST: U slučaju iz stavka 1. ovoga članka vjerovnik je ovlašten tražiti namirenje cijele tražbine iz svakoga pojedinog broda na kojem postoji hipoteka.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 238.

trbuh jedra

SKRAĆENI NAZIV: trbuh

DEFINICIJA: zaobljeni udubljeni dio napunjenoga jedra

ENGLISKI: belly; draft

TALIJANSKI: grasso

KONTEKST: Jedru možemo dodati trbuh popuštanjem nategača baze i poravnavanjem jarbola.

VRELO KONTEKSTA: Dedekam, I. Trimanje jedara i jarbola: aerodinamika, upotreba i podešavanje jedara, upotreba spinakera, podešavanje jarbolne opute, usklađivanje jedrilja i kormila. Zagreb: Fabra, 2004., 32.

trgovačka fregata

DEFINICIJA: trgovački brod razvijen prema nacrtima fregata

NAPOMENA: Trgovačka fregata bila je upotrebljavana u 19. stoljeću.

trgovačka mornarica

DEFINICIJA: trgovački brodovi u sastavu mornarice određene države

ENGLISKI: merchant navy; merchant fleet; merchant marine

KONTEKST: Početkom rata, 1861. sva se američka ratna mornarica od 70 brodova, te najveći dio trgovačke mornarice, zatekla u rukama Unije.

VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.)

POVEZNICA: <http://www.burzanautike.com/povijest/nove-tehnologije-stare-taktike>

NAPOMENA: U ratnim uvjetima trgovački brodovi pojedine države služe kao pomoćno brodovlje ratnoj mornarici.

trim

DEFINICIJA: razlika gazova na pramcu i na krmi

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod:

Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.11.

DOPUŠTENI NAZIV: trim broda

ENGLISKI: trim

KONTEKST: Gaz i trim ograničeni TVL-om (teretnom vodnom linijom) ne smiju se prijeći tijekom plovidbe broda kroz područja s ledom.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.69.

trimanje broda

DEFINICIJA: premještanje ili ukrcaj i iskrcaj masa na brod i s broda kojima se prouzročuje željena promjena trima

ENGLISKI: ship's trimming

KONTEKST: Trimanje broda obavlja se premještanjem ili ukrcajem/iskrcajem masa.

VRELO KONTEKSTA: Vademecum maritimus: podsjetnik pomorcima. Rijeka: Pomorski fakultet, 2002., 119.

NAPOMENA: Trimanjem broda postiže se željeni trim odnosno gaz.

trimanje jedara

DEFINICIJA: ugađanje položaja jedara i jarbola kako bi se uz određen vjetar postigli najbolja brzina i optimalno jedrenje

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 8. 1985., 213.

PREDLOŽENI NAZIV: ugađanje jedara

NEPREPORUČENI NAZIV: trimovanje

ENGLISKI: sail trimming

POVEZNICA: <http://www.burzanautike.com/testovi/salona-41?searche=d=trimanje+glavnog+jedra&advsearch=allwords&highlight=aja>

xSearch_highlight+ajaxSearch_highlight1+ajaxSearch_highlight2+ajaxSearch_highlight3

triptih

DEFINICIJA: trodijelna isprava koja se sastavlja prije izdavanja teretnice pri prijevozu stvari u linijskoj plovidbi

ENGLESKI: triptych

NAPOMENA: Triptih redom čine najava ukrcaja, nalog ukrcaja i potvrda o ukrcaju.

tropsko nadvođe

DEFINICIJA: najmanje nadvođe u tropskome pojasu

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.13.

ENGLESKI: tropical freeboard

KONTEKST: Najmanje tropsko nadvođe za prijevoz tereta drva na palubi dobije se tako da se od ljetnog nadvođa za prijevoz tereta drva na palubi odbije 1/48 ljetnog gaza za prijevoz tereta na palubi, mjenenog od gornjeg ruba kobilice.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 6.45.

tropsko nadvođe za slatku vodu

DEFINICIJA: najmanje nadvođe u slatkoj vodi u tropskome pojasu

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.13.

ENGLESKI: tropical fresh water freeboard

tropsko nadvođe za teret drva za slatku vodu

DEFINICIJA: najmanje nadvođe za teret drva kada je brod u slatkoj vodi u

tropskome pojasu

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.14.

ENGLESKI: tropical fresh water timber freeboard

troškovi i vozarina

DEFINICIJA: međunarodni trgovinski uvjet prema kojemu je prodavatelj dužan platiti troškove i vozarinu kako bi se roba dopremila do luke odredišta, ali rizike gubitka ili oštećenja robe i povišenje cijene snosi kupac od trenutka kada roba prijeđe brodsku ogradu u luci ukrcaja

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 133.

DOPUŠTENI NAZIV: troškovi i vozarina (označena luka odredišta)

KRATICA - MEĐUNARODNA: CFR

ENGLESKI: cost and freight (named port of destination)

NAPOMENA: Radi izbjegavanja nesporazuma, uz ovaj se trgovinski uvjet redovito u zgradama imenuje i luka odredišta.

troškovi s osiguranjem i vozarinom

DEFINICIJA: međunarodni trgovinski uvjet prema kojemu je prodavatelj dužan zaključiti ugovor o prijevozu u ugovorenome vremenu, ukrcati robu na brod u luci ukrcaja, platiti vozarinu i osigurati robu do luke odredišta te snositi rizik do trenutka prelaska robe preko brodske ograde u luci ukrcaja

VRELO DEFINICIJE: Rudolf, D. Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni

fakultet, 1980., 25.

DOPUŠTENI NAZIV: troškovi s osiguranjem i vozarinom (označena luka odredišta)

KRATICA - MEĐUNARODNA: CIF

ENGLESKI: cost, insurance and freight (named port of destination)

NAPOMENA: Radi izbjegavanja nesporazuma, uz ovaj se trgovinski uvjet redovito u zgradama imenuje i luka odredišta. Kupac snosi ostale troškove prijevoza robe morem i troškove iskrcaja robe u luci odredišta (ako nisu uračunani u vozarinu) te plaća carinu i takse pri uvozu u odredišnu državu.

troškovi spašavatelja

DEFINICIJA: gotovinski izdatci koje je spašavatelj razborito uložio pri spašavanju

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 776.

ENGLESKI: salvor's expenses

NAPOMENA: Troškovi spašavatelja isplaćuju se spašavatelju u pravičnome omjeru za opremu i osoblje koji su stvarno i razborito bili uključeni u spašavanje.

trotrupac

DEFINICIJA: brod s trima trupovima međusobno spojenima mostom

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.9.

DOPUŠTENI NAZIV: trimaran

ENGLESKI: trimaran

tunel pramčanoga porivnog uređaja

DEFINICIJA: cijevna konstrukcija na pramcu u kojoj je smješten pramčani porivni uređaj za bočno manevriranje brodom

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno

nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.7.

ENGLESKI: bow thruster tunnel

tunelska kobilica

DEFINICIJA: tunelska konstrukcija središnjega dijela dvodna uzduž broda koju čine kobilica, stijenke tunela i pokrov dvodna

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.5.

ENGLESKI: duct keel

tunolovac

DEFINICIJA: plivaričar za lov tune

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.7.

ENGLESKI: tuna seiner

tunolovac udičar

DEFINICIJA: brod za lov tune udicom na štapu

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.7.

ENGLESKI: tuna clipper

turistička podmornica

DEFINICIJA: podmornica za turističko panoramsko promatranje podmorja

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.9.

ENGLESKI: tourist submarine

turistički brod

DEFINICIJA: putnički brod za izlete i višednevna turistička putovanja

VRELO DEFINICIJE: Šamanović, J.

Nautički turizam i management marina. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 72.

ENGLSKI: tourist boat

turističko plovilo

DEFINICIJA: plovni objekt za krstarenje na moru i unutarnjim plovnim putovima radi razonode i rekreacije

VRELO DEFINICIJE: Šamanović, J.

Nautički turizam i management marina. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 71.

ENGLSKI: tourist vessel; tourist craft

tvrdno nasukanje

DEFINICIJA: nasukanje na stjenovito dno

ENGLSKI: hard grounding

u dobroj sigurnosti

DEFINICIJA: uvjet u polici osiguranja o zadovoljavajućemu stanju u kojemu se brod mora nalaziti prije ili poslije izvršenja osiguranoga putovanja

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj.

Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 255.

ENGLSKI: in good safety

u dobrome izgledu i stanju

DEFINICIJA: klauzula u teretnici kojom brodar potvrđuje da je roba ukrcana na brod u dobrome vanjskom izgledu i stanju

ENGLSKI: in good order and condition

KONTEKST: Izraz "ukrcano u prividno dobrom izgledu i stanju", koji je utisnut u teretnici, odnosi se na stanje tereta prema vanjskom izgledu koliko se to može zamijetiti i utvrditi općim pregledom,

organoleptički, bez specijalnog ispitivanja pri krcanju tereta.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I.

Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 68.

udar broda

DEFINICIJA: sraz broda s objektom koji nije brod u plovidbi, na sidrištu ili kada je brod privezan, uz oštećenje trupa ili bez njegova oštećenja

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost

na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 188.

ENGLSKI: ship impact; impact

udarna energija broda

DEFINICIJA: energija koja nastaje pri naslanjanju broda na bokobrane pri manevriranju

ENGLSKI: berthing impact energy

KONTEKST: Prilikom pristajanja broda uz obalu, na sustav bokobrana djeluje samo dio prije prikazane kinetičke energije, tj. djeluje tzv. udarna energija broda.

VRELO KONTEKSTA: Vademecum

maritimus: podsjetnik pomorcima.

Rijeka: Pomorski fakultet, 2002., 186.

NAPOMENA: Dvije su vrste takvih

manevriranja: pri pristajanju i privezu i pri odvezu i isplavljanju.

udičar

DEFINICIJA: brod s platformom oko broda i na izduženome pramcu na kojoj stoje ribari i udicom love ribu

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik

K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.7.

DOPUŠTENI NAZIV: brod za ribolov udicama

ENGLSKI: hand-line fishing boat

udvojak

DEFINICIJA: svijeno uže kojemu krajevi teku usporedno i leže u istome smjeru

VRELO DEFINICIJE: Simović, A. I. Mornarske vještine. Zagreb: Školska knjiga, 1980., 52.

ŽARGONIZAM: duplin

ENGLESKI: doubled line

uganuće

DEFINICIJA: ozljeda ligamenata i zglobne čahure prouzročena naglim i prejakim pokretom u zglobu

VRELO DEFINICIJE: Soldo, I.; Sesar, Ž. Zdravstveni savjeti za pomorce. Zagreb: Naklada Zadro, 1999., 36.

DOPUŠTENI NAZIV: distorzija

ENGLESKI: distortion

KONTEKST: Pri uganuću, za razliku od iščašenja, čahura i glavica ostaju na mjestu, a rastegnu se sveze (ligamenti) koje pojačavaju zglob. Pri težem uganuću može se rastrgati i zglobna čahura.

VRELO KONTEKSTA: Soldo, I.; Sesar, Ž. Zdravstveni savjeti za pomorce. Zagreb: Naklada Zadro, 1999., 36.

ugovor o gradnji broda

DEFINICIJA: ugovor kojim se brodograditelj obvezuje sagraditi novi brod u određenome roku prema projektu i tehničkoj dokumentaciji, a naručitelj se obvezuje za izgrađeni brod platiti ugovorenu cijenu

ENGLESKI: shipbuilding contract

KONTEKST: Brodograditelj je dužan obaviti gradnju prema ugovoru o gradnji broda i pravilima struke te na način da se brodu mogu izdati isprave o sposobnosti za plovidbu predviđene ovim Zakonikom, a i druge isprave predviđene

ugovorom o gradnji broda.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 433.

ugovor o iskorištavanju pomorskih brodova

SKRAĆENI NAZIV: ugovor o iskorištavanju brodova

DEFINICIJA: ugovor koji se sastoji od ugovora o pomorske plovidbenom poslu i ugovora o zakupu broda

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 422.

ENGLESKI: contract on the employment of ships

KONTEKST: Tražbine iz ugovora o iskorištavanju brodova, osim tražbina iz ugovora o prijevozu putnika i prtljage, zastarijevaju nakon proteka jedne godine.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 673.

ugovor o pomorskoj agenciji

DEFINICIJA: ugovor kojim se pomorski agent obvezuje na temelju opće ili posebne punomoći u ime i za račun nalagodavatelja obavljati pomorske agencijske poslove te poslove pomaganja, posredovanja i zastupanja, a nalogodavatelj se obvezuje pomorskomu agentu nadoknaditi troškove i isplatiti nagradu

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009.

ENGLESKI: maritime agency contract

KONTEKST: Ugovorom o pomorskoj agenciji na temelju opće punomoći pomorski se agent obvezuje u ime i za račun nalogodavca obavljati sve poslove ili sve poslove određene vrste iz njegove djelatnosti.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 676.

ugovor o pomorske osiguranju

DEFINICIJA: ugovor o osiguranju imovine i drugih interesa izloženih rizicima pomorskoga pothvata

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 296.

ENGLESKI: contract of marine insurance

KONTEKST: Na ugovor o pomorskom osiguranju i odnose koji iz njega proistječu primjenjuje se pravo koje su izabrale ugovorne stranke. Ako stranke nisu ugovorile mjerodavno pravo, primijenit će se pravo sjedišta osiguratelja.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., Čl. 981.

NAPOMENA: Temeljni je dokaz zaključenoga ugovora o pomorskom osiguranju polica pomorskoga osiguranja i skupine klauzula koje joj se dodaju, a iz kojih proizlaze uvjeti pod kojima je zaključen ugovor o osiguranju, vrsta rizika što ih osiguranje pokriva, vrijednost osigurane imovine, trajanje pokriva, tko su stranke i što je predmet osiguranja.

ugovor o pomorske plovidbenom poslu

DEFINICIJA: ugovor koji se sastoji od ugovora o prijevozu stvari brodom, ugovora o prijevozu putnika, ugovora o tegljenju i ugovora koji se odnose na ostale pomorske plovidbene aktivnosti

ENGLESKI: contract on the maritime navigational operations

KONTEKST: Odredbe ovoga Zakonika koje se odnose na pojedine ugovore o pomorskom plovidbenom poslu na odgovarajući se način primjenjuju i na ostale ugovore o pomorskom plovidbenom poslu, a

ako ovim Zakonikom nije drugačije određeno.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 443.

ugovor o preinaci i popravku

DEFINICIJA: ugovor kojim se brodopopravljač obvezuje da će preinačiti ili popraviti postojeći brod u određenome roku, a naručitelj se obvezuje platiti naknadu brodopopravljaču za ugovoreni popravak ili preinaku

ENGLESKI: contract of reconstruction and repair of a ship

KONTEKST: Odredbe članka 431. – 439. ovoga Zakonika na odgovarajući se način primjenjuju i na ugovor o popravku ili preinaci broda, osim na dokovanje broda, ako se dokovanje obavlja kao samostalan posao primjenom tarife.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 440.

ugovor o prijevozu putnika

DEFINICIJA: ugovor o pomorske plovidbenom poslu kojim se prijevoznik obvezuje prevesti putnika brodom, a putnik platiti prevozninu

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 599.

ENGLESKI: contract on the transport of passengers

KONTEKST: Tražbine iz ugovora o iskorištavanju brodova, osim tražbina iz ugovora o prijevozu putnika i prtljage, zastarijevaju nakon proteka jedne godine.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 673.

ugovor o prijevozu stvari brodom

SKRAĆENI NAZIV: ugovor o prijevozu

DEFINICIJA: ugovor kojim se prijevoznik obvezuje prevesti stvari brodom, a naručitelj prijevoza platiti

vozarinu

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 447.

ENGLESKI: contract of carriage of goods by ship; contract of carriage

KONTEKST: Ugovorom o prijevozu stvari brodom može se ugovoriti prijevoz stvari cijelim brodom, razmjernim dijelom broda ili određenim brodskim prostorom (brodski ugovor), a i prijevoz pojedinih stvari (pomorsko-prijevoznički ugovor).

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 448.

ugovor o spašavanju

DEFINICIJA: ugovor o spašavanju imovine i osoba na brodu između zapovjednika ili brodarka broda u opasnosti i spašavatelja

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 770.

ENGLESKI: salvage contract; no-cure-no-pay

KONTEKST: Zapovjednik broda ili brodarka broda u opasnosti imaju pravo zaključiti ugovor o spašavanju u ime vlasnika druge imovine na tome brodu.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 770.

ugovor o tegljenju

DEFINICIJA: ugovor o pomorskome plovidbenom poslu kojim se brodarka tegljača obvezuje svojim brodom tegliti ili potiskivati drugi brod ili objekt do određenoga mjesta, za određeno vrijeme ili za izvođenje određenoga zadatka, a brodarka tegljenoga, odnosno potiskivanoga broda obvezuje se za to platiti tegljarinu

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 643.

ENGLESKI: contract of towage; towing

contract

KONTEKST: Brodarka tegljača može ugovoriti prijevoz tereta tegljenjem svojim ili tuđim brodom. U slučaju sumnje predmnijeva se da je sklopljen ugovor o tegljenju.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 637.

ugovor o zakupu broda

DEFINICIJA: ugovor o pomorskome plovidbenom poslu kojim zakupodavatelj daje zakupoprimatelju brod na uporabu, uz plaćanje zakupnine, radi obavljanja plovidbene djelatnosti

ENGLESKI: demise charter party; charter by demise; bareboat charter party

KONTEKST: Ako zakupoprimatelj ne plati zakupninu o dospelosti, zakupodavatelj može odmah tražiti naplatu zakupnine ugovorene za cijelo vrijeme trajanja ugovora o zakupu broda ili može odustati od ugovora.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 666.

ugovorni prijevoznik

DEFINICIJA: prijevoznik koji je sklopio ugovor o prijevozu

VRELO DEFINICIJE: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 163.

ENGLESKI: contractual carrier

KONTEKST: Prekrcaj tereta u prijevozu pojedinih stvari normalna je pojava kada ugovorni prijevoznik ne održava prijevozni servis do ugovorenog odredišta.

VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 163.

uklanjanje

DEFINICIJA: izbjegavanje jedrilice koja ima pravo puta

VRELO DEFINICIJE: Pravila jedriličarskih natjecanja: (regatna pravila). Split: Hrvatski jedriličarski savez, 2009.-2012., 11.

DOPUŠTENI NAZIV: izbjegavanje

ENGLISKI: keeping clear

KONTEKST: Jedrilica ima pravo puta kada se od druge jedrilice zahtijeva uklanjanje.

VRELO KONTEKSTA: Pravila jedriličarskih natjecanja: (regatna pravila). Split: Hrvatski jedriličarski savez, 2009.-2012., 11.

uknjižba

DEFINICIJA: upis kojim se upisivanje, prijenos, ograničenje ili prestanak prava postiže bez posebnoga opravdanja

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 257.

ENGLISKI: recording

KONTEKST: Ako se dopusti uknjižba prijenosa prava vlasništva ili otuđenja broda, odnosno ustupanja ili brisanja tražbine s prvenstvenim redom stečenim zabilježbom (članak 340. stavak 1.), lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova će, na prijedlog stranke u čiju je korist uknjižba upisana, narediti brisanje upisa koji su u pogledu tog broda ili tražbine obavljani poslije podnošenja prijedloga za zabilježbu.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 344.

ukrepa

DEFINICIJA: element kojim se ukrepljuje opločenje

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.3.

DOPUŠTENI NAZIV: ukrepnjak

ENGLISKI: stiffener

KONTEKST: Ukrepljenja se postavljaju iznad palubnih sponja ili drugih poprečnih ukrepa palube.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.35.

ukrepljeno opločenje

DEFINICIJA: opločenje s

konstrukcijskom podlogom

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.3.

ENGLISKI: stiffened panel

NAPOMENA: Konstrukcijsku podlogu čine ukrepe.

ukrižano more

DEFINICIJA: dio mora na kojemu se susreću neparalelni sustavi vjetrovnih valova

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 244.

DOPUŠTENI NAZIV: ukrižani valovi

ENGLISKI: cross sea

ukupna promjena trima

DEFINICIJA: promjena trima nastala djelovanjem momenta trima

VRELO DEFINICIJE: Buljan, I. Stabilnost broda. Zagreb: Školska knjiga, 1982., 56.

ENGLISKI: change of trim

KONTEKST: Ukupna promjena trima jest zbroj povećanja utonuća jednog kraja broda i smanjenja utonuća drugog kraja.

VRELO KONTEKSTA: Buljan, I. Stabilnost broda. Zagreb: Školska knjiga, 1982., 56.

UKV radiotelefon

DEFINICIJA: radiotelefonski primopredajnik koji djeluje u metarskome valnom području
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.5.

NEPREPORUČENI NAZIV: VHF radiotelefon
ENGLISKI: VHF radiotelephone

uložak glavne knjige upisnika brodova

DEFINICIJA: dio glavne knjige upisnika brodova u koji se upisuju podatci o identitetu broda, pravna opterećenja broda i ograničenja povezana s vlasnikom i slobodnim raspolaganjem pomorskim objektom

ENGLISKI: insert of the main register book

NAPOMENA: Uložak ima list A, list B i list C.

ultrazvučni dubinomjer

DEFINICIJA: dubinomjer koji mjeri dubinu na temelju vremena potrebnoga ultrazvučnomu impulsu da prijeđe put od odašiljača do povratka jeke s dna u primač dubinomjera

DOPUŠTENI NAZIV: eholot

ENGLISKI: hydroacoustic echo sounder

KONTEKST: Pri upotrebi ultrazvučnog dubinomjera pogreške u izmjerenoj dubini mogu nastati zbog sljedećih uzroka: promjena brzine zvuka kroz vodu, promjena brzine kretanja broda, nagib i vrste morskog dna, valjanje i posrtanje i instrumentalne pogreške.

VRELO KONTEKSTA: Kos, S.; Zorović, D.;

Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010., 233.

ulje

DEFINICIJA: ugljikovodikova mineralna tvar na brodu koja se prevozi kao teret ili služi kao brodsko pogonsko gorivo

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 813.

ENGLISKI: oil

KONTEKST: Za štetu koju prouzroči brod koji prevozi ulje kao rasuti teret izlivanjem ili izbacivanjem tog ulja odgovara vlasnik broda ako ne dokaže da je izlivanje, odnosno izbacivanje ulja posljedica rata, neprijateljstva, građanskog rata, pobune ili prirodne pojave izvanrednoga, neizbježnog ili neotklonjivog karaktera.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 814.

NAPOMENA: Ulje može biti sirova nafta, gorivo ulje, teško dizelsko ulje i ulje za podmazivanje.

umjereni vjetar

DEFINICIJA: vjetar jačine četiri bofora i brzine od 20 do 28 kilometara na sat

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 245.

ENGLISKI: moderate breeze

NJEMAČKI: mäßige Brise

POVEZNICA: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Beaufort_scale_4.jpg

umjereni jaki vjetar

DEFINICIJA: vjetar jačine pet bofora i brzine od 29 do 38 kilometara na sat

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.

Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005.,

245.

ENGLISKI: fresh breeze**NJEMAČKI:** frische Brise**POVEZNICA:** http://en.wikipedia.org/wiki/File:Beaufort_scale_5.jpg**unutarnje krvarenje****DEFINICIJA:** krvarenje nastalo izljevom krvi u određenu tjelesnu šupljinu ili između tkiva**VRELO DEFINICIJE:** Soldo, I.; Sesar, Ž. Zdravstveni savjeti za pomorce. Zagreb: Naklada Zadro, 1999., 47.**ENGLISKI:** internal bleeding**KONTEKST:** Pri unutarnjem krvarenju bez vanjskog izljeva krv ostaje u pojedinim organima i tkivima ili tjelesnim šupljinama (trbuh, prsni koš, glava, zdjelica i dr.).**VRELO KONTEKSTA:** Soldo, I.; Sesar, Ž. Zdravstveni savjeti za pomorce. Zagreb: Naklada Zadro, 1999., 47.**unutarnje morske vode****DEFINICIJA:** morske vode koje obuhvaćaju luke i zaljeve na obali kopna i otoka, dijelove mora između crte niske vode na obali kopna i ravne polazne crte za mjerenje širine teritorijalnoga mora**VRELO DEFINICIJE:** Pomorski zakonik. 2004.-2009., 8.**ENGLISKI:** internal waters**KONTEKST:** Strani trgovački brod smije prolaziti unutarnjim morskim vodama Republike Hrvatske radi uplovljavanja u luku otvorenu za međunarodni promet ili u luku u kojoj je brodogradilište u kojemu će biti popravljen, radi isplavljenja iz takve luke, te radi plovidbe između luka otvorenih za međunarodni promet, najkraćim uobičajenim putem.**VRELO KONTEKSTA:** Pomorski zakonik. 2004.-2009., 7.**unutrašnje more****DEFINICIJA:** veliki vodeni prostori koji su u cijelosti okruženi kopnom**VRELO DEFINICIJE:** Rudolf, D.

Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 321.

ENGLISKI: territorial waters**NJEMAČKI:** Hoheitsgewässer**FRANCUSKI:** mer intérieure**KONTEKST:** Ako su obale unutrašnjeg mora pod suverenosti jedne države (npr. Aralsko more), pravni režim uređuje obalna država svojim internopravnim propisima.**VRELO KONTEKSTA:** Rudolf, D.

Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 321.

upis u list A**DEFINICIJA:** upis kojim se u uložak glavne knjige upisnika brodova upisuju podatci o identifikaciji broda i njegovim tehničkim značajkama**VRELO DEFINICIJE:** Pomorski zakonik. 2004.-2009., 257.**ENGLISKI:** entry on page A**KONTEKST:** Upis u list A uložka glavne knjige upisnika brodova, uknjižbe i predbilježbe mogu se dopustiti samo na temelju isprava sastavljenih u obliku propisanom za njihovu valjanost.**VRELO KONTEKSTA:** Pomorski zakonik. 2004.-2009., 280.**upisni list****DEFINICIJA:** isprava kojom se dokazuje državna pripadnost broda, njegova namjena i područje plovidbe**VRELO DEFINICIJE:** Pomorski zakonik. 2004.-2009., 24.**ENGLISKI:** certificate of registration**KONTEKST:** Upisni list sadrži sve upise

iz uloška glavne knjige upisnika broda u koji je brod upisan.
VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 24.

NAPOMENA: U upisni list uz državnu pripadnost broda dodaje se naznaka da brod ima pravo i dužnost vijati zastavu dotične države.

upisnik brodova

DEFINICIJA: javna knjiga u koju se upisuju pomorski brodovi pod uvjetima koje je propisala pojedina država

VRELO DEFINICIJE: Rudolf, D. Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 323.

ENGLISKI: register of ships
KONTEKST: Nakon upisa u upisnik brodova brodu se izdaje isprava o upisu kojom dokazuje svoju državnu pripadnost i pravo da vije zastavu.

VRELO KONTEKSTA: Rudolf, D. Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 323.

upletka

DEFINICIJA: spoj različitih konopa ili čeličnih užeta bez zavezivanja čvora
ŽARGONIZAM: piumbadura

ENGLISKI: splice

TALIJANSKI: impiombatura

NAPOMENA: Upletka također označuje i sprečavanje raspletanja različitih konopa ili čelične užadi.

upora

DEFINICIJA: dio kojim se podupire nosač

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.3.

ENGLISKI: pillar

KONTEKST: Strukturni elementi na mjestima spoja s uporom se izvode uzimajući u obzir silu koju prenosi upora.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.52.

upozorenje

DEFINICIJA: obavijest o meteorološkoj ili hidrološkoj opasnosti koja prijete životima ili imovini

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 247.

ENGLISKI: warning

NJEMAČKI: Warnung

FRANCUSKI: avis

NAPOMENA: Upozorenje se daje za opasnost koja je već nastupila, nastupa ili je vrlo vjerojatno da će nastupiti.

upozorenje za maglu

DEFINICIJA: zvučni znak sa svjetionika i/ili brodova koji upozorava na maglu

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 270.

ENGLISKI: fog signal

NJEMAČKI: Nebelwarnsignal

FRANCUSKI: avis de brouillard

upravljачka razina

DEFINICIJA: razina odgovornosti zapovjednika, prvoga časnika palube, upravitelja stroja ili drugoga časnika stroja na pomorskom brodu

VRELO DEFINICIJE: STCW - International Convention on Standards of Training, Certification and

Watchkeeping for Seafarers, 1995.-2007., 4.

ENGLISKI: management level
KONTEKST: Svaki pristupnik za izdavanje svjedodžbe upravitelja stroja i drugog časnika stroja na pomorskim brodovima sa strojem porivne snage od 3.000 kW ili jačim mora dokazati sposobnost obavljanja dužnosti na upravljačkoj razini.

VRELO KONTEKSTA: STCW - International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers, 1995.-2007., 4.

upravljanje brodom

DEFINICIJA: provedba slijeda odluka donesenih tijekom plovidbe kojima se na siguran način ostvaruje cilj putovanja

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 3.

ENGLISKI: passage management
KONTEKST: Sukladno navedenom, upravljanje brodom može se odrediti kao slijed odluka donesenih tijekom plovidbe i njihovih provedbi kojima se na siguran način ostvaruje cilj putovanja.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 3.

upravljanje plovidbom

DEFINICIJA: provedba odluka kojima se omogućuje sigurna plovidba svim brodovima u određenome području

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 4.

ENGLISKI: traffic management
KONTEKST: Slično određenju upravljanjem putovanjem može se odrediti i upravljanje plovidbom

kao slijed odluka i njihovih provedbi kojima se omogućuje sigurna plovidba svim brodovima u određenom području.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 4.

upravljive sile

DEFINICIJA: sile koje utječu na gibanje broda i koje osoba koja upravlja brodom može izravno nadzirati uz odgovarajuća ograničenja

ENGLISKI: controllable forces

uređaj za otkrivanje položaja

DEFINICIJA: uređaj koji omogućuje određivanje položaja broda ili ljudi u nezgodi ili autonomno određuje položaj broda u nevolji te o njemu izvješćuje mjerodavne ustanove na kopnu

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 162.

KRATICA - ENGLISKI: EPIRB

ENGLISKI: emergency position indicating radio beacon

KONTEKST: Osnovne frekvencije uređaja za otkrivanje položaja su 406.025 MHz te 121.5 MHz.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 162.

uspješnost traganja

DEFINICIJA: određivanje vjerojatnosti pronalaženja cilja traganja spasilačkih jedinica u određenome području

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 76.

KRATICA - ENGLISKI: POS

ENGLISKI: probability of success

KONTEKST: Na uspješnost traganja utječe trenutačno stanje okoline, posebice vidljivost, prirodna i

umjetna svjetlost, stanje mora i sl.
VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 77.

utjecaj plitke vode

DEFINICIJA: niz fenomena koji utječu na upravljanje ulaskom broda u plitku vodu
ENGLESKI: shallow water effect

utjecaj ruba plovnoga puta

DEFINICIJA: utjecaj hidrodinamičkih sila koji se očituje pomakom pramca od ruba plovnoga puta i približavanjem krme rubu plovnoga puta
ENGLESKI: bank effect

utjecaj slobodnih površina

DEFINICIJA: utjecaj na stabilnost broda koji prilikom nagnuća broda stvaraju slobodne površine
ENGLESKI: free surface effect
KONTEKST: MoGv predstavlja početnu poprečnu metacentarsku visinu ispravljenu za utjecaj slobodnih površina.
VRELO KONTEKSTA: Vademecum maritimus: podsjetnik pomorcima. Rijeka: Pomorski fakultet, 2002., 88.

utor jedra

DEFINICIJA: konop uvučen u prednji porub jedra
ŽARGONIZAM: grativ
NAPOMENA: Konop ulazi u žlijeb na jarbolu ili u leto ako je riječ o prednjemu jedru.

uzastopna putovanja

DEFINICIJA: ugovor u kojemu se brodar može obvezati da će obaviti više unaprijed određenih putovanja
ENGLESKI: consecutive voyages
KONTEKST: Kod uzastopnih putovanja (consecutive voyage charter) vozarina se naplaćuje prema broju stvarno obavljenih putovanja.

VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 80.

uzburkano more

DEFINICIJA: četvrti stupanj stanja mora s valovima visine od 1,25 do 2,5 metara
VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 249.
ENGLESKI: moderate sea
NJEMAČKI: mäÙig bewegte See

uzda

DEFINICIJA: konop za pritezanje jedara prema palubi ili prema krmi u odnosu na smjer vjetra
VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976., 263.
ŽARGONIZAM: škota
ENGLESKI: tack
KONTEKST: Kada su jedrilice na suprotnim uzdama, jedrilica na lijevim uzdama mora se uklanjati jedrilici na desnim uzdama.
VRELO KONTEKSTA: Pravila jedriličarskih natjecanja: (regatna pravila). Split: Hrvatski jedriličarski savez, 2009.-2012., 11.
NAPOMENA: Naziv uzda gotovo se redovito javlja u množini.

uzda glavnoga jedra

DEFINICIJA: uzda izrađena od kombinacije konopa i čeličnoga užeta s koloturnikom između stražnjega dijela deblenjaka i palube
ŽARGONIZAM: škota glavnog jedra
ENGLESKI: mainsheet; main sheet

NAPOMENA: Uzda služi za provjeru i namještanje položaja glavnoga jedra u odnosu na vjetar.

uzda prednjega jedra

DEFINICIJA: uzda između uzdenoga roglja prednjega jedra i klizača uzde i vitla na palubi

ŽARGONIZAM: škotina; škota prednjeg jedra

ENGLISKI: jib sheet

POVEZNICA: <http://www.jedrillacarskiklub-stobrec.hr/zajedrimo.htm>

POVEZNICA: <http://www.jedrillacarskiklub-stobrec.hr/zajedrimo.htm>

NAPOMENA: Uzdom se prednje jedro zateže i popušta.

uzdeni rogalj

DEFINICIJA: rogalj na slobodnome stražnjem kraju glavnoga ili prednjega jedra za hvatanje pritega baze jedra uz deblenjak ili za hvatanje uzde prednjega jedra

DOPUŠTENI NAZIV: slobodni rogalj; zavjetrinski rogalj

ŽARGONIZAM: škotni rogalj

ENGLISKI: clew

TALIJANSKI: punto di scotta

KONTEKST: Flok i glavno jedro pričvršćeni su na tri kuta, i to: na gornji rogalj (za podigač); na o glavni odnosno prednji rogalj (za bum odn. palubu); na uzdeni rogalj (za škote ili nategač po bumu).

VRELO KONTEKSTA: Dedekam, I. Trimanje jedara i jarbola: aerodinamika, upotreba i podešavanje jedara, upotreba spinakera, podešavanje jarbolne opute, usklađivanje jedrilja i kormila. Zagreb: Fabra, 2004., 10.

uzdeni rogalj krata jedra

DEFINICIJA: uzdeni rogalj na dijelu jedra koji se skraćuje u slučaju jakoga vjetra

DOPUŠTENI NAZIV: škotni rogalj krata jedra

ENGLISKI: reef's clew

uzdužna os broda

DEFINICIJA: os broda koja se proteže od pramca do krme u vodoravnoj ravnini

ENGLISKI: ship's longitudinal axis; centre line

uzdužna pregrada

DEFINICIJA: okomita uzdužna pregradna konstrukcija koja dijeli unutarnji prostor trupa

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.6.

ENGLISKI: longitudinal bulkhead

KONTEKST: Podveze s uzdužnim pregradama moraju se preklapati u rasponu od najmanje 2 razmaka između rebara.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.65.

uzdužna stabilnost

DEFINICIJA: stabilnost broda pri naginjanju oko poprečne osi

DOPUŠTENI NAZIV: uzdužna stabilnost broda

NEPREPORUČENI NAZIV: uzdužni stabilitet

ENGLISKI: longitudinal ship's stability

KONTEKST: Na temelju formule za moment uzdužne stabilnosti zaključujemo da je i pri uzdužnoj stabilnosti uzdužna metacentarska visina pokazatelj stabilnosti.

VRELO KONTEKSTA: Buljan, I. Stabilnost broda. Zagreb: Školska knjiga, 1982., 56.

uzdužni metacentar

DEFINICIJA: točka na sjecištu dvaju susjednih smjerova uzgona pri

nagibanju broda oko poprečne osi ako je kut između njih beskonačno mali

ENGLISKI: longitudinal metacentre

KONTEKST: Tamo gdje pravac sile uzgona siječe poprečnu ravninu koja prolazi kroz težišta sustava broda, pojavi se metacentarska točka. Ta se točka naziva uzdužni metacentar.

VRELO KONTEKSTA: Buljan, I. Stabilnost broda. Zagreb: Školska knjiga, 1982., 56.

uzdužni vjetar

DEFINICIJA: vjetar koji puše između 10° lijevo i 10° desno od uzdužne osi broda

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 249.

ENGLISKI: longitudinal wind; following wind

NJEMAČKI: Longitudinalwind; Heckwind

FRANCUSKI: vent longitudinal; vent en poupe

NAPOMENA: Uzdužni vjetar može biti pramčani ili krmeni.

uzdužnica

DEFINICIJA: presjek brodske forme ravninom usporednom s uzdužnom simetričnom ravninom

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.10.

ENGLISKI: buttock

KONTEKST: Ako je udubina nesimetričnog oblika u odnosu na uzdužnicu broda, treba se veći dio udubine primijeniti za obje bočne strane broda.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 6.34.

uzdužno naprezanje

DEFINICIJA: naprezanje brodske konstrukcije u uzdužnome smjeru

ENGLISKI: longitudinal load

uzdužnopoloprečno naprezanje

DEFINICIJA: naprezanje brodske konstrukcije istodobno u uzdužnome i poprečnome smjeru

DOPUŠTENI NAZIV: uzdužnopoloprečno naprezanje

ENGLISKI: longitudinal-transverse load

uzdužnjak

DEFINICIJA: ukrepni element uzdužno postavljen na limove

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.3.

ENGLISKI: longitudinal

KONTEKST: Svaki naizmjenični uzdužnjak dna mora se nastaviti prema pramcu, koliko je to izvedivo, s pomoću umetnutog (interkostalnog) bočnog nosača debljine jednake debljini rebrenica, a visine najmanje polovici visine rebrenice.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.124.

uzgon broda

DEFINICIJA: rezultatna sila pritisaka koji djeluju na osnovicu i nastoje uronjeni plovni objekt uzdignuti iz vode

VRELO DEFINICIJE: Milošević, M.; Milošević, Š. Osnove teorije broda 1. Zagreb: Školska knjiga, 1981., 10.

ENGLISKI: buoyancy

uzgonska komora

DEFINICIJA: zračna komora od pneumatskih vreća smještenih u bokovima trupa jedrilice zbog kojih jedrilica pluta pri prevrtanju ili potapanju

ENGLESKI: buoyancy chamber

uzgrednost broda

SKRAĆENI NAZIV: uzgrednost

DEFINICIJA: umanjivanje vrijednosti broda zbog oštećenja ili djelomičnoga gubitka

VRELO DEFINICIJE: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002.

ENGLESKI: incidences of the ship
KONTEKST: Da bi se hipoteka prostirala i na te uzgrednosti, uvjet je da oštećenja ili gubici nisu popravljani.

U suprotnom, hipotekarni bi vjerovnici neopravdano dospjeli u povoljniju situaciju, jer bi se mogli naplatiti od pune vrijednosti broda i od uzgrednosti.

VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002.

NAPOMENA: Uzgrednost broda definira se i kao vrijednosni ekvivalent štete.

uzrok nezgode

DEFINICIJA: ponašanje ili okolnost koji dovode do opasnosti ili izvanrednoga događaja na moru

ENGLESKI: cause of accident

uzvojno koljeno

DEFINICIJA: koljeno za ukrućenje uzvoja

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.5.

ENGLESKI: bilge bracket

KONTEKST: Uzvojna koljena moraju se protezati cijelim uzvojem i moraju

biti spojena s krajnjim uzdužnjakom dna.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.124.

uže

DEFINICIJA: skup vlakana u jednome sloju ili više njih uvijenih u strukove oko središnje jezgre

VRELO DEFINICIJE: Pomorska enciklopedija / glavni urednici Vladislav Brajković i Petar Mardešić. 2. izdanje. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski institut, 1972–1989. Sv. 3. 1976.

DOPUŠTENI NAZIV: konop

ENGLESKI: rope; line; cord

NJEMAČKI: Leine

užnica kolotura

SKRAĆENI NAZIV: užnica

DEFINICIJA: metalni ili drveni kotač sa žlijebom po rubu za kretanje užeta u koloturu

ENGLESKI: sheave

vađenje potonulih stvari

SKRAĆENI NAZIV: vađenje stvari

DEFINICIJA: vađenje plovniha objekata, zrakoplova, njihovih dijelova i tereta te svih drugih stvari koje su potonule u obalnome moru ili unutarnjim morskim vodama određene države

VRELO DEFINICIJE: Stanković, P. Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 97.

ENGLESKI: raising of sunken objects; wreckage

KONTEKST: Naime, vađenje stvari koje su potonule za vrijeme spašavanja ili za vrijeme trajanja opasnosti u kojoj se brod nalazio neposredno prije spašavanja smatrat će se spašavanjem, a ne vađenjem potonulih stvari.

VRELO KONTEKSTA: Stanković, P.
Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 97.

valićasto more

DEFINICIJA: drugi stupanj stanja mora s valovima visine od 0,1 do 0,5 metara

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.
Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 250.

ENGLESKI: smooth sea

NJEMAČKI: schwach bewegte See

valovito more

DEFINICIJA: treći stupanj stanja mora s valovima visine od 0,5 do 1,25 metara

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al.
Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 250.

ENGLESKI: slight sea

NJEMAČKI: leicht bewegte See

valutirana policia

DEFINICIJA: policia u kojoj je označena ugovorena vrijednost osiguranoga interesa

ENGLESKI: valued policy

valjanje broda

DEFINICIJA: rotacijsko gibanje broda oko uzdužne osi

VRELO DEFINICIJE: Buljan, I. Stabilnost broda. Zagreb: Školska knjiga, 1982., 89.

DOPUŠTENI NAZIV: ljuljanje broda

ENGLESKI: rolling

vanjska granica teritorijalnoga mora

DEFINICIJA: crta kojoj je udaljenost svake točke od najbliže točke polazne crte jednaka širini teritorijalnoga mora obalne države

VRELO DEFINICIJE: Rudolf, D.

Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 331.

ENGLESKI: outer limit of the territorial sea

FRANCUSKI: limite extérieure de la mer territoriale

vanjska oplata

DEFINICIJA: oplata boka i oplata dna

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.3.

ENGLESKI: shell

KONTEKST: Jedinica propulzora se mora orebriti na isti način kao i okolna vanjska oplata.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.64.

vanjsko krvarenje

DEFINICIJA: istjecanje krvi izvan tijela

VRELO DEFINICIJE: Mulić, R.; Ropac, D. Medicina za pomorce. Zagreb: Medicinska naklada, 2002., 21.

ENGLESKI: external bleeding

KONTEKST: Vanjsko krvarenje nastaje zbog prekida kontinuiteta kože i potkožnih struktura, a njegova jačina ovisi o kalibru ozlijeđene krvne žile, te obliku i veličini rane.

VRELO KONTEKSTA: Soldo, I.; Sesar, Ž. Zdravstveni savjeti za pomorce. Zagreb: Naklada Zadro, 1999., 39.

vatrodojavna stanica

DEFINICIJA: sklop koji prikazuje trenutačna stanja svih ručnih i automatskih javljača požara priključenih na stanicu

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 242.

ENGLISKI: fire detection panel; fire alarm control panel

KONTEKST: Ako je na vatrodjavnu stanicu priključen veći broj javljača, prikazani su po skupinama, pri čemu su skupine povezanih javljača sastavljene od javljača koji su smješteni na istoj palubi.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 242.

vatrogasni brod

DEFINICIJA: specijalni brod opremljen uređajima za gašenje požara na brodovima i lučkim uređajima

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.5.

ENGLISKI: fire fighting ship

velika obalna plovidba

DEFINICIJA: područje plovidbe koje obuhvaća međunarodnu plovidbu morima i vodama koje su pristupačne s mora između Gibraltarskoga i Babelmandepškoga tjesnaca, uključujući Crno more i Azovsko more, te izvan Mediterana do luka Lisabona i Casablance u Atlantskome oceanu te Crvenim morem do luka Adena i Berbere

VRELO DEFINICIJE: Luttenberger, A. Osnove međunarodnog prava mora. Rijeka: Pomorski fakultet, 2006., 53.

ENGLISKI: great coastal navigation

veliki halo

DEFINICIJA: svijetleći prsten oko Sunca ili Mjeseca kutnoga promjera 46°

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 252.

ENGLISKI: large halo

NJEMAČKI: großer Ring

KONTEKST: Veliki halo manje je svijetao i rjeđi nego mali halo.

VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 252.

velo more

DEFINICIJA: sedmi stupanj stanja mora s valovima visine od šest do devet metara

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 252.

ENGLISKI: high sea

NJEMAČKI: hoher Seegang

ventil morske vode

DEFINICIJA: ventil za sprečavanje prodora ili za ispuštanje morske vode na plovnome objektu

DOPUŠTENI NAZIV: ventil mora

PREDLOŽENI NAZIV: zasun morske vode

ENGLISKI: sea cock

TALIJANSKI: presa a mare

vertikalna os broda

DEFINICIJA: os broda koja je okomita na uzdužnu os i proteže se u vertikalnoj ravnini

ENGLISKI: ship's vertical axis

vertikalni pomak sustavnoga težišta broda

DEFINICIJA: pomak sustavnoga težišta broda u vertikalnoj ravnini nastao zbog pomaka mase na brodu u vertikalnoj ravnini

ENGLISKI: vertical shift of centre of gravity

KONTEKST: GG1 je vertikalni pomak sustavnog težišta broda uslijed pomaka neke mase u vertikalnom smjeru, a posljedica je povećanje ili

smanjenje metacentarske visine.
VRELO KONTEKSTA: Vademecum
 maritimus: podsjetnik pomorcima.
 Rijeka: Pomorski fakultet, 2002., 92.

veslanje

DEFINICIJA: sportsko natjecanje na vodi pokretanjem čamaca na vesla
ENGLESKI: rowing; paddling

vez

DEFINICIJA: uređeno mjesto u luci za privez plovila
VRELO DEFINICIJE: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.)
DOPUŠTENI NAZIV: pristan
ENGLESKI: mooring; berth; berth place
KONTEKST: Pod vezom broda podrazumijevamo mjesto i način vezanja, odnosno sidrenja broda. Najbolja mjesta za vez su luke, marine ili lukobranima ograđene lučice opremljene mrtvim vezom.
VRELO KONTEKSTA: Burza nautike: (serijska publikacija) / glavni i odgovorni urednik Hrvoje Matutinović. 2000-. URL: <http://www.burzanautike.com/> (29. 2. 2012.)

vezice krata jedra

DEFINICIJA: konopčići na pojasu krata jedra
ENGLESKI: reef points
TALIJANSKI: matafioni
NAPOMENA: Konopčići pri kraćenju jedra služe za privezivanje jedra oko deblenjaka.

virtualni položaj sustavnoga težišta broda

DEFINICIJA: položaj sustavnoga težišta broda s uračunanim ispravkom

za utjecaj koji stvaraju slobodne površine
ENGLESKI: virtual centre of gravity

višeće kormilo

DEFINICIJA: list kormila ovješeno o struk kormila
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.3.
ENGLESKI: spade rudder
KONTEKST: Kod višećih kormila donja trećina može biti smanjena na 75% promjera gornjeg dijela.
VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 3.12.

visina svjetla

DEFINICIJA: visina žarišta svjetla iznad srednje razine mora
VRELO DEFINICIJE: Kos, S.; Zorović, D.; Vranić, D. Terestrička i elektronička navigacija. Rijeka: Pomorski fakultet, 2010.
ENGLESKI: height of light; elevation of focal plane above datum

visoka magla

DEFINICIJA: magla koja nastaje hlađenjem zraka ispod inverzijskoga sloja
VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 256.
ENGLESKI: high fog
KONTEKST: Visoka magla se javlja u prostranim i nepokretnim anticiklonama, najčešće tijekom jeseni i zime.
VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005.,

256.

NAPOMENA: Inverzijski sloj stvara se supsidencijom (spuštanjem slojeva zraka u atmosferi zbog kojega nema oblaka).

viša sila

DEFINICIJA: vanjski događaj koji se nije mogao predvidjeti, izbjeći ili otkloniti

VRELO DEFINICIJE: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 164.

ENGLESKI: act of God; force majeure

KONTEKST: Nevrijeme će imati karakteristike više sile samo ako se radi o nepredvidivoj pojavi izvanredne snage koja se nije mogla svladati primjenom normalne pomoračke vještine i razboritosti.

VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 164.

višenamjenski brod

DEFINICIJA: teretni brod za istodoban prijevoz više vrsta tereta

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.3.

ENGLESKI: multipurpose ship

NAPOMENA: Višenamjenski brod može prevoziti opći teret, kontejnere, rasute, hladene, tekuće i druge terete.

višenamjenski tegljač

DEFINICIJA: tegljač s dodatnom opremom za pomoć pri gašenju požara i opremom za popravak na drugim plovnim objektima

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod:

Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 16.

ENGLESKI: multipurpose tug

višestruke jeke

DEFINICIJA: jeke koje se pojavljuju kada se u blizini bočno od broda s radarom nalazi veći objekt koji djeluje kao jak reflektor pa se jeke odbijaju od vlastitoga broda i ponovno ali oslabljene pojavljuju na radarskome zaslonu

VRELO DEFINICIJE: Simović, A. I. Terestrička navigacija. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 118.

ENGLESKI: multiple echoes

KONTEKST: Može biti jedna jeka ili višestruke jeke, uvijek u istom smjeru kao i prava, a međusobno razmaknute za udaljenost koja odgovara duljini prve jeke.

VRELO KONTEKSTA: Simović, A. I. Terestrička navigacija. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 118.

vjerojatnost sadržavanja

DEFINICIJA: vrijednost kojom se iskazuje vjerojatnost prisutnosti ljudi u opasnosti u određenome području traganja

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 69.

KRATICA - ENGLESKI: POC

ENGLESKI: probability of containment

KONTEKST: Cilj je osoba koje koordiniraju traganjem i spašavanjem usmjeriti napore spašavatelja upravo u područja za koja se procjenjuje da imaju najveću vjerojatnost sadržavanja.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 69.

vjerovnička masa

DEFINICIJA: zbroj šteta ili troškova prouzročenih činom zajedničke

havarije koji se nadoknađuju iz dužničke mase
VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 790.

ENGLESKI: claiming value
KONTEKST: Vjerovničku masu tvori činom zajedničke havarije žrtvovana imovina i svota za koju je smanjena vrijednost namjerno oštećene imovine, te troškovi koji se smatraju zajedničkom havarijom, uključujući troškove likvidacije zajedničke havarije.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 795.

vodeći azimut

DEFINICIJA: azimut prema uočljivome objektu na obali ako brod plovi u ograničenim plovnim područjima, a sigurni kurs broda vodi upravo prema tome objektu

DOPUŠTENI NAZIV: sigurni azimut
ENGLESKI: leading bearing

vodilica sidrenoga lanca

DEFINICIJA: cijev ili žlijeb za vođenje lanca u lančanik ili iz njega

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.7.

ENGLESKI: anchor chain guide

vodna linija

DEFINICIJA: presjek broskog obrisa s vodoravnom ravninom

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.9.

DOPUŠTENI NAZIV: vodena linija
ENGLESKI: water line

KONTEKST: Svako skladište tereta mora se pojedinačno razmotriti naplavlivanjem do ravnotežne

vodne linije, osim skladišta kod brodova za rasute terete s dvobokom širine najmanje 1000 mm, mjereno okomito na bočnu oplatu na bilo kojem mjestu duž skladišta.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.96.

voj boka

DEFINICIJA: uzdužni niz limova opločenja boka

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.4.

ENGLESKI: side strake

voj dna

DEFINICIJA: voj limova opločenja dna

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.5.

ENGLESKI: bottom strake

voj palube

DEFINICIJA: voj limova opločenja palube

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.5.

ENGLESKI: deck strake

voj pregrade

DEFINICIJA: vodoravni niz limova opločenja pregrade

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.6.

ENGLESKI: bulkhead strake

vojna podmornica

DEFINICIJA: podmornica u sastavu brodovlja ratne mornarice

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.8.

ENGLISKI: military submarine; navy submarine

vojna ronilica

DEFINICIJA: ronilica namijenjena zadaćama ratne mornarice

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.8.

ENGLISKI: military submersible; naval submersible

vojna spasilačka ronilica

SKRAĆENI NAZIV: spasilačka ronilica

DEFINICIJA: vojna suha ronilica izvedena i opremljena za dosjedanje na izlaze potonulih podmornica radi prebacivanja posade

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995. , 1.9.

ENGLISKI: rescue submersible; deep submergence rescue vehicle

vojno brodogradilište

DEFINICIJA: vojno trgovačko društvo s obalama, opremom i radionicama za gradnju, opremanje i popravak vojnih brodova

DOPUŠTENI NAZIV: ratna luka

ENGLISKI: navy yard; naval yard; dockyard

NAPOMENA: Naziv *dockyard* upotrebljava se na području Velike Britanije.

vozarina

DEFINICIJA: iznos koji je naručitelj kao protustranka obvezan platiti brodaru za prijevoz stvari i iskorištavanje brodskega prostora
VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 170.

ENGLISKI: freight

NJEMAČKI: Fracht

FRANCUSKI: fret

TALIJANSKI: nolo

KONTEKST: Vozarina ugovorena brodarskim ugovorom na putovanje ostaje nepromijenjena, bez obzira na trajanje putovanja, ako vozarina nije ugovorena po jedinici vremena.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009.

vozarina i osiguranje plaćeni do

DEFINICIJA: međunarodni trgovinski uvjet koji uključuje obveze vozarine plaćene do i dodatak prema kojemu je dužnost prodavatelja pribaviti prijevozno osiguranje protiv rizika gubitka ili oštećenja robe tijekom prijevoza

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I.

Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 134.

DOPUŠTENI NAZIV: vozarina i osiguranje plaćeni do (označeno mjesto odredišta)

KRATICA - MEĐUNARODNA: CIP

ENGLISKI: freight carriage and insurance paid to (named port of destination)

NAPOMENA: Radi izbjegavanja nesporazuma, uz ovaj se trgovinski uvjet redovito u zagradama imenuje i mjesto odredišta.

vozarina plaćena do

DEFINICIJA: međunarodni trgovinski uvjet prema kojemu prodavatelj plaća vozarinu do ugovorenoga mjesta odredišta, ali rizik za gubitak ili oštećenje robe prelazi s prodavatelja na kupca u trenutku kada je ona isporučena prvomu prijevozniku, a ne kada prijeđe brodsku ogradu

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I.

Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 134.

DOPUŠTENI NAZIV: vozarina plaćena do (označeno mjesto odredišta)

KRATICA - MEĐUNARODNA: CPT

ENGLISKI: freight carriage paid to (named port of destination)

NAPOMENA: Radi izbjegavanja nesporazuma, uz ovaj se trgovinski uvjet redovito u zgradama imenuje i mjesto odredišta. Naziv se upotrebljava u svim prometnim granama, uključujući i mješovite (multimodalne) prijevoze.

vozarinski indeks

DEFINICIJA: indeks koji pokazuje razinu vozarina u određenoj vremenu u odnosu prema razini vozarina statistički snimljenoj u osnovnome vremenu

VRELO DEFINICIJE: Glavan, B. Ekonomika morskog brodarstva. Zagreb: Školska knjiga, 1992., 125.

ENGLISKI: freight index

KONTEKST: U toj formuli vozarinski indeks ponderiran je s količinama u osnovnom vremenu.

VRELO KONTEKSTA: Glavan, B. Ekonomika morskog brodarstva. Zagreb: Školska knjiga, 1992., 125.

vozarinski stav

DEFINICIJA: cijena prijevoza stvari iz jedne luke u drugu određena po

jedinici mjere

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 217.

ENGLISKI: freight rate

vratni okov

DEFINICIJA: metalni zglobov kojim je deblenjak pričvršćen za jarbol

ENGLISKI: gooseneck

vremenska karta

DEFINICIJA: zemljopisna karta određenoga područja s ucrtanom mrežom meteoroloških stanica na kojoj su dogovorenim znacima prikazane vremenske prilike tijekom sinoptičkoga motrenja

VRELO DEFINICIJE: Simović, A. I.: Navigacijska meteorologija. 4. prerađeno izd. Zagreb: Školska knjiga, 1985., 167.

ENGLISKI: weather map

vremenska tablica

DEFINICIJA: dokument u obliku tablice koji se sastavlja radi bilježenja i obračunavanja stojnica i prekostojnica i uštede u vremenu

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 242.

ENGLISKI: time sheet

KONTEKST: Vremenska tablica služi kao dokazno sredstvo u slučaju spora među strankama u pogledu utrošenog vremena za ukrcavanje ili iskrcavanje.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 242.

vremenske prilike

DEFINICIJA: vrijeme u meteorološkome smislu

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 262.

ENGLISKI: weather conditions

NJEMAČKI: Wetterverhältnisse

FRANCUSKI: conditions
météorologiques

KONTEKST: Izraz vremenske prilike upotrebljava se kada bi moglo doći do zabune radi li se o meteorološkom ili astronomskom vremenu.

VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 262.

vremenski sustav

DEFINICIJA: atmosferski sustav koji prouzročuje određene vremenske prilike na određenome području

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 263.

ENGLISKI: weather system

NJEMAČKI: Wettersystem

vrhovna klauzula

DEFINICIJA: klauzula u teretnici prema kojoj se teretnica podvrgava pravu i sudskoj nadležnosti mjesta izdanja teretnice

ENGLISKI: paramount clause

vrijeme predaha

DEFINICIJA: vrijeme na raspolaganju krcatelju ili primatelju tereta od trenutka kada mu je predano pismo spremnosti do trenutka kada se počinje računati vrijeme stojnica

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991.,

48.

DOPUŠTENI NAZIV: slobodno vrijeme
ENGLISKI: free time

KONTEKST: Vrijeme se predaha, ako nije ugovorom predviđeno, računa po uzancama luke ukrcaja ili luke iskrcaja.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 48.

vrijeme prekostojnica

DEFINICIJA: vrijeme za koje se produljuje ukrcavanje ili iskrcavanje tereta preko vremena stojnica i za koje se plaća posebna naknada

VRELO DEFINICIJE: Pomorstvo: (serijska publikacija) / glavni urednik Mijo Biličić. Rijeka: Pomorski fakultet u Rijeci, 1999-., 445.

ENGLISKI: demurrage

NJEMAČKI: Überliegezeit

FRANCUSKI: surestaries

TALIJANSKI: contrastallie

KONTEKST: Trajanje vremena prekostojnica računa se prema tekućim danima i dijelovima bez prekida.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 456.

vrijeme stojnica

DEFINICIJA: redovito vrijeme određeno za ukrcavanje ili iskrcavanje tereta za koje se ne plaća posebna naknada

VRELO DEFINICIJE: Pomorski leksikon / glavni urednik Anton I. Simović. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod „Miroslav Krleža“, 1990., 445.

ENGLISKI: laytime; laydays

NJEMAČKI: Liegezeit

FRANCUSKI: staries; délai de staries

TALIJANSKI: stallie

KONTEKST: Vrijeme stojnica počinje teći početkom prijepodnevnoga radnog vremena, odnosno

poslijepodnevnoga radnog vremena, uz uvjet da je pismo spremnosti predano najkasnije dva sata prije protoka prijepodnevnoga, odnosno poslijepodnevnoga radnog vremena.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 486.

vrtuljak

DEFINICIJA: sastavni dio lanca koji omogućuje njegovo okretanje
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.7.

ŽARGONIZAM: vrtulj

ENGLESKI: swivel

KONTEKST: Osnaci vrtuljka moraju biti okrenuti prema sredini lanca.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 3.20.

vrtuljak genove

DEFINICIJA: vrtuljak pri vrhu leta kojim se genova podiže po tračnici leta

ŽARGONIZAM: vrtulj rolfloka

ENGLESKI: halyard swivel

NAPOMENA: Vrtuljak genove omogućuje namatanje i odmatanje genove oko leta.

vunice

DEFINICIJA: vrpčasti pokazivač namještenosti jedra u odnosu na smjer vjetra

VRELO DEFINICIJE: Miloš, D. Pod jedriljem krstaša: jedriličarski brevijar. Pula: Preluk, 2001., 112.

ENGLESKI: tell tales

NAPOMENA: Naziv dolazi od prvotnoga materijala od kojega je pokazivač bio izrađen.

York-Antverpenska pravila

DEFINICIJA: ugovorne odredbe u predmetu zajedničkih havarija

ENGLESKI: York-Antwerp Rules

KONTEKST: York-Antverpenska pravila danas imaju značenje unificiranog pomorskog prava.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 243.

NAPOMENA: Odredbe su donesene najprije u Yorku 1864., a zatim u Antwerpenu 1877. godine, s brojnim izmjenama i dopunama u kasnijim izdanjima.

zabilježba

DEFINICIJA: zapis u koji se bilježe osobni odnosi važni za raspolaganje brodom i imovinom

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 257.

ENGLESKI: notice

KONTEKST: Na osnovu zabilježbe lučka kapetanija donosi rješenje kojim dopušta prijenos upisa broda u novi upisnik brodova sa svim podacima iz upisnika brodova, te isti upućuje lučkoj kapetaniji u čiji se upisnik brod ima upisati.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 291.

NAPOMENA: Zabilježbu mogu činiti i druge činjenice za koje zakon veže određene pravne učinke.

zadržavanje broda

DEFINICIJA: vrijeme u kojemu brod čeka jer krcatelj ili primatelj nije ukrcao odnosno iskrcao teret do isteka stojnica, a prekostojnice nisu dogovorene ili odobrene

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 244.

ENGLISKI: detention

KONTEKST: Inače, do zadržavanja broda i plaćanja naknade štete brodaru može općenito doći u linijskom prijevozu jer se kod takvih prijevoza ne ugovaraju stajnice ni prekostojnice, nego se operacije ukrcavanja moraju obaviti u vremenu koje je predviđeno redom plovidbe.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 245.

zadužena osoba

DEFINICIJA: osoba u brodarskome društvu koja u sustavu upravljanja sigurnošću na brodu mora imati neposredan pristup do najvišega vodećeg tijela

DOPUŠTENI NAZIV: zadužena osoba na kopnu

KRATICA - ENGLISKI: DPA

ENGLISKI: designated person ashore

KONTEKST: Kako bi se omogućio siguran rad svakog broda i veza između ureda i osoblja na brodu, svako brodarsko društvo, prema potrebi, mora odrediti zaduženu osobu na kopnu.

zajednička havarija

DEFINICIJA: havarija koja pogađa sve sudionike pomorskoga pothvata

VRELO DEFINICIJE: Rudolf, D.

Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 12.

NEPREPORUČENI NAZIV: generalna avarija

ŽARGONIZAM: generalna havarija

ENGLISKI: general average

NJEMAČKI: große gemeinschaftliche Havarie

KONTEKST: U slučaju zajedničke havarije provodi se poseban

postupak likvidacije.

VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 50.

zajednička hipoteka

DEFINICIJA: hipoteka na brodu koja se za jednu istu tražbinu može upisati nepodijeljeno na dva broda ili više njih, dva broda u gradnji ili više njih te na dvije ili hipotekarne tražbine ili više njih

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 238.

ENGLISKI: joint mortgage

KONTEKST: Zabilježba drugih činjenica može se dopustiti samo kad je zabilježba ovim Zakonikom dopuštena i ima učinak koji je njime određen, npr. prvenstveni red, zajednička hipoteka na brodu, otkaz tražbine osigurane hipotekom na brodu, tužba za ostvarivanje pomorskog privilegija, zabilježba spora itd.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 339.

zajednička opasnost

DEFINICIJA: opasnost u pomorskome pothvatu koja se odnosi najmanje na dva posebna interesa

VRELO DEFINICIJE: Stanković, P.

Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 16.

ENGLISKI: common risk

KONTEKST: Zajednička opasnost za cjelokupnu imovinu u pomorskom pothvatu treća je neophodna pretpostavka za nastanak zajedničke havarije.

VRELO KONTEKSTA: Stanković, P. Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 16.

zajmovna obveznica

DEFINICIJA: isprava kojom se zapovjednik broda obvezuje vratiti zajam ili predujam koji je uzeo za potrebe broda

VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 14.

ENGLISKI: bottomry bond

zakašnjenje isporuke tereta

SKRAĆENI NAZIV: zakašnjenje isporuke
DEFINICIJA: propust broдача ako teret ne preda na odredištu do trenutka do kojega se to obvezao učiniti

VRELO DEFINICIJE: Stanković, P. Pomorske havarije. Zagreb: Školska knjiga, 1995., 101.

ENGLISKI: delay in delivery

zaključnica

DEFINICIJA: isprava u ugovoru o prijevozu stvari koja sadržava pojedine važne dijelove

VRELO DEFINICIJE: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 92.

ENGLISKI: booking note; cargo booking note

KONTEKST: Za sva ostala pitanja zaključnica upućuje na uvjete teretnice ili na opće uvjete poslovanja broдача.

VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 93.

NAPOMENA: Sadržaj zaključnice nije standardiziran i sadržava primjerice ugovorne stranke, vrstu i količinu tereta, ukrajnu i odredišnu luku, vozarinu i sl., a pomorski agenti obično posluju s vlastitim obrascem takve isprave.

zakretni moment

DEFINICIJA: moment sile koji nastoji zakrenuti brod, a tvori ga sila

zakretanja broda koja djeluje na određenoj poluzi zakretanja
DOPUŠTENI NAZIV: zakretni moment broda

ENGLISKI: ship's turning moment

zakup broda

DEFINICIJA: ugovor kojim brodovlasnik ili broдар daje zakupoprimalju cijeli brod, bez posade, na uporabu radi obavljanja plovidbene djelatnosti pri čemu zakupoprimalj preuzima brod u posjed i ima potpunu kontrolu nad njime

ENGLISKI: bareboat charterparty

NJEMAČKI: Chartervertrag für ein Schiff ohne Besatzung

FRANCUSKI: contrat d'affrètement coque-nue

TALIJANSKI: noleggio con cessione della gestione nautica

KONTEKST: Ako zakupoprimalj ne plati zakupninu o dospelosti, zakupodavatelj može odmah tražiti naplatu zakupnine ugovorene za cijelo vrijeme trajanja ugovora o zakupu broda ili može odustati od ugovora.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 666.

POVEZNICA: http://www.mcgill.ca/maritimelaw/glossaries/maritime/#charterparty_demise

NAPOMENA: Tetley (2004) i čl. 660-661 Pomorskog zakonika (2004): Zakupodavatelj je dužan predati zakupoprimalju brod u takvu stanju da se može iskoristavati prema ugovorenoj ili uobičajenoj namjeni. Brod se, ako nije drukčije ugovoreno, predaje bez posade. Troškove pogona broda snosi zakupoprimalj. Zakupoprimalj je dužan održavati brod za trajanja ugovora i nakon proteka ugovora vratiti brod u stanju i

mjestu u kojemu ga je primio. Zakupoprimalatelj ne odgovara za redovno trošenje broda. Zakupoprimalatelj ne snosi troškove popravka broda potrebne za uklanjanje skrivenih mana broda koje su postojale u vrijeme kad mu je brod predan na uporabu niti snosi štetu za gubitak broda zbog djelovanja više sile.

zakup broda s posadom

DEFINICIJA: brodarski ugovor kojim zakupoprimalatelj unajmljuje brod i posadu i upravlja brodom kao da je njegov vlastiti

ENGLJSKI: demise charter; charter by demise

zakupnina

DEFINICIJA: iznos koji zakupoprimalatelj u određenim vremenskim razmacima trajanja zakupa broda plaća zakupodavatelju za korištenje brodom

ENGLJSKI: hire

KONTEKST: Ugovorom o zakupu broda, prema ovom Zakoniku, zakupodavatelj daje zakupoprimalatelju brod na uporabu, uz plaćanje zakupnine, radi obavljanja plovidbene djelatnosti.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 658.

zakupodavatelj

DEFINICIJA: brodovlasnik ili brodar koji brod daje u zakup zakupoprimalatelju

ENGLJSKI: lessor

KONTEKST: Ugovorom o zakupu broda, prema ovom Zakoniku, zakupodavatelj daje zakupoprimalatelju brod na uporabu, uz plaćanje zakupnine, radi obavljanja plovidbene djelatnosti.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 658.

zakupoprimalatelj

DEFINICIJA: pravna osoba koja od brodovlasnika preuzima brod u posjed i njime se koristi kao vlastitim brodom

DOPUŠTENI NAZIV: zakupac; čarterer

ENGLJSKI: charterer; lessee

KONTEKST: Zakupodavatelj je dužan predati zakupoprimalatelju brod u takvu stanju da se može iskorištavati prema ugovorenoj ili uobičajenoj namjeni.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 660.

zalihe

DEFINICIJA: gorivo, mazivo, napojna i pitka voda

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.11.

ENGLJSKI: consumables

KONTEKST: Uz navedena stanja na odlasku i dolasku moraju se podnijeti na odobrenje i proračuni za bilo koja međustanja krcanja kod kojih se smatra da su količina i raspored potrošenih zaliha značajni.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.20.

zalijetanje i zaostajanje broda

DEFINICIJA: translacijska gibanja broda u smjeru uzdužne osi

ENGLJSKI: surging

založno pravo na brodu

SKRAĆENI NAZIV: založno pravo

DEFINICIJA: ograničeno stvarno pravo na brodu ili njegovim pripadcima koje ovlašćuje vjerovnika da određenu tražbinu namiri iz vrijednosti broda ili njegovih pripadaka

VRELO DEFINICIJE: Pavić, D. Pomorsko

pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 27.

ENGLESKI: lien; lien on a ship

KONTEKST: Založno pravo se razlikuje od prava vlasništva po tome što svojem nositelju ne daje potpunu privatnu vlast na stvari, nego je ta vlast ograničena.

VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 27.

zamjenska klauzula

DEFINICIJA: klauzula u brodarskome ugovoru kojom je dopuštena zamjena ugovorenoga broda drugim

VRELO DEFINICIJE: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 78.

DOPUŠTENI NAZIV: supstitucijska klauzula

ENGLESKI: substitution clause

NAPOMENA: Obično se takva mogućnost uvjetuje time da zamjenski brod bude istih ili sličnih dimenzija, kapaciteta, tehničkih svojstava ili klase.

zanošenje broda

DEFINICIJA: translacijsko gibanje broda u smjeru poprečne osi

ENGLESKI: swaying

KONTEKST: Teorijski se redovno proučavaju po dva do tri spregnuta gibanja (npr. zaošijanje i zanošenje).

VRELO KONTEKSTA: Pomorski leksikon / glavni urednik Anton I. Simović. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod „Miroslav Krleža“, 1990., 244.

zaošijanje broda

DEFINICIJA: rotacijsko gibanje broda oko vertikalne osi

DOPUŠTENI NAZIV: zaošijavanje

ENGLESKI: yawing

KONTEKST: Rotacijsko gibanje broda oko uzdužne osi naziva se ljuljanje,

oko poprečne posrtanje, a oko vertikalne zaošijanje.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski leksikon / glavni urednik Anton I. Simović.

Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod „Miroslav Krleža“, 1990., 244.

zapor lanca

DEFINICIJA: naprava za zadržavanje lanca u poželjnome položaju radi rasterećenja sidrenoga vitla

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.7.

ENGLESKI: chain stopper

zapovjednik broda

DEFINICIJA: ovlaštena osoba koja zapovijeda posadom i svim drugim osobama na brodu i odgovorni je voditelj plovidbenoga pothvata

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 34.

DOPUŠTENI NAZIV: kapetan broda

ŽARGONIZAM: barba

ENGLESKI: ship's master; captain

NJEMAČKI: Kapitean

FRANCUSKI: capitaine de navire marchand

TALIJANSKI: comandante della nave

KONTEKST: Zapovjednik broda odgovoran je za sigurnost broda

i red na brodu i, u granicama određenim ovim Zakonikom i drugim propisima, ima javna ovlaštenja na brodu i zastupa kompaniju.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 34.

zapovjednik jahte

DEFINICIJA: osoba koja upravlja jahtama i jedrilicama

ŽARGONIZAM: skiper

ENGLESKI: skipper; master

NAPOMENA: Osoba koja upravlja

brodicom ili zapovijeda jahtom mora biti osposobljena kao voditelj brodice kategorije A, voditelj brodice kategorije B, voditelj brodice kategorije C, zapovjednik jahte kategorije A (jahta do 100 bruto tona) i zapovjednik jahte kategorije B (jahta do 500 brutotona).

zapreka

DEFINICIJA: objekt koji jedrilica ne može proći bez znatnoga mijenjanja kursa kada jedri točno prema njemu na udaljenosti od jedne svoje duljine trupa od njega

VRELO DEFINICIJE: Pravila jedriličarskih natjecanja: (regatna pravila). Split: Hrvatski jedriličarski savez, 2009.-2012., 154.

ENGLESKI: obstruction

zapremnina s privjescima

DEFINICIJA: istisnuta zapremnina uvećana za zapremninu privjesaka

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.11.

ENGLESKI: volume with appendages

zapremnina za bale

DEFINICIJA: zapremnina zatvorenoga teretnog prostora mjerena s unutarnje strane konstruktivnih elemenata

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.11.

ENGLESKI: bale capacity

NAPOMENA: Zatvoreni teretni prostor namijenjen je smještanju komadnoga tereta.

zapremnina za žito

DEFINICIJA: zapremnina zatvorenoga teretnog prostora određena na temelju teorijskih izmjera i umanjena za zapremninu dijelova konstrukcije

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.11.

ENGLESKI: grain capacity

NAPOMENA: Dijelovi konstrukcije čija se zapremnina oduzima jesu, primjerice, pregrade, rebra, sponje, upore i slično.

zarazna bolest

DEFINICIJA: bolest prouzročena patogenim mikroorganizmima

DOPUŠTENI NAZIV: infektivna bolest

ENGLESKI: infectious disease; contagious disease

KONTEKST: Opći znakovi zaraznih bolesti jesu povišena temperatura, tresavica, znojenje, malaksalost, gubitak apetita, bolovi u mišićima, opća nelagodnost.

VRELO KONTEKSTA: Mulić, R.; Ropac, D. Medicina za pomorce. Zagreb: Medicinska naklada, 2002., 100.

zastara

DEFINICIJA: gubitak prava na tražbine iz ugovora o iskorištavanju pomorskih brodova i tražbine iz ugovora o prijevozu putnika i ugovora o prijevozu stvari brodom zbog neostvarivanja subjektivnoga prava unutar zakonom određenoga vremena

VRELO DEFINICIJE: Vedriš, M.; Klarić, Petar D. Osnove imovinskog prava: opći dio, stvarno, obvezno i nasljedno pravo. 9. izd. Zagreb: Narodne novine, 1994., 148.

ENGLESKI: statute of limitations

KONTEKST: Tražbine iz ugovora o iskorištavanju brodova, osim tražbina iz ugovora o prijevozu putnika i prtljage, zastarijevaju nakon proteka jedne godine. Stranke mogu, pošto je nastala tražbina, pisano ugovoriti rok zastare koji je dulji od roka određenog u stavku 1. ovoga članka.
VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 673.

zastava broda

DEFINICIJA: formalni vanjski znak državne pripadnosti broda
VRELO DEFINICIJE: Luttenberger, A. Osnove međunarodnog prava mora. Rijeka: Pomorski fakultet, 2006., 88.
ENGLISKI: ship's flag

zastavni jarbol

DEFINICIJA: jarbol za isticanje države zastave broda
ŽARGONIZAM: jarbolet
ENGLISKI: flagstaff
TALIJSKI: asta della bandiera

zatega

DEFINICIJA: stanje broda pri kojemu je gaz na krmi veći od gaza na pramcu
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.11.
ENGLISKI: trim by stern; trim aft

zatvoreno more

DEFINICIJA: morski prostor spojen s otvorenim morem tjesnacem ili uskim prolazom i kojemu su obale i tjesnaci pod suverenosti jedne države
VRELO DEFINICIJE: Rudolf, D. Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 359.

ENGLISKI: closed sea
FRANCUSKI: mer fermé
KONTEKST: Zatvoreno je more pod pravnim režimom unutrašnjih morskih voda.
VRELO KONTEKSTA: Rudolf, D. Terminologija međunarodnog prava mora: na temelju dokumenata Ujedinjenih naroda. Split: Pravni fakultet, 1980., 359.

zaustavljanje broda

DEFINICIJA: privremena mjera kojom se brod zaustavlja radi namirenja točno određenih potraživanja
VRELO DEFINICIJE: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 163.
ENGLISKI: arrest of sea-going ship
FRANCUSKI: saisie conservatoire
KONTEKST: Potraživanja za koja se može dopustiti privremeno zaustavljanje broda: 1. za ostvarivanje potraživanja osiguranog založnim pravom; 2. za štete uzrokovane sudarom brodova; 3. zbog smrti ili tjelesne ozljede uzrokovane brodom; 4. zbog spašavanja.
VRELO KONTEKSTA: Grabovac, I. Enciklopedija pojmova pomorskog prava. Split: Književni krug, 1991., 163.

zavjetrina

DEFINICIJA: strana plovila u zaklonu od vjetra
VRELO DEFINICIJE: Martinović, S.; Matijaš, M. Za kormilom jedrilice. Zagreb: Tehnička knjiga, 1977., 10.
ENGLISKI: lee-side; leeward

zavjetrinska uzda spinakera

DEFINICIJA: uzda pričvršćena za zavjetrinski rogalj spinakera
ŽARGONIZAM: donja škotica špinakera; donja braca

ENGLISKI: spinnaker sheet

NAPOMENA: Slobodni zavjetrinski rogalj spinakera služi za zatezanje i popuštanje spinakera.

zavlačno sidro

DEFINICIJA: sidro kojim se vezivanjem na pramčani dio spasilačke jedinice ublažuje nekontrolirano valjanje i sprečava udaljavanje jedinice zbog jakoga vjetera i uzburkanoga mora

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 222.

ENGLISKI: drogue; sea anchor

KONTEKST: Hoće li se zavlačno sidro koristiti u razmjerno mirnijem vremenu ovisi u prvom redu o tome želi li se ostati u blizini mjesta nezgode ili ne.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 222.

završavanje

DEFINICIJA: položaj jedrilice u regatnome natjecanju pri kojemu bilo koji dio njezina trupa, posade ili opreme u normalnome položaju presijeca ciljnu crtu u smjeru kursa od posljednje regatne oznake

VRELO DEFINICIJE: Pravila jedriličarskih natjecanja: (regatna pravila). Split: Hrvatski jedriličarski savez, 2009.-2012., 153.

ENGLISKI: finishing

KONTEKST: Jedrilica mora startati, ostaviti svaku oznaku sa zahtijevane strane pravilnim redosljedom i završiti, tako da nategnuta uzica koja bi predstavljala brazdu jedrilice od startanja do završavanja.

VRELO KONTEKSTA: Pravila jedriličarskih natjecanja: (regatna pravila). Split: Hrvatski jedriličarski savez, 2009.-2012., 18.

završetak užeta

DEFINICIJA: šuplji metalni stožac koji služi za stezanje nastavka na kraju čeličnoga užeta

VRELO DEFINICIJE: Delić, S. Oprema krstaša. Zagreb: Fabra press, 2008., 24.

DOPUŠTENI NAZIV: terminal

ENGLISKI: terminal

završna ploča

DEFINICIJA: krajnji niz limova opločenja pokrova dvodna uz bok ili uzvoj broda postavljen vodoravno ili koso

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.5.

ENGLISKI: margin plate

završna sponja

DEFINICIJA: poprečni nosač palube na kraju otvora grotlašca

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.6.

ENGLISKI: hatch end beam

završni voj

DEFINICIJA: voj boka uz palubu čvrstoće

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.4.

ENGLISKI: sheer strake

KONTEKST: Na mjestima gdje je završni voj izveden zaobljeno polumjer zakrivljenosti ne smije biti manji od 15 debljina lima.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.33.

završno izvješće

DEFINICIJA: izvješće koje plovni objekt predaje službi VTS pri isplavljanju iz područja njezine nadležnosti

ENGLESKI: final report

KONTEKST: Vrste izvješća su: početno izvješće, izvješće o položaju, izvješće o skretanju i završno izvješće.

VRELO KONTEKSTA: Zec, D. Planiranje pomorske plovidbe. Rijeka: Pomorski fakultet, 1997., 114.

zbirna teretnica

DEFINICIJA: teretnica koja se izdaje krcatelju radi uštede troškova, a vrijedi za ukršanu robu različitih vlasnika tereta i treba je isporučiti većemu broju primatelja

DOPUŠTENI NAZIV: skupna teretnica; grupna teretnica

ENGLESKI: groupage bill of lading

KONTEKST: U zbirnoj teretnici primatelji dobivaju samo špediterske potvrde.

VRELO KONTEKSTA: Pavić, D. Pomorsko pravo: knjiga 2. Split: Visoka pomorska škola, 2002., 145.

NAPOMENA: Krcatelj je najčešće otpremnik.

zbrojeni položaj

DEFINICIJA: geografski položaj broda koji se određuje s pomoću kursa i prijeđenoga puta

VRELO DEFINICIJE: Benković, F. i dr. Terestrička i elektronska navigacija. Split: Republički hidrografski institut, 1986., 341.

DOPUŠTENI NAZIV: zbrojena pozicija
KRATICA - ENGLESKI: DR

ENGLESKI: dead reckoning

zdravstveni dnevnik

DEFINICIJA: brodska knjiga u koju su upisani podaci o oboljelima i ozlijeđenima, nabavi lijekova, sanitetskoga materijala, liječenju i svim događajima vezanima uz

zdravstvenu zaštitu na brodu
VRELO DEFINICIJE: Mulić, R.; Ropac, D. Medicina za pomorce. Zagreb: Medicinska naklada, 2002., 166.

ENGLESKI: medical log

KONTEKST: U brodskom zdravstvenom dnevniku posebno treba zabilježiti podatke o nabavljenim i potrošenim narkoticima na brodu.

VRELO KONTEKSTA: Mulić, R.; Ropac, D. Medicina za pomorce. Zagreb: Medicinska naklada, 2002., 166.

zgib

DEFINICIJA: crta presjeka dviju ploha brodsoga obrisa

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.10.

ENGLESKI: chine; knuckle

KONTEKST: Strukturni elementi koji prenose sile okomito na zgib, a izrađeni su s pojasom, moraju se na odgovarajući način poduprijeti na mjestu zгиба (npr. zgib pokrova dvodna se postavlja iznad rebrenica, uzdužnih nosača ili pregrada).

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 2.12.

zimsko nadvođe

DEFINICIJA: najmanje nadvođe za zimsko razdoblje

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.13.

ENGLESKI: winter freeboard

KONTEKST: Za brodove dulje od 100 m zimsko nadvođe za sjeverni Atlantski ocean jednako je zimskom nadvođu.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 6.43.

zimsko nadvođe za sjeverni Atlantik

DEFINICIJA: najmanje nadvođe za područje sjevernoga Atlantika u zimskome razdoblju

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.13.

ENGLESKI: winter north Atlantic freeboard

zimsko nadvođe za teret drva

DEFINICIJA: najmanje nadvođe za teret drva u zimskome razdoblju

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.13.

ENGLESKI: winter timber freeboard

zimsko nadvođe za teret drva za sjeverni Atlantik

DEFINICIJA: najmanje nadvođe za teret drva kada je brod na sjevernome Atlantiku u zimskome razdoblju

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 1.13.

ENGLESKI: winter north Atlantic timber freeboard

zjevača

DEFINICIJA: pojačani otvoreni prsten za vođenje užeta u ogradi broda

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.7.

DOPUŠTENI NAZIV: zijevni kolotur; oko

za privez

ŽARGONIZAM: zjevalica

ENGLESKI: fairlead; chock

TALIJANSKI: passacavo

KONTEKST: Otvor zjevače treba biti dovoljno velik da omogućiti nesmetano vođenje najvećeg dijela predgona, ojačanja predgona ili tegljačkog užeta.

VRELO KONTEKSTA: Tehnička pravila v. 2006-01 (CD-ROM). Split: Hrvatski registar brodova, 2006., 3.26.

zjevača s valjcima

DEFINICIJA: zjevača u oplati ili na palubi broda s ugrađenim valjcima

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.7.

DOPUŠTENI NAZIV: oko s valjcima

ENGLESKI: roller fairlead; open roller chock

NAPOMENA: Zjevača s valjcima služi za vođenje užeta i smanjenje trenja.

zlonamjerna šteta

DEFINICIJA: šteta osiguranomu interesu nanesena isključivo namjernim djelovanjem trećih osoba

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 347.

ENGLESKI: malicious damage

NAPOMENA: Zlonamjerna šteta ne podrazumijeva štetu unutar događaja kao što su građanski rat, ratna razaranja, pobune i slično.

zlonamjerni čin

DEFINICIJA: djelovanje trećih osoba protiv osiguranoga interesa koje rezultira zlonamjernom štetom

VRELO DEFINICIJE: Predojević, Lj. Englesko-hrvatski ili srpski pomorski

poslovni rječnik. Opatija: Otokar Keršovani, 1988., 347.

ENGLESKI: malicious act

znak upozorenja za oluju

SKRAĆENI NAZIV: znak upozorenja

DEFINICIJA: govorno radijsko upozorenje o pojavi oluje

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 270.

ENGLESKI: storm signal

NJEMAČKI: Sturmwarnsignal

FRANCUSKI: signal de tempête

znanstvenoistraživački brod

DEFINICIJA: specijalni brod za znanstvena ili tehnološka istraživanja i komercijalno iskorištavanje mora, morskoga dna ili njegova podzemlja

VRELO DEFINICIJE: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 4.

ENGLESKI: scientific research ship

KONTEKST: Strani

znanstvenoistraživački brod smije uploviti u unutarnje morske vode Republike Hrvatske radi ulaska u luku otvorenu za međunarodni promet ili u luku u kojoj je brodogradilište u kojemu će taj brod biti popravljen, ako za to prethodno dobije odobrenje Ministarstva mora uz prethodnu suglasnost ministarstva nadležnog za unutarnje poslove.

VRELO KONTEKSTA: Pomorski zakonik. 2004.-2009., 4.

znojenje tereta

DEFINICIJA: vlaženje tereta zbog kondenzacije

ENGLESKI: sweating

zona oznake

DEFINICIJA: područje u regatnome polju oko regatne oznake unutar udaljenosti od triju duljina trupa njoj bliže jedrilice

VRELO DEFINICIJE: Pravila jedriličarskih natjecanja: (regatna pravila). Split: Hrvatski jedriličarski savez, 2009.-2012., 155.

ENGLESKI: zone

zračna masa

DEFINICIJA: velika količina zraka vodoravno ujednačenih svojstava i njihove okomite raspodjele

VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 271.

ENGLESKI: air mass

NJEMAČKI: Luftmasse; Luftkörper

FRANCUSKI: masse d'air

KONTEKST: Zračna masa može zauzimati površinu od nekoliko milijuna četvornih kilometara i sezati do visine između 1 i 20 km.

VRELO KONTEKSTA: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 272.

NAPOMENA: Svojstva su temperatura i vlažnost.

zračnik

DEFINICIJA: otvorena cijev na palubi kojom se omogućuje dovod svježega zraka na plovni objekt

ENGLESKI: air vent

TALIJSKI: manica a vento

zrakoplov veoma dugoga dometa

DEFINICIJA: zrakoplovna spasilačka jedinica s područjem djelovanja od 1000 do 1500 nautičkih milja i sa 150 minuta zadržavanja

VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost

na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 52.
ENGLISKI: very long range aircraft

zrakoplov dugoga dometa

DEFINICIJA: zrakoplovna spasilačka jedinica s područjem djelovanja od 400 do 750 nautičkih milja i sa 150 minuta zadržavanja
VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 52.
ENGLISKI: long range aircraft

zrakoplov iznimno dugoga dometa

DEFINICIJA: zrakoplovna spasilačka jedinica s područjem djelovanja 1500 nautičkih milja ili više i sa 150 minuta zadržavanja
ENGLISKI: ultra long range aircraft

zrakoplov kratkoga dometa

DEFINICIJA: zrakoplovna spasilačka jedinica s područjem djelovanja do 150 nautičkih milja i s 30 minuta zadržavanja
VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 52.
ENGLISKI: short range aircraft

zrakoplov srednjega dometa

DEFINICIJA: zrakoplovna spasilačka jedinica s područjem djelovanja od 150 do 400 nautičkih milja i sa 150 minuta zadržavanja
VRELO DEFINICIJE: Zec, D. Sigurnost na moru. Rijeka: Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2001., 52.
ENGLISKI: medium range aircraft

zrakoplovna spasilačka jedinica

DEFINICIJA: spasilačka jedinica za traganje i spašavanje iz zraka
ENGLISKI: aircraft search and rescue unit

zrcalno more

DEFINICIJA: nulti stupanj ljestvice stanja mora
VRELO DEFINICIJE: Gelo, B. et al. Meteorološki pojmovnik i višejezični rječnik. Zagreb: Državni meteorološki zavod: Hinus, 2005., 273.
ENGLISKI: calm sea; glassy sea
NJEMAČKI: spiegelglatte See

zviždaljka

DEFINICIJA: naprava za zvučnu signalizaciju kojom se mogu proizvesti zvukovi u skladu s pravilima o izbjegavanju sudara na moru
VRELO DEFINICIJE: Sjekavica, I.; Kačić, H. Pravila o izbjegavanju sudara na moru. Zagreb: Školska knjiga, 1983., 59.
ENGLISKI: whistle

zvučnik za dovik

DEFINICIJA: zvučnik velike snage za jednosmjernu vezu s drugim plovnim objektima ili kopnom
VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 4.6.
ENGLISKI: loudhailer

žabica

DEFINICIJA: naprava s nazubljenim ekscentričnim polugama s oprugama za zaustavljanje konopa
ENGLISKI: jamming cleat
TALIJANSKI: strozzacavi

žestoki vjetar

DEFINICIJA: vjetar jačine sedam bofora i brzine od 50 do 61 kilometara na sat
ENGLISKI: near gale
NJEMAČKI: steifer Wind

POVEZNICA: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Beaufort_scale_7.jpg

živi kraj užeta

DEFINICIJA: kraj užeta kojim se radi i koji je opterećen

VRELO DEFINICIJE: Simović, A. I. Mornarske vještine. Zagreb: Školska knjiga, 1980., 26.

DOPUŠTENI NAZIV: živi kraj konopa

ŽARGONIZAM: poteg

ENGLISKI: live end

žlijeb pramčane statve

DEFINICIJA: središnji lim opločenja pramčane statve od kobilice do vrha pramca

VRELO DEFINICIJE: Brodograđevno nazivlje / glavni i odgovorni urednik K. Horžinek. Zagreb: Jadranbrod: Hrvatsko brodograđevno društvo, 1995., 2.7.

ENGLISKI: stem band

žuta groznica

DEFINICIJA: karantenska bolest virusne etiologije koju prenosi komarac vrste *Aedes aegypti*

ENGLISKI: yellow fever

LATINSKI: Febris flava

KONTEKST: Žuta groznica virusna je bolest majmuna koju na čovjeka mogu prenijeti komarci. Očituje se vrućicom i žuticom, jer je zarazom zahvaćena jetra.

VRELO KONTEKSTA: Soldo, I.; Sesar, Ž. Zdravstveni savjeti za pomorce. Zagreb: Naklada Zadro, 1999., 19.

